

Helyi Esélyegyenlőségi Program

Tiszavasvári Város Önkormányzata

Az önkormányzatok Helyi Esélyegyenlőségi Programjának (HEP) elkészítését támogató SABLON-t a Pécsi Tudományegyetem munkacsoportja¹ készítette 2012. decemberében az ÁROP-1.1.16.-2012-2012-0001 azonosító számú „Esélyegyenlőség-elvű fejlesztéspolitikai kapacitásának biztosítása” című projekt keretében a Türr István Képző és Kutató Intézet megbízásából.

A sablon célja, hogy az önkormányzatok szakmailag megalapozott, jogszabályokhoz igazodó helyzetelemzést és tervet tudjanak készíteni az esélyegyenlőség területén, ezzel biztosítva a megvalósítás sikerességét. A sablon használható teljesen új HEP készítésére, de alkalmas arra is, hogy az adott önkormányzat áttekinthesse, hogy a már meglévő HEP-ot mivel szükséges kiegészíteni. A Sablon része a Melléklet 1., mely az esélyegyenlőség alapú helyzetelemzés elvégzéséhez szükséges adatgyűjtő táblákat és a táblák kitöltését segítő értelmezéseket tartalmazza. A Sablon kitöltéséhez nyújt további segítséget az az Útmutató, mely a Helyi Esélyegyenlőségi Program kidolgozásának képzési segédlete. E mellett a TKKI által foglalkoztatott esélyegyenlőségi mentorok és asszisztensek szakmai műhelyekben megvalósított háromnapos képzésekkel és személyes tanácsadással támogatják az önkormányzatok képviselőit településük esélyegyenlőségi programjának megalkotásában.

Mindehhez járul az a virtuális tér, melyen keresztül azonnal elérhető a szükséges szakmai dokumentáció és a személyes segítségnyújtás is. Mindezt kiegészíti a TKKI által megjelentetett tanulmánykötet, mely az esélyegyenlőséghez kapcsolódó háttértudásokat foglalja össze.

2013. július 17.

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés	3
A település bemutatása	3
Értékeink, küldetésünk	9
Célok	10
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	11
1. Jogszabályi háttér bemutatása	11
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	15
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	37
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	64
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	93
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	103
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	110
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	117
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	118
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	119
1. A HEP IT részletei	119
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	119
A beavatkozások megvalósítói.....	120
Jövőképünk	122
Az intézkedési területek részletes kifejtése	123
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	139
3. Megvalósítás.....	144
A megvalósítás előkészítése	144
A megvalósítás folyamata	144
Monitoring és visszacsatolás	146
Nyilvánosság.....	146
Érvényesülés, módosítás	147
4. Elfogadás módja és dátuma.....	148

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Tiszavasvári Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira. Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

A város földrajzi elhelyezkedése:

Tiszavasvári Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében található, amely Budapestet nem számítva az ország harmadik legnépesebb megyéje, ugyanis itt él a lakosság 5,6%-a. Területe (5936 km²) az ország területének 6,4%-át adja, így hazánk ötödik legkiterjedtebb megyéje. Népsűrűsége jelentősen meghaladja a főváros nélkül számított vidéki átlagot. A közép-kelet-európai országokban tapasztalható népességfogyás Szabolcs-Szatmár-Bereg megyének is jellemzője, 2001 és 2012 között a megye lakónépessége 38.118 fővel csökkent.

A településszerkezet a megyén belül igen differenciált. A többi város népessége nem haladja meg a 20 000 főt; legnagyobb Mátészalka és Kisvárd, Újfehértó, Nyírbátor és Tiszavasvári, valamint Nagykálló.

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

Megye	Járások	Települések száma		A települések száma népességnagyság-kategóriák szerint						Terület, km ²	Népsűrűség fő/km ²
		Összesen	Ebből: város	–499	500–999	1000–4999	5000–9999	10 000–49 999	50 000–		
Szabolcs-Szatmár-Bereg	Baktalórántháza	12	1	-	-	13	10	-	-	254	76,5
	Csenger	11	1	3	5	2	1	-	-	247	53,2
	Fehérgyarmat	50	1	20	23	6	1	-	-	707	52,0
	Ibrány	8	2	-	1	5	2	-	-	305	76,6
	Kemecse	11	2	-	2	9	-	-	-	246	89,4
	Kisvárd	23	2	-	4	18	-	1	-	523	105,3
	Mátészalka	26	3	3	3	18	1	1	-	625	100,2
	Nagykálló	8	2	-	-	6	2	-	-	377	80,2
	Nyírbátor	20	3	1	4	14	-	1	-	696	60,4
	Nyíregyháza	15	4	1	-	11	1	1	1	810	205,5
	Tiszavasvári	6	2	-	-	4	1	1	-	382	70,5
	Vásárosnamény	28	2	4	13	8	1	-	-	618	56,9
	Záhony	11	2	2	2	7	-	-	-	146	128,4
	Összesen:	229	27	34	57	121	20	5	1	5 936	93,0

Tiszavasvári Város mintegy 14 ezer lakosú település. Magyarország Észak-keleti régiójához tartozik, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye „nyugati kapuja”, a 38 ezres térség fejlődő központja. A 2013. január 1. napja óta működő járási rendszerben járási székhely a hozzá tartozó: Szorgalmatos, Tiszadada, Tiszadob, Tiszaeszlár és Tiszalök településekkel. Fekvése kiváló, hiszen három megye határán helyezkedik el.

Az ország fővárosától, Budapesttől 210 km-re keletre, míg a román, az ukrán, a szlovák határtól pedig 100-100 km-re fekszik. A várost az M3-as autópályával összekötő 36-os főközlekedési út szeli át. Az M3-as autópálya településünk határától 10 km-re épült meg.

A település történeti bemutatása:

Tiszavasvári két korábbi település - Búd és Szentmihály - összeolvadásával jött létre. A „Búd” honfoglaláskori elnevezés, amely török eredetű. Első írott emlékünknél 1216-ból való. A tatárjárás idején elpusztult, majd később újraterelődött a falu, a XVI. század végén ismét lakatlan volt jó száz évig, majd örmény kereskedők (Dogály János és Konstantin) görög katolikus kárpát-ukrán telepesekkel telepítik be. Ez időben a Taktaközből református magyarok is jöttek ide.

Szentmihályt 1292-ben említik a korabeli dokumentumok. Báthory András Búd határában önálló települést hozott létre és budi jobbággyokkal népesítette be. 1550 körül jeles település, közel félezer lakos élt itt. A XVII. század első harmadában az új birtokos - Lónyay család - hajdúkat telepített ide, akik a bíráskodás terén előjogokat kaptak. A XVII. század második felében lakatlan, majd 1700 körül ismét hajdúk élnek itt, akik szerződéses viszonyban voltak a földesúrral, és így a szabad mezővárosi jogállást 1848-ig megőrizte a település. 1771-től 1945-ig Dessewffy - birtok.

Búd és Szentmihály, Tiszabúd és Búdszentmihály néven léteztek a történelem során, míg 1950-ben a települések újra nem egyesültek. 1952 óta Tiszavasvári az egyesült községek neve, illetve a később abból kialakult város elnevezése.

Büdszentmihály nagyobb lélekszáma ipara, mezőgazdasága, szolgáltatása és iskolavárosi jellegének fejlődése következtében a két világháború között már elindult a városiasodás útján. A tényleges várossá válásra az igen jelentős lélekszámú településnek, Tiszavasvárinak egészen 1986-ig kellett várnia.

A város településszerkezete:

Jelenleg 13.412 fő lakosa van a településnek. Igazgatási területe 13705 ha, a lakásállomány 4530 db. A településszerkezet halmazos, összesen 190 utca szövi át a várost, ebből főutcának tekinthető a 36-os főút pár utcája: a Vasvári Pál út, a Kossuth út, a Petőfi út vasúti átgáti és a szakközépiskola közötti szakasza, emellett a Tiszavasvárit Tiszalökökkel összekötő Bajcsy-Zsilinszky út, illetve a Tiszavasvárit Hajdúnánással összekötő Kabay János út. Szerkezetére a hajdú települések halmaz települési szerkezete jellemző, az intenzív beépítésű belső városmag, majd a peremterületek felé haladva a nagytelkes családi házas beépítés.

A település egy „Y”-hoz hasonló alakzatban épült ki, a 3 kivezető útvonalhoz igazodva, bár ez napjainkban már elmosódottabb képet ad.

A belterület szerkezetét alapvetően meghatározza, hogy két korábbi településből jött létre és mindkettőre a kétfelteles területhasználat volt jellemző. Az egykori sűrű beépítésű, halmazos jellegű lakóövezet határa a volt Szentmihály területén körülbelül a mai Hársfa–Bartók Béla–Damjanich–Fürst Sándor–Hősök útja–Arany János utcák mentén, míg a budi városrészen a mai Csapó–Temető–Alkotmány utcák mentén húzódott.

A város legjelentősebb kereskedelmi-szolgáltató központja a Városháza körüli téren alakult ki, de két alközpont is található a volt budi városrészen-amely sohasem vált valószínű központtá- valamint az Alkaloida által kialakított lakótelepen.

Természeti adottságok:

Tiszavasvári térsége táji, természeti értékekben rendkívül gazdag, ami az igen változatos természeti adottságok következménye. A mély fekvésű vízállásos, mocsaras vagy szikes területeken a kedvezőtlen adottságok az intenzív mezőgazdasági termelést nem teszik lehetővé.

Tiszavasvári két, karakterében jelentősen eltérő kistáj, a Hortobágy és a Hajdúhát határán fekszik. A táj legdominánsabb, strukturáló eleme, egyben a két kistáj határvonala a Keleti-főcsatorna.

A Hortobágy szinte teljesen sík, gyenge szikes talajjal fedett felszínét belvízelvezetést és öntözést egyaránt szolgáló csatornák rendszere hálózta be, jellegzetes tájképi elem a két halastó. Az enyhén hullámos Hajdúhát löszös, homokos üledéken kialakult mészszelepedékes csernozjom talaja és a 2-4 méter mélyen fekvő talajvíz a szántóföldi termelésnek kedvez.

A városból keleti irányban haladó utak mentén alakultak ki a tanyák, amelyek a rendszerváltás óta újra kezdenek benépesülni, felvirágoztatásuknak azonban még hiányoznak feltételei. Kiemelkedő jelentőségű a Kincsestanya, amely három nagy szikes legelő találkozásánál alakult ki.

A halastavak környezetében nagy kiterjedésű legelők találhatók állattartó majorközponttal. A tanyák a hatvanas-hetvenes években eltűntek, az utak azonban továbbra is igen kedvezően tárják fel a nyugati határt, ami lehetőséget ad az alföldi tájra egyedülállóan jellemző tanyás gazdálkodás felvirágoztatására.

A város minimális erdőterülettel rendelkezik, ezek védelme tehát kiemelt jelentőségű, különös tekintettel a csatornákat kísérő galériaerdőkre. Tájszerkezeti szempontból meghatározó a volt zártkertek – szőlők területe, ahol a pihenő-üdülő funkció mind jelentősebb szerepet játszik.

A város és a Keleti-főcsatorna között fekvő üdülőterület a stranddal, az ifjúsági táborral, a horgásztóval, a csónakázótóval további rekreációs fejlesztéseket tesz lehetővé.

Fehér-szik

A Természetvédelmi terület Tiszavasváritól keletre, mintegy négy kilométernyire, a nyíregyházi műút mellett található. A 224 hektáros összikest 1977-ben nyilvánították védetté azzal az indokkal, hogy a

rajta található élővilágot - növényzetet és főleg a madárállományt - megőrizték az utókor számára. A szikes tó és a szikes legelő a 36-os út mellett kiemelkedő természeti, tájképi érték és turisztikai látványosság, ezen túl azonban 15 olyan nagyobb kiterjedésű mocsár, rét, legelő van a város területén, amelyek kiemelt figyelmet érdemelnek.

Vadászturizmus

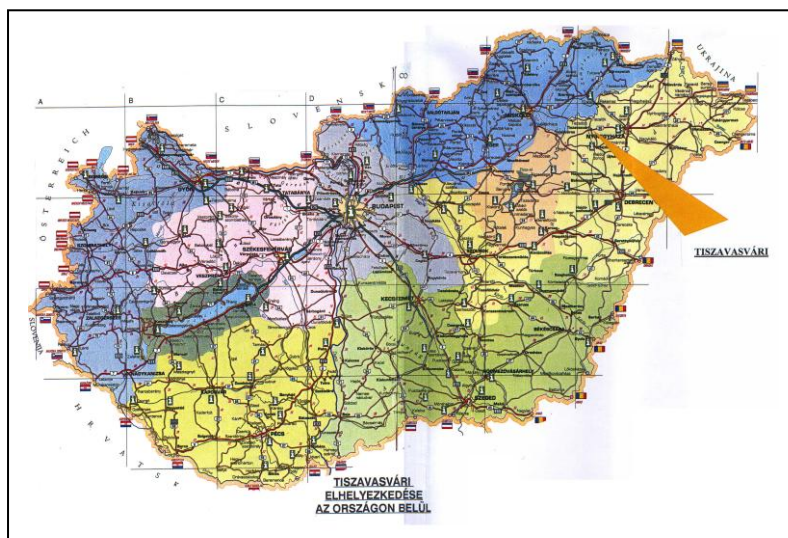
Tiszavasvári közvetlen közelében a Szikra Vadásztársaság közel 40.000 hektáros összefüggő vadászterülettel rendelkezik, ahol a vadgazdálkodással járó feladatokat hivatásos és hobbivadászok látják el. A vadállomány fajtáját, mennyiségét és minőségét tekintve igen jó. Vadállományunk főbb összetevői: fácán, vadvacsa, dám vad, őz, mezei nyúl.

Horgászat, halászat

Tiszavasvári fekvése rendkívül ideális azon idelátogatóknak is, akik elsősorban a horgászat, halászat és az ezzel összefüggő kikapcsolódást részesítik előnyben. A 8 km-re lévő Tisza, amely vízi turizmusra alkalmas, a város határában megtalálható Nyugati- és Keleti-főcsatorna, valamint a helyi halastavak, kisebb csatornák garantálják a biztos fogást.

További értékes területek a Keleti és a Nyugati-főcsatorna a partjukat kísérő galéria növényzettel. A határ erdőben szegény ugyan, de a fasorok, mezsgyék, ligetek így még nagyobb értéket képviselnek. Jelentős erdőfoltok a 60 hektáros helyi természetvédelmi terület, a főcsatornákat kísérő fás ligetes erdők, és Józsefháza erdőfoltjai. A tájszerkezet meghatározó egységei a volt zártkertek – szőlők- területe. A Keleti és a Nyugati-főcsatorna között lévő Büdi-szőlők néhány tanyával, kerttel igen szép táji környezetben találhatók.

A jóval nagyobb kiterjedésű és a városhoz közvetlenül kapcsolódó Szentmihályi-szőlők használata a történelmi hagyományoknak megfelelő. A szőlőkön túl Tiszalök irányában önálló belterületként Szorgalmatos elkülönült lakóterülete található. A Fehér-szik kiváló természeti adottságai és gazdag madárvilága, a vadászturizmus adta jó lehetőségek, valamint a horgászat és halászat kitörési, fejlesztési lehetőséget nyújtanak a jövőben város számára.

Gazdasági helyzet:

A rendszerváltást követő piacvesztés, a gazdasági szerkezetváltás elmaradása hosszú időre meghatározta a város foglalkoztatási helyzetét. Jellemző hogy az ipari munkahelyek megszűntével nincs olyan gazdasági ágazat, mely felszívna a munkanélküliek tömegét.

A mezőgazdasági nagyüzemek leépítése, az építőipari cégek megszűnése, átalakulása, majd az ICN Magyarország Részvénytársaság (ma Alkaloida Vegyészeti Gyár Zrt.) tömeges létszámleépítése, a könnyűipari üzemek (Komár, később Delta Kft) megszűnése volt a legnagyobb hatással a gazdasági élet alakulására. A kétharmadára csökkent aktív keresők egy jelentős része kénytelen a térségen kívül munkát végezni.

Különösen a műszaki értelmiség és a jól képzett szakember-gárda helyi gazdaságból való kényszerű kivonulása okoz érzékeny veszteséget a városnak. A versenyszférában a munkahelyüket elveszített, valamint újratrénáló szakképzettség nélküli iskolázatlan álláskereső munkavállalása szinte lehetetlen.

A mezőgazdaság mellett a feldolgozóiparban és az építőiparban foglalkoztatottak száma és aránya is jelentősen csökkent. Az 1990. után megjelent vállalkozások tőkehiánnyal küzdenek és csak kis számú munkavállalót alkalmaznak. A kényszervállalkozások felszámolása már érezhető. A legújabb beruházások a Járműszerelvényt Gyártó Zrt., és a V Plus K Kft. Baromfinevelő Telepének városunkba telepítése volt.

Gazdasági tevékenység elsősorban az Alkaloida Vegyészeti Gyár térségére koncentrálódik.

A belterület határában, az Egység utca végén található nagyméretű majorsági területek a település kétbeltelkes jellegének hagyományát őrzik.

A város déli területein helyezkednek el a leginkább környezet terhelő funkciót ellátó létesítmények: szennyvíztelep az Alkaloida zágytereivel, Alkaloida ipartelep, hulladéktárolók, sertéstelep, téglagyár, csirkevelő telep stb.

A vállalkozások tekintetében megállapítható, hogy 2008-as gazdasági válság 2010-re fejtette ki hatását, mivel mind a kiskereskedelmi üzletek száma, mind a városban lévő vendéglátóhelyek száma jelentősen lecsökkent. (lásd HEP Sablon 1. sz. melléklet 3.2.10. számú táblázat). Azóta fokozatos kis mértékű javulás tapasztalható.

Infrastruktúra:

Közlekedés, út- és vasúthálózat
--

A város térségi szerepét meghatározó közlekedési viszonyok, eltekintve az utak állapotától, jónak mondhatók. Elsősorban keleti irányban mutat erősebb gazdasági kapcsolatokat. Tiszavasvári megközelíthető Nyugatról (Polgár felől) a 36. sz. főútról, mely Nyíregyházával is összeköti, É-ről (Tiszalök) a 3632., délről (Hajdúnánás felől) 3502., és Tizadob irányából (ÉNY) a 3631. j. út felől.

Tiszavasvári főútjai egyben a várost a szomszédos településekkel illetve a tágabb térséggel összekötő utak. A 36-os országos II-rendű főút a város legnagyobb terhelésű útja, amely esetében ugyanakkor az M3-as autópálya teljes kiépülésével a korábbi évekhez mérten jelentősen lecsökkent az áthaladó gépjárművek száma. Viszonylag jelentős forgalmat bonyolít le a 3631 j. út, amely Tizadob, valamint a 3632 j. út, amely Tiszalök felé biztosít kapcsolatot. A Hajdúnánást Tiszavasvárral összekötő út forgalma kissé megnövekedett az M3-as autópálya forgalomba helyezését követően. A város gyűjtőútjainak forgalma, a város kertvárosias-falusias jellegéből adódóan nem tér el jelentősen a lakóutcákétól.

A térség átmenő forgalmának növekedése a zajterhelés és szennyezőanyag-kibocsátás erőteljes növekedését idézte elő a 2000-es évek közepéig, továbbá közlekedésbiztonsági problémákat is felvetett. Ugyanakkor az autópálya kiépülése Nyíregyházáig további terhelésnövekedést nem eredményezett. A M3-as autópálya - az északi nyomvonalevezetés esetén - dél felől érinti a külterületet, külön szinten keresztezve a 3502 j. utat és a vasutat.

A várost a 107. sz. Debrecen–Tiszalök egyvágányú vasútvonal érinti, vasúton Tiszavasvári 60 km-re fekszik Debrecentől. Egy vasútállomás és egy vasúti megálló tartozik a településhez. A személyszállításban vonatpár közlekedik ingajáratban Debrecen felé. A megyeközpont csak átszállással érhető el. A helyközi közúti tömegközlekedés szolgáltatója a Szabolcs Volán Zrt., Hajdú-Bihar és Borsod-Abaúj-Zemplén megye elérhetőségét autóbusszal a települést érintő, átmenő távolsági járatok biztosítják. Napi több járatpár biztosítja a főváros közvetlen megközelítését autóbusszal. Tiszavasváriban egy helyi járat is üzemel. Ennek elsődleges célja az iskolába járás feltételeinek biztosítása.

Vízi közlekedés szempontjából a Keleti-főcsatornának van számottevő jelentősége, amely közvetlen kapcsolatot biztosít a Tiszához. A vízi közlekedés a benne rejlő turisztikai lehetőségek szempontjából meghatározó lehet hosszabb távon.

Turisztikai infrastruktúra

Tiszavasvári, mint fürdőváros és sportcentrum szerepe miatt vonzó a turisták, vendégek számára.

A városi strandfürdőt tápláló 85°C termálforrás gyógyvízzé nyilvánítása, a mozgásszervi és nőgyógyászati betegségek kezelésében tapasztalt jó eredmények, valamint a Strandfürdő vizének gyógyvízzé minősítése újabb lendületet adhat a város fejlődésének.

A strand melletti **Kemping** és az **Ifjúsági tábor** a nyári aktív pihenést szolgálja, változatos programokkal egész évben várja a sportolni, szórakozni vágyókat. Lovas- és kerékpártúra útvonal is érinti a várost. A strand környezetében a horgászok és természetbarátok érintetlen környezetben hódolhatnak szenvedélyüknek. Vadászatra a **Szikra Vadásztársaság** szervezésében nyílik lehetőség.

Sportolási lehetőségeket biztosít a városban a Városi Sportcsarnok, amely számos helyi, területi, megyei, országos és nemzetközi sport és kulturális program számára biztosít teret, mint például bajnoki sportmérkőzések; labdarúgó -, kézilabda -, kosárlabda- és röplabda tornák; edzőtáborok, koncertek, vetélkedők, találkozók; városi-, városnapi ünnepségek, szalagtűzők; bálók. A városi futballpálya, és a mellette működő „Görland” Extrém Sportpálya szintén kitűnő sportolási lehetőség a lakosok és az ide érkezők számára. A gyári lakótelep mellett működik a felújított műanyag borítású teniszpálya.

A **Vasvári Pál Múzeum** és a műemlékek megtekintése jeles kulturális program a városban.

A zenei életet gazdagítja a Városi Fúvószenekar, a gyermek néptánc-együttesek. **Művelődési és közgyűjteményi intézményeinkben** (a 2007-ben teljesen felújított Találkozások Háza, Vasvári Pál Múzeum) havi rendszerességgel láthatók tárlatok, képzőművészeti kiállítások. A Vasvári Pál Múzeum településtörténeti dokumentumokat, leleteket, régi használati tárgyakat őriz, amelyeket állandó és időszakos kiállítások keretében lehet megtekinteni.

A kulturális élet területén széles európai kapcsolatokkal rendelkezünk (francia, román, német, lengyel, szlovák). Évről - évre megrendezésre kerülnek a várost összefogó különféle rendezvények – Új-évi hangverseny, Városnap, Öhönforgató verseny, Szabadtéri Színház, Strandfoci bajnokság, Szentmihályi Vásár, Büdi Vigasságok (boszorkányégetés), karácsonyi hangversenyek, Tisza - parti Dalostalákozó, melyek más településekről is vonzzák az érdeklődőket. Kulturális szempontból kiemelt jelentőségű a Találkozások Házában működő Városi Könyvtár tevékenysége, ahol havonta más-más íróval, költővel találkozhat az olvasóközönség.

A Városi Televízió és a helyi rádió működése szintén lényeges, a helyi lakosság fontosabb hírekről való tájékoztatásában. Fentiekén kívül a városban szép számmal működő civil és művészeti szervezetek színesítik a város kulturális életét (például.: Tiszavasvári „Bölcs Baglyok” Szögi Lajos Oktató Központja, Szabadidős Programszervező Egyesület, Vasvári Pál Társaság Egyesület, „Őszikék” Idősek és Egyedülálló Klubja, Tiszavasvári Sportegyesület, Alkaloida „Lombik” Horgászegyesület, Hétszínvirág Bábcsoport, Tinitanoda, Mazsorett-Mix Egyesület stb.)

Értékeink, küldetésünk

Helyzetelemzés:

Az északkelet-magyarországi régió az ország többi részétől fejlettség szempontjából hátrányosabb helyzetben van az alábbi okok miatt:

- születéskor várható élettartam a legalacsonyabbak között van;
- a roma lakosság komplex problémáinak orvoslása, szociális problémáinak minél előbbi megoldása;
- alacsony iskolázottsági szint;
- analfabétizmus;
- rossz egészségügyi, szociális körülmények;
- alacsony foglalkoztatottság,
- magas munkanélküliségi arány;
- országos átlagtól magasabb arányban vannak tartós munkanélküliek;
- országos átlag alatti keresetek;
- időskorú népesség növekvő száma;
- aktív dolgozók száma csökken;
- a képzett munkaerő számára nincs munkahely;
- csökken a település népesség megtartó ereje.

Célunk, hogy Tiszavasvári olyan település legyen, ahol az elsődleges alapelv érvényesül, hogy minden ember egyenlő.

A közvetlen vagy közvetett diszkrimináció vagy hátrányos megkülönböztetés senkit se érjen, se faji, se etnikai, nemzetiségi, vallási, nemi, életkor, családi állapot, fogyatékoság vagy más okból fakadóan. A jogok érvényesülését, a megfelelő képviseletet és az elismerést, embertársaink tiszteletben tartását minden fórumon, intézményben és a helyi munkáltatóknál is alapvető célul tűzzük ki.

Alapelveink:

Szolidaritás

Településünk közössége minden tagjának érdeke a szolidaritás erősítése, amely nagyban elősegítheti a hátrányos helyzetű csoportok, fogyatékosággal élők társadalmi integrációját, foglalkoztatási és érvényesülési lehetőségeit. Ennek érdekében a fennálló fizikai és információs akadályokat meg kívánjuk szüntetni.

Méltányos és rugalmas bánásmód

A megkülönböztetés tilalma, az egyenlő bánásmód elve nem alkalmas az összes létező egyenlőtlenség megszüntetésére. Olyan pozitív, méltányos és rugalmas intézkedések kidolgozására törekszünk, amelyek elősegítik az érintettek társadalmi és foglalkoztatási pozíciójának javulását, megőrzését.

A pozitív diszkrimináció lehetősége

Az EU lehetővé teszi a nemek szerinti eltérő bánásmód formáit, ha annak célja kizárólag az, hogy kiküszöbölje a múltban elszenvedett hátrányos megkülönböztetés hatásait. A pozitív diszkrimináció csak egy lehetőség, amire az EU nem kötelezi a tagállamokat.

A gyakorlat azt mutatja, hogy a hazánkban is egyre gyakrabban élnek a pozitív diszkrimináció eszközével, mert a diszkrimináció pusztá tilalmánál többre van szükség az előítéletek leküzdéséhez. A pozitív diszkriminációt leggyakrabban a munkaerő-piaci érvényesülés és a közéletben való részvétel segítésére alkalmazzák.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Tiszavasvári Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja: az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét, a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét, a diszkriminációmentességet, szegregációmentességet, a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzet-elemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (a továbbiakban HEP IT) tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet

alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a pénzbeli és természetbeni szociális ellátások igénylésének és megállapításának, valamint folyósításának részletes szabályairól szóló 63/2006. (III. 27.) Kormányrendelet
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Kormányrendelet
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CX. törvény (továbbiakban: Nktv.)

előírásaira.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

Tiszavasvári Város Önkormányzatának esélyegyenlőség területét érintő hatályos rendeletei a következők:

1.) A gyermekjóléti, gyermekvédelmi személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról, azok igénybevételéről, valamint a fizetendő térítési díjakról szóló 6/2013.(III.25.) számú rendelet:

Ezen rendelet hatálya kiterjed a Tiszavasvári Többcélú Kistérségi Társulásban részt vevő önkormányzatokra és azok következő intézményeire **Tiszavasvári Többcélú Kistérségi Társulás Rakamazi Gondozási Központja** (székhelye: 4465 Rakamaz, Arany J. u. 108. sz.), **Tiszavasvári Többcélú Kistérségi Társulás Tiszadobi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat**a (székhelye: 4456 Tiszadob, Andrássy u. 35. sz.), **Tiszavasvári Többcélú Kistérségi Társulás Tiszalöki Szociális Szolgáltató Központja** (székhelye: 4450 Tiszalök, Kossuth u. 79. sz.), **Tiszavasvári Többcélú Kistérségi Társulás Tiszavasvári Szociális és Egészségügyi Szolgáltató Központja** (székhelye: 4440 Tiszavasvári, Vasvári Pál u. 87. sz.). **Tiszavasvári Többcélú Kistérségi Társulás Tiszavasvári Bölcsődéje** (székhelye: 4440 Tiszavasvári, Vöröshadsereg út 10. sz.). A Tiszavasvári Többcélú Kistérségi Társulás társulási intézményei ellátási területe: Tiszavasvári Város, Tiszadob Nagyközség, Rakamaz Város, Tiszalök Város, Tiszadada Község, Szorgalmatos Község, Tímár Község, Tiszanagyfalu Község, Szabolcs Község, Tiszaeszlár Község közigazgatási területe. A rendelet szabályozza a **személyes gondoskodás formáit**.

Meghatározza, hogy a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alap és szakosított ellátásokat mely intézmény útján biztosítják az önkormányzatok a Kistérségben, valamint a rendelet mellékletében rögzíti a Tiszavasvári Többcélú Kistérségi Társulás által fenntartott intézményekben alkalmazandó térítési díjakat.

A rendelet általános indokolása:

„E rendelet megalkotását a **személyes gondoskodás körébe tartozó térítési díjak rendeletbe foglalásával kapcsolatos felhatalmazás változása teszi szükségessé.**

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 29. § (3) bekezdésében foglaltak alapján, ha önkormányzati társulás vagy többcélú kistérségi társulás gyermekjóléti, gyermekvédelmi ellátást nyújt, akkor a társulási megállapodásban erre kijelölt települési önkormányzat - a társulási megállapodásban meghatározottak szerint - a nyújtott ellátásokról, azok igénybevételéről és a fizetendő térítési díjakról rendeletet alkot.

A **Tiszavasvári Többcélú Kistérségi Társulás Társulási Tanácsa** a 16/2012. (II.15.) számú határozatával a rendelet megalkotására **Tiszavasvárit** jelölte ki.

A TITKIT Társulási Tanácsa a 21/2013. (III.18.) számú döntésével elfogadta az intézményi térítési díjakat.”

2013. 06.30. napjával kötelezően megszűnnek a kistérségi társulások és a társulási szintű rendelet alkotására az intézményi, vagy az önkormányzati társulások lesznek jogosultak.

2.) A személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról, azok igénybevételéről, valamint a fizetendő térítési díjakról szóló 7/2013. (III.25.) számú rendelet:

Ezen rendelet hatálya kiterjed a Tiszavasvári Többcélú Kistérségi Társulásban részt vevő önkormányzatokra, valamint a Tiszavasvári Többcélú Kistérségi Társulás társulási intézményeire: **Tiszavasvári Többcélú Kistérségi Társulás Rakamazi Gondozási Központja** (székhelye: 4465 Rakamaz, Arany J. u. 108.), **Tiszavasvári Többcélú Kistérségi Társulás Tiszadobi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat**a (székhelye: 4456 Tiszadob, Andrassy u. 35.), **Tiszavasvári Többcélú Kistérségi Társulás Tiszalöki Szociális Szolgáltató Központja** (székhelye: 4450 Tiszalök, Kossuth u. 79.), **Tiszavasvári Többcélú Kistérségi Társulás Tiszalöki Idősek Gondozó Központja** (székhelye: 4450 Tiszalök, Kossuth u. 68.), **Tiszavasvári Többcélú Kistérségi Társulás Tiszavasvári Szociális és Egészségügyi Szolgáltató Központja** (székhelye: 4440 Tiszavasvári, Vasvári Pál u. 87.).

A Tiszavasvári Többcélú Kistérségi Társulás társulási intézményei ellátási területe: Tiszavasvári Város, Tiszadob Nagyközség, Rakamaz Város, Tiszalök Város, Tiszadada Község, Szorgalmatos Község, Tímár Község, Tiszanagyfalu Község, Szabolcs Község, Tiszaeszlar Község közigazgatási területe, Magyarország egész területe.

A személyes gondoskodást nyújtó ellátásokat, valamint azok térítési díját e rendelet 1., 2., 3., 4. melléklete tartalmazza.

A rendelet indoklásában meghatározza, hogy a személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról és azok igénybevételéről, valamint a fizetendő térítési díjakról a fenntartó önkormányzat, vagy társulási megállapodásban erre kijelölt települési önkormányzat alkothat rendeletet.

A **Tiszavasvári Többcélú Kistérségi Társulás Társulási Tanácsa** a 16/2012. (II.15.) számú határozatával a rendelet megalkotására **Tiszavasvári városát** jelölte ki.

A TITKIT Társulási Tanácsa a 21/2013. (III.18.) számú döntésével elfogadta az intézményi térítési díjakat.

2013. 06.30. napjával kötelezően megszűnnek a kistérségi társulások és a társulási szintű rendelet alkotására az intézményi, vagy az önkormányzati társulások lesznek jogosultak.

A rendelet a kistérség azon településeit érinti, amelyek szociális ellátást a kistérség fenntartásában lévő intézmények által biztosítanak, de az ellátási területet tekintve valamennyi kistérségi település érintett a rendelettel.

3.) A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 17/2012. számú rendelet:

Ez a rendelet szabályozza a szociális ellátásra való jogosultság elbírálásának szabályait, a pénzbeli ellátások kifizetésének, folyósításának szabályait, az aktív korúak ellátásának részletszabályait, rendszeres szociális segélyre való jogosultság, átmeneti segélyre való jogosultság szabályai, természetben nyújtott szociális ellátásokra vonatkozó szabályok: közgyógyellátásra való jogosultság szabályai, természetbeni átmeneti segélyre való jogosultság szabályai.

4.) A lakások és nem lakás célú helyiségek bérletéről és elidegenítéséről, valamint a lakáscélú önkormányzati támogatásról szóló 16/2009. (IV.27.) Kt. számú rendelet:

A Rendelet hatálya kiterjed az Önkormányzat tulajdonát képező valamennyi lakásra (összefoglalóan: bérlakások) és nem lakás célú helyiségre, az Önkormányzat által nyújtott lakáscélú támogatásra. Az Önkormányzat tulajdonában lévő lakások a lakás hasznosításának célját tekintve lehetnek:

- a) szociális elhelyezés céljára szolgáló bérlakások (szociális bérlakás),
- b) önkormányzati feladatok ellátásának segítésére szolgáló bérlakások (munkaköri szolgálati lakás),
- c) bérletkijelölés alapján történő elhelyezésre szolgáló bérlakások (munkaköri szolgálati lakás),
- d) városi közérdekből bérbe adható bérlakások,
- e) nem szociális célú bérbeadásra szolgáló bérlakások

Ezen rendelet szabályozza az önkormányzati bérlakások, a szociális bérlakások, valamint a munkaköri szolgálati lakások bérbeadására vonatkozó részletszabályokat. A rendelet szerint városi közérdekből történő bérbeadás, a Tiszavasvári Város Önkormányzata más feltételek mellett nem realizálható céljai megvalósulása érdekében történő lakásbérlet. A nem szociális célú bérlakást pályázati eljárás keretében kell hasznosítani, amelynek szabályait szintén a rendelet tartalmazza. A lakás igénylés és a lakásbérlet szabályozása a rendelet szövegében, míg a lakbér mértéke a rendelet mellékletében található meg.

A lakbértámogatás megállapításának és folyósításának rendje, továbbá a lakáshasználatra vonatkozó bérleti szerződés megszűnése után a lakásban maradó és a lakást jogcím nélkül használó esetében az eljárás menete szintén a rendeletben szabályozott. A helyiségek bérbeadására vonatkozó szabályok, továbbá az önkormányzati bérlakások elidegenítésére vonatkozó részletszabályok a rendelet részét képezik.

Az önkormányzati tulajdonban lévő bérlakások havi bérleti díjainak összegéről a rendelet 1. számú melléklete, míg az önkormányzat tulajdonában lévő lakások hasznosítása szerinti besorolását a rendelet 2. számú melléklete tartalmazza. Az Önkormányzat tulajdonában lévő vételi joggal érintett lakások jegyzékét a 3. számú melléklet tartalmazza.

5.) A gyermekek védelmének helyi rendszeréről szóló 2/2006 (I.24.) Kt. számú rendelet:

A Képviselő-testület az e rendeletben foglaltak szerint biztosítja a pénzbeli és természetbeni, illetve a személyes gondoskodást nyújtó ellátásokat, továbbá szervezi és közvetíti a máshol igénybe vehető ellátásokhoz való hozzájutást.

A Képviselő-testület az alábbi alapellátási formákat biztosítja:

1. Pénzbeli és természetbeni ellátások:
  - rendkívüli gyermekvédelmi támogatás, valamint
2. a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások:
  - gyermekjóléti szolgáltatás
  - gyermekek napközbeni ellátása
  - átmeneti ellátás (családok átmeneti otthona).

A természetbeni ellátás a családgondozókon, illetve a nevelési-oktatási intézményeken keresztül, valamint ételmezési utalvány formájában jut el a jogosultakhoz.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban Gyvt.) 29. § (3) bekezdésében foglaltak szerint a **társulás vagy többcélú kistérségi társulás azoknak az ellátásoknak a vonatkozásában alkot rendeletet, melyek tekintetében gyermekjóléti, gyermekvédelmi ellátást nyújt.** Ezt a korábban ismertetett 6/2013. (III.25.) számú Kt. rendelet szabályozza.

Az iskolák, óvodák, nem gyermekjóléti-, hanem oktatási-, nevelési intézmények. Rendeleti szintű szabályozást igényel azonban - a Gyvt. 151. §-a alapján - az oktatási-, nevelési intézményekben történő gyermekétkeztetés is, mint gyermekjóléti ellátás. Mivel azonban az iskolák, óvodák nem kistérségi fenntartásúak így azok vonatkozásában a térítési díj meghatározása a 2/2006. (I.24.) számú települési rendeletben kerül sor (a legutolsó térítési díj miatti módosítása a 10/2012. (II.29.) Kt. számú rendelet).

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Az Esélyegyenlőségi Program készítése során a korábban készült stratégiákat, fejlesztési terveket, koncepciókat tekintettük át, és gondoskodtunk a programok közötti összhang megteremtéséről. Tekintettel arra, hogy a koncepciók, beszámolók jelentős mértékben tartalmazzák a jelenlegi programban tárgyalt célcsoportok bemutatását, helyzetük elemzését előfordul átfedés más programokban megjelenített adatokkal, elemzésekkel.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program célkitűzéseiben szoros kapcsolatban áll Tiszavasvári Város **Közlekedési Koncepciójával**, amely tartalmaz helyzetértékelést, a városi közlekedés területén megvalósítandó főbb célkitűzéseket, azok megvalósításának folyamatát, és célterületek felsorolását is.

A Program szintén kapcsolatban áll a Képviselő-testület által a 95/2011. (IV.21.) számú határozattal elfogadott **Kulturális Koncepcióval** is, amely tartalmazza a közművelődés helyi színtereinek felsorolását, az amatőr művészeti élet résztvevőit, és tartalmazza az alább szereplő esélyegyenlőségi szempontokat is figyelembe vevő rövid - és középtávú fejlesztési irányelveket:

V. RÖVIDTÁVÚ FEJLESZTÉSI IRÁNYELVEK (1 éven belül)

1. Általános irányelvek:

- a rendezvényekkel az itt élők igényeinek kielégítése, komfortérzetének, lokálpatriotizmusának erősítése, különös tekintettel a gyermekek és az ifjúság közművelődésére;
- nemzeti ünnepeink méltó módon, a lakosság minél szélesebb körének bevonásával való megünneplése;
- a vonzó kulturális kínálat által a város turizmusának fellendítése;
- Tiszavasvári testvérvárosi kapcsolatainak megerősítése, kibővítése;
- a város jó hírvének öregbítése országhatárainkon belül és kívül;
- a város egyedi kulturális arculatának kialakítása;
- kiemelt figyelem fordítása a hátrányos helyzetű rétegek kultúrájára.

2. Tiszavasvári Város Önkormányzata a kultúra, a közművelődés meglévő értékeinek megőrzésével és további fejlesztésével az alábbi célokat kívánja elérni:

Találkozások Háza és a Városi Könyvtár esetében:

- Az intézmény költségvetésén belül valós keretösszeg megjelenítése a szakmai munkára vonatkozóan.
- Törekedni kell a Szentmihályi vásár folytatására és a Büdi Vigasságok rendezvények felélesztésére, megújítására.
- Kiemelt fontosságú terület a finanszírozást illetően a pályázati rendszer átalakulását figyelemmel kísérve a dokumentum beszerzési keretösszeg fokozatos növelése.
- A TÁMOP-3.2.4/08/01 „Tudásdepó-expressz”- a könyvtári hálózat nem formális és informális szerepének erősítése az élethosszig tartó tanulás érdekében” pályázatban vállalt kötelezettségeinek teljesítése, megyei szinten egységes, közös, helyismereti, online, digitális tartalmak közvetítésére is alkalmas katalógus, adatbázis építése.
- A könyvtár helyismereti állományának visszamenőlegesen történő, analitikus, teljes, számítógépes feldolgozása, a dokumentumok digitalizálása (kb. 6500 rekord), a zenei részleg dokumentumainak retrospektív feldolgozása.

- Az új épület kedvező lehetőséget kínál könyvtári programok, rendezvények, vetélkedők megszervezésére, melyek minden korosztály számára vonzóak és az eddigi tapasztalatok alapján sikeresek, kedveltek. Önerőből, a már megkezdett és folyamatosan megvalósuló hagyományos és új kezdeményezések alig finanszírozhatóak. A programok színvonalas megvalósításához anyagi ösztönzésre van szükség.
- A könyvtár dolgozói felkészültségükkel, szakmai elhivatottságukkal egy **„felhasználóközpontú” könyvtár** működését kívánják szolgálni a társadalmi megbecsülés reményében, amely a főállású szakdolgozók létszámának reális bővítését kívánja meg.

Vasvári Pál Múzeum:

- Múzeumpedagógia „meghonosítása” a Vasvári Pál Múzeumban: az aktuális ünnepségekhez kapcsolódóan a gyermekek megismertetése az adott ünnepkörrel, annak jelentésével és a hozzá kapcsolódó néphagyományokkal.
- **Óvodások, általános iskolások és középiskolások számára - korosztálynak megfelelően – a következő programok megvalósítása:**
  - Élet az újkőkorból (régészkedés, agyagozás, gabonaőrlés)
  - Elvettem kenderkémet (tesztlap, szöveg), Kisvakond nadrágja (mesélés, szöveg)
  - Népvándorlások és a honfoglalás (tarsolylemez készítés, nemezlabda készítés) – csak az óvodai korosztálynak.
  - Népvándorlások és a honfoglalás (tarsolylemez készítés, nemezlabda készítés)
  - Drukkolás és hímzés (hímzés elődrukkolás)
- 2007. októbertől „Családi délután a Múzeumban” címmel ingyenes közös múzeumi foglalkozásokra hívta az intézmény a családok apraját, nagyját.
- 2007. június 23-án első ízben került megrendezésre Tiszavasváriban a Múzeumok Éjszakája című rendezvény, mely színes programmal várta a látogatókat. Mára már hagyománnyá vált Szent Iván éjjelén ennek a rendezvénynek a megvalósítása, mely továbbra is célként kell, hogy megjelenjen.

Oktatási intézmények:

- Valamennyi oktatási intézmény eddigi kultúrában betöltött szerepének megtartása.
- A közművelődési-, közgyűjteményi intézmények programkínálatán való aktívabb részvétel segítése.
- Aktív kulturális élet kibontakoztatása városunk oktatási intézményeiben; sajátos kulturális arculat kialakítása, formálása.

Amatőr művészeti csoportok:

- Az önkormányzat –lehetősége szerint- fontosnak tartja a finanszírozás eddigi szisztémájának megőrzését, a támogatás szinten tartását.
- Új művészeti csoportok színre lépése esetén eredményes és tartalmas szakmai munkát követően kerülhet sor önkormányzati támogatás igénylésére.

- Városi Fúvószenekar:
  - tárgyi-technikai téren a hangszerállomány és a fellépő ruhák szükség szerinti megújítása.
- Városi Mazsorett:
  - pályázati forrásból biztosítani a táncversenyeken való részvételeket,
  - a fellépő ruhák megújítása.
- Sibelius Vegyeskar:
  - új külföldi partner kapcsolatok kialakítása, a meglévők ápolása,
  - részvétel a hagyományos kórusfesztiválokon, a nemzetközi fesztiválon való részvétel lehetőségének keresése,
  - Fekete Nándor orgonaművésszel való együttműködés tovább folytatása,
  - a Nyíregyházi Bárdos Lajos Vegyeskarral közös fellépések lehetőségeinek keresése,
  - kórus létszám bővítése, kórushagyományok ápolása
- Kör-karéj Néptáncsoport:
  - a nemzetközi fellépések szervezésének folytatása,

- a városi rendezvényeken, jótékonysági bálokon való fellépések szervezése a város kulturális életének gazdagítása céljából,
- a népi kultúra fejlesztése, továbbvitele, az ezzel kapcsolatban még fellelhető anyagok felkutatása, gyűjtése,
- folyamatos kapcsolattartás a helyi és más kulturális intézményekkel
- Csontváry-kör:
  - az évet záró bemutató kiállítás rendhagyó szervezése, valamint
  - új tehetségek bemutatkozásának biztosítása.
- Hétszínvirág Bábcsoport:
  - technikai fejlesztések,
  - a repertoár bővítése.

Civil szervezetek:

- 2008. évtől átalakult a civil szervezetek önkormányzati támogatási rendszere. Az ún. Civil Alaphoz nyújthatnak be pályázatot a helyi, bejegyzett szerveződések az Oktatási és Kulturális Bizottság által meghatározott időpontig. A megítélt támogatási összegek mértékéről a Bizottság átruházott hatáskörben dönt az éves költségvetésben meghatározott előirányzat keretein belül, előre meghatározott irányvonal és a benyújtott éves szakmai és gazdasági beszámolók alapján.

Javasoljuk a város szervezeteinek számára az aktuális pályázati lehetőségekben való aktív részvételt.

Kulturális kínálat megjelenítése:

- Tiszavasvári Városi Televízió sugárzása, adásainak bővítése,
- városunk honlapja,
- a helyi Best of Rádió sugárzása, működtetése,
- meglévő hirdetőtáblák felújítása útján,
- információs térképek, táblák köztéri kihelyezésével,

VI. KÖZÉPTÁVÚ FEJLESZTÉSI IRÁNYELVEK

A közművelődési intézmények esetében:

- a kistérségi szerepkör fokozatos erősítése,
- az intézmények tárgyi-, technikai felszereltségének szükség szerinti bővítése,
- a szakmai munka sokszínű és tartalmas kínálatának megtartása,
- uniós pályázatokon való aktív, sikeres részvétel

A közgyűjteményi intézmények esetében:

- Kiemelt feladat a Városi Könyvtárban folyó sokszínű és szerteágazó szakmai munkához szükséges tárgyi, személyi feltételek biztosítása,
- Tervszerű, a korábbiaknál nagyobb mértékű állománygyarapítás, különös tekintettel a nagy használati értékű állományegységek gyarapítására,
- A könyvtárhasználók igényeinek figyelembevételével, közösségi szintként funkcionálva, a szabadidő hasznos eltöltése, az olvasásra, könyvtárhasználatra nevelés céljából könyvtári programok, rendezvények szervezése valamennyi korosztály számára,
- Helyismereti Gyűjtemény folyamatos gondozása, digitalizálása,
- Kiemelt feladat a könyvtári online szolgáltatások kialakítása, népszerűsítése,
- A Zenei Részlegben a megfelelő technikai háttér megteremtése,
- A legfontosabb folyóiratok és régi adathordozók digitalizálása, kötetése,
- „Felhasználóközpontú” könyvtár kialakítása,
- Középtávú cél egy jól megválogatott, nagy használati értékű papíralapú dokumentum gyűjtemény kialakítása, amely kiegészül az elektronikus dokumentumok elérési lehetőségével,
- A könyvtár honlapjának folyamatos fejlesztése,
- uniós pályázatokon való aktív, sikeres részvétel.

Amatőr művészeti csoportok esetében:

- kiemelt fontosságú a felnövekvő generációk érdeklődésének fenntartása,
- újabb csoportok életre hívása, segítése,
- a városi-, megyei-, országos-, nemzetközi bemutatkozások lehetőségének biztosítása,
- a mindenkori költségvetés jóváhagyása során a finanszírozás arányszámainak aktualizálása, külön választva a Civil Alaptól, Művészeti Alap támogatás címen.

Civil szervezetek:

- a rövidtávon átalakításra kerülő támogatási rendszer által több csoport aktív részvétele a kultúra területén is,
- a kistérségi kapcsolatrendszerek erősítése, aktív együttműködési rendszer kialakítása.

Ifjúsági kultúra:

- Kistérségi, esetleg regionális ifjúsági- és kábítószerügyi konferenciák kezdeményezése, helyben történő lebonyolítása,
- Középiskolák kulturális arculattervezésének folyamatos megvalósítása,
- Aktívabb részvétel ösztönzése a város kulturális rendezvényein.

Kulturális kínálat megjelenítése:

- helyi civil szervezet által a városi rádió kistérségi szintű kiterjesztése, valamint a Tiszavasvári Városi Televízió kistérségi szintű kiterjesztése által.

VII. KÖVETENDŐ ALAPELVEK

A fenti célok elérése érdekében az önkormányzat a következő alapelveket követi:

- a célokkal összhangban lévő egyéni és csoportos tevékenységeket – az Önkormányzat anyagi lehetőségeihez mérten – pályázati úton támogatásban részesíti, minden esetben a valós teljesítményhez rendelve a támogatást és átláthatóvá téve annak felhasználását;
- segíti, hogy a Városi Könyvtár egyfajta információs – közéleti – oktatást támogató centrummá váljon, szolgálja az általános művelődési igények kielégítését, lehetőséget teremtsen az általános- és szakmai tájékozódáshoz, a szabadidő hasznos eltöltéséhez, valamint helyi és kistérségi közösségi szintértként valamennyi korosztály számára nyújtson hasznos időtöltést, a város dolgozószobája és az igényes művelődés és szórakozás helyszínéeként;
- kiemelt figyelemben és támogatásban részesíti a gyermekek és az ifjúság közművelődését;
- erkölcsileg, anyagilag és szakmailag is támogatja az egyének, civil és egyházi közösségek kulturális és közművelődési tevékenységét,
- törekszik arra, hogy minél több, érdeklődésre számot tartó, színvonalasan szervezett rendezvény valósuljon meg a városban;
- élő, kölcsönös előnyökön alapuló kulturális kapcsolatot tart fenn a testvérvárosokkal, új kapcsolatokat létesít;
- él minden olyan lehetőséggel, amely alkalmas arra, hogy Tiszavasvári kulturális értékeit nagyrendezvények, fesztiválok keretében bemutassa, népszerűsítse hazánkban és külföldön egyaránt.

A Helyi Esélyegyenlőségi Programhoz szintén kapcsolódik a lakásállományra vonatkozó tervek meghatározása szempontjából Tiszavasvári Város Önkormányzata Képviselő-testületének **74/2013. (III.21.) Kt. számú határozatával elfogadott közép és hosszútávú vagyongazdálkodási terve**, amely a lakásállományra vonatkozóan az alábbiakat tartalmazza:

„Tiszavasvári Város Önkormányzata tulajdonában jelenleg 88 db bérlakás van 33 db épületben.

Az önkormányzati bérlakások kategóriái hasznosításuk célját tekintve a következők: szociális elhelyezés céljára, önkormányzati feladatok ellátásának segítésére szolgáló (munkaköri szolgálati lakás), városi közérdekből bérbe adható (munkaköri szolgálati lakás), valamint nem szociális célú bérbeadásra szolgáló bérlakások.

A lakásállomány - a hasznosításuk szerint - a következő módon alakul:

- Szociális bérlakások száma: 63 db
- Munkaköri és szolgálati bérlakások száma: 23 db
- Nem szociális célú bérbeadásra szolgáló bérlakások száma: 2 db

Jelenleg 13 db üres bérlakás van, melyek közül 11 db lakás a Tiszavasvári, Vasvári P. u. 6. szám alatti társasházban található. Ezen társasházban lévő lakások önkormányzati tulajdonúak, de Honvédelmi Minisztériumi (HM) bérlőkijelölésűek. Tekintettel arra, hogy a HM ezen üres lakásokra nem jelöl ki bérlőt, így az Önkormányzat, e lakások hasznosításáról nem tud dönteni. A HM bérlőkijelölésű lakások esetében a HM megfizeti az Önkormányzat felé az üresen álló lakások elmaradt lakbérét.

A bérlakás állományból komfort fokozat szerint: 12 db lakás összkomfortos, 59 db lakás komfortos, 2 db lakás félkomfortos, 15 db lakás komfort nélküli.

A lakásállomány egy része (57 db) a város központjában elhelyezkedő 10 db többszintes társasházban található.

Az önkormányzati bérlakások lakbérét a Képviselő-testület évente felülvizsgálja és annak mértékét önkormányzati rendeletben szabályozza le a lakás komfortfokozatának megfelelően.

Önkormányzati lakások nagyszámú értékesítésére 2008. évben került sor, mely során 24 db lakás lett eladva elsősorban a lakásban lakó bérlők részére, 3 db lakás 2009. évben, 1 db lakás 2010. évben, 1 db lakás pedig 2011. évben lett értékesítve. Jelenleg nincs értékesítésre kijelölt bérlakás.

A bérleti díj hátralékok miatt jelentős az önkormányzat kintlévősége (2013. január 31.-i állapot szerint: 26.747.911 Ft). Ezzel összefüggésben folyamatos a fizetési felszólítások kiküldése, továbbá a jogcím nélküli lakáshasználók kilakoltatásának kezdeményezése iránti keresetek benyújtása.”

Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió

Tiszavasvári Város Önkormányzata Képviselő-testületének 283/2012. (XII.12.) Kt. számú határozatával elfogadott Szociális Szolgáltatásszervezési Konceptiójába foglaltak az esélyegyenlőség területét szorosan érintik, azonban a Program ezen részébe csak az általános helyzetelemzés kerül beemelésre, az egyes intézményekre és azok tevékenységére vonatkozó fejezetek az egyes célcsoportoknál kerülnek részletes kifejtésre.

I. A szolgáltatástervezési koncepcióról

„A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) 92. §. (3) bekezdésének értelmében a legalább 2000 lakosú települési önkormányzat, illetve a társulás és a megyei önkormányzat a településen, illetve a megyében, fővárosban élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében szolgáltatástervezési koncepciót készít. Amennyiben a települések egyes szociális feladataikat társulás keretében látják el, e szolgáltatások tekintetében a szolgáltatástervezési koncepciót a társulás készíti el. A szolgáltatástervezési koncepció tartalmát a helyi önkormányzat, illetve a társulás két évente felülvizsgálja és aktualizálja.

A koncepció tartalmazza különösen

- a lakosság szám alakulását, a korösszetételt, a szolgáltatások iránti igényeket,
- az ellátási kötelezettség teljesítésének helyzetét, az ütemtervet a szolgáltatások biztosításáról,
- a szolgáltatások működtetési, finanszírozási, fejlesztési feladatait, az esetleges együttműködés kereteit,

- az egyes ellátotti csoportok (idősek, fogyatékos személyek, hajléktalan személyek, pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek) sajátosságaihoz kapcsolódóan a speciális ellátási formák, szolgáltatások biztosításának szükségességét.

A szociális koncepció tartalmilag több intézmény szociális és gyermekjóléti/gyermekevédelmi tevékenységét foglalja magában.

Ennek következtében az értékelés a Tiszavasvári Bölcsőde vezetője, a TITKIT Szociális és Egészségügyi Szolgáltató Központja Gyermekjóléti Szolgálat, és a központ vezetője, a TELSE intézményvezetője által elkészített beszámolók anyagát is magában foglalja.

A települési önkormányzatok szolgáltatástervezési koncepcióikat 2004. december 31-ig készítették el, amelyeknek **illeszkedniük kellett a megyei, fővárosi önkormányzat által készített koncepcióhoz.** Ezen koncepciókat két évente felül kell vizsgálni, az abban szereplő tartalmi elemeket aktualizálni kell. A felülvizsgálat során figyelembe kellett venni a kistérség koncepcióját is.

A szolgáltatástervezési koncepciót a helyi önkormányzat az elfogadást megelőzően **véleményezteti az intézményvezetőkkel, és a kisebbségi önkormányzattal.** A koncepció végleges változatának elfogadása során a kialakított véleményeket az önkormányzat lehetőség szerint figyelembe veszi.

Önkormányzatunk bizonyos szolgáltatásait társulás formájában biztosítja. Más ellátások nonprofit nem állami fenntartókon keresztül valósulnak meg feladatellátási szerződéssel, melyeket a fenntartó a kistérséggel köt. 2007-től ugyanis valamennyi ellátás biztosítása átkerült a kistérséghez az önkormányzat és a kistérség által megkötött megállapodás alapján.

Ezen kívül két nem állami fenntartású szolgáltató, ill. intézmény található még Tiszavasvári illetékeségi területén, ill. számos más, akár Nyíregyházi székhelyű intézmény ellátási területe terjed ki Tiszavasvári területére is. A szociális koncepció azonban főként a kistérség, mint fenntartó által, ill. az ellátási szerződéssel biztosított szolgáltatásokat mutatja be.

Minden koncepcionális feladat meghatározás esetén alapvető módszertani problémaként jelenik meg a koncepció behatároltsága. Szociális szolgáltatások tervezését alapvetően két tényező befolyásolja, a jogszabály és az ellátotti igények. Meghatározó tényező, hogy a jogszabály mely ellátásokat írja elő kötelező önkormányzati feladatellátásként.

Attól például, hogy a támogató szolgáltatás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás iránt egyaránt nagy az igény a településünkön az első kettő 2009.01.01. napjától, míg a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás 2010.01.01. napjától nem kötelező ellátás.

A koncepció a kötelező és nem kötelező önkormányzati feladatellátások körébe tartozó ellátásokat mutatja be. A szolgáltatástervezési koncepció elkészítésénél a város intézményi, szolgáltatási adatai, a KSH vonatkozó adatai, a hatályos jogszabályok, Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye és a Tiszavasvári kistérség szolgáltatástervezési koncepciója szolgált alapul.

II. Az ellátási kötelezettségekről

Az Szt. 86. §-a alapján **Tiszavasvári Város Önkormányzata – 10.000 fő állandó lakosok száma felett – az alábbi szociális alapszolgáltatásokat köteles biztosítani:**

- étkeztetés,
- a házi segítségnyújtás,
- családsegítés,
- nappali ellátása (idősek, hajléktalanok, szenvedélybetegek, fogyatékos személyek)

2009. január 1. napjától a támogató szolgáltatás és közösségi ellátás, 2010. január 1. napjától a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás is kikerült a kötelező feladatellátás köréből.

Minden települési önkormányzat köteles biztosítani az étkeztetést, házi segítségnyújtást². Továbbá állandó lakosságszámtól függően az a települési önkormányzat, amelyiknek területén kétezernél több állandó lakos él családsegítést³, háromezernél több lakos esetén a korábbi mellett idősek nappali ellátását nyújtó intézményi szolgáltatást, illetve ha tízezerél több állandó lakos él, mindezeket túl nappali ellátást szolgáló intézményt, szolgáltatást köteles működtetni.

Tiszavasvári Városban jelenleg a **Tiszavasvári Többcélú Kistérségi Társulás Egészségügyi és Szolgáltató Központján (rövidített nevén: TITKIT SZESZK)** keresztül az alábbi ellátási formák működnek: **étkeztetés, házi segítségnyújtás, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, a családsegítés, a támogató szolgálat, a nappali ellátás keretében az idősek klubja, idősek otthona, és a fogyatékosok otthona.**

Nem kötelező ellátásként biztosított: az **idősek otthona, a fogyatékosok otthona és a szenvedélybetegek otthona, támogató szolgálat, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás.**

A gyermekvédelmi ellátórendszeren belül kötelező a **gyermekjóléti szolgáltatás, a családok átmeneti otthona.** A TITKIT fenntartásában lévő Tiszavasvári Többcélú Kistérségi Társulás Tiszavasvári Bölcsődéje önálló intézményként biztosítja a **gyermek napközbeni ellátását, a bölcsődei ellátást.**

A TITKIT SZESZK kötelező feladatként biztosítja továbbá a fogyatékosok nappali ellátását, valamint a szenvedélybetegek nappali ellátását.

Nem kötelező feladatellátásként a **Tiszamenti Emberek Lelki Segítő Egyesülete (rövidített nevén: TELSE)** fenntartásában működött 2011-ig a „Fordulópont” Pszichoszociális Szolgálat, mint szolgáltató útján - ellátási szerződéssel - a **szenvedélybetegek közösségi ellátása.**

Szintén a TELSE fenntartásában, a „Kapocs” Szenvedélybetegek Nappali Intézmény keretein belül működött 2007. december 29. napjától 2011-ig - ellátási szerződés keretében - kötelező önkormányzati feladatként a **szenvedélybeteg nappali ellátása**, míg a **fogyatékos személyek nappali ellátását** a „Szivárvány” Fogyatékos Személyek Nappali Intézménye látta el.

2011-ben a „Szivárvány” Fogyatékos Személyek Nappali Intézménye, (székhely: Tiszavasvári, Vasvári Pál u. 87. sz.), valamint a „Kapocs” Szenvedélybetegek Nappali Intézete (székhely: Tiszavasvári Vasvári Pál u. 55. sz.) intézményekből a fenntartó egy intézményt hozott létre **TELSE-Szociális Szolgáltató elnevezéssel.** Ennek székhelyén, a Vasvári Pál u. 55. sz. alatt működik a „Fordulópont” Pszichoszociális Szolgálat is, melyet mivel a szolgáltatás nyújtásának helye azonos a nappali ellátásokkal, a fenntartó integrálta központi intézménybe.

2009.(05.) évtől a TELSE „szociális foglalkoztatás- termelő tevékenységek végzése, védett környezetben, de munkahelyi körülmények megteremtésével” szociális intézményi ellátást is biztosít. **A szociális foglalkoztatás keretében** a munkakészségek, valamint testi és szellemi képességeinek munkavégzéssel történő megőrzése, fejlesztése, illetve munkafolyamatok betanítása, az önálló munkavégző képesség kialakítása, helyreállítása, fejlesztése történik.

Az intézmény a szociális foglalkoztatás keretében munka- rehabilitációs valamint fejlesztő-felkészítő foglalkoztatást egyaránt megvalósít.

Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguknak, illetve önmaguknak és eltartottaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani. Étkeztetésben kell részesíteni azt az igénylőt, illetve általa eltartottat is, aki kora vagy egészségi állapota miatt nem képes az étkezésről más módon gondoskodni. A településen élő fogyatékos személyek, pszichiátriai betegek, hajléktalan személyek vagy szenvedélybetegek részére lehetőséget kell biztosítani az étkeztetés igénybevételére, illetve segítséget kell nyújtani a saját lakóhelyükön történő étkezés biztosítására.

A város szociális ellátórendszere a jelenleg hatályos jogszabályi előírások szerint teljes mértékben biztosítani tudja az ellátási kötelezettségeit.”

² Forrás: A házi segítségnyújtás olyan gondozási forma, amely az igénybe vevő önálló életvitelének fenntartását - szükségleteinek megfelelően - lakásán, lakókörnyezetében biztosítja.

³Forrás: A családsegítő szolgáltatásban nyújtott általános és speciális segítő szolgáltatás olyan személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka eszközeinek és módszereinek felhasználásával hozzájárul az egyének, a családok, valamint a különböző közösségi csoportok jólétéhez és fejlődéséhez, továbbá a szociális környezetükhöz való alkalmazkodáshoz.

Jelenleg az Szt. 87.§-a és a Gyvt. értelmében városunkban az alábbi alap-és szakosított ellátásokat kell biztosítani és működtetni:

Az 1993. évi III. tv. (Szt.) szerint	Az 1997. évi XXXI. tv. (Gyvt.) szerint
Alapellátások	
Étkeztetés	Gyermekjóléti szolgáltatás
Házi segítségnyújtás	
Családsegítés	Gyermekek átmeneti gondozása (Családok Átmeneti Otthona)
	Napközbeni ellátások: <ul style="list-style-type: none"> - bölcsőde, - óvodai, iskolai napközi (1993. évi LXXIX. közoktatásról szóló tv.)
Nappali ellátások: <ul style="list-style-type: none"> - idősek klubja - fogyatékosok nappali intézménye - szenvedélybetegek nappali intézm. - pszichiátriai betegek nappali intézm. 	
Szakosított ellátások	
Átmeneti elhelyezési formák: <ul style="list-style-type: none"> - 	
+MINDEMELLETT SZERVEZI ÉS KÖZVETÍTI A MÁSHOL IGÉNYBE VEHETŐ SZOLGÁLTATÁSOKHOZ TÖRTÉNŐ HOZZÁJUTÁST.	
2013. január 1-től a szenvedélybetegek nappali otthonának, valamint a fogyatékosok nappali otthonának működtetése állami feladat. Továbbá 2013. július 1. napjától a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás szintén állami feladat.	

A Megyei Önkormányzat által biztosítandó és működtetendő ellátások:

Az 1993. évi III. tv. (Szt.) szerint	Az 1997. évi XXXI. tv. (Gyvt.) szerint
Szakosított, ill. szakellátások	
Ápolást, gondozást nyújtó intézmények: <ul style="list-style-type: none"> - idősök otthona, - pszichiátriai betegek otthona, - szenvedélybetegek otthona, - fogyatékos személyek otthona, - hajléktalanok otthona. 	Otthont nyújtó ellátások: <ul style="list-style-type: none"> - nevelőszülői hálózat, - gyermekotthonok (gyermekotthon; lakásotthon; speciális gyermekotthon; utógondozó otthon; általános iskola, diákotthon és gyermekotthon; különleges gyermekotthon.)
Rehabilitációs intézmények: <ul style="list-style-type: none"> - pszichiátriai betegek rehabilitációs otthona, - szenvedélybetegek rehabilitációs otthona, - fogyatékos személyek rehabilitációs otthona, - hajléktalan személyek rehabilitációs otthona. 	Utógondozói ellátás
Lakóotthonok	Területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás

A hatályos jogszabályokban előírt és biztosítható ellátások - ellátási formák

	Települési önkormányzati feladat	Megyei önkormányzati feladat
ALAPELLÁTÁS:		
- étkeztetés	+	
- házi segítségnyújtás	+	
- jelzőrendszeres	x	
- családsegítés	+	
Gyermekjóléti alapellátások	+	
- gyermekjóléti szolgálat	+	
Gyermekek napközbeni ellátása		
- bölcsőde	+	
- házi gyermekfelügyelet	O	
- családi napközi	O	
- házi gyermekfelügyelet	O	
Gyermekek átmeneti gondozása		
- helyettes szülő	#	+
- gyermekek átmeneti otthona	#	+
- családok átmeneti otthona	+	
- gyermekotthon		+
- lakásotthon		+
Speciális alapellátás		
- szenvedélybetegek közösségi ellátása	#	
- támogató szolgálat, fogyatékos személyek lakókörnyezetében történő ellátása	x	
Nappali ellátást nyújtó intézmények		
- Idősek Klubja	+	
- Fogyatékosok nappali intézménye	#	

- Szenvedélybetegek nappali intézménye	#	
- Pszichiátriai betegek nappali intézménye	O	
SZAKOSÍTOTT ELLÁTÁS:		
Átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények		
- Fogyatékos személyek gondozóháza		
- Pszichiátriai betegek átmeneti otthona		
- Szenvedélybetegek átmeneti otthona		
- Éjjeli menedékhely		
- Hajléktalan személyek átmeneti szállása		
Ápolást, gondozást nyújtó intézmények:		
- Idősek otthona	X	+
- Fogyatékos személyek otthona	X	+
- Fogyatékos gyerekek otthona		+
- Pszichiátriai betegek otthona		+
- Szenvedélybetegek otthona	X	+
- Hajléktalanok otthona		O
Rehabilitációs intézmények		
- Pszichiátriai betegek		O
- Szenvedélybetegek		O
- Fogyatékos személyek		O
- Hajléktalan személyek		O
Lakóotthonok:		
- Fogyatékos személyek lakóotthona		+
- Pszichiátriai betegek lakóotthona		O
- Szenvedélybetegek lakóotthona		O

Jelmagyarázat:

+ van

o nincs

x ellátási kötelezettség nélkül biztosított

ellátási szerződéssel biztosított

III. Helyzetelemzés

III.1. Szociális szolgáltatások tervezése, megvalósítása esetén mindenképpen érdemes számba venni azokat a kockázati tényezőket, amelyek következtében az emberek ezen szolgáltatások igénybevételére szorulnak. Ilyen probléma adódhat jövedelmi szegénység, életvitelbeli, szubkulturális okokból, jelentősek az életciklusbeli kockázatok, úgymint idős, vagy gyermekkor, egyedül vagy nagycsaládban élés, valamint a státuszkockázatok is, mint a fogyatékoság, munkanélküliség, etnikai hovatartozás, megváltozott munkaképesség stb. Ezeknek a kockázatoknak a kezelését, csökkentését segítheti a szociális ellátórendszer, bár ezen problémák nem oldhatók meg pusztán szociális eszközökkel.

Általában véve elmondható, hogy a szociális ellátások iránti szükségleteket jelentősen befolyásolják a demográfiai tényezők. **Településünk állandó népessége** 2010. július 30-én **13.519 fő** volt, 2012. január 1. napján 13.473 fő. 2009. évben az élve születettek száma 192, míg az elhunytak száma 203 fő volt. 2011. évben az élve születettek száma: 158 fő volt, míg az elhunytak száma: 161 fő. Megemlítendő azonban, hogy településünkön működik egy időseket ellátó bentlakásos intézmény, amelybe jelentős a térségből beköltözők, így helyi lakossá válók aránya, amely valamelyest torzíthatja a település természetes halálozási adatait. A települési tendenciákat támasztják alá az országos adatok is. A természetes szaporodás Magyarországon a 80-as évek elején, természetes fogyásba ment át. Mindenképpen megemlítendő, hogy az idős népesség létszáma az elkövetkezendő ötven évben másfél-

szerezésre nő, így ők egy csökkenő lélekszámú népesség egyre növekvő hányadát adják majd, s támasztanak egyre nagyobb igényeket a szociális szolgáltatások terén is.

A mentális kórképek: a depresszió, az alkoholizmus és következményei, az önkárosító magatartásformák egyre nagyobb arányban vannak jelen a település lakosságának körében. Erre a szolgáltatások tervezésénél különösen oda kell figyelni.

A lakónépesség kor és nem szerinti megoszlása (2012. január 1.-i adatok):

Korcsoport:	Lakosságszám
0 - 2 év	480
3 - 5 év	583
6-13 év	1402
14-17 év	763
18-54 év	6689
55-59 év	963
60-69 év	1334
70-79 év	835
80- x év	424
Összesen:	13.473
0-17 év + 60 év - x	5821
0-17 év	3228
0-9 év	1796
10-19 év	1805
20-29 év	1880
31-39 év	1799
40-49 év	1618
50-59 év	1776
50- x év	4369
18-59 év	7652
60 - x év	2593

Összességében, ha ki kell emelnünk néhány veszélyeztetett, ellátást igénylő csoportot, akkor meg kell említenünk az időseket, a romákat, a veszélyeztetett gyermekeket, a szociálisan hátrányos helyzetben élőket, valamint a fogyatékos személyeket.

III.2. Az idős népesség létszáma az összlakosságszámhoz mérten magas, így ők egy csökkenő lélekszámú népesség egyre növekvő hányadát adják.

Ma Magyarországon az idős emberek ellátására létrejött intézményrendszerben a 60-65 éven felüli idős emberek 2-3 %-ának biztosítanak valamilyen szolgáltatást. A KSH felmérései azt bizonyítják, hogy mintegy 230 ezer olyan idős ember él ma az országban, akik állapotuknál fogva jogosultak lennének valamilyen idősellátásra, azonban kapacitáshiány miatt „nem férnek” be oda.

Ha településünkre vetítjük az országos adatokat, akkor vélhetően százas nagyságrendben beszélhetünk hasonló helyzetben lévő idős emberekről. A szükségleti igények alapján feltételezhetjük, hogy az idős embereknek nyújtott szolgáltatások területén még jelentős növekedésre lehet számítani. Ha a szolgáltatásfejlesztés struktúráját tekintjük, akkor mennyiségileg és minőségileg is nagy fejlődés várható az alapellátások területén, míg kevésbé mennyiségi, hanem inkább minőségi a bentlakásos ellátást biztosító szolgáltatások területén. Míg az alapellátások esetében prioritást élvez az, hogy a mai elméleteknek megfelelően a lehető legtovább otthonukban maradhassanak az idős emberek, addig az ápolást-gondozást biztosító intézmények esetében alapvető követelmény lesz az ellátás tárgyi feltételeinek javítása, valamint ezzel összefüggésben a gondozottak hatékony ápolási, mentális és

szociális segítése. Ha településünk szempontjából vesszük mindezt szemügyre, akkor elmondhatjuk, hogy az ellátotti létszám alapján jónak értékelhető az idős emberek bentlakásos ellátása.

III.3. A szociális tervezés fázisában nem hagyható figyelmen kívül, hogy **településünkön a fiatal korosztályban jelentős, és növekvő hányadú a társadalom periferiáján élő családokban nevelkedők aránya.** A védőnők adatai alapján egyértelműen megállapítható, hogy a született gyermekek közül jelentős, 50 %-ot meghaladó mértékű a hátrányos helyzetűek aránya. A gyermekek veszélyeztetettségének jelenleg nincs elfogadott szakmai definíciója Magyarországon. A gyámhatóságoknál nyilvánított esetekben 70 %-ban anyagi természetű okai vannak a veszélyeztetettségnek, a védőnők 1998-ban 110 ezer családban jelölték meg veszélyeztető tényezőként a droghasználatot, az alkoholfogyasztást, az elhanyagolást, vagy bántalmazást. A gyermekjóléti szolgálatok eseteinek közel harmada függ össze anyagi okokkal, míg a többi gyermeknevelési, életvitelbeli, magatartásbeli, fogyatékból eredő, bántalmazás és szenvedélybetegségek következtében fellépő probléma. Ráadásul a családok többségében halmozottan előforduló problémák jelentkeznek, amelyek a fiatakorúak deviáns megnyilvánulásainak, a bűnelkövetésnek az indukálói. A 13.473 fő állandó lakosból jelenleg 3.423 fő a 0-18 évesek száma.

2011-ben a nyilvántartott veszélyeztetett kiskorúak száma:	1.510 fő
- ebből, környezeti ok miatt:	485 fő
- ebből, magatartási ok miatt:	637 fő
- ebből, anyagi ok miatt:	361 fő
- ebből, egészségi ok miatt:	27 fő

A 2011. 12. 31-i adatok szerint a védelembe vett kiskorúak száma: 378 fő.

A 2011. évben felülvizsgált védelembe vett gyermekek száma: 298 fő volt.

2011. évben a védelembe vétel felülvizsgálatának eredményeként megszüntetésre került a védelembe vétel 69 fő gyermek esetében.

Ideiglenes hatályú elhelyezés 16 gyermeknél vált szükségessé (2009-ben ez a szám: 28, 2010-ben: 10 fő).

A gyermekek közül 12 fő került nevelőszülőnél elhelyezésre, 1 fő harmadik személynél, 2 fő gyermekotthonban, míg 1 fő külön élő másik szülőnél.

Az ideiglenes hatályú elhelyezések felülvizsgálatának eredményeként átmeneti nevelésbe vétel: 13 fő esetében

Eljárás megszüntetése védelembe vételi eljárás vagy gyermekjóléti alapellátás kezdeményezésével: 1 fő esetében

Egyéb megszüntetési ok: 2 fő esetében.

III.3.1. További feladatként jelentkezett 2010 szeptemberétől a gyermekjóléti szolgálatoknál az **iskoláztatási támogatás természetbeni formában történő nyújtása**, mint új jogintézmény. **A jogintézmény megjelenésétől kezdve folyamatos változáson ment keresztül, ami a rá vonatkozó szabályanyagot illeti.**

Jelenleg is hatályos rendelkezés, hogy az oktatási intézmény igazgatójának első ízben **tíz igazolatlan óra után kell jeleznie a jegyzői gyámhatóság felé, aki - kezdetben végzéssel, míg a jelenleg hatályos szabályozás szerint tájékoztató levélben - tájékoztatja az iskoláztatási támogatásra (családi pótlék) jogosultat, hogy a tanévben az ötvenedik igazolatlanul mulasztott kötelező tanórai foglalkozást követően milyen szankcióra számíthat.**

A jegyzői gyámhatóság kezdetben elrendelhetette az iskoláztatási támogatás folyósításának felfüggesztését - az ötvenedik igazolatlanul mulasztott óra után -, mely a támogatás teljes részét érintette, valamint a gyermeket – amennyiben még nem volt védelembe véve – védelembe vette.

A gyámhatóság az **ötvenedik óra igazolatlan mulasztást követően hivatalból indította meg az eljárást.** Az eljárást attól függetlenül le kellett folytatnia, hogy az iskola a tíz órás mulasztásról korábban értesítette-e.

Fontos kritérium volt, hogy a kiskorú rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesült-e, vagy sem. Amennyiben a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre volt jogosult a gyámhatóság

arról rendelkezett, hogy a támogatás összegét havonta természetben kapja meg a törvényes képviselő a kirendelt eseti gondnok által. A családtámogatási folyószámlára érkező iskoláztatási támogatást a gyámhatóságnak kellett havonta kifizetnie a kirendelt eseti gondnoknak, aki a gyermekjóléti szolgálat által készített pénzfelhasználási tervben foglaltak szerint költötte el az összeget és számolt el vele.

Amennyiben a gyermek nem részesült rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben az iskoláztatási támogatás felfüggesztésének ideje alatt az iskoláztatási támogatás a családtámogatási folyószámlán gyűlt és a felfüggesztés megszüntetésekor természetben került volna a gyermek számára biztosításra a felfüggesztés időtartamával megegyező számú hónapra elosztva, részletekben.

2012. március 3-tól lépett hatályba az egyes gyermekvédelmi és családtámogatási tárgyú kormányrendeletek módosításáról szóló 21/2012. (II.29.) korm. rendelet, mely jelentősen módosította a gyámhatóságokról, valamint a gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX.10.) Korm. rendelet igazolatlan iskolai hiányzásokkal összefüggő jegyzői gyámhatósági eljárás szabályait. A jogalkotó a 16. életév betöltésétől függően szabályozta az iskoláztatási támogatás felfüggesztését és új jogintézményként bevezette az iskoláztatási támogatás szünetelését. A jogosult a szünetelés alatt az iskoláztatási támogatás összegétől elesett.

Jelentős változás volt, hogy az iskoláztatási támogatás felfüggesztését a 16. életév alatti kiskorúak esetén kellett elrendelni, míg a 16. életévüket betöltött kiskorúak esetében a támogatás szünetelését kezdeményezte a gyámhatóság a Magyar Államkincstárnál.

Amennyiben a gyermek a 10 órás jelzés keletkezésekor, ennek hiányában az 50 órás hiányzásról szóló jelzés jegyzőhöz beérkezésének napján még nem töltötte be a 16. életévét, úgy az iskoláztatási támogatás folyósításának felfüggesztése és a védelembe nem vett gyermek esetén a védelembe vétel iránt indította meg az eljárást a jegyző.

Amennyiben a diák fenti időpontok figyelembevételével a 16. életévét betöltötte, úgy a jegyző kezdeményezte a Magyar Államkincstár területi szervénél az iskoláztatási támogatás szüneteltetését. A kezdeményezés döntési formát nem igényelt. Az intézkedéseket 16. életév alatt és felett is 15 napon belül kellett megtenni.

Változott a felfüggesztés kezdő időpontja is, az a döntés jogerőre emelkedését követő második hónap első napjáról a döntés jogerőre emelkedését követő hónap első napjára, így nem kell a felfüggesztés kezdetét a határozatban külön időponttal megjelölni.

Ideiglenes hatályú elhelyezés, nevelésbe vétel, szabadságvesztés, javítóintézeti nevelés, szociális intézményben történő elhelyezés esetén fenntartásos betétbe helyezte a jegyző az iskoláztatási támogatás összegét, melyről a gyámhivatal rendelkezett.

Abban az esetben, ha a 16. életév előtti utolsó felülvizsgálat és az azt követő felülvizsgálat között a tanuló legalább 10 órát mulasztott igazolatlanul, a jegyzőnek vissza kellett utalnia a felgyülemlett iskoláztatási támogatást a központi költségvetés számára.

Míg ha a 16. életévét betöltött rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben nem részesülő tanuló mulasztott 10 óránál kevesebb órát, úgy a felfüggesztés megszüntetésével és a szüneteltetés kezdeményezésével egyidejűleg, vagy a természetbeni kifizetésről, vagy a gyámhatósági fenntartásos betétbe utalásról kellett gondoskodnia a jegyző megítélése szerint, melyet a gyámhivatal nem vitathatott.

2012 szeptemberétől azonban ismét jelentősen megváltozott a jogszabály, valószínűsíthetően tekintettel a járások felállítására is. A szabályozás egyszerűsödött. A Gyvt. és Gyer. 2012. szeptember 01. napjától hatályos módosításával a jogalkotó eltörli az „iskoláztatási támogatás felfüggesztésének” jogintézményét, és **a 2012/13-as tanítási évtől kezdődően kizárólag iskoláztatási támogatás szüneteltetésére van lehetőség.** Ezt megelőzően 16. életév alatt felfüggesztést alkalmaztunk, ami azt jelentette, hogy a család természetbeni formában kapta meg havonta az iskoláztatási támogatást, vagy ha nem volt jogosult gyermekvédelmi kedvezményre, akkor az önkormányzat egy folyószámlán gyűjtötte az összeget. 16 év felett pedig a Magyar Államkincstár hozott döntést az iskoláztatási támogatás szüneteltetéséről, mely esetben a jogosult semmilyen formában nem kapta meg az iskoláztatási támogatás összegét a szünetelés időszakára. **2012. szeptember 01. napjától azonban, amennyiben jelzés érkezik az iskolából, hogy a tanköteles tanuló, vagy a tankötelezettség megszűnését követően közoktatási intézménybe beiratkozott tanuló 50 órát mulasztott (életkortól függetlenül), úgy a jegyző az iskoláztatási támogatás szüneteltetését kezdeményezi a Magyar Államkincstárnál.** A fo-

lyósítás szüneteltetéséről a kincstár hoz döntést. **A szüneteltetés idejére a jogosult semmilyen formában nem kapja vissza az iskoláztatási támogatás összegét.** A szüneteltetés felülvizsgálatát szintén a jegyzői gyámhatóság végzi, amikor megvizsgálja, hogy a tanuló az adott felülvizsgálati időszak alatt hány kötelező tanórát hiányzik, és ettől függően intézkedik a szüneteltetés fenntartása vagy az újbóli folyósítás végett a kincstárnál. A szüneteltetés felülvizsgálatára a következő bekezdésben is részletezett szabályok vonatkoznak.

A szüneteltetést továbbra is a jegyzői gyámhatóság vizsgálja felül 3 havonta, illetve a tanítási év lezárását követő 15 napon belül. A felülvizsgálati eljárás eredményeként az iskoláztatási támogatás újbóli folyósítását a jegyző kezdeményezheti a kincstárnál, amennyiben a feltételeknek megfelel a tanuló a hiányzások tekintetében. Enyhítést jelent a szabályozásban, hogy míg eddig a szüneteltetés hatálya alatt álló a felülvizsgálati időszakban 1 órát sem hiányozhatott ahhoz, hogy visszakapja az iskoláztatási támogatást, a hatályban lévő új szabályozás szerint 5 óra igazolatlan hiányzást megenged a felülvizsgálati időszakban. **Tehát a felülvizsgálati időszakban 0-5 óra közötti igazolatlan hiányzás esetén a jegyző kezdeményezi az újbóli folyósítást a jogosult részére. Amennyiben a tanuló többet mulaszt 5 óránál a szüneteltetés továbbra is folytatódik egészen a tankötelezettségig, illetve amíg köznevelési intézményben tanulmányokat folytat. Az addig nem folyósított összeget semmilyen formában nem kapja vissza a család.**

A jogszabály hatályba lépésekor felfüggesztés hatálya alatt állók esetében a következő felülvizsgálat (legtöbb esetben 2012.12.01.) eredményeként, amennyiben a tanuló a felülvizsgálati időszakban 5-nél több órát igazolatlanul hiányzik, a jegyzői gyámhatóság a felfüggesztés szüneteltetésre való átváltoztatása végett megkeresi a Magyar Államkincstárt, és a kincstár döntése után életbe lépnek a fent leírt szüneteltetésre vonatkozó szabályok. Amennyiben a felülvizsgálati időszakban 5, vagy annál kevesebb órát hiányzik, úgy kétféle eset lehetséges: 1. ha gyermekvédelmi kedvezményben részesült és havonta természetben felhasználták a támogatást, akkor a döntés jogerőre emelkedését követően újra megkezdődik a jogosult számára a folyósítás. 2. A gyermekvédelmi kedvezményben nem részesülők esetében a döntés jogerőre emelkedését követően szintén újra megkezdődik a jogosult számára a folyósítás, itt azonban döntenie kell az összegyűlt iskoláztatási támogatás felhasználását illetően is: ha a mulasztások száma a felülvizsgálati időszakban meghaladta az öt órát, akkor a családtámogatási folyószámlán összegyűlt összeget vissza kell utalni a központi költségvetésnek; ha a mulasztások száma a felülvizsgálati időszakban 5 vagy nem haladja meg az 5 órát, akkor az összegyűlt összeget havi részletekben, természetbeni formában kapja meg a család, vagy gyámhatósági fenntartásos betétkönyvben lehet elhelyezni, ha a „levásárlás” nem áll a gyermek érdekében.

2010.08.30-2011.11.30-ig terjedő időszak alapján:

- Felfüggesztés rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben (rgyk.) részesülő gyermek esetében: 33 fő
- Felfüggesztéssel egyidejűleg védelembe vett gyermekek: 11 fő
- Felfüggesztés nem rgyk-s gyermek esetében: 0
- 10 órás jelzések száma: 146 db
- 50 órás jelzés: 41 db

III.3.2. Az iskoláztatási támogatás természetbeni nyújtásához hasonlóan a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. (a továbbiakban: Gyvt.) 2008. július 3. napjától hatályos módosítása vezette be az **óvodáztatási támogatás** jogintézményét. A Gyvt. csak az óvodáztatási támogatás feltételrendszerét, ill. a formáját határozza meg. E szerint a támogatás nyújtható pénzben és természetben is. Az óvodáztatási támogatás főszabály szerint pénzbeli támogatás. A Gyvt-t a 20/C. § (4) bekezdése értelmében a helyi önkormányzat rendeletben előírhatja, hogy az első alkalommal folyósításra kerülő pénzbeli támogatás helyett a szülőknek gyermeke részére természetbeni támogatás nyújtható. A természetbeni támogatást, a gyermek beíratását követő hét munkanapon belül kell a szülő rendelkezésére bocsátani. A gyermekek védelmének helyi rendszeréről szóló 2/2006. (I. 24.) számú rendelet módosítására a fenti felhatalmazás alapján került sor Tiszavasvári Városban, annak érdekében, hogy ezek a hátrányos helyzetben lévő gyermekek biztosabb garancia mellett kapják meg a kellő támogatást az óvoda megkezdéséhez. Ebben az ellátotti körben sok esetben a szülők maguk is életvezetési, anyagi, és egyéb problémákkal küzdenek, így nem lehet megnyugtató képet kapni arról,

hogy a támogatást valóban a gyermekekre fordítják-e, illetve megfelelően fordítják-e a gyermekekre. A gyermekjóléti szolgálat azonban garantáltan a gyermek szükségleteire figyelemmel vásárol felszerelési tárgyakat, ruhát, eszközöket – a jogszabályban meghatározottak szerint - a természetbeni támogatásként megállapított pénzösszeg erejéig.

2009. évben ennek a támogatási formának a költségvetési kerete tervezésekor csak találgatni lehetett az igénylés mértékét. A betervezett 2.200.-eFt keretből 920.-eFt került felhasználásra. Összesen 52 fő részesült a támogatásban. Ebből 40 fő természetben, 12 fő pénzbeli formában.

Akkor azonban csak a második félévvel kellett számolni, míg 2010-ben már az évi kétszeri támogatással kellett tervezni. A 2010-es évben 2000-eFt keret került megállapításra a költségvetésben. Ebből 1.400.-eFt lett felhasználva.

2011. évben 55 fő, összesen 1.100.000,-Ft (20.000,-Ft/ fő) természetbeni támogatásban részesült. 47 fő pedig 470.000,-Ft (10.000,-Ft) pénzbeli támogatásban.

Az óvodáztatási támogatás 100 %-os állami támogatottságú ellátás.

Mindkét fent említett jogintézmény többlet feladatellátást jelent és fog jelenteni a gyermekjóléti szolgálatok részére, mely szolgálat családgondozóinak kapacitása jelenleg is maximálisan igénybevett (TITKIT SZESZK gyermekjóléti szolgálata).

A családgondozók segítik 2009. évtől az MVH és az Élelmiszerbank Egyesület által biztosított EU Élelmiszersegély kiosztását is (évi kettő, háromszor 2000 fő részére), ami szintén a már említett nehéz helyzetben lévő réteg megsegítését szolgálja.

A szolgálat feladatellátása a jelentkező igények szerint tehát túlteljesített, figyelembe véve mindazt, hogy tevékenységük a fent említett feladatellátási körön jóval túlmutat, hiszen ezek csak az elmúlt években jelentkező új jogintézményekhez kapcsolódó többletigények.

Meg kell említeni Tiszavasvári Város sajátos helyzetét a halmozottan hátrányos helyzetű roma gyermekek magas száma miatt is. A roma lakosság a hazai **roma népesség** életszínvonalára, foglalkoztatottsága, iskolázottsága a társadalom egészénél lényegesen rosszabb. Kutatók az okok között első helyen jelölik meg a képzettséget, majd a lakóhelyet és a munkaerő-piaci helyzetüket. Jelentős lehet, bár nem mérhető a diszkrimináció is. A roma népességre vonatkozó hivatalos adat kevés. A 2001. évi népszámláláskor a város lakosságának 8,9%-a vallotta magát cigány nemzetiségűnek. Ez jóval magasabb a 4,6%-os megyei átlagnál (KSH adatok). 2007. évben folytatott felmérések alapján igen magas a gyermekarány 52,5 %. A cigányság életkora az össznépességhez viszonyítva alacsony. A mindössze 2,2%-os nyugdíjaskorú arány a város teljes népességének (14,7%) éppen az egyhatedét teszi ki. A munkaképes korúak igen jelentős része rokkantnyugdíjas, vagy járadékos. Az elmúlt 10 év alatt nemcsak a kiskorúak aránya növekedett a népességen belül, hanem a családokra eső átlaglétszám is, annak ellenére, hogy növekedett a csonkacsaládok száma. Jelenleg 5,05 fős családlétszámmal, házántként 6,3 fővel számolhatunk.

Legtöbben a város két szélén, Büdön és a Majorban élnek, (nem hivatalos adatok a Cigány Kisebbségi Önkormányzat éves beszámolója, az oktatási intézmények statisztikai adatai és a szociális támogatások alapján).

Az idő- és középkorú generációra az alulképzettség jellemző. A fiatalabbak közül egyre többen végzik el a nyolc általános iskolát (általános iskolák 8. osztályos statisztikai adatai alapján), többen szakképesítést szereznek, leérettségiznek, de nagyon kevesen szereznek a felsőoktatásban diplomát.

Az intézmények alapítványai, helyi civil szervezetek külön segítséget nyújtanak a nehéz sorsú gyermekek részére (étkezés, nyári foglalkoztatás, stb.).

2008. évben az úgynevezett „Pilot” program keretében deszegregációs munkacsoport alakult időszakos jelleggel áprilistól - júliusig terjedő időszakban - (Cigány Kisebbségi Önkormányzat, Tiszavasvári város Polgármesteri Hivatala, általános iskola, oktatási és integrációs szakemberek közreműködésével) a szegregációs problémák kezelésére. A csoport többféle oldalról közelítette meg a szegregáció kérdését, és keresett megoldásokat a szociális, kommunikációs, oktatási területeket érintően. Oktatási részről az általános iskola, valamint egy független oktatási integrációs szakember segítette a munkát. A csoport munkájának eredményeként deszegregációs anyagot készített.

Ezek mellett évek óta folyamatos lelkes munka – integrációt, beilleszkedést elősegítő - folyik az óvodákban, iskolákban, az oktatási referensek, a családsegítők és gyermekjóléti szakemberek segítségével.

Fentiek alapján megállapítható, hogy településünk legsúlyosabb szociális problémája a cigányság helyzete, ugyanakkor az is látszik, hogy problémáikat alapvetően az oktatási, munkaerő-piaci eszközökkel együtt lehet orvosolni, a szociális ellátórendszer csak a problémák kezelésében nyújthat segítséget.

III.4. Itt mindenképpen meg kell említenünk, hogy a **társadalmi kirekesztődés egyik legjelentősebb szegmense a jövedelmekben fogható meg.** A jövedelmeken kívül a társadalmi kirekesztődésre alapvető befolyással bír a családi életciklus hatása, a képzettségi különbségek, a tartós munkanélküliség, az etnikai hovatartozás, valamint a lakóhely elhelyezkedése. Családi életciklust tekintve magas a gyermekek szegénységkockázata, közülük is a három és annál több gyermeket, valamint a gyermeküket egyedül nevelőket érinti leginkább a gyermekszegénység. Az idős népességből az egy háztartásban egyedül élők közül is sokan sorolódnak a szegények közé. A háztartás nagysága szerint a három fős családokban a legalacsonyabb a szegénység kockázata, míg a hat- és többfős háztartások esetében a kockázat háromszoros az átlaghoz képest. Minden szegénységi mérés azt mutatja, hogy az iskolai végzettség döntően meghatározza a szegénység kockázatát. A munkaerő-piaci pozíció szerepe a szegénység megjelenésében óriási, ott ahol nincs aktív kereső, a szegénység kockázata az átlag kétszerese. Magas mindemellett még az alkalmi munkások, a munkanélküliek, az eltartottak, és a gyed-en, gyes-en lévők között is. Az etnikai hovatartozás a romák esetében egyértelmű kockázatot jelent, minél alacsonyabban húzzuk meg a szegénység határát, annál magasabb a romák aránya a szegények között. Itt említendő meg az is, hogy a rossz adottságú lakókörnyezet, a rossz lakás szintén a mély és tartós szegénységet valószínűsíti.

Itt említhető meg, hogy a város munkaerőpiaca az elmúlt tíz-tizenöt évben jelentős mértékben szűkült. Ennek következtében a kvalifikált munkaerőnek is nehéz a városban elhelyezkedni. Sokat elárul a helyzetről az, hogy a város legjelentősebb, **legstabilabb és legnagyobb foglalkoztatójának 2009. évben az önkormányzat** tekinthető, s ez még jelentősebb, ha figyelembe vesszük azt is, hogy hány ember megélhetését biztosítja még szociális ellátási formákon keresztül. A Tiszavasvári Város Polgármesteri Hivatala Igazgatási és Szociálpolitikai Osztálya 2009. év decemberi adatai alapján 456 fő olyan rendelkezésre állási támogatásra (a továbbiakban: rát. = segély) jogosult személy tartott nyilvántartást, akik a 2009. évben megvalósult „Út a munkába program” keretében voltak foglalkoztatva. Ezen felül 2009. december hónapban 132 fő rát-ra jogosult nem foglalkoztatott személy szerepelt a nyilvántartásban. Ez **összesen 588 fő segélyezett.**

2012. évben az önkormányzat a Startmunka-programon keresztül pályázott közfoglalkoztatottakra, a segélyezettek (a rát. „jogutódja” a foglalkoztatást helyettesítő támogatás= fht.), ill. tartós munkanélküliek köréből.

A Startmunka-program olyan 2012.évben induló közmunkaprogram, amely választható programelemekből áll. A Startmunka-program keretében a munkáltató az önkormányzat, a munkáltatói jogkör gyakorló a polgármester. A Városi Kincstár Tiszavasvárral kötött együttműködési megállapodás tartalmazza a közmunkaprogramok előkészítésének, végrehajtásának részletszabályait. Az önkormányzatok 6 mintaprogramhoz csatlakozhattak a közmunka megszervezésekor 2012-ben. Tiszavasvári a mezőgazdasági mintaprojekten belül 17 főre, a közúthálózat rendbetétele projektelemen belül háromszor három hónapra, összesen 85 főre, a téli közmunkaprogramon belül 9 főre, míg a hagyományos közfoglalkoztatás keretében 37 főre pályázott. Fenti létszámon kívül év közben is kihasználta a pályáztatási lehetőségeket. 2012. decemberi hónapra 20 fő segédmunkással, míg áthúzódó foglalkoztatás keretében - szintén a december, ill. jövő január, februári hónapokban - 85 fő, a hagyományos közfoglalkoztatásban foglalkoztatható közmunkással.

Az elmúlt években megfigyelhetően egyre több olyan család is bekerült a jogosulti körbe, aki vállalkozásának ellehetetlenülésével, akár a város „középrétegéből” került ki. A munkahelyek elvesztését követően, a munkanélküli járadék kimerítésével egyre több lakos válik segélyezetté. Ezeknek a személyeknek a foglalkoztatása 2009. évtől a Városi Kincstár Tiszavasvári önkormányzati intézmény ke-

retein belül valósult meg. Közel 150 fő dolgozik közintézményekben. Az önkormányzat részéről a teljes körű foglalkoztatás volt a cél. Tekintetbe véve azonban, hogy a program által biztosított foglalkoztatási lehetőség előreláthatólag 2011. évben jelentősen leszűkül, tovább romlik ennek a rétegnek a helyzete.

III.5. Hazánkban a **fogyatékos emberek** száma a legutóbbi, 2001. február 01. napján készült népszámlálás adatai alapján 577 006 fő, akik így a magyar népesség 5,7 %-át teszik ki. A KSH azokat a személyeket tekintette fogyatékkal élőknek, akinek olyan végleges, az egész további életére kiható testi vagy értelmi, illetve érzékszervi fogyatéka van, amely gátolja őt a normális, a megszokott, a hagyományosan elvárható életvitel gyakorlásában. Általánosságban elmondható, hogy a fogyatékos emberek körében magasabb az időskorúak aránya, ugyanez nem igaz az össznépeességre vonatkozóan. Elhelyezkedési lehetőségeik rosszak. Az értelmi sérült fiatalok foglalkoztatási aránya még kedvezőtlenebb. A legnagyobb arányt a mozgássérültek, a valamilyen végtag hiányával élők és az egyéb testi fogyatékosok teszik ki (43 %). Viszonylag magas (10 %) az értelmi fogyatékosok aránya.

Míg a nagyothallók, gyengénlátók között jelentős a 60 éven felüliek aránya, addig az értelmi fogyatékos emberek viszonylag kis hányada tartozik ebbe a korcsoportba. Településünkön mintegy 700-800 fogyatékos ember él, illetve élhet innen származóként valamilyen intézményben.

IV. A település szociális ellátórendszerének bemutatása

Az alábbi ellátórendszer a Tiszavasvári Többcélú Kistérségi Társulás megszűnése miatt 2013. június 30-ig áll fenn. A Képviselő-testület 85/2013. (IV.04) számú határozatával jóváhagyta a Tiszavasvári Többcélú Kistérségi Társulás Társulási Tanácsának a Társulás jogutód nélküli megszüntetéséről szóló 18/2013. (II.19.) számú határozatát.

A 142/2013. (V.30.) Kt. számú határozattal módosított 111/2013.(V.09.) Kt. számú határozatban döntés született arról, hogy a korábbi kistérségi intézmények – a Tiszavasvári Többcélú Kistérségi Társulás Szociális és Egészségügyi Szolgáltató Központja, valamint a TITKIT Tiszavasvári Bölcsődéje - jogutódlással való megszüntetését követően, 2013. július 1. napjával az Önkormányzat alapító okirattal két intézményt hoz létre a Tiszavasvári Szociális-, Gyermekjóléti és Egészségügyi Szolgáltató Központot, valamint a Tiszavasvári Bölcsődét, amelyek a településen a korábbi intézményi feladatokat továbbra is ellátták.

IV.1. Tiszavasvári Többcélú Kistérségi Társulás Szociális és Egészségügyi Szolgáltató Központja (a továbbiakban: TITKIT SZESZK)

IV.1.1. Tiszavasvári Többcélú Kistérségi Társulás Tiszavasvári (rövidített nevén: TITKIT) Szociális és Egészségügyi Szolgáltató Központja biztosítja a település lakossága számára az alap- és szakellátás körébe tartozó szociális és gyermekjóléti szolgáltatásokat. Az integrált intézmény mindegyik tevékenységi formára rendelkezik működési engedéllyel.

Alapellátási feladatai között biztosítja a szociális étkeztést, a házi segítségnyújtást, a családsegítést, nappali ellátást (idősek klubja), támogató szolgáltatást, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást.

2007. szeptember 1-től a szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, családsegítés, nappali ellátás – idősek klubja, a fogyatékosok támogató szolgálata, a pszichiátriai közösségi ellátás az önkormányzat fenntartásából a TITKIT fenntartásába került át. (Időközben az átkerülő ellátások közül több ellátás megszűnt. A szociális törvény módosításából adódóan az évek során folyamatosan csökkent a kötelezően biztosítandó ellátások köre. Ennek és a finanszírozás nehézségeinek, illetve a központi finanszírozás hiányának következtében a pszichiátriai közösségi ellátás, és az idősek gondozóháza is megszüntetésre került.)

A TITKIT-ben tag önkormányzatok: Tiszavasvári Város Önkormányzata, Rakamaz Város Önkormányzata Tiszalök Város Önkormányzata, Tiszadob Nagyközség Önkormányzata, Tiszanagyfalu Község

Önkormányzata, Tiszadada Község Önkormányzata, Tímár Község Önkormányzata, Szabolcs Község Önkormányzata, Szorgalmatos Község Önkormányzata, Tiszaeszlár Község Önkormányzata

A TITKIT által fenntartott (fenntartói és vagyonkezelői jog) szociális és gyermekvédelmi intézmények:

TITKIT Tiszavasvári Szociális és Egészségügyi Szolgáltató Központja

TITKIT Tiszavasvári Bölcsődéje

TITKIT Tiszalöki Idősek Gondozó Központja

TITKIT Tiszalöki Szociális Szolgáltató Központja

TITKIT Rakamazi Gondozási Központja

TITKIT Tiszadobi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat

A TITKIT-hez tartozó önkormányzatok **kötelező és nem kötelező, önként vállalt** szociális és gyermekvédelmi feladatai, intézményi bontásban az alábbiak:

Intézmény	Szolgáltatás	Ellátási hely	Férőhely	Ellátási terület
TITKIT Tiszadobi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat	családsegítés	4456 Tiszadob, Andrássy u. 35. sz.		Tiszavasvári kistérség területe
	étkeztetés			
	házi segítségnyújtás		42 fő	
	idősek klubja		20 fő	
	gyermekjóléti szolgáltatás			
TITKIT Szociális és Egészségügyi Szolgáltató Központja	gyermekjóléti szolgáltatás	4440 Tiszavasvári, Hősök u. 38. sz.,		Tiszavasvári Város közigazgatási területe
	idősek otthona	4440 Tiszavasvári, Vasvári Pál u. 87. sz.	122 fő	Magyarország egész területe
	fogyatékos személyek otthona	4440 Tiszavasvári, Vasvári Pál u. 87. sz.	98 fő	Magyarország egész területe
	idősek klubja (nappali ellátás)	4440 Tiszavasvári, Hősök u. 38. sz.	30 fő	Tiszavasvári Város Közigazgatási területe
	étkeztetés	4440 Tiszavasvári, Hősök u. 38. sz.		Tiszavasvári Város Közigazgatási területe,
	családsegítés	4440 Tiszavasvári, Hősök u. 38. sz.,		Tiszavasvári Város Közigazgatási területe,
	házi segítségnyújtás	4440 Tiszavasvári, Hősök u. 38. sz.,	81 fő	Tiszavasvári Város, Szorgalmatos Község közigazgatási területe
	jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	4440 Tiszavasvári, Hősök u. 38. sz.	178 db készülék	Tiszavasvári, Tiszalök és Rakamaz Városok, valamint Tiszaeszlár, Tiszadada, Tiszadob, Tímár, Tiszanagyfalu, Szabolcs Községek közigazgatási területe

	támogató szolgáltatás	4456 Tiszadada, József Attila u. 4. sz. 4440 Tiszavasvári, Kabay J. u. 23. sz.		Tiszavasvári, Tiszaújváros, Tiszalök Városok, Tiszadada, Tiszadob, Szorgalmatos Községek közigazgatási területe
	családok átmeneti otthona	4440 Tiszavasvári, Kabay J. u. 23. sz.	16 fő	Magyarország egész területe
TITKIT Tiszalöki Idősek Gondozó központja	idősek otthona	4450 Tiszalök, Kosuth u. 68. sz.	31 fő	Magyarország egész területe
	idősek klubja (nappali ellátás)		10 fő	Tiszalök Város közigazgatási területe
	étkeztetés			Tiszalök Város közigazgatási területe
	házi segítségnyújtás		27 fő	Tiszalök Város közigazgatási területe
TITKIT Tiszalöki Szociális Szolgáltató Központja	gyermekjóléti szolgáltatás	4450 Tiszalök, Kosuth u. 79. sz.		Tiszavasvári kistérség területe
	családsegítés			Tiszavasvári kistérség területe
TITKIT Tiszavasvári Bölcsődéje	gyermekek napközbeni ellátása (bölcsőde)	4440 Tiszavasvári, Vöröshadsereg 10. sz.	72 fő	Tiszavasvári, Rakamaz Városok, valamint Tiszaeszlár, Tiszadada, Tiszadob, Tímár, Tiszanagyfalu, Szabolcs, Szorgalmatos Községek közigazgatási területe
TITKIT Rakamazi Gondozási Központja	idősek otthona	4465 Rakamaz, Arany J. u. 108. sz.	39 fő	Magyarország egész területe
	idősek klubja (nappali ellátás)		20 fő	Rakamaz Város közigazgatási területe
	házi segítségnyújtás		37 fő	Rakamaz Város és Szabolcs Község közigazgatási területe
	családsegítés	4465 Rakamaz, Dózsa Gy. u. 7/a sz.		Rakamaz Város és Szabolcs Község közigazgatási területe
	étkeztetés	4465 Rakamaz, Bocskai. u. 55/a sz.		Rakamaz Város közigazgatási területe
	gyermekjóléti szolgáltatás	4465 Rakamaz, Dózsa Gy. u. 7/a sz.		Rakamaz Város és Szabolcs Község közigazgatási területe
	gyermekek átmeneti gondozása (önálló helyettes szülői ellátás)	4465 Rakamaz, Dózsa Gy. u. 7/a sz.	3 fő	Rakamaz Város közigazgatási területe

2013. január. 1. napjától a szenvedélybetegek otthona, valamint a fogyatékosok otthona állami feladat, működési engedéllyel az állam rendelkezik. A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás biztosítása 2013. július 1. napjától szintén állami feladat, de arra jelenleg a TITKIT SZESZK működési engedéllyel rendelkezik finanszírozási ellátási megállapodás keretei között.

Ezen szociális és gyermekvédelmi intézmények feladatellátásai sokrétűek, és sok esetben a kistérség több települését, vagy egészét érintő feladatokat látnak el.

Szabolcs Község több szociális feladatát a TITKIT Rakamazi Gondozási Központ biztosítja, Tiszanagyfa-lu Község szociális feladatait sokáig egy telephely útján a TITKIT Tiszavasvári Szociális és Egészségügyi Szolgáltató Központ biztosította. A Tiszadada Támogató Szolgálat jelenleg a TITKIT Tiszavasvári Szociális és Egészségügyi Szolgáltató Központ ellátottak számára nyitva álló helyiségként működik.

A Tiszavasvári Többcélú Kistérségi Társulás ellátja még az alábbi feladatokat:

1. pedagógiai szakszolgálati feladat
2. szociális és gyermekvédelmi intézmények fenntartása, Tiszavasvári járóbeteg szakellátás kistérségi intézményben
3. belső ellenőrzés
4. kistérségi fejlesztési tanács működtetése, területfejlesztés

Mint ahogyan az önkormányzat életében is, az önkormányzati, ill. önkormányzati támogatású kistérségi intézmények életében is hosszú idő óta megoldandó feladat a költségcsökkentés kérdése. A TITKIT SZESZK 2012. júliusától új intézményvezetővel működik.

IV.1.2. 2012. július 01. napjától a TITKIT SZESZK intézményvezetője 3 hónap alatt tett költségcsökkentési intézkedései:

„1. Bérjellegű csökkentés

- 7 fő esetében 2012. augusztus 1. napjával 24 e Ft összegű egyéb pótlék megvonásra került
- 1 fő 15 e Ft, 10 e Ft, illetve 18 e Ft összegű pótléka 08. 01. napjával megvonásra került
- 1 fő 10 e Ft pótlékának elvonása szintén 2012. 08. 01. napjával megtörtént.

Összességében 1 havi pótlék megvonással **221 e Ft** összegű megtakarítás valósulhatott meg.

2. Üzemanyag megtakarítás

2012 júliusáig szakrendelésekre, egyéb vizsgálatokra az intézmény gépkocsijával történt az ellátottak szállítása. Ennek megszüntetése érdekében utasítást adtak ki arra vonatkozóan, hogy az intézmény lakóinak szakrendelésre történő szállítását betegszállító igénybevételel valósítsák meg. Ezen intézkedéssel havi **40 e Ft** összegű megtakarítás jelentkezik.

3. Gyógyszerfelhasználás

2012 szeptemberétől módosításra került az alaplistás gyógyszerek beszerzésének, felhasználásának módja.

Az ápolásban, gondozásban végzett ellenőrzés során megállapításra került, hogy az intézmény fizeti valamennyi gyógyszer, illetve testközeli gyógyászati segédeszközök beszerzését. A megállapodások felülvizsgálata során derült fény arra, hogy az intézmény nem köteles valamennyi gyógyszert, illetve testközeli gyógyászati segédeszközt biztosítani lakói számára. Erre az 1/200. SzCsM rendelet 52. §. (5) bekezdése ad alapot. A fent említettek szerint, az alapgyógyszerkészlet körébe tartozó gyógyszereken túlmenően felmerülő egyéni gyógyszereszköz költségét, ideértve a gyógyszerért külön jogszabály alapján dobozonként fizetendő díj költségét is – a (6) bekezdésben foglalt esetek kivételével – az ellátást igénybe vevő viseli.

Ezen intézkedéssel jelenlegi gyógyszerfelhasználás 50 %-át tudták megtakarítani.

4. Munkarendváltás

2012. augusztus 01. napjától a korábban 3 műszakos munkarend megváltoztatására tettek intézkedést, mely szerint a 8 órás munkarend 12 órára történő módosítása valósult meg.

Ezen intézkedéssel a dolgozók pihenőidejének meghosszabbítása a cél, mely hatékonyabb munkavégzést eredményez.

5. Szakmai létszám biztosítása

A tartós bentlakást nyújtó idősok, fogyatékosok és szenvedélybetegek otthonában a szakmai létszám az 1/2000. SzCsM rendeletben foglaltaknak nem felel meg teljes körűen. A jogszabályi előírás betartása érdekében Munkaügyi Központ által támogatott dolgozók bevonásával igyekszünk ezen kötelezettségnek eleget tenni. Törekszünk a 100 %-os támogatás kihasználására.

A fenti intézkedések megtétele mellett egyéb szakmai vonatkozású változások bevezetését is kezdeményezték, melyről készült beszámolót mellékeltek.

V. A nem önkormányzati szociális szolgáltatások helye és szerepe az ellátásokban

A nem állami szervezetek (civiliek, egyházak) biztosítják a társadalmi önszerveződés és érdekérvényesítés kereteit, lehetővé teszik a kisebb-nagyobb társadalmi csoportok sajátos igényeinek megfelelő szolgáltatások nyújtását, bizonyos társadalmi problémák közösségi kezelését. Lényegükből adódóan jól ismerik a helyi igényeket, így olyan szolgáltatásokat képesek létrehozni, amelyek nem tartoznak az állam, az önkormányzat érdekeltségébe. Azáltal, hogy a helyi szinten megjelenő szükségletekre reagálnak, a helyi társadalom értékrendjét fedik le, jelenítik meg. Különösen jelentős szerepe van a nem állami szervezeteknek azon társadalmi csoportok esetében, amelyeknek társadalmi helyzetükből adódóan gyenge az önérdék-érvényesítő képességük.

Szerepvállalásuk többféle módon valósulhat meg:

- önmaguk vállalhatják bizonyos közfeladatok ellátását,
- szolgáltatásaikkal az önkormányzat szolgáltatásait egészíthetik ki,
- alternatív szolgáltatásokat kínálhatnak.

Teljes mértékben azonban nem tudnak függetlenedni az állami, önkormányzati szférától, mert anyagi forrásaik bizonytalanok. Működésük költségeit általában költségvetési támogatásokból igyekeznek biztosítani, illetve pályázati forrásokból egészítik ki azt.

Az Szt. a szociális ellátások kötelezettségét –a lakosság számától függően- a helyi önkormányzatokra ruházza. Ezzel ellátási kötelezettséget állapít meg számukra.

Ezeket a kötelező feladatokat 2007-től az önkormányzat és a társulás között létrejött megállapodás alapján **a TITKIT látja el fenntartóként a TITKIT SZESZK-en** keresztül. A TELSE-vel, mint nonprofit nem állami fenntartóval pedig a TITKIT –el feladat-ellátási szerződést kötött olyan kötelező önkormányzati feladatellátásokra, amelyek a SZESZK-en keresztül nem biztosítottak. A TELSE természetesen szintén biztosít olyan feladatellátásokat is, amelyek nem kötelező feladatellátások, úgy ahogyan a TITKIT SZESZK is.

A többször módosított Szt. –a szociális igazgatásról és szociális ellátásról- 120. §-a szerint a helyi önkormányzat a szociális szolgáltatást egyházi vagy nem állami fenntartóval kötött ellátási szerződés útján is biztosíthatja.

A feladatok egy részét és az újonnan jelentkező szükségletek kielégítését át lehet és bizonyos feltételek teljesülése esetén érdemes is átadni a hatékonyabb és olcsóbb szervezeteknek. A célszerűségi szempontot az intézményfenntartás jelentős terhetől való megszabadulás, a költséghatékonyabb működ(tet)és jelenti.

Településünkön jelen vannak azok az egyházi, illetve nonprofit szervezetek (nem állami fenntartók), amelyek tevékenységükkel önkormányzati feladatokat válthatnak, illetve egészíthetnek ki.

Ilyen a Szent Anna Karitás Közhasznú Egyesület (székhelye: 4400 Nyíregyháza, László u. 51. 1/1.) , amely nonprofit nem állami fenntartó a „Kézfogás Szociális Szolgáltató Központ (székhelye: 4440 Tiszavasvári, Dózsa Gy. u. 33. sz.) vegyes profilú intézményen keresztül biztosítja az alábbi ellátásokat:

Az intézmény 2010. december 23. napjától működik.

A gyermekek napközbeni ellátást biztosította 2011-ben és 2012-ben 21 fő engedélyezett létszámmal a Csivitelő Tündérkert Nonprofit Kft. (székhely: 440 Tiszavasvári, Bajcsy-Zs. E. u. 54/a. sz.) a Csivítke Családi Napközi intézményen keresztül székhelyen nyújtott szolgáltatásként. A Családi napközi jelenleg nem működik.

Az intézmény engedélye 2011. január 31. napjától jogerős.

Tiszavasvári Város Esélyegyenlőségi Programjáról és a Település helyzetelemzéséről:

Tiszavasvári Város Önkormányzata, Képviselő – testülete 5/2008. (I.17.) számú határozatával fogadta el a város korábbi **Esélyegyenlőségi Programját**. Ez a program 2012. december 31.-ig volt érvényben. A Program felülvizsgálatára 2010-ben került sor, azonban a benne foglalt adatok már nem aktuálisak, és nem felelnek meg az Emberi Erőforrások Miniszterének 2/2012. (VI.05.) EMMI rendeletében meghatározott tartalmi követelményeknek. Erre tekintettel kerül sor a jelen Esélyegyenlőségi Program megalkotására.

A Tiszavasvári Város Képviselő – testülete szintén az 5/2008. (I.17.) számú határozatával döntött arról, hogy a városban **Esélyegyenlőségi Tanácsot** hoz létre, és az alkalmasszerűen összeülő tanács feladatkörébe utalja az egyenlő bánásmód megsértése esetén történő bejelentések kivizsgálását, és amennyiben szükséges, további intézkedések megtételét. A Tanács tagjai állandó bizottságokból delegált személyek, bizottságonként 1 fő. A Tanácsot az elnök alkalmasszerűen a beérkező esélyegyenlőséget érintő panaszok kivizsgálására hívja össze. A Tanács működése óta esélyegyenlőség megsértésével kapcsolatban panasz, bejelentés nem érkezett.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Tiszavasvári Városa 2013. 06. 30. napjáig a Tiszavasvári Többcélú Kistérségi Társulás tagja Rakamaz, Szabolcs, Szorgalmatos, Tímár, Tiszadada, Tiszadob, Tiszaeszlár, Tiszalök, Tiszanagyfalu mellett. A Kistérségi Társulás 2005. júniusában elkészített Területfejlesztési Stratégiája és Operatív Programmal és Gazdasági Programmal is rendelkezik. Ugyanakkor Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX törvény IV. fejezete rendelkezik az önkormányzati társulásokról, amely alapján a települési önkormányzatok többcélú kistérségi társulásáról szóló 2004. évi CVII. törvény 2013. január 1. napjával hatálytalan, így a társulások legkésőbb 2013. 06. 30-ig működhetnek, azután a törvény erejénél fogva megszűnnek. A kistérségi társulási programok elkészítésük óta nem lettek aktualizálva, a kistérségi társulások pedig előzőekben említett törvény rendelkezése alapján 2013. 06.30 napjával megszűnnek. Fentiekre tekintettel a helyi esélyegyenlőségi program és ezen programok közötti kapcsolódásának bemutatása nem releváns. Tiszavasvári Város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának megalkotására a helyi sajátosságok figyelembevételével kerül sor, minden település önálló programot alkot a település adottságait figyelembe véve.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

Nincs adat.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A KSH által közölt adatok alapján megállapítható a 2006 és 2011 közötti népesség mozgalmi események alapján, hogy az elmúlt 6 év során a megyében folyamatosan csökkent a születések száma. A legnagyobb csökkenés 2009 évben volt, 266-tal kevesebb gyerek született az előző évhez képest. A megye természetes szaporodása a vizsgált évek mindegyikében negatív előjelű, a legnagyobb csökkenés (-1484 fő) 2010. évben volt. A megyére továbbá negatív jellemző, hogy az állandó vándorlási különbözet is negatív előjelű, tehát az itt felnövekvő gyermekek illetve családok más megyében keresik a jobb anyagi létükhöz szükséges lehetőségeket. A legnagyobb elvándorlás (-2891 fő) 2008 évben volt, 2011. évben elvándorlás száma -1790 főre csökkent⁴

9. Táblázat Népmozgalmi események Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében 2006-2011

	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
Élveszületés	6495	6246	6210	5944	5329	5346
Halálozás	7013	7028	6986	6818	6813	6505
Természetes szaporodás, fogyás (-)	-518	-782	-776	-874	-1484	-1159
Csecsemőhalálozás	52	38	29	30	40	35
Terhesség megszakítás	3220	2949	3078	3171	2969	2775
Házasságkötés	2476	2153	2143	1932	1813	1766
Válás	1237	1343	1252	1224	1248	1239
Állandó és ideiglenes vándorlási különbözet	-2798	-4263	-5548	-4418	-4285	-3307
Állandó vándorlási különbözet	-2118	-2773	-2891	-1977	-1700	-1790

Demográfiai adatok korosztályi bontásban, térségenként, járasonként

A lakónépességét tekintve Tiszavasvári a megye 24 városa közül az ötödik legnagyobb település, melyet 2012. december 31-én 12.897 fő (állandónépesség 13.442 fő) lakott (lásd HEP Sablon 1. sz. melléklet 1. és 2. számú táblázat). Népsűrűsége közepes. Közigazgatási területe 128,71 km², így egy km²-nyi területre csupán 73 fő jut, (országos átlag 105 fő/km²) lakásállománya 4530 db.

⁴ Forrás: Szabolcs-Szatmár-Bereg megye Köznevelés - fejlesztési terv

20. Táblázat Tiszavasvári járás - korcsoportos bontás

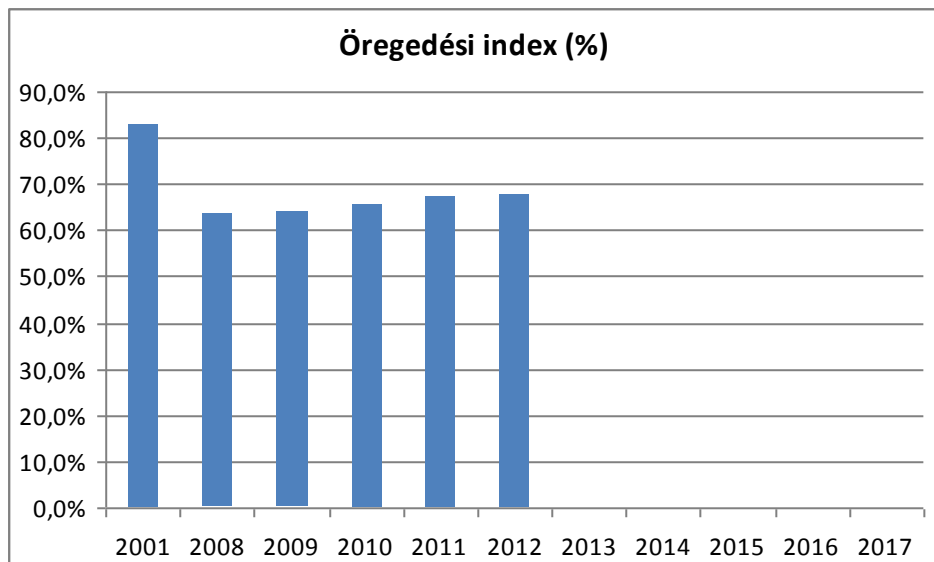
Település	2008					2009					2010					2011				
	0-3	4-6	7-14	15-18	19-22	0-3	4-6	7-14	15-18	19-22	0-3	4-6	7-14	15-18	19-22	0-3	4-6	7-14	15-18	19-22
Szorgalmatos	41	34	123	73	64	39	37	117	73	70	40	36	114	67	78	39	31	110	67	80
Tiszadada	122	89	271	137	140	119	93	259	119	156	113	85	258	125	148	110	89	259	125	129
Tiszadob	159	126	343	172	169	147	117	353	160	165	144	113	342	169	165	128	104	329	179	146
Tiszaeszlár	139	118	336	162	155	143	112	321	166	165	147	98	327	165	169	136	98	321	171	161
Tiszalök	225	162	558	325	310	210	154	526	326	306	176	163	496	312	315	172	164	486	290	318
Tiszavasvári	798	560	1444	762	796	793	565	1413	786	748	701	594	1370	789	757	669	589	1389	776	737
Összesen:	1484	1089	3075	1631	1634	1451	1078	2989	1630	1610	1321	1089	2907	1627	1632	1254	1075	2894	1608	1571

A város demográfiáját vizsgálva elmondható, hogy a természetes szaporodás 2008. év után megállt 2009-2011. viszonylatában a népesség fogyása jellemző, 2012-ben kis mértékű javulás tapasztalható (lásd HEP Sablon 1. sz. melléklet 5. számú táblázat). Az igen kedvező korösszetétel (fiatalos népesség szerkezet) ugyanakkor az átlagosnál kedvezőtlenebb eltartottsági rátával párosul.

Tiszavasváriban a vándorlási különbözet a korábbiakhoz képest romlott (-52 fő 2011. évben), bár 2012. vonatkozásában e tekintetben nem rendelkezünk adatokkal (lásd HEP Sablon 1. sz. melléklet 4. számú táblázat). Az iskolai végzettség tekintetében jelentősen javuló tendencia figyelhető meg a 15 évnél idősebbek közül a 8 általánost végzettek körében (2001. évi népszámlálás adatai alapján: 17,3% 2011. évi népszámlálás adatai alapján: 10, 5% az általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők aránya a 15 évesnél idősebbek közül) (lásd HEP Sablon 1. sz. melléklet 3.2.5 számú táblázat).

A település népességszámának alakulásában jelentősen közrejátszott az akkor 952 fős Szorgalmatos településrész 2002. október 20-i önálló községgé válása. Ezt követően, 2003-tól a belföldi vándorlási különbözet eredményeként 62 fővel csökkent a lakónépesség száma. Az említett mérsékelt változások ellenére Tiszavasváriban a természetes népmozgalmi folyamatok (születések, halálozások) jóval intenzívebbek, amit részben a korstruktúra, részben etnikai sajátosságok magyaráznak, amelyek természetesen egymástól sem függetlenek.

A városban 2012. december 31-én az állandó népesség 22,9%-a volt gyermekkorú (0–14 éves), 63,69%-a felnőtt korú (15–65 év közötti), és 13,29%-a időskorú (65 évesnél idősebb). A gyermekkorúak a felnőtt korúak 36%-át, az időskorúak pedig 20,9%-át adták, ami megfelel a gyermek-, illetve időskorúak eltartottsági rátájának (lásd HEP Sablon 1. sz. melléklet 2. számú táblázat). 100 felnőtt korúra így összességében ~56 eltartott jutott.

A gyermekkorúak magas arányából adódóan az öregedési index (68,12%) az országos átlagnál (79,41%) kedvezőbb (alacsonyabb) (lásd HEP Sablon 1. sz. melléklet 3. számú táblázat).

A legfrissebb adatok szerint a városban a lakónépesség korszertinti megoszlása a 2011-es népszámlálás adataival nagyjából megegyező arányokat mutat.

A 2001-ben végzett népszámlálás adatai szerint nemzetiségi hovatartozás alapján országosan 190 ezren vallották magukat cigánynak, míg a reprezentatív vizsgálatok eredményei alapján a kutatók 1971-ben 320 ezer fő körülire, 1993-ban 468 ezer körülire, 2003-ban pedig mintegy 570 ezerre becsülték a romák számát. Ez az ország teljes népességéhez viszonyítva közel 5,5 százalékos arányt jelentett. Kutatói becslések a romák számát 2010-es évekre 650–750 ezer közé teszik. A roma lakosság életkori összetétele lényegesen fiatalabb népességet mutat, mint a nem roma népességé.

A 2011. évi népszámláláskor a város lakosságának 12,58%-a vallotta magát cigány nemzetiségűnek, ez az arány a 2001. évi népszámláláskor 8,9% volt. Ez jóval magasabb a 9,04%-os megyei átlagnál [KSH adatok]. Tapasztalati tény viszont, hogy a népszámlálási adatok jóval kevesebb cigányról adnak számot, mint az a valóságban van. Tudjuk, hogy a cigányság létszámának pontosabb meghatározása igen problematikus.

Első ízben 1994-ben történt mindkét településrészen létszámfelmérés. Az akkori összesített létszámadatak: Szentmihályon 749 fő; Büdön 497 fő olyan személy élt, akit környezete cigánynak tartott, és aki saját magát, illetve családját is annak mondta. Legutoljára 2006. október végén utcánként és lakásonként volt pontosítva a kétfajta cigányság létszáma. Eszerint a város keleti részén 1435 fő oláh-cigány, a nyugati részén 911 fő romungró él, összesen tehát a cigánylakosság létszáma 2346 fő, Tiszavasári népességének 17,5 %-át adva.

A városban vannak olyan utcák, ahol jelentős számban élnek ezen nemzetiség tagjai, ilyenek például: Keskeny utca, a Szarvas, az Erdő, Madách, Őz, Kis, Gépállomás, valamint a város keleti részén Fehértői, Vasút, Benczúr, Kőrösi Csoma Sándor utcák. A város nyugati részén a Lenin, Déryné, Bereznai utca például.

Általánosságban elmondható, hogy a roma lakosság körében jellemző problémák a rossz jövedelmi és vagyoni helyzet, a munkanélküliség nagy aránya, alacsony iskolai végzettség, és egészségügyi szociális problémák megléte.

Ugyanakkor nincsenek arra vonatkozóan pontos adatok, hogy a fenti problémák a város roma lakosságának hány százalékát érintik, és hogy a város lakosságának hány százaléka él jelenleg mélyszegénységben. Erre vonatkozóan a mellékletben szereplő adattáblák tartalma – a rendszeres szociális segélyben részesülők arányának növekedése, valamint a lakásfenntartási támogatásban részesülők számának megduplázódása, a munkanélküliség arányának növekedése – (lásd HEP Sablon 1. sz. melléklet 3.3.1., 3.3.3., 3.4.3. számú táblázatok) – alapján tudunk következtetéseket levonni. Ugyanakkor lakásfenntartási támogatásban részesülők számának jelentős növekedése azzal is magyarázható, hogy az állam a gázár támogatást központilag megszüntette, valamint a jogosultság összességét megváltoztatta.

A roma gyerekeknek maximum ötöde szerez szakképzettséget (szakmunkás bizonyítványt), gimnáziumba 0,6%-uk jár. Mindezek miatt nő a roma népesség lemaradása, illetve újratermelődnek a szociális problémák. A munkanélküliség városi szinten is magas, de a romák körében eléri a 90%-ot. Sok az alulképzett, generációs munkanélküliséggel sújtott ember. Célunk e helyzet hosszú távú felszámolása, roma tanulók pozitív jövőképeinek kialakítása a realitás talaján, hogy önmagukon tudjanak és akarjanak segíteni. A rossz lakáskörülmények miatt nincsenek meg a feltételei az otthoni tanulásnak, az egészségtelen életmód és a rossz egészségi állapot csökkenti az iskolában töltött időt. A szociális problémák szorosan összefüggnek a többi problémával: a tanulási motivációval, a roma tanulókkal szembeni előítéletességgel, a nyelvi hátrányokkal, a roma kultúra alacsony presztízsével, stb.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP 1. számú mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ftl.) és a Mőtv-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

A magyar munkaerő-piaci helyzet legfontosabb jellemzője a tartósan alacsony munkaerő-piaci részvétel, ami a kirívóan alacsony foglalkoztatási szintnek, valamint az átlagosnál valamelyest magasabb munkanélküliségnek az eredője. A szegénység kialakulása és fennmaradása – egyéb iskolázottsági és szociológiai tényezők mellett – a foglalkoztatottság hiányára vezethető vissza. Ez a megállapítás ugyanakkor fordítva is igazolható: a hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci belépésének esélye erősen korlátozott. A munkaerőpiacot jellemző alacsony foglalkoztatási ráta elsősorban az alacsony iskolai végzettséggel rendelkező népesség magas inaktivitására vezethető vissza, amely mindkét nemnél és a munkaerőpiacon egyébként legaktívabbnak számító középkorosztálynál is megfigyelhető. A foglalkoztatás szempontjából hátrányos helyzetűek közé sorolhatók továbbá az idősebb, nyugdíj előtt álló korosztályok, a gyermekvállalást követően a munkaerőpiacra visszatérő nők, valamint a megváltozott munkaképességű és fogyatékkal élő emberek. Alacsony továbbá a 15–24 éves korosztály munkaerő-piaci részvétele is. A fent felsorolt problémák különösen erőteljesen, kumulálva jelentkeznek a munkaerő-piaci szempontból leghátrányosabb helyzetű mélyszegénységben élők és roma népesség esetében.

A munkanélküliség mind az állástalan személy, mind pedig a gazdaság és a társadalom szempontjából súlyos probléma, amely átmenetileg, vagy tartósan jövedelemhiányt okoz. A tartós munkanélküliség anyagi veszteséggel jár és elszegényedéshez, társadalmi kirekesztettséghez vezet.

A közfoglalkoztatási program célja, hogy a munkára képes, tartósan munkanélküli személyek a korábbiánál fokozottabb mértékben vegyenek részt valamely közfoglalkoztatási formában, hogy rendszeres munkajövedelemhez jussanak, és közelebb kerüljenek a munka világához.

Napjaink egyik legégetőbb problémája a tartós munkanélküliség, amely jelentős részben a gazdasági szektorok átalakulásának, a gyorsan változó munkaerő-piaci viszonyoknak a következménye. A szakképzetlen munkavállalók, továbbá a gazdaság által már nem keresett szakképzettséggel rendelkezők kiszorulnak a munkaerő-piacról, és egyre jelentősebb arányban válnak a segélyezési rendszer alanyaivá. Az utóbbi években egyre több azon fiatalok száma, akik egyáltalán nem találnak állást, így munkatapasztalatot sem tudnak szerezni.

A tartós munkanélküliség elszegényedést, a lakhatási körülmények romlását, a szegénység átörökítését idézheti elő. Szociológiai kutatások bizonyítják, hogy a tartósan munkanélküli személy társas-társadalmi kapcsolatai beszűkülnek, önértékelése romlik, gyakran mentális problémákkal küzd.

A munkanélküliség kezelésére számos aktív és passzív eszköz áll rendelkezésre. A célja ezen eszközöknek a munkanélküliség csökkentése, a káros hatások minimalizálása, a munkanélküli személyek aktivitásának növelése.

A KSH munkaerő-felmérése szerint, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében 2012. I. negyedévben a 417,4 ezer fős 15-74 éves népességből 222,9 ezer fő volt gazdaságilag aktív, amely az egy évvel korábbinál 4,5 százalékkal volt kedvezőbb. Az aktivitási arány 2,7%-pontos emelkedés eredményeként 53,4%-ra módosult.

A munkanélküliek 43,6 ezer fős létszáma 5,4 százalékkal alacsonyabb volt, mint egy évvel korábban.

2012. II. negyedévben a megyében élő népességből 190,5 ezer főt foglalkoztattak, számuk 12,7 ezer fővel nőtt 2011. hasonló időszakához képest. Arányuk 45,7 százaléknak felelt meg. A munkanélküliek 35,8 ezer fős létszáma 10,3 százalékkal alacsonyabb volt, mint egy évvel korábban. Arányuk, mely 2011. I. negyedévben 18,3% volt, egy év múlva 15,8%-ra esett vissza.

Megyéinkben a legtöbb teljes munkaidőben alkalmazásban álló a feldolgozóipar (23,9%); a humán-egészségügyi, szociális ellátás (17,8%); az oktatás (13,9%); a közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás (12,0%); valamint a kereskedelem, gépjárműjavítás (10,8%) területén dolgozott.

A munkanélküliek számának alakulását az ellátások feltételei jelentősen befolyásolják. A Munkaügyi Központ által biztosított ellátás (álláskeresői járadék) időtartama folyamatosan szűkül (jelenleg 90 nap), melynek következménye, hogy a munkanélküli személy hamarabb jelenik meg és igényel az önkormányzattól támogatásokat.⁵

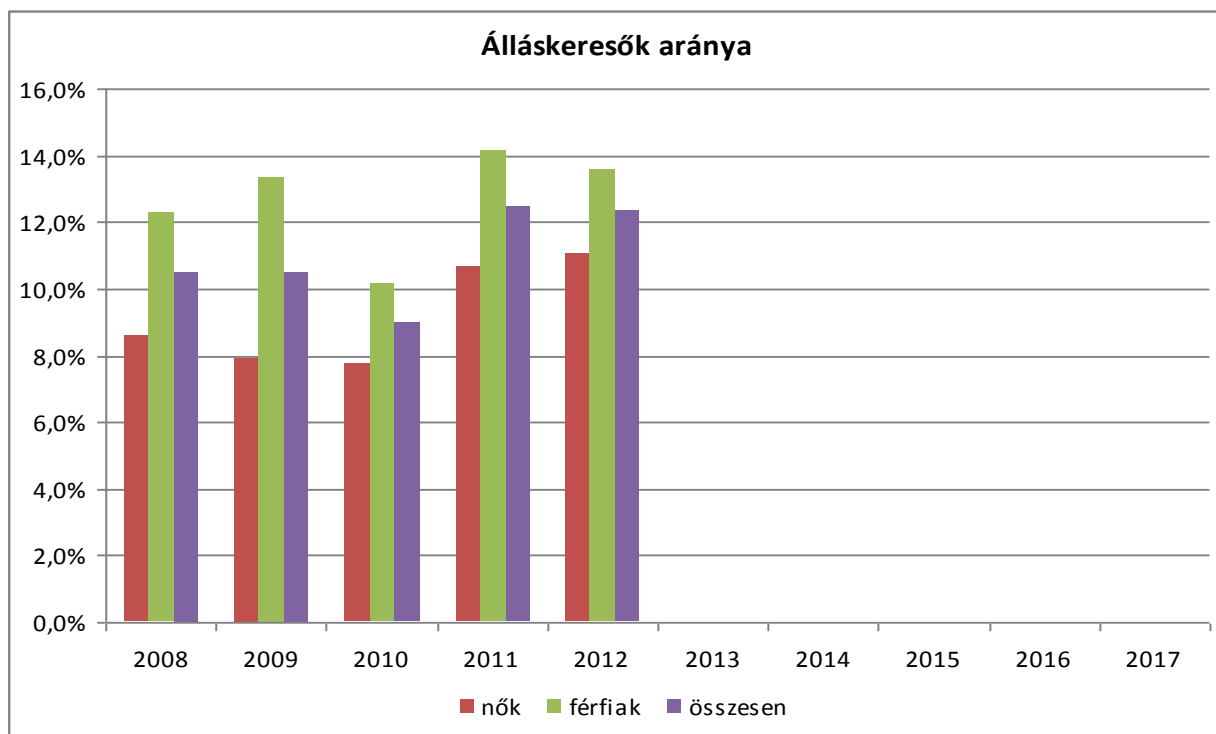
Tiszavasvári munkanélküliségének alakulását döntően a helyi vállalkozások, valamint a környező települések munkaerő-felvevő képessége határozza meg. Jelenleg a helyben működő cégek stabil létszámmal dolgoznak, fejlesztési elképzeléseik a jelen gazdasági helyzetben alig vannak, illetőleg egyáltalán nincsenek.

A munkanélküliség alakulását középtávon érdemes vizsgálni, ez alatt az idő alatt már kialakulnak a trendek, az adatok alkalmasak megbízható következtetésék levonására. A korábbi években az ICN és a KOMÁR Kft. tömeges létszámleépítése is a regisztrált munkanélküliek számának növekedését eredményezte a városban.

Megállapítható, hogy a foglalkoztatáspolitikai szempontjából hátrányos helyzetű csoportok, megváltozott munkaképességűek egyre tartósabban szorulnak ki a munkaerő-piacról, egyre nagyobb számban kerülnek ki a munkaügyi regisztrációból, s ezzel elveszítik a szervezett segítségnyújtás legfontosabb esélyét.

---

⁵ Forrás: Szabolcs-Szatmár-Bereg megye Köznevelés - fejlesztési terv

Az alacsony iskolai végzettségűek, szakképzetlenek egyre nagyobb számú tömege jelenik meg a foglalkoztatási szolgálat regiszterében, munkalehetőség (és munkaviszony) híján főleg a rendszeres szociális segélyesek és az ellátásban nem részesülők létszámát gyarapítják. A nyilvántartott álláskeresők száma folyamatosan növekszik, 2010-ben kis mértékű visszaesés jellemző a növekedés mértékében, ami valószínűsíthetően a nagy létszámú (több mint 500 fő) közmunka program keretében történő foglalkoztatásnak köszönhető. Ehhez képest 2011, 2012-ben jelentősen a 2010. évi 9%-ról 12, 5%-ra növekedett az álláskeresők száma (lásd HEP Sablon 1. sz. melléklet 3.2.1. számú táblázat). Ebből az adatból a 180 napnál régebben munkanélküli, tehát tartósan állást keresők száma 2012. december 31-re 50 % fölé emelkedett (lásd HEP Sablon 1. sz. melléklet 3.2.3. számú táblázat). A negatív folyamat során a pályakezdő álláskeresők száma is jelentős növekedést mutat, bizonyítva, hogy a városban és környékén a munkalehetőségek száma csökken a gazdasági helyzet folyamatos romlása következtében (lásd HEP Sablon 1. sz. melléklet 3.2.4. számú táblázat). A munkanélküliség aránya országosan 11, 8 % 2013-ban, ez az arány Tiszavasvári tekintetében az országos átlag körül alakul, azonban a helyzetet rontja, hogy sokan ideiglenesen, tehát néhány hónapos időtartamra, vagy kizárólag a város közigazgatási határain kívül tudnak elhelyezkedni (ingáznak, esetlegesen tartósan máshova költöznek). A tendencia szempontjából javulást jelenthet 2013. évben a Járműszerelvényt Gyártó Zrt. városba települése, mivel ott közel 100 fő foglalkoztatására nyílik lehetőség, valamint a 2013. évi közmunkaprogramok keretében (Hagyományos Közmunka és a „Startmunka” Program) közel 250 fő foglalkoztatására van lehetősége az Önkormányzatnak.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

Elmondható, hogy a városban a 15. életévét betöltött és idősebb lakosok közül az általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők száma a 2001. évi népszámlálási adatokhoz viszonyítva 2011-re jelentős mértékben lecsökkent, majdnem a felére (17,3%-ról 10,5%-ra) ugyanakkor a nők aránya ezen alacsony iskolai végzettségű csoporton belül mindkét esetben magasabb (lásd HEP Sablon 1. sz. melléklet 3.2.5. számú táblázat). E Program mellékletét képező táblázat adataiból következik az is, hogy a 8 általánosnál alacsonyabb végzettségűek és a „csak” általános iskolát végzettek együttesen több, mint a felét tették ki 2012-ben a regisztrált munkanélkülieknek (lásd HEP Sablon 1. sz. melléklet 3.2.6. számú táblázat). Az általános iskolai végzettség nélküliek még mindig igen nagy számát az is okozhatja, hogy 2009. óta nem volt általános iskolai felnőttoktatás a városban (lásd HEP Sablon 1. sz. melléklet 3.2.7. számú táblázat). A középiskolai felnőttoktatás azonban folyamatosan működik, habár a beiskolázottak számáról 2011. és 2012. vonatkozásában pontos adatokkal nem rendelkezünk (lásd HEP Sablon 1. sz. melléklet 3.2.8. számú táblázat).

c) közfoglalkoztatás

Tiszavasváriban a 2008. óta bekövetkezett gazdasági válság hatására az állam által támogatott közmunkaprogramok jelentős átmeneti – néhány hónapra szóló - munkalehetőséget jelentenek a fiatalok, és idősebbek számára egyaránt. A városban a közmunka programok koordinálásával, a pályázatok benyújtásával, nyertes pályázat esetén a szükséges munkaügyi feladatok elvégzésével a Városi Kincstár foglalkozik. 2010-ben a közfoglalkoztatottak száma igen magas volt (568 fő), és ebben az évben a város takarítására, szemétyűjtésre, söprögetésre, továbbá az Önkormányzat intézményeinél adminisztratív feladatok ellátására is jelentős számú munkaerőt alkalmaztak. A közmunkában foglalkoztatottak száma a közmunka programok állami átalakítása miatt 2011-re kevesebb mint a felére csökkent. Ez a folyamat elősegítette az alacsonyan iskolázott, szegényebb, és nehezebben elhelyezkedni tudó rétegek foglalkoztatásának „elnehezülését”. 2012-ben a programban foglalkoztatottak száma ismét növekvő tendenciát mutatott (lásd HEP Sablon 1. sz. melléklet 3.2.9. számú táblázat). A Képviselő-testület 101/2013. (IV.30) számú határozatával döntött a 2013. évi „Hagyományos Közmunkaprogram”, és a „Startmunka program” pályázat benyújtásáról, melyben 325 fő foglalkoztatására nyílik ez évben lehetőség. A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központjának tájékoztatása szerint Hagyományos közfoglalkoztatásban 128 fő foglalkoztatására kerül sor.

Az 5 projektelem a következő:

1. Téli és egyéb értékteremtő projektelem
2. Mezőgazdasági projektelem
- Szociális projektelemek:
3. Közút javítása projektelem
4. Belvízelvezetés projektelem
5. Illegális hulladéklerakók felszámolása projektelem

A startmunka programokra általánosságban jellemzőek az alábbiak a 2013. évben:⁶

A Startmunka-program keretében a munkáltató az önkormányzat, a munkáltatói jogkör gyakorló a polgármester. A Városi Kincstár együttműködési megállapodás alapján bonyolítja a programokat.

---

⁶ Forrás : a 2013. évi közmunka programok jóváhagyásáról szóló 101/2013. (IV.30.) Kt. számú határozat

A hagyományos közfoglalkoztatás keretében az önkormányzati intézmények kisegítő feladatainak ellátásaihoz igényelhetőek közfoglalkoztatottak 6 órás foglalkoztatásban, bruttó 56.625 Ft/hó bérrel. Ezen közfoglalkoztatás esetében a munkáltató a Városi Kincstár, Tiszavasvári és a munkáltatói jogkör gyakorlója a Városi Kincstár, Tiszavasvári intézményvezetője.

2013. évben először március 20. napjától tudott a Városi Kincstár 32 fő segéd munkást foglalkoztatni. Ebben a programban csak segéd munkás munkakörben foglalkoztatják az embereket, azonban a ténylegesen ellátott munkakörök az alábbiak: takarítás, adminisztrátori feladatok, portai feladatok, kézbesítés, dajkai kisegítő feladatok, karbantartás, piacfelügyelő segéd munkakör.

A foglalkoztatás maximum 4 hónapos lehet, és 80 % bértámogatás igényelhető. A program keretében eszközbeszerzésre és egyéb költségek támogatásának igénylésére nincs lehetőség, csak a létszámgigény rovására. Az önkormányzat célja azonban a minél több ember számára munkalehetőség biztosítása, így a kérelem beadása ennek a szemléletnek a tükrében történt. A közmunkaprogram előnye, hogy javítja az érintettek önértékelését, legalizálja a jövedelmeket, mintát ad a helyi fiataloknak.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

A közeli települések elérhetősége a város határain kívül dolgozók számára kedvező. A menetrend szerinti autóbuszos személyszállítást – amely a várost érinti - a megyében a Szabolcs Volán Zrt, valamint a Trans-Tour Kft. végzi.

A Szabolcs Volán Zrt. a megye egész területén végez menetrendszerű személyszállítást, ahol a menetrendszerű közlekedés (helyi, helyközi, távolsági, expressz) kapcsolatot tart fent a vasúttal.

A Trans-Tour Kft. 2006 évben indította el a Nyíregyháza – Budapest közötti menetrendszerű autóbusz közlekedést.

A Szabolcs Volán Zrt. forgalomirányítás és utas tájékoztatási rendszert épített ki a helyközi járatokon. A korszerűsítés kiterjedt a GPS alapú fedélzeti pénztárgépekre az utastájékoztató kijelzőire, a hangos információközlő berendezésekre valamint az utasszámlálóra és az üzemanyagszint mérő berendezésekre.⁷

Tiszavasvári megyeszékhelyektől való távolsága a közutakon igen kedvező: Nyíregyháza 27 km, Debrecen 60 km, Miskolc 60 km. Budapesttől távolsága autópályán autóval körülbelül 2,5 óra. Autóbuszszal Miskolc, Nyíregyháza és Budapest közvetlenül, Debrecen átszállással közelíthető meg. Városunkból Debrecen vonattal közvetlenül, a többi nagyváros átszállással érhető el (lásd HEP Sablon 1. sz. melléklet 3.2.11. számú táblázat).

A helyi tervezett beruházás biogázüzem építése, amely 4-6 főt tudna hosszabb távon foglalkoztatni, és annak megépítése a városi építőipar számára is fellendülést jelenthet. Ugyanakkor az üzem működése során a helyi és környékbeli mezőgazdasági vállalkozóktól szeretnének alapanyagot beszerezni, ami kedvező hatású lenne a helyi gazdaság számára. A korábban már említett Járműszerelvényt Gyártó Zrt. is további foglalkoztatás-bővítést tervez. A környékbeli városok közül Tiszalökön várhatóan brikett üzem, inkubátorház, és cukrászüzem működtetése is növelni fogja az álláshelyek számát, és ezzel a Tiszavasvári lakosok elhelyezkedési esélyeit is javítja. Jelentős számú Tiszavasvári lakos foglalkoztatását segítheti elő a Nyíregyháza határában épülő új Lego gyár is.

---

⁷ Forrás: www.szabolcsvolan.hu

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

A fiatalok foglalkoztatását támogató program volt az Európai Unió pályázatból finanszírozott Társadalmi Megújulás Operatív Program 1.1.2-11/1 „Decentralizált programok a hátrányos helyzetűek foglalkoztatásáért (Decentralizált programok a konvergenciaregiókban)” elnevezésű program például, továbbá az önkormányzat közfoglalkoztatás keretében segíti elő a fiatal munkaerő foglalkoztatását. Előzőeken kívül a tavalyi év folyamán az „Első munkahely garancia” program lehetővé tette fiatal pályakezdők több hónapon át tartó alkalmazását.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

Munkaügyi Központ által támogatott programok közül a városban megvalósuló TÁMOP-1.1.1/08/1 kód-számú a „Megváltozott munkaképességű emberek rehabilitációjának és foglalkoztatásának segítése” kiemelt projektbe bevont rehabilitációs járadékban részesülő személyek részére mentori szolgáltatás biztosítása. A program időtartama: 2009. március 1. napjától 2013. február 28 volt.

Céljai:

- ☐ információnyújtás,
- ☐ személyes tanácsadás,
- ☐ beilleszkedéshez történő segítségnyújtás,
- ☐ együttműködés a rehabilitációs szolgáltatást nyújtó szervezetekkel,
- ☐ rehabilitációs megállapodásban foglaltak szerint rendszeres kapcsolattartás a járadékban részesülővel,
- ☐ a rehabilitációs tervben foglaltak teljesítésének, eredményes megvalósulásának elősegítése teljes körűen, e célból rendszeres tájékoztatás teljesítése a Kirendeltség felé, közreműködés a rehabilitációs megállapodás módosításába. A Tiszavasvári Vöröskeresztnél a Program időtartama alatt 2 fő foglalkoztatására került sor a munka világába való visszatérés elősegítésére, családgondozásra, tanácsadásra a Munkaügyi Kirendeltség által megadott személyek (kliensek) számára.⁸

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központja a TÁMOP 1.1.2. program keretében szervez folyamatosan foglalkozást elősegítő képzéseket Tiszavasváriban és a megyeszékhelyünkön, Nyíregyházán (pénzügy –számvitel ügyintéző, gazdasági informatikus; géplakatos, gyógymasszőr például). Emellett a Magyar Vöröskereszt Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Szervezete felnőttképzés keretében a szociális, illetőleg a gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenységet (személyes gondoskodást) végző személyek számára biztosít 2013-ban tanfolyamokat pl.: „Amíg az orvos és a mentő megérkezik” elsősegélynyújtás és komplex újraélesztés.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

Településünkön a Városi Kincstár intézménye foglalkozik az önkormányzati saját fenntartású intézményekben foglalkoztatottak esetében a munkaügyi feladatok ellátásával a közmunkaprogramok koordinálásával. Ezen két társadalmi csoport intézményi alkalmazásának létszáma tekintetében azért nem rendelkezünk pontos adatokkal, mivel az, hogy ki milyen nemzetiségűnek vallja magát, illetve, hogy milyen az anyagi helyzete, olyan személyes adatok, amelyekről a Városi Kincstár nem tájékozódik a dolgozó felvé-

⁸ Forrás : Magyar Vöröskereszt-Tiszavasvári

telekor. Becsült adatok szerint a közmunkában foglalkoztatottak jelentős számban roma nemzetiségűek és/vagy mélyszegénységben élő személyek, akik számára ez a munkalehetőség sokszor egyetlen megoldásként kínálkozik az elhelyezkedésre, még akkor is, hogyha ez átmeneti megoldásnak mondható.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A hátrányos megkülönböztetésről a foglalkoztatás területén adatokkal nem rendelkezünk, célunk az esélyegyenlőség megvalósítása az ilyen típusú megkülönböztetés teljes kizárása, megelőzése.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Mind az egyén, mind a kisebb-nagyobb közösségek számára adódhatnak olyan helyzetek, problémák, amelyekben időlegesen vagy véglegesen nem tudnak magukról gondoskodni. Életvitelük mások közreműködése, segítsége nélkül már nem tartható fenn a megszokott szinten.

A szociális és (gyermekjóléti) gondoskodás feladata, hogy feltárja ezeket a helyzeteket, s azokra - az egyén szabadságát és személyiségi jogait tiszteletben tartva - a biztosított jogi keretek között megfelelő megoldásokat találjon.

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) szabályozása alapján a magyar önkormányzati rendszer széles (tág) hatáskörű modell, azaz az Mötv. szerint a helyi önkormányzatok a helyi közügyek teljességét kötelesek ellátni.

Helyi közügynek minősül a lakosság közszolgáltatásokkal való ellátása, valamint a helyi önkormányzás és a lakossággal való együttműködés szervezeti, személyi és anyagi feltételeinek a megteremtése.

E széles hatáskörnek része a szociális szolgáltatások, valamint néhány pénzbeli és természetbeni ellátás biztosítása. Az Mötv. 13. § (1) bekezdése - 8. pontjában szerepel a szociális, gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások - taxatív tartalmazza az önkormányzat azon feladatait, melyeket működése során biztosítania kötelező.

Az ellátási kör szabályait szociális ellátások, valamint szolgáltatások esetében a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.), gyermekvédelmi ellátások és szolgáltatások esetében a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) tartalmazza.

Segélyfajták a támogatás gyakorisága szerint	Segélyfajták a juttatás módja szerint	
	Pénzbeli	Természetbeni
Rendszeres	- ápolási díj, - aktív korúak ellátása (foglalkoztatást helyettesítő támogatás, rendszeres szociális segély), - lakásfenntartási támogatás	- lakásfenntartási támogatás, - közgyógyellátás, - egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság, - adósságkezelési szolgáltatás
Átmeneti	- átmeneti segély - temetési segély	- átmeneti segély, - köztemetés

Az aktív korúak ellátása a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek és családjuk részére nyújtott ellátás. Az aktív korúak ellátására jogosultak pénzbeli ellátásának **2** típusa van:

- **a foglalkoztatást helyettesítő támogatás,**
- **a rendszeres szociális segély.**

Az aktív korúak ellátására való jogosultság megállapítását követően dönt a települési önkormányzat **jegyzője** arról, hogy a jogosult részére rendszeres szociális segélyt, illetőleg a foglalkoztatást helyettesítő támogatást kell-e megállapítani.

A jogosultság megállapításának feltételei:

Az aktív korúak ellátására való jogosultságot abban az esetben lehet megállapítani, ha a családnak az egy fogyasztási egységre jutó havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének **90%-át (2013. évben: 25.650,- Ft)** és **vagyona nincs**.

Amennyiben megállapításra kerül az aktív korúak ellátására való jogosultság, akkor az ügyfél **egészségügyi szolgáltatásra való jogosultsága** (1997. évi LXXX. törvény 16. § (1) bekezdés h) pontja) ezen a jogcímen fennáll, továbbá a helyi személyszállításban **utazási kedvezményre** (85/2007. (IV. 25.) Korm. rendelet. 5.§ b) pontja) /nyugdíjas bérlet vásárlására/ is jogosult, amennyiben munkaviszonyban nem áll.

Foglalkoztatást helyettesítő támogatást állapítanak meg annak a személynek, akinek az aktív korúak ellátására való jogosultságát megállapították kivéve, ha a rendszeres szociális segélyre való jogosultság feltételeivel rendelkezik. A foglalkoztatást helyettesítő támogatás havi összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 80%-a **(2013. évben: 22.800,- Ft.)**.

Rendszeres szociális segélyt állapítanak meg annak az aktív korúak ellátására jogosult személynek, aki az ellátásra való jogosultság kezdő napján

- egészségkárosodott személynek minősül, vagy
- a reá irányadó nyugdíjkorhatárt öt éven belül betölti, vagy
- 14 éven aluli kiskorú gyermeket nevel - feltéve, hogy a családban élő gyermekek valamelyikére tekintettel más személy nem részesül a Cst. szerinti gyermekgondozási támogatásban, vagy gyermekgondozási díjban, terhességi-gyermekágyi segélyben - és a gyermek ellátását napközbeni ellátást biztosító intézményben nem tudják biztosítani, vagy
- a települési önkormányzat rendeletében az aktív korúak ellátására jogosult személyek családi körülményeire, egészségi vagy mentális állapotára tekintettel meghatározott egyéb feltételeknek megfelel.

Városunkban 2012-ben a rendszeres szociális segélyben részesülők száma 607 fő volt, ami a 15-64 év közötti aktív korú lakosság közel 6,7 százaléka (lásd HEP Sablon 1. sz. melléklet 3.3.3. számú táblázatot).

A rendszeres szociális segély havi összege a családi jövedelemhatár összegének és a jogosult családja havi összjövedelmének különbözete, de nem haladhatja meg a közfoglalkoztatási bér (75.500,-Ft) személyi jövedelem-adóval, munkavállalói, egészség-biztosítási és nyugdíjárulékkel csökkentett összegének 90%-át **(44.508,- Ft)**.

Ha a rendszeres szociális segélyre jogosult családtagjának foglalkoztatást helyettesítő támogatásra való jogosultságot állapítottak meg, a rendszeres szociális segély összege nem haladhatja meg a 44.508,- Ft és a foglalkoztatást helyettesítő támogatás 22.800,-Ft összegének különbözetét. Ebben az esetben a rendszeres szociális segély legmagasabb összege **21.708,- Ft** lehet.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

a) bérlakás-állomány⁹

Tiszavasvári Város Önkormányzata tulajdonában jelenleg 88 db bérlakás van 33 db épületben (lásd HEP Sablon 1. sz. melléklet 3.4.1. számú táblázat).

Az önkormányzati bérlakások kategóriái hasznosításuk célját tekintve a következők: szociális elhelyezés céljára, önkormányzati feladatok ellátásának segítésére szolgáló (munkaköri szolgálati lakás), városi közérdekből bérbe adható (munkaköri szolgálati lakás), valamint nem szociális célú bérbeadásra szolgáló bérlakások.

A lakásállomány - a hasznosításuk szerint - a következő módon alakul:

- Szociális bérlakások száma: 63 db
- Munkaköri és szolgálati bérlakások száma: 23 db
- Nem szociális célú bérbeadásra szolgáló bérlakások száma: 2 db

Jelenleg 13 db üres bérlakás van, melyek közül 11 db lakás a Tiszavasvári, Vasvári P. u. 6. szám alatti társasházban található. Ezen társasházban lévő lakások önkormányzati tulajdonúak, de Honvédelmi Minisztériumi (HM) bérlőkijelölésűek. Tekintettel arra, hogy a HM ezen üres lakásokra nem jelöl ki bérlőt, így az Önkormányzat, e lakások hasznosításáról nem tud dönteni. A HM bérlőkijelölésű lakások esetében a HM megfizeti az Önkormányzat felé az üresen álló lakások lakbérét.

A bérlakás állományból komfort fokozat szerint: 12 db lakás összkomfortos, 59 db lakás komfortos, 2 db lakás félkomfortos, 15 db lakás komfort nélküli.

A lakásállomány egy része (57 db) a város központjában elhelyezkedő 10 db többszintes társasházban található.

Az önkormányzati bérlakások lakbérét a Képviselő-testület évente felülvizsgálja és annak mértékét önkormányzati rendeletben szabályozza a lakás komfortfokozatának megfelelően.

Önkormányzati lakások nagyszámú értékesítésére 2008. évben került sor, mely során 24 db lakás került eladásra elsősorban a lakásban lakó bérlők részére, 3 db lakás 2009. évben, 1 db lakás 2010. évben, 1 db lakás pedig 2011. évben lett értékesítve. Jelenleg nincs értékesítésre kijelölt bérlakás.

A bérleti díj hátralékok miatt jelentős az önkormányzat kintlévősége (2013. január 31.-i állapot szerint: 26.747.911 Ft). Ezzel összefüggésben folyamatos a fizetési felszólítások kiküldése, továbbá a jogcím nélküli lakáshasználók kilakoltatásának kezdeményezése iránti keresetek benyújtása.

b) szociális lakhatás

Tiszavasvári Városa szociális lakásállománya magasabb és alacsonyabb komfort-fokozatú önkormányzati lakásokból áll, amelyeket a Tiszavasvári Város Képviselő Testületének Szociális és Humán Bizottsága döntése alapján az egy főre jutó jövedelem szempontjából megállapításra kerülő rászorultság szerint lehet igénybe venni. A lakások lakbére azok komfort-fokozata alapján került megállapításra, és a félkomfortos továbbá a komfort nélküli lakások lakbére olyan alacsony, hogy a legszegényebbek is bérbe tudják venni.

---

⁹ Forrás: Tiszavasvári Város Önkormányzata közép és hosszú távú vagyongazdálkodási tervéről szóló 74/2013. (III.21.) Kt. számú határozat

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

A nem lakás célú helyiségek bérleti díját a Képviselő-testület évente felülvizsgálja és annak mértékéről határozatban dönt. A bérleti díjak egyedileg vannak meghatározva.

Az önkormányzati nem lakás célú helyiségek közül ¹⁰

- az Ady E. u. 8. sz. alatti Térségi Szolgáltató Házban található 19 db iroda és 1 db tárgyaló, melyekből jelenleg 5 iroda ingyenes használatra került a Vasvári Múzeum, a Polgárőrség, valamint a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság részére, 15 db iroda bérbeadásra került öt bérlő részére.
- a Városháza tér 4. sz. alatti Polgármesteri Hivatal külön bejáratú épületrészében 10 db iroda van bérbe adva három bérlő részére,
- a Báthory u. 6. szám alatti irodaházban 6 db helyiség van, melyből 1 db helyiség a Fúvószenekar részére van használatba adva, mint próbaterem, 2 db iroda üres, 3 db helyiség pedig bérbeadás útján van hasznosítva.
- A Kossuth u. 12. sz. alatti üzlethelyiség jelenleg üres,
- további 5 db önkormányzati nem lakás célú helyiség, ill. ingatlan bérleményként van hasznosítva (E.ON iroda-Polgármesteri Hivatal; Munkaügyi Központ-Báthory u. 2.; temetkezési iroda- Köztemetőben; telefonos üzlet-Kossuth u. 2.)
- a Vasvári P. u. 110. sz. alatti helyiség, mint fiókposta a Magyar Posta ingyenes használatába van adva.

d) lakhatást segítő támogatások

A lakásfenntartási támogatás a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásai viseléséhez nyújtott hozzájárulás. A jegyző a villanyáram-, a víz- és a gázfogyasztás, a távhő-szolgáltatás, a csatornahasználat és a szemétszállítás díjához, a lakbérhez vagy az albérleti díjhoz, a lakáscélú pénztárcás kölcsön törlesztőrészletéhez, a közös költséghez, illetve a tüzelőanyag költségeihez lakásfenntartási támogatást nyújt a törvényben meghatározott feltételek szerinti jogosultnak vagy az adósságkezelési szolgáltatásban részesülő személynek.

A lakásfenntartási támogatást elsősorban természetbeni szociális ellátás formájában, és a lakásfenntartással összefüggő azon rendszeres kiadásokhoz kell nyújtani, amelyek megfizetésének elmaradása a kérelmező lakhatását a legnagyobb mértékben veszélyezteti. Ezen támogatásban részesülők száma több mint kétszeresére növekedett 2008-2012 viszonylatában a gázártámogatás központilag való megszűntetése miatt (lásd HEP Sablon 1. sz. melléklete 3.4.3. számú táblázat).

e) eladósodottság

Nincs adat.

---

¹⁰ Forrás: Tiszavasvári Város Önkormányzata közép és hosszú távú vagyongazdálkodási tervéről szóló 74/2013. (III.21.) Kt. számú határozat

f) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

A városban néhány külterületi lakóház van, például a Soproni úton, illetve a Petőfi út környékén, valamint a Tiszavasvári-Józsefháza felé vezető főút mellett, ezek általában, részben közművesítettek. A közoktatás, egészségügyi és kulturális közszolgáltatások, valamint a szociális ellátások köre az Esélyegyenlőségi Program többi részében, az egyes célcsoportoknál kerülnek részletes kifejtésre. Műszaki, infrastrukturális közszolgáltatások közül a szociális bérlakások helyzete a mélyszegénységben élők helyzetelemzésénél kerül megtárgyalásra.

A közüzemi szolgáltatások közül az energiaellátás a városban jónak mondható, mivel a közintézmények 100%-a számára biztosított és a magánlakások mindegyike számára elérhető.

Közműves ivóvíz- és csatornaszolgáltatás ellátásával, és a csapadékvíz elvezetésével a városban a 2012. december 31-ig az önkormányzati fenntartású Tiva-Szolg Kft. végzett víziközmű szolgáltatási tevékenységet. A 2011. évi CCIX víziközmű szolgáltatásról szóló törvény előírásai, illetve Tiszavasvári Város és Szorgalmatos Község Önkormányzat Képviselő-testülete döntése alapján Tiszavasvári és Szorgalmatos települések víziközmű rendszer üzemeltetését 2013. január 01-től a Hajdúkerületi és Bihari Víziközmű Szolgáltató Zrt. végzi.

A közlekedés (tömegközlekedés, vasút) témaköre az Esélyegyenlőségi Program stratégiai környezet bemutatása részében kerül részletes kifejtésre.

A hírközlés és postai szolgáltatás területét vizsgálva elmondható, hogy az információ több csatornán keresztül jut el a városban élőkhez. Egyrészt a kb. 3800 háztartásba ingyenesen eljutó városunk helyi közéleti lapja, a Vasvári Hírmondó által, másrészt a Városi Televízió működésének eredményeképpen. A város központi részén működő posta teljes körű postai szolgáltatást nyújt az itt élők számára. Továbbá 2011. október 1. napjától a Magyar Posta Zrt. az önkormányzat által ingyenesen használatába adott épületben postai kirendeltséget működtet hetente egy alkalommal a Büdi városrészen élők számára.

kommunális szolgáltatások:

A köztemetők fenntartását és üzemeltetését a Lippai és Lippai Temetkezési és Szolgáltató Kft. végzi. A Képviselő Testület 2006. január 1-jétől 10 éves időtartamra bízta meg a Lippai és Lippai Kft-t a Város Köztemetőjének üzemeltetésével.

A települési hulladék gyűjtésével, elszállításával a Kelet-Környezet Kft foglalkozik. 2009. július 16-tól a Tiszavasvári kommunális hulladéklerakó telepet be kellett zárni, mivel nem felelt meg a hatályos jogszabályi előírásoknak. Jelenleg minden típusú települési szilárd hulladékot az Észak-Alföldi Környezetgazdálkodási Kft. által Nyíregyháza - Oros településrészen üzemeltetett hulladéklerakóba kell beszállítani és kezelésre átadni.

A közterületek tisztántartását, és a zöldterületek, parkok fenntartását és kezelését a városban a Városi Kincstár végzi, ahol közmunkaprogram keretében kerül sor a feladatok ellátására.

A kéményseprési és tüzeléstechnikai szolgáltatásokat a nyíregyházi székhelyű Kéményseprőipari Kft. végzi.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

a) a telep/szegregátum mint lakókönyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői stb.)

Nincs adat.

b) a telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői (pl. életkori megoszlás, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya, stb.)

Nincs adat.

c) szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

A városban vannak olyan utcák, ahol jelentős számban élnek mélyszegénységben élők és-vagy roma emberek, ilyenek például: Keskeny utca, a Szarvas, az Erdő, Madách, Őz, Kis, Gépállomás, valamint a város keleti részén Fehértói, Vasút, Benczúr, Kőrösi Csoma Sándor utcák. A város nyugati részén a Lenin, Déryné, Bereznai utca például. Pontos adatokkal a lakosság területi átrendeződésének folyamatai tekintetében nem rendelkezünk, de valószínűsíthető, hogy amennyiben a helyzetelemzésnél feltárt problémák megoldása irányába nem teszünk lépéseket, fennállhat a szegregáció veszélye is.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés ¹¹

A Tiszavasvári Többcélú Kistérségi Társulás Tiszavasvári Szociális és Egészségügyi Szolgáltató Központja szociális, gyermekjóléti és egészségügyi szolgáltatásokat működtet Tiszavasvári város, valamint a Tiszavasvári kistérség közigazgatási területein, illetve egyes szolgáltatásai kiterjednek Magyarország területére is.

Működtetése állami normatívából, kiegészítő normatív támogatásból, önkormányzati kiegészítő támogatásból, valamint saját bevételeiből történik.

Szolgáltatásai között 3 éves finanszírozási szerződés keretében működteti a támogató szolgáltatást és jelzőrendszeres házi segítségnyújtást. Ezen szolgáltatások a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatallal kötött finanszírozási szerződések alapján kerülnek finanszírozásra. Községi pszichiátriai ellátás 2012. január 01-től nem működik a kistérségben, ugyanis finanszírozására nem került sor.

Az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz való hozzáférés jónak mondható, mivel 6 háziorvos, valamint 3 gyermekorvos és 3 fogorvos tevékenykedik a városban (lásd HEP Sablon 1. sz. melléklet 3.6.1. számú táblázat). A központi orvosi ügyelet is működik a városban, ennek vállalkozásba adására került sor 2012. július 01. napjával. Az ügyeleti ellátás a ROJKÓ-MED KFT-vel kötött szerződés alapján biztosított.

Tiszavasváriban a Kistérségi Társulás fenntartásában Járóbeteg Szakrendelő működik, amely 82 szakorvosi órában biztosítja a betegek ellátását. Ez a kapacitás a lakosságszám alapján indokolt óraszámotól nagymértékben elmarad.

¹¹ Forrás: a Tiszavasvári Többcélú Kistérségi Társulás Szociális és Egészségügyi Szolgáltató Központja 2012. évi szakmai beszámolójának elfogadásáról szóló 43/2013. (II.13.) Kt. számú határozat melléklete

A járóbeteg szakellátás alacsony kapacitása az egész megyében jellemző, messze elmarad nemcsak az országos, de a régió másik két megyéjének átlagától is.

A városunkban jelenleg működő szakrendelések a következők:

Szakma megnevezése	jelenlegi szakorvosi óraszám (heti)	jelenlegi nem szakorvosi óraszám (heti) fizioterápia
Belgyógyászat	18	0
Sebészet	7	0
Szülészeti-nőgyógyászat	10	0
Szemészet	8	0
Bőrgyógyászat	5	0
Fül-orr-gégegyógyászat	10	0
Reumatológia	10	0
Urológia	6	0
Általános röntgen- és ultrahang diagnosztika	8	0
Fizioterápia	0	23
Gyógytorna	0	7
Összesen:	82	30

Belgyógyászat vonatkozásában kihelyezett szakrendelésünk van Tiszalök város rendelőjében.

A járóbeteg szakellátás esetén az OEP által meghatározott TVK (teljesítmény volumenkorlát) alapján történik a finanszírozás, mely szerint 2 hónapos eltéréssel – utófinanszírozással - történik a kifizetés.

Betegforgalom

Szakma	Eset	Beavatkozások szám	Összes pontszám
Szülészeti-nőgyógyászat	3485	8287	2.525036
Fül-orr-gégészeti	3324	12161	3.286367
Bőrgyógyászat	1124	1244	818820
Belgyógyászat	2599	7389	3.157283
Reumatológia	2380	2504	1.707293
Röntgen, UH	2360	6645	4.098088
Urológia	1791	2350	1.521480
Szemészet	2000	15033	2.556144
Sebészet	1897	4229	2.080249

A járóbeteg szakellátás egyes szakrendeléseinek esetében – mint szemészet, fül-orr-gégegyógyászat, belgyógyászat – működési problémát vet fel a műszerezettség hiányossága. Szemészet esetében hiányzik a működéshez - illetve a meglévő eszköz elavult, javítása nem gazdaságos - a tonusmérő, szemtükör, szemüvegszkevény, melyeknek bekerülési költsége kb. 500 e Ft. Fül-orr-gégészeti esetében mikroszkóp beszerzése vált időszerűvé. Belgyógyászat esetében továbbra is szükséges lenne a holter, illetve defibrillátor beszerzésére. Pulzoximéter megvásárlására került sor 2012. év folyamán, ami az ellátás színvonalát emeli.

A fogászati röntgen szolgáltatás heti 17 órában történik. Ideiglenes működési engedéllyel rendelkezik a szolgáltatás a Tiszavasvári, Kabay J. u. 23. szám alatt.

Betegforgalma 2012. 01. 01. – 06. 30. között: 712 fő, 1350 felvétel.

Tiszavasvári Önkormányzata 1998-ban hozta létre a Járóbeteg Szakrendelőt. A Szakrendelő ellátási kötelezettsége nemcsak Tiszavasvári közigazgatási területére, hanem Tiszalök, Tiszadada, Tiszadob, Tiszaeszlár és Szorgalmatos települések lakosaira is kiterjed. Így mindösszesen 29.000 fő egészségügyi szakellátását kell biztosítani.

A szakellátás feladatai az alábbiak szerint csoportosíthatók:

Kisegítő alapellátási feladatként működik Tiszavasváriban a labor, mely a járóbeteg szakellátás biztosításának feltétele.

A labor heti 30 órában áll a lakosság rendelkezésére. Fenti szolgáltatás iránt nagy lakossági igény mutatkozik, amit a magas esetszám és betegforgalom tükröz. A labor havi esetszáma eléri a 6000 főt.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

Az Önkormányzat szervezésében működik az éves kötelező tüdőszűrés megszervezése, városi és iskolai egészségnap, látás-és hallásvizsgálat, és eseti jelleggel egyéb vizsgálatok végzése pl.: ingyenes hallásvizsgálat. Rendszeres pályázat keretében támogatott rendezvény a drogmegelőzés területén a „drogmaraton” a fiatalok számára. A városban működő Védőnői Szolgálat is tevékenyen részt vesz a szűrővizsgálatok végzésében, mivel a védőnők munkájuk minden színterén törekednek az egészséges életmód népszerűsítésére, propagálják a betegségek megelőzését célzó szűrővizsgálatok igénybevételét. Közreműködnek az egyes iskolai egységek egészségnapi rendezvényén előadások, ételkóstolók, bemutatók tartásával, szűrővizsgálatok végzésével.

Ezen helyszíneken vércukor, koleszterin, testsúly, testmagasság, testzsír – százalék méréseket végeztek, s az eredményeket értékelve igyekeztek életmódbeli tanácsokat adni. A városi egészségnapon Tiszavasváriban és Szorgalmatoson szűrővizsgálatokat végeznek, értékelnek, egészségnevelést tartottak. A kiszűrt személyeket szakrendelésekre küldik, s ha lehetőség volt rá, nyomon követték az egyént.

A védőnői munka bővült a méhnyakrák szűréssel. Ezt a feladatot egy gyakorlati továbbképzés teljesítése után végezhetik. 2012-ben már 3 védőnő is csatlakozott ehhez a szűrő mintaprogramhoz. Így a jogosult hölgyek helyben térítésmentesen vehetik igénybe ezt a vizsgálatot. Tiszavasváriban többen is éltek ezzel a lehetőséggel. A szűrés a Védőnői Szolgálat épületében zajlott egy erre a célra kialakított helyiségben. Az óvodás korú gyermekek szűrővizsgálata továbbra is a védőnői tanácsadóban történik a státuszvizsgálatok (3,4,5,6 éves korban) keretében.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Fizioterápia a reumatológiai szakrendeléssel szoros együttműködésben dolgozik. Az intézmény közreműködő szerződést kötött a Rehabilitációs Team Kft-vel fizioterápia egészségügyi szolgáltatás biztosítása érdekében. A személyi és tárgyi feltételeket a Kft biztosítja. Az OEP finanszírozást – a havonta felmerülő programkövetési díj csökkentett összegével – átadja a Kft részére. Ezáltal az önkormányzat részéről nem merül fel kiegészítés a feladatellátás vonatkozásában.

A **gyógytorna** szintén a reumatológiai szakrendeléssel szorosan együttműködve látja el a betegeket.

2012. június 19-én kötött finanszírozási szerződés alapján fizioterápia vonatkozásában 23 nem szakorvosi óra, míg gyógytorna tekintetében 7 nem szakorvosi óra áll rendelkezésre. Ezen szolgáltatások finanszírozása az OEP támogatásból történik. Mindkét szolgáltatást a Rehabilitációs Team Kft biztosítja.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Tiszavasvári Város Közétkeztetési KHT 2007. július 1.-én alakult, 3 főzőkonyhával, és 8 tálaló konyhával.

2008. szeptember 23-án átalakult a cég, neve Tiszavasvári Város Közétkeztetési Nonprofit Kft lett.

A Képviselő Testület és a Kft megállapodást kötött az óvodai és iskolai gyermekétkeztetés biztosítására, az intézmények által megrendelt főzési adagszám előállítására.

A Kft a kiemelten közhasznú tevékenységét az egészségmegőrzés, a betegségmegelőzés területén, a speciális, egyes betegségcsoportokhoz, illetve érzékenységre tekintettel összeállított étrenddel segíti (cukorbeteg, tejfehérje, tej - tojás érzékenyek...stb).

Az étlapok összeállításánál biztosítják a korcsoportonként szükséges napi tápanyag bevitelt (kcal, fehérje, zsír, szénhidrát), figyelembe véve az idényszerűséget, a változatosságot.

A diétás közétkeztetést orvosi igazolás mellett vehetik igénybe náluk a gyerekek.

1 fő dietetikust alkalmaznak, akinek feladata a tejfehérje, liszt-érzékeny, és cukorbeteg gyerekek és felnőttek számára a menü összeállítása. A diétás közétkeztetést orvosi igazolás mellett vehetik igénybe náluk a gyerekek.¹²

e) sportprogramokhoz való hozzáférés¹³

A testnevelés és a sport jelentős szerepet tölt be az ifjúság erkölcsi – fizikai nevelésében, a személyiség formálásában. Az elmúlt időszakban a szociális, a kulturális és az oktatási alapfeladatok tömege zúdult a helyi önkormányzatokra, miközben a sport egyre inkább háttérbe szorult. A sport korábbi nagy mecénásai – az állami vállalatok - jelentős része tönkrement, átalakult, sporttámogató tevékenységük szinte megszűnt. Az új cégek, letelepedett multinacionális vállalatok nem mutatnak kellő hajlandóságot a test-kultúra anyagi támogatására, a helyi szponzorok nagy része lefedett, újak bevonása nehéz. Mindezek következtében a sport az elmúlt években jelentős veszteséget szenvedett, nem közpénzből történő finanszírozása számottevően csökkent.

Ellentmondást jelent az is, hogy míg a versenysport, az élsport területén kimagasló eredményeket és nemzetközi sikereket érnek el sportolóink, addig a lakosság döntő többségének rossz az egészségi, edzettségi állapota. Az átalakulás folyamata a mai napig nem zárult le, ezért országos és helyi szinten egyaránt átmeneti időszakát éli a sport.

El kell érni, hogy városunkban a sport valamennyi, társadalmilag hasznos funkciója érvényesüljön:

- az egészségmegőrzés, betegség-megelőzés,
- nevelés, személyiségformálás,
- a mozgásműveltség és cselekvésbiztonság fejlesztése,
- közösségi együttélés és társadalmi mobilitás segítése,
- szórakozás és szórakoztatás,
- gazdasági vállalkozás,
- a sport-turizmus elősegítése.

Ennek eszközei a tanórák keretében megvalósított sportoláson kívül a Városi Sportcsarnok által nyújtott sportolási lehetőségek, a városi tenispálya, futballpálya, a Városi Sportcsarnok mellett működő „Görland „ extrém sportpálya, a magánkézben lévő városi fitnessztermek működése, a csónakázó tó mellett lévő futópálya „használat”.

¹² Forrás: Tiszavasvári Közétkeztetési Nonprofit Kft. honlapja (www.etkeztetes-tv.hu)

¹³ Forrás: Tiszavasvári Város Sportkonceptiója

1. Tiszavasvári Sportegyesület

A Tiszavasvári Sportegyesület 1999. augusztusában alakult újjá. Legfőbb célként a város fiataljainak egészséges életmódra történő nevelését, szabadidősport szervezését, és lehetőségeihez mérten a versenysportban való aktív részvételt tűzte ki. Az utánpótlás nevelés kiemelt helyen szerepel minden szakosztály munkájában, melynek eredményeképpen több mint 300 fiatal sportol az egyesület keretei között. Az egyesület jelenleg 9 szakosztállyal működik. A sportegyesületet támogatja Tiszavasvári Város Önkormányzata, ezáltal az Egyesület folyamatosan biztosítja a működés személyi, tárgyi feltételeit.

- Labdarúgó szakosztály
- Kézilabda szakosztály
- Röplabda szakosztály
- Sakk szakosztály
- Asztali labdarúgó szakosztály
- Labdarúgó II. szakosztály
- Karate szakosztály
- Íjász szakosztály
- Tenisz tagozat

Kiemelt szakosztályként a labdarúgó és a kézilabda szakosztály működik.

2. Tiszavasvári Sport Klub

A Sport Klub 2007-től kezdte meg hivatalos működését.

Célok:

- Az amatőr labdarúgás felkarolása, játék lehetőség biztosítása a Megyei bajnokság alsó osztályában.
- A futsal meghonosítása Tiszavasváriban minél szélesebb körben, valamint indulás a nemzeti bajnokságban.

Szakosztályai:

1. Labdarúgó szakosztály
2. Futsal szakosztály (tervezett)

3. Ronikum Röplabda Klub Sport Egyesület

Az egyesület 2007-től kezdte meg hivatalos működését.

Célok:

- Részvétel szervezett formában a korosztályos bajnokságokban
Csoportok: felnőtt röplabda csapat NB II
junior röplabda csapat NB II
mini röplabda csapat tornák, iskolai rendezvények
senior röplabda csapattornák

Cél a nemzeti bajnokságokban szereplő csapatok esetében az osztályban való eredményes szereplés.

- Versenyeztetésen kívül szervezett tornákon való aktív részvétel.
- A városban amatőr szinten is működő szenior csoportok további bővítése és segítése.
- Strandröplabda („Kelet-kör”) amatőr bajnokságon való indulás, illetve a rendezvény helyi szervezésében való aktív részvétel.
- Az utánpótlást mennyiségben és minőségben is bővíteni szükséges, folyamatosság biztosítása, minden korosztályban legyenek röplabdázó gyerekek.

4. Tiszavasvári Shotokan Karate-Do Sportegyesület

Több évtizedes múltra tekint vissza a karate sport városunkban. Rendszeres résztvevői területi és országos versenyeknek, ami a jövőben szintén terveik között szerepel.

Célok:

- az utánpótlás nevelés kiszélesítése,
- tanórán kívüli mozgáslehetőség biztosítása,
- nem aktív versenyzők részére tömegsport napok szervezése,
- területi és országos diákolimpia megszervezése,
- a versenysport minőségi szintre való emelése,
- a válogatott keret versenyzőinek segítése,
- önvédelmi oktatás nők részére.

5. Alkaloida „Lombik” Horgász Egyesület

A Rudév Bt.-vel együttműködve üzemeltetik egyesületük horgásztavát, a Kacsás tavat, ahol tagjaik kultúrált körülmények között horgászhatnak. Tagjainak létszáma 300 fő.

Célok:

- a Kacsás tó bővítése, az elnadasodott rész kotrással való rendbetétele
- az ifi horgászok létszámának növelése, kultúrált szórakozásuk megvalósítása
- családi összejövetelek, versenyek szervezése
- rendszeres és bőséges haltelepítés

A Városi Sportközpont feladatköre és fejlesztési irányelvei

Feladata:

- A megfelelő intézményi háttér biztosítása a Vasvári Pál Középiskola, Szakiskola és Kollégium testnevelés óráinak részére teljes egészében, valamint a Kabay János Általános Iskola esetében heti 6 órában. Továbbá feladata a helyi sportegyesületek, a diáksport, a tömegsport részére a rendszeres sportolási lehetőség megteremtése.
- A sportjellegű tevékenységeken kívül befogadó intézmény a helyi és külső üzleti és kulturális programok számára.
- Szakmai feladatai közül kiemelt fontosságú a szabadidő- és tömegsport események szervezése és koordinálása.

Egységei:

- Városi Sportcsarnok
- Salakpálya
- Extrém sportpálya
- Városi Sporttelep

A városban található sportlétesítmények

Létesítmény kimutatás	Száma			
Szabadtéri sportlétesítményei:				
- kispályás labdarúgópálya (Kabay J. Ált. Isk.):	1			
- kézilabda pálya:				
- aszfalt borítású (Kabay J. Ált. Isk.)	2			
- aszfalt borítású (Pethe F. Ált. Isk.)	1			
- röplabda pálya:				
- aszfalt borítású (Kabay J. Ált. Isk.)	1			
- strand (homok borítás)	2			
- kosárlabda pálya :				
- aszfalt (Pethe F. Ált. Isk., nem méretes)	1			
- aszfalt (Alkaloida Zrt.)	1			
- labdarúgó pálya:				
- füves (Városi Sportközpont)	2			
- salakos (Városi Sportközpont)	1			
- tenisz pálya:				
- műanyag borítású (magántulajdon)	1			
- uszoda:				
- 33 ^{1/3} m -es medence	1			
- egyéb itt fel nem sorolt szabadtéri létesítmények				
- atlétika gyakorló, salakos (Kabay J. Ált Isk.)	1			
- horgásztó	1			
- csónakázótó	1			
- csónakázótó körüli futópálya	1			

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 86. §-a alapján Tiszavasvári Város Önkormányzata – 10.000 fő állandó lakosok száma felett- az alábbi szociális alapszolgáltatásokat köteles biztosítani:

- étkeztetés,
- a házi segítségnyújtás,
- családsegítés,
- nappali ellátás

2009. január 1. napjától a támogató szolgáltatás és közösségi ellátás, 2010. január 1. napjától a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás is kikerült a kötelező feladatellátás köréből.

Minden települési önkormányzat köteles biztosítani az étkeztetést, házi segítségnyújtást. Továbbá állandó lakosságszámtól függően az a települési önkormányzat, amelyiknek területén kétezernél több állandó lakos él családsegítést, háromezernél több lakos esetén a korábbi mellett idősek nappali ellátását nyújtó intézményi szolgáltatást, illetve ha tízezernél több állandó lakos él, mindezeket túl nappali ellátást szolgáló intézményt, szolgáltatást köteles működtetni.

Tiszavasvári Városban jelenleg a Tiszavasvári Többcélú Kistérségi Társulás Egészségügyi és Szolgáltató Központján (rövidített nevén: TITKIT SZESZK) keresztül az alábbi ellátási formák működnek: étkeztetés, házi segítségnyújtás, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, a családsegítés, a támogató szolgálat, a nappali ellátás keretében az idősek klubja, idősek otthona, a fogyatékosok otthona és a szenvedélybetegek otthona.

Nem kötelező ellátásként biztosított: az idősek otthona, a fogyatékosok otthona és a szenvedélybetegek otthona, támogató szolgálat, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás. Ezeket a feladatokat jogszabályváltozás miatt 2013. július 1. napjától a Tiszavasvári Többcélú Kistérségi Társulás, mint fenntartó 2013. június 30. napjával történő megszüntetésére tekintettel jogutódként a Tiszavasvári Város Önkormányzata által alapított Tiszavasvári Szociális-, Gyermekjóléti és Egészségügyi Szolgáltató Központ látja el. A feladatellátásra vonatkozó részletszabályok a többi célcsoportnál kerülnek részletes kifejtésre, arra tekintettel, hogy valamennyi célcsoport tagjai részben vagy mélyszegénységben élők vagy romák.

g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Nincs adat.

h) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

Nincs adat.

3.7 Községi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai

Városi Televízió

Az immár 2006. óta működő Városi Televízió, amelynek adásából tájékozódhatnak a városban élők a testületi ülésekről, a városi rendezvényekről, az iskolai ballagások időpontjáról, láthatnak vallási, feleke-

zeti műsorokat, sport közvetítéseket, köztisztelőben álló személyekkel készített riportokat, tájékoztatókat.

Vasvári Hírmondó¹⁴

Városunk időszaki lapja 1989 óta gondoskodik a városban élők havi rendszerességű tájékoztatásáról. A lap kiadásáért Tiszavasvári Város jegyzője felel. A közéleti lap ingyenes és célja, hogy a lakosság széles köre részére nyújtson hiteles, pontos és rendszeres tájékoztatást Tiszavasvári Város Önkormányzatának tevékenységéről, a város társadalmi, gazdasági, tudományos, kulturális és sport életéről, valamint a várost érintő, más településeken történő jelentős eseményekről.

A Vasvári Hírmondó célkitűzése, hogy elősegítse a társadalmi jelenségek közötti összefüggések megértését, és társadalmi cselekvésre mozgósítson.

Találkozások Háza¹⁵

A településen jelenleg egy többfunkciós közművelődési intézmény működik, amely két markáns intézményegységet tömörít: a művelődési központot és a városi könyvtárat. Ezen kívül konferenciaközpont és kiállító tér, amely adottságait kihasználva a sokszínű kulturális élet színtere és egyben funkcióhoz kötődő szolgáltatások működtetője. A kultúrák és szolgáltatások találkozásának a szándéka az épület új elnevezésében is megjelent, így lett az intézmény: Találkozások Háza.

Az intézmény vezető szerepet tölt be a város közművelődésében a szórakoztató rendezvények, könnyű- és komolyzenei koncertek, városi ünnepek, kiállítások, a hangversenyek, felnőtt- és gyermek színházi produkciók, nemzeti ünnepek szervezésében.

Befogadója tanfolyamoknak, civil szervezeteknek, művészeti csoportoknak, vallási - és politikai eseményeknek. Ezen kívül teret biztosít a különböző vendéglátó- és kereskedelmi tevékenységeknek és a helyi médiáknak.

A művelődési központ a különböző kultúraterületek szinte mindegyikén igyekszik a lakosság elvárásainak megfelelni.

Az intézmény kapcsolatrendszere, a kistérségben betöltött szerepe:

A Találkozások Háza a kistérségben is igyekszik meghatározó szerepet játszani. Az intézmény élő kapcsolatot alakított ki a település és a kistérség óvodáival, iskoláival, amatőr művészeti csoportokkal és civil szervezetekkel. Rendezvényeik szervezésében és látogatottságában mindannyian fontos szerepet töltenek be.

Városi Könyvtár¹⁶

A tiszavasvári Városi Könyvtár szolgáltatásait nemcsak a város lakossága veszi igénybe, hanem a környékbeli kisebb települések polgárai is, vagyis könyvtárunk a kistérség központi könyvtára. Mint általános gyűjtőkörű városi, nyilvános közművelődési könyvtár nagy szerepet vállal a társadalom különböző rétegeinek szépirodalmi, szakirodalmi és információs ellátásában.

A könyvtár alapításának éve 1960-ra tehető, az elmúlt 50 év alatt jelentős minőségi változások következtek be az intézmény életében. A szakszerű állományalakítás, a differenciált elrendezés, a nem könyvjelle-

¹⁴ Forrás: Tiszavasvári Város Önkormányzata időszaki lapja Szervezeti és Működési Szabályzatának megalkotásáról szóló 205/2010.(XI.18.) Kt. számú határozata

¹⁵ Forrás: Tiszavasvári Város Kulturális Koncepciójáról szóló 95/2011.(IV.21.) Kt. számú határozat

¹⁶ Forrás: Tiszavasvári Város Kulturális Koncepciójáról szóló 95/2011.(IV.21.) Kt. számú határozat

gű dokumentumok (videokazetta, hangkazetta, hanglemez, CD, DVD) gyűjtésének megkezdése, új szolgáltatások beindítása (folyóirat kölcsönzés, fénymásolás, faxolás, stb.), valamint a cédula katalógusrendszer kiépítése - mely a gyors és szakszerű tájékoztatás alapja -, könyvtári programok szervezése, hozzájárultak ahhoz, hogy az olvasói igényeket lehetőségeikhez mérten maximálisan kiszolgálja az intézmény.

A megalapozott szakmai háttér lehetőséget teremtett ahhoz, hogy 1997-ben megkezdődött az állomány számítógépes feldolgozása, az S-LIB integrált könyvtári rendszer katalógizáló modulján, a retrospektív feldolgozás 2005 nyarára befejeződött. A gépi feldolgozás mellett párhuzamosan történt a cédulakatalógus építése is.

Ekkor már bizonyossá vált, hogy a Városi Könyvtár új épületbe költözik – egy sikeres ROP-os pályázatnak köszönhetően. Ettől kezdve tudatosan készült az intézmény a költözésre. Több sikeres pályázatnak köszönhetően szépen alakult az új könyvtár bútorzata. Szakmai szempontból nagy előrelépés volt az S-LIB integrált könyvtári rendszer városi könyvtári moduljának megvásárlása, amely lehetővé tette a költözés előtti teljes körű állományellenőrzést. A könyvekbe (35.000 db) vonalkód került, mely megteremtette a számítógépes kölcsönzés alapjait.

A tágas, korszerű, tartalmilag és szakmailag is megújult Városi Könyvtár 2007. augusztus 21-én nyitotta meg kapuit.

2009-2010. év minőségi változást hozott a könyvtár életében, hiszen uniós pályázati forrásból lehetővé vált a könyvtári szolgáltatások körének és színvonalának bővítése az ehhez szükséges infrastrukturális háttér biztosításával. A pályázati összegből megvalósult informatikai eszközbeszerzés eredményeként 20 db új számítógéppel, 1 db szerverrel, nyomtatókkal, projektorral, kiegészítő számítástechnikai eszközökkel gyarapodott könyvtárunk. A braille billentyűzet beszerzésével látássérült látogatóik számára is biztosított az internet-és számítógép használat.

2010. december végétől új, hazai fejlesztésű integrált könyvtári rendszeren, a HunTéka moduljain keresztül végzik a könyvtári munkafolyamatokat. 2011 januárjától a könyvtár állománya a világhálón keresztül is elérhetővé vált, új lehetőséget teremtve az olvasók számára az online könyvtári szolgáltatások igénybe vételére.

Az új könyvtárépület, a részlegek elhelyezkedése jó lehetőséget kínál arra, hogy könyvtári programokat, rendezvényeket szervezzenek valamennyi korosztály számára.

2011. márciusától megújult a büdi városrészen található I. számú Fiókkönyvtár szolgáltatása, ahol új lakossági szolgáltatások igénybe vételére nyílik lehetőség: faxolás, nyomtatás, szkennelés, fénymásolás.

Vasvári Pál Múzeum¹⁷

1963 óta működik a Vasvári Pál Múzeum. Kezdetben elsősorban a helytörténeti emlékek után kutattak, majd az 1980- as évektől gyűjtőkörüket kiterjesztették a természettudományok és a régészet területére is. Archiválták a világhírű Alkaloida gyógyszergyár működésére és történetére vonatkozó dokumentumokat. Ma a múzeumi gyűjtemény mintegy 7000 régészeti, 3000 néprajzi, helytörténeti tárgyból és jelentős adattárból áll.

Állandó kiállításai: a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye orvos- és gyógyszer-története – a témát a honfoglalás korából származó, egyetlen ismert trepanálókéstől a 20. századi korszerű gyógyszerekig tekinti át, kiemelve Kabay Jánosnak a morfin származékok kutatásában elért eredményeit –; Katonai fegyverek és egyenruhák; Tiszabüdi szoba; Vasvári Pál Emlékszoba.

Időszaki kiállítások is rendszeresen megtekinthetők: pl.: pipakiállítás, rádiótörténeti kiállítás

„A Nyíri Mezőség története az őskortól a középkorig” című állandó kiállítás a Tiszavasvári és környékén régészeti feltárások alkalmával előkerült páratlan leleteket mutatja be a neolitikumtól a honfoglalás koráig. A Tiszabüdi szoba az Árpád-korban alapított Büd 1930-as évek görög katolikus tiszta szobáját re-

¹⁷ Forrás: Tiszavasvári Város Kulturális Konceptiójáról szóló 95/2011.(IV.21.) Kt. számú határozat

konstruálja. Sarkos elrendezésben találhatók a berendezési tárgyak, köztük Szabó Erzsébet 1861-ből származó kelengye ládája. E szobában tekinthetők meg a helyben készült szűrők, ködmönök és kis bundák jeles darabjai is, melyek inkább a nagyállattartó szilaj pásztorkodás Hortobágy melléki hatásaira utalnak.

A múzeum a tárggyűjtés mellett fontosnak tartja a köz művelését bármilyen korosztályhoz tartozzanak. Évek óta működik a Hunyadi József által alapított Múzeumi Baráti Kör. Aktív kapcsolat alakult ki a Vasvári Pál Társasággal, amely civil szervezet szintén magáénak érzi a helytörténeti ismeretterjesztést, valamint a Vasvári Pál kultusz életben tartását.

2012. december 31. napjáig az intézmény a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat fenntartásában volt, majd 2013. január 1. napjától törvényi változások következtében a Múzeum önkormányzati fenntartásban folytatja működését.

Civil szervezetek és művészeti csoportok¹⁸

Városunkban több mint 30 civil szervezet és művészeti csoport van bejegyezve. Ezek közül sajnos, csak néhány az, amely aktívan kapcsolódik a város kulturális életéhez tevékenysége során.

Öröndetes lenne, ha a szervezetek az általuk kijelölt célok elérése érdekében nagyobb aktivitást fejtenének ki, hiszen országos tendencia, hogy a kultúra intézményesített és vállalkozásban működtetett formáin túl egyre nagyobb szerepet vállalnak fel a civilek. Városunk közművelődésében a Vasvári Pál Társaság, a Múzeumbarátok Köre, Nagycsaládosok Országos Egyesületének helyi szervezete, a Szabadidős Programszervező Egyesület, Tinitanoda Művészeti Egyesület, Tiszavasvári Média Egyesület és nyugdíjas-klubok vállalják a legnagyobb szerepet.

Civil Ház¹⁹

A „Civil Ház kialakítása, fejlesztése Tiszavasváriban” című projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával valósult meg. A Bethlen Gábor úton található Civil Ház átadására 2010. júniusában került sor. Az épület napjaink elvárásának megfelelően akadálymentesen került felújításra, kialakításra és számítógépekkel, audiovizuális eszközökkel áll az igénybevevők szolgálatára. A Házban működik a NOE Tiszavasvári Nagycsaládosok Egyesülete és a Tiszavasvári Vállalkozások Érdekképviselőinek Egyesületének irodája. Az épület széleskörű szolgáltatást kínál: rendezvények, konferenciák, képzések, tréningek megtartására van lehetőség.

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

Tiszavasvári város Önkormányzata Képviselő-testülete 5/2008.(I.17.) Kt. számú határozatával hozta létre az Esélyegyenlőségi Tanácsot. Az alkalmasszerűen összeülő Tanács feladatkörébe utalja az egyenlő bánásmód megsértése esetén történő bejelentések kivizsgálását és amennyiben szükséges további intézkedések megtételét. Tagjai az állandó bizottságokból delegált személyek, bizottságonként egy fő. Az Esélyegyenlőségi Tanácsot az elnök alkalmasszerűen, a beérkező esélyegyenlőséget érintő panaszok kivizsgálására hívja össze. A bizottság eddigi működése során etnikai konfliktusról bejelentés nem érkezett.

¹⁸ Forrás: Tiszavasvári Város Kulturális Koncepciójáról szóló 95/2011.(IV.21.) Kt. számú határozat

¹⁹ Forrás: Tiszavasvári Város Kulturális Koncepciójáról szóló 95/2011.(IV.21.) Kt. számú határozat

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

Összefogás a Búdi Romákért Tiszavasvári Egyesület²⁰

Az egyesület célja, hogy a városban élő roma és magyar közösségek kapcsolatát javítsa, elmélyítse. Ennek érdekében közreműködik a többségi társadalom és a roma kisebbség között meglévő ellentétek oldásában.

Az egyesület kiemelt figyelmet fordít a romák felzárkóztatásának, esélyegyenlőségének előmozdítására, a romák érdekeinek védelmére, a cigányság képzésben, foglalkoztatásban való lemaradásának csökkentésére, romakultúra ápolásában való részvételre.

Az Összefogás a Búdi Romákért Tiszavasvári Egyesület igyekszik elősegíteni a városban a kétféle cigányság közeledését, együttműködését; a roma fiatalok sportolási, szórakozási lehetőségeit; a különböző intézményekkel, szervezetekkel való kapcsolatok kiépítését.

Magyar-Roma-Maxima Tiszavasvári Egyesület²¹

Tevékenysége a városban élő magyar és roma közösségek kapcsolatának rendezése, kiszélesítése, elmélyítése. A különböző intézmények, szervezetek roma kisebbséggel kapcsolatos tevékenységének összehangolása. A többségi társadalom és a roma kisebbség között meglévő ellentétek, feszültségek oldása.

Magyar Vöröskereszt Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Szervezetének Tiszavasvári Területi Szervezete²²

Tiszavasvári városban 25 fő aktív önkéntes segíti a Vöröskereszt munkáját – a rendezvények szervezésébe, lebonyolításába többen bekapcsolódnak –, akiket minden területen bevonnak a feladatokba, például véradásszervezésbe, ifjúsági munkába, versenyekbe, stb.

Az önkéntesek közreműködnek a rendezvények lebonyolításában, egészségnapok szervezésében, önkéntes véradók toborzásában is.

Az általános- és középiskolás ifjúsági vöröskeresztesek az iskolákban segítik a munkát. Hagyomány városunkban, hogy a Városi Egészségnapon mentőtisztek irányításával elsősegélynyújtó bemutatót tartanak, melyet mindig nagy érdeklődés övez. Az elsősegélynyújtó- és csecsemőgondozási versenyre szakképzett önkéntesek készítik fel a csapatokat.

-Gyermekjóléti Szolgálat tevékenysége

A városban működő Szociális-, Gyermekjóléti és Egészségügyi Szolgáltató Központ a lakosság által felajánlott adományok (például használt ruhák, bútorok, háztartási eszközök) a rászoruló családok közötti elosztásában vállal rendszeresen szerepet.

Tiszavasvári Sport Egyesület tevékenysége:

Városunkban működő Egyesület kézilabda-és labdarúgó szakosztálya által szervezett sportgála keretében 2011-ben, és 2012-ben gyűjtést szervezett, és az összegyűjtött pénzből személyre szóló karácsonyi ajándékokat vásároltak a rászoruló családokban élő gyerekek számára.

²⁰ Forrás: Összefogás a Búdi Romákért Egyesület alapszabálya

²¹ Forrás: www.helyicivil.hu

²² Forrás: Magyar Vöröskereszt

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Tiszavasvári Roma nemzetiségi Önkormányzata 5/2011. (IV.20.) számú határozatával önmaga feloszlata-sáról döntött, ezért jelenleg kizárólag Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat működik a városban, mely évente beszámol tevékenységéről a Képviselő-testület felé.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Alacsony iskolai végzettség (8 általánosnál alacsonyabb iskolai végzettségűek száma magas)	A 8 általános iskolai végzettség számának növelése, Tanoda program
Az elsősorban szegénységben élő családok lakta utcákban infrastruktúra javítása	Utak aszfaltozása, járdák építése az önkormányzati költségvetés által biztosított keretből, pályázati pénzekből
50% fölötti a tartós munkanélküliek aránya	Munkahelyteremtés, továbbképzések, átképzések Európai Unió pályázati forrásból

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

A település és Magyarország jövőjét a gyermekek jelentik. Tiszavasvári Város eddig is, és a jövőben is arra törekszik, hogy a gyermekek születésüktől kezdve biztonságban és minél szélesebb körű ellátásban részesülve nevelkedjenek.

Ezért kiemelten fontos a nevelésük, oktatásuk. Már a bölcsődében is lehetőség nyílik a gyermekek elhelyezésére 2013.06.30-ig a Tiszavasvári Többcélú Kistérségi Társulás fenntartásában, majd 2013. július 01. napjától pedig önkormányzati fenntartásban.

Az óvodai nevelés, általános és középiskolai oktatás jó színvonalú. A Tiszavasvári Általános Iskolában ének-zene, idegen nyelvi, két tanítási nyelvű program, valamint informatikai és testnevelés képzés folyik. Középiskolában emelt szintű nyelvi képzésen és nyelvi előkészítőn való részvételre nyílik lehetőség. A szakképzés a Nyírvidék TISZK tanműhelyeiben és képzőközpontjában a legmodernebb felszereltséggel működik. Az oktatás valamennyi szintjén bevezetésre került a kompetencia alapú oktatás.

Az integrált nevelés-oktatás feladatait segítik a gyógypedagógusok, gyógypedagógiai asszisztensek és az egységes pedagógiai szakszolgálat, nevelési tanácsadó szakemberei. Ezeknek a szakembereknek a munkájára fokozottan szükség van, ezért a rendelkezésre álló időkeret és az ilyen feladatokat ellátók létszámának emelése is időszerű.

2012. december 31. napjáig a városban működő oktatási intézmények közül a Tiszavasvári Általános Iskola, Tiszavasvári Középiskola, Szakiskola és Kollégium, Hankó László Zeneiskola Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, Pedagógiai Szakszolgálati Központ önkormányzati fenntartásúak voltak, azonban 2013. január 1. napjával a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ fenntartásába kerültek át.

2012. december 31. napjáig a Magszter Alapítványi Óvoda, Általános Iskola, Középiskola és Szakiskola szintén önkormányzati oktatási feladatot látott el. Finanszírozás szempontjából az iskola 2013. január 1. napjától az alapítványi iskola szintén átkerült a Klebelsberg Intézményfenntartó központhoz, az óvoda önkormányzati finanszírozású maradt.

Városi Bölcsőde:²³

A bölcsőde, mint a gyermekek napközbeni ellátását biztosító gyermekjóléti intézmény, a családban élő 3 éven aluli gyermekek számára biztosít életkoruknak megfelelő nappali felügyeletet, szakszerű gondozást és nevelést. A város illetékességi területén, a gyermekek napközbeni ellátását egy bölcsőde biztosítja 2006. évtől 60 fő, 2010. évtől 72 fő engedélyezett férőhelyen. A bölcsőde a 2007. június 21. napján kiadott jogerős engedéllyel a Tiszavasvári Többcélú Kistérségi Társulás fenntartásába került.

A bölcsőde szakmai programjának elemét képezi a nehézségekkel küzdő családok, és gyermekek számára történő segítségnyújtás. A speciális tanácsadások a következők: - probléma orientált segítő beszélgetések, - konzultációs jellegű segítő beszélgetések, - önszegítő szülőcsoportok működtetése, - havi rendszerességgel előadások szervezése az aktuális problémákra orientálva, - információnyújtás.

Az intézmény 3 gondozási egységében, 6 csoportszobában történik a kisgyermekek gondozása-nevelése. 1 gondozási egység két csoportszobából, egy öltözőből és egy fürdőszobából áll.

2011. év folyamán összesen 171 gyermek igényelt ellátást a bölcsődében.

²³ Forrás: Tiszavasvári város szociális szolgáltatástervezési koncepciójának felülvizsgálatáról szóló 283/2012. (XII.12.) Kt. számú határozat

Az igénylők életkorát tekintve továbbra is a 1,5- 2 éven felüli korosztály dominanciája jellemző, de növekszik a fiatalabb életkorú (1 éven aluli és 1 éves) gyermekek aránya a létszámon belül. A bölcsődei nevelési év januártól decemberig tart, a bölcsődei felvétel a nevelési évben folyamatos, tehát az év bármely szakában igényelhető. Az ellátást igénylők magas száma miatt azonban, csak nagyon indokolt esetben tudnak azonnali igénylést elfogadni.

2011. december 31-én 17 gyermek volt várólistán, ami azt jelenti, hogy ők már a 2012-es nevelési évre előjegyzett gyermekek.

2011-ben a bölcsődei férőhelyek tényleges kihasználtsága **99%**.

A naponta átlagosan bent lévő gyermekek száma **65 fő**.

A bölcsődét igénylő gyermekek száma függ ugyan a város születési mutatóitól, de nem tervezhető nagy biztonsággal, mert függ a szülők igényeitől. A 2012. évi gyermeklétszám alakulását nagymértékben befolyásolni fogja várhatóan a bölcsődék nagy média nyilvánosságot kapott **gondozási díja**.

2011. évben a bölcsődei ellátottak közül:

- **41 fő** részesült hosszabb, rövidebb ideig gyermekvédelmi kedvezményben, így ingyenes étkezésben,

- (2009. évben 38 fő; 2010. évben 66 fő)

- **16 fő** részesült kedvezményes étkeztetésben, ez a nagycsaládosokat megillető 50%-os térítési díj kedvezmény volt.

A Tiszavasvári Bölcsőde szakmai programjában az alapfeladat jó színvonalú ellátására fókuszál. **Változó azonban, hogy kik, mit értenek minőségen.** Az érdekeltek körébe tartozik a gyermek, a szülő, a gondozónő, az intézmény vezetője, a fenntartó.

A bölcsőde által gondozott **gyermekek családi háttere, szociális, mentális és kulturális helyzete heterogén összetételűt mutat.** Ez a szakmai munkára lefordítva annyit jelent, hogy széleskörű szülői igényeknek, elvárásoknak kell megfelelni.

A szükségletek széles skálájából adódóan egyszerre van jelen, és egyszerre kell megoldania a fizikai szükségleteiben deprivált (valamitől megfosztott), illetve a kognitív (megismerési) szükségletek iránt motivált gyermekekkel való foglalkozást.

A 2011-es gondozási-nevelési évben az ellátott gyermekek:

- 17 %-a nagycsaládból érkezett
- 9,7 %-át valamelyik szülő egyedül neveli
- 16 %-a veszélyeztetett, védelembe vett, tehát a gyermekvédelmi gondoskodás más formája által is gondozott.
- A bölcsődés gyermekek közel fele fokozott odafigyelést, egyéni gondoskodást igényel.
- **2011 évben 41 fő részesült** rövidebb-hosszabb ideig gyermekvédelmi kedvezményben.

A bölcsődés gyermekek egészségvédelme érdekében a térségben is egyedülálló szolgáltatásként egy úgynevezett „sósobát” alakítottak ki. Ez nem más, mint **egy érdekes játszószoza, ahol betegségmegelőző, egészségmegőrző szolgáltatást is nyújtanak a gyermekek számára.** A szolgáltatás célja az, hogy visszaszorítsa a közösségi életre jellemző náthás, légúti megbetegedések arányát, csökkentse a szülők ebből adódó leterheltségét, javítsa az intézmény kihasználtsági mutatóit. Egy olyan „háromoldalú”, szolgáltatás nyújtása, ahol minden érintett (gyermek, szülő, intézmény) elégedett lehet.

A Tiszavasvári Bölcsőde területi elhelyezkedése szakmai szempontból nem frekvenciált helyzetű. Ezért nagy jelentőségű a **Regionális Módszertani Központok** létrejötte. Megyénk a szolnoki központhoz tartozik, ahol élénk szakmai munka folyik.

A gyermekvédelmi munka a **másodlagos prevenciók tevékenységéhez** tartozik.

Hátrányos helyzetű és deviáns családok gyermekei esetében maga a **bölcsődei ellátás prevenció és korrekció is egyben.**

A **prevenció eredményességének feltétele**, hogy a szakember ismerje a gyermek környezetét, fejlettségi és neveltségi szintjét, az esetleges ártalmakkal szembeni ellenálló képességét.

A bölcsőde dolgozói kétoldalú, folyamatos szakmai kapcsolatot tartottak fent 2011. évben is.

- Észak-Alföldi Regionális Módszertani Bölcsőde munkatársaival
- A Sz.-Sz.-B. Megyei Módszertani Bölcsőde munkatársaival
- A szomszédos városok bölcsődéivel
- A városi gyermekjóléti szolgálat munkatársaival
- A városi gyámhivatal munkatársaival
- A családok átmeneti otthonának munkatársaival
- Az egészségügyi szolgáltatást nyújtókkal (védőnők, gyermekorvos)
- Egyéb nevelési és kulturális intézményekkel (szomszédos települések, és városunk óvodái, művelődés központ)

A kapcsolattartás módja:

- Szakmai értekezleteken, konferenciákon tapasztalatcseréken való részvétel;
- Továbbképzésen való részvétel;
- Kölsönösen egymás rendezvényeinek látogatása;
- Jelzésadás;
- Esetmegbeszélés, esetkonferencia;
- Rendszeres éves szakmai ellenőrzések;
- Írásos beszámolók készítése;
- Más intézmények programjaiban való közreműködés.

A bölcsődei gyermekvédelmi munka:

A bölcsőde az észlelő és jelző rendszer része, és rendszeresen részt vesz a gyermekjóléti szolgálat észlelő és jelzőrendszeri megbeszélésein. Az intézményt a bölcsődevezető képviseli, aki tájékoztatja a gyermekjóléti szolgálatot a problémás helyzetekről, és javaslataival segíti a jelzőrendszer munkáját.

A védelembe vett gyermekek száma 2011-ben 15 fő (2010. évben 18 fő) volt. A gyermekvédelmi gondoskodás más formája által gondozott gyermekek száma 7 fő (2010-ben 6 fő) gyermekjóléti szolgáltatás, családok átmeneti otthonából érkezett gyermek.

A bölcsőde 2011. évben is rendszeresen részt vett:

- Esetmegbeszéléseken, esetkonferenciákon;
- A gyermekvédelmi észlelő és jelző rendszer munkájában;
Jellemzést készítettek a gyermekekről, családokról a bíróság, a gyermekjóléti szolgálat, a családsegítő szolgálat, a városi gyámhivatal részére.

Gyermekélelmezés

Az intézmény saját főzőkonyhával rendelkezik. Főzési kapacitását **2213-2/2002 számmal** kiadott szakhatósági hozzájárulásában, **100 adagszámban engedélyezte az ÁNTSZ**, melyet **2007-ben 150 adagra** módosítottak.

A gyermekélelmezésben 2011. évben nagy változást jelentett az OÉTI által 2011-ben közzétett „**rendszeres étkezést biztosító, szervezett élelmezési ellátásra vonatkozó táplálkozás-egészségügyi ajánlás közzétételének számára**” elnevezésű (jelenleg még) ajánlás 1. melléklete. A bölcsődében alkalmazott nyersanyagnorma által jelenleg nem biztosíthatóak az ajánlásban meghatározott előírások. A gyermekét-

keztetésben komoly nehézséget fog okozni – az általános infláció mellett-, ha ez az ajánlás törvényben is megjelenik.

Térítési díj

A gyermekek napközbeni ellátását biztosító bölcsődében 2011. évben az alapellátások keretébe tartozó szolgáltatások közül, **csak az étkezésért állapítható meg térítési díj**. Az intézmény térítési díjának alapja az ételmezés nyersanyag költségének egy ellátottra jutó napi összege.

A személyi térítési díjat az intézményvezető a nyersanyag költség általános forgalmi adóval növelt összegének, az igénybe vett étkezések számának függvényében, a normatív kedvezmények figyelembe vételével állapítja meg. (1997.évi XXXI. tv 148.§ (2) (3) (4) bek.)

Az intézménynek a térítési díj meg nem fizetéséből adódó tartós kintlévősége nincs.

2011. évben az Országgyűlés módosította a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 146-151. §-át, és a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és a gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról szóló 328/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet térítési díjra vonatkozó rendelkezését.

A térítési díjra vonatkozó új szabályozás a fenntartóra bízta annak eldöntését, hogy él-e a jogszabály adta lehetőséggel és bevezeti-e a gondozásért kérhető térítési díjat, tehát minden önkormányzat és fenntartó maga dönthet ebben a kérdésben.

Bölcsődei szülő-gyermek programok 2011-ben

A bölcsőde 2011. évi munkaterve alapján a következő programok kerültek megszervezésre:

- 2011 februárjában **farsang**;
- áprilisban a **Föld Napja**;
- **Anyák Napja**;
- júniusban **Családi Nap**;
- az óvodába távozó gyermekek **bölcsődei búcsú ünnepsége**;
- **bölcsődei Mikulás ünnepség**;
- december végén a **Karácsonyi ünnepség**;
- **szülőcsoportos beszélgetések**, különböző –a szülők által meghatározott- problémákkal kapcsolatban;
- **zenebölcsi elnevezéssel csoportos programok**;
- **bábszínház** látogatás.

A bölcsődei gondozást-nevelést segítő társadalmi szervezet.

A bölcsődei gondozást-nevelést segítő alapítvány a **„Kicsivagyok én..” Alapítvány a Bölcsődés Gyermekekért**

- a sóterápiás helyiségben a szolgáltatás ingyenességét biztosította a gyermekek számára (üzemeltetés költségét fedezi);
- fejlesztő játékok beszerzésével hozzájárult a játéklehetőségek színesítéséhez a sóterápiás helyiségben, és a csoportszobákban;
- ünnepekhez, rendezvényekhez kapcsolódóan a szükséges alapanyagok beszerzését biztosította;
- a Családi Nap rendezvényét anyagilag támogatta (lovaglás, sétakocsikázás, bábszínház);

- pályázatot nyújtott be az NCSSZI „Családbarát közgondolkodás népszerűsítésének támogatására”.

Szülői támogatások:

A támogatások említésénél a szülői hozzájárulásokat is meg kell említeni, hiszen évről évre jól szervezett SZMK működik az intézményben.

2011 évben:

- az előző évekhez hasonlóan jövedelemadójuk 1%-val támogatták a bölcsődei alapítványt;
- a bölcsődei rendezvények megszervezéséhez konkrét munkával, és anyagi hozzájárulással nyújtottak segítséget.
- Kaput készítettek a gyermekek játszódvarához.

A többcélú kistérségi társulások jogszabályváltozás miatti megszűnésére tekintettel a város Képviselő-testülete 85/2013. (IV.04) számú határozatával jóváhagyta a Tiszavasvári Többcélú Kistérségi Társulás Társulási Tanácsának a Társulás jogutód nélküli megszüntetéséről szóló 18/2013. (II.19.) számú határozatát.

A 111/2013.(V.09.) Kt. számú határozattal döntés született arról, hogy a korábbi kistérségi intézmények megszüntetését követően, 2013. július 1. napjával az Önkormányzat alapító okirattal két intézményt hoz létre a Tiszavasvári Szociális-, Gyermekjóléti és Egészségügyi Szolgáltató Központot, valamint a Tiszavasvári Bölcsődét, amelyek a településen a korábbi intézményi feladatokat továbbra is ellátják.

Óvodai ellátás:²⁴

A Tiszavasvári járásban állami és magán fenntartású intézményekben folyik az óvodai ellátás. Az állami fenntartású intézményekben 13 feladatellátási helyen 974 óvodást látnak el, a magán fenntartású intézményben 2 feladatellátási helyen 163 óvodás gyerek van.

A Tiszavasvári járásban az ellátott óvodások aránya Tiszavasváriban a legkisebb 73%, és Szorgalmatos községben a legnagyobb 110%. A tankerületi átlag 80%. Tiszadob és Tiszavasvári településeken fordul elő, hogy a férőhelyhez képest több az ellátottak száma. A tankerületben egy településen van jelen nem állami fenntartó (Magiszter Alapítványi Óvoda - Tiszavasvári) az óvodai ellátásban.

A járásban 15 feladatellátási helyen 1137 óvodás gyermeket látnak el 45 óvodai csoportban. Az óvodás gyermekek közül 760 hátrányos helyzetű, az óvodás gyermekek 76,84 %-a, közülük 448 halmozottan hátrányos helyzetű, az óvodás gyermekek 52,92 %-a. Az óvodai kihasználtsági mutatók átlaga 102,21 %. A tankerület óvodáiban 87 fő munkaviszonyú pedagógus dolgozik.

Tiszavasvári városában 2 óvoda 6 telephelyén 564 gyermek vesz részt óvodai nevelésben. Az intézményekben a férőhelyek száma összesen 605. A két intézményben 22 óvodai gyermekcsoport működik, mely azt jelenti, hogy átlagosan 26 gyermek jár egy csoportba. Elmondható, hogy a 2009-es és 2010-es években a 3-6 éves gyermekek számát tekintve csökkenés volt megfigyelhető. Az óvodákban külön gyógypedagógiai csoportok nem működnek, azonban gyógypedagógusok – 2 fő – segítik a munkát (lásd HEP Sablon 1. sz. melléklet 4.4.3. számú táblázat).

²⁴Forrás: Szabolcs-Szatmár-Bereg megye Köznevelés-fejlesztési terv

Az Egyesített Óvodai Intézmény a nevelő-oktató munkát az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjával összhangban elkészített Helyi Nevelési Program szerint végzi. 2007. szeptember 01.-től részprogramként bevezetésre került a kompetencia alapú óvodai nevelési programcsomag, melyet módszertani segédanyagként alkalmaznak minden csoportban.

Óvodai nevelésük középpontjában az áll, hogy az ember/gyermek miképpen érzékeli és értelmezi „élete történéseit”. Nevelőmunkájukban alapvető követelmény a gyermek emberi méltóságának, jogainak tiszteletben tartása az egyenlő hozzáférés biztosításával. Óvodai nevelésük a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermekek fejlődését. A szülőnek biztosan tudnia kell azt, hogy az óvodapedagógus vele együtt, az ő egyetértésével neveli a gyermekét. Csak ezen az alapon képzelhető el a biztonságos, vidám, légkör kialakítása az óvodában. A nevelőmunka alapját a személyes, érzelmi kötődésen alapuló gyermek-óvónő kapcsolat adja.

Napjainkban a családban végbement funkcionális változások következtében az óvodára hárul a fejlődésben történő lemaradások korrigálása, a családi nevelésben felmerülő hiányosságok pótlása.

Kapcsolattartás formái:

- Családlátogatások (hátrányos és veszélyeztetett helyzetű családoknál közös látogatás a gyermekvédelmi felelőssel és a Gyermekjóléti Szolgálat családgondozóival)
- Szülői értekezletek (nevelési évenként legalább háromszor: szept., jan., ápr.,)
- Közös programok (kirándulások, sportnap, gyermek hét)
- Honlapon való tájékoztatás

Az intézmény keretein belül számos rendezvényt, programot szerveznek a gyerekek számára, ilyen például a mesemondó verseny, a rajzverseny, vagy a „Mozgás határok nélkül”.²⁵

A Magszter Alapítványi Óvoda, Általános Iskola, Középiskola és Szakiskola intézménybe járó gyermekek 90 %-a halmozottan hátrányos helyzetű. A gyerekek tudatosan, megfelelően szervezett és felépített óvodai nevelésben részesülnek, melynek hatására pozitív irányba befolyásolták a szociális hátrányból eredő elmaradásukat. Egyéni fejlődési ütemben fejlesztik és alakítják képességüket az iskolaérettségi szint elérése érdekében.

Minden csoportban nagy hangsúlyt fektetnek a képességfejlesztésre, a nyelvi hátrány, az általános tájékozottság, szociális képességek, motoros koordináció és a téri tájékozódás fejlesztésére.

Az intézmény a nevelőközössége által kidolgozott speciális nyelvi- kommunikációs programot minden csoportban bevezette, és a helyi nevelési programjuk részeként alkalmazzák. Valamennyi óvodai tevékenységet az egész nap folyamán úgy építettek fel és terveztek, hogy abban kiemelkedő szerephez jut a beszéd, a kommunikáció. Új szavakat, új nyelvtant, új mondat szerkezetet tanulnak a gyerekek változatos tevékenységekben, szituációkban, játékos formában.

A Magszter Alapítványi Óvoda számos programot szervez a gyermekek számára, ilyen például a meserajz-verseny, mesemondó verseny, vagy a Szülői Klub, melynek keretén belül minden csoport kézműves foglalkozáson vesz részt a szülőkkel együtt.²⁶

2014. szeptember 01-jétől 3 éves kortól kötelező óvodába járást ír elő a Nemzeti köznevelési törvény Nkt. 8. § (2) „A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a harmadik életévét betölti, a nevelési év kezdő napjától legalább napi négy órában óvodai foglalkozáson vesz részt.” A kötelező óvodába járás 2014. szeptember 01-től hatályos, tehát azokra a gyermekekre vonatkozik, akik 2011-ben születtek és 2014. augusztus 31-ig betöltik a 3. életévüket. Lehetséges felmentést kapni a 3. éves kortól történő óvodába járás alól. A felmentést a szülő kezdeményezheti és a jegyző adhatja meg az óvodavezető és a védőnő egyetértésével.

Fentiekre tekintettel városunkban szükségessé válik az óvodai férőhelyek számának növelése.

²⁵ Forrás : Beszámoló az Egyesített Óvodai Intézmény 2011/2012. nevelési évi működéséről, szakmai tevékenységéről

²⁶ Forrás : Magszter Alapítványi Óvoda, Általános Iskola, Középiskola és Szakiskola

Általános iskolai oktatás:²⁷

A tiszavasvári tankerületben 7 intézmény 10 feladatellátási helyén 2788 gyermek vesz részt az általános iskolai oktatásban. A tankerületben az állami intézményfenntartó (KLIK) és egy magán (alapítványi) fenntartó van jelen az általános iskolai feladatellátásban. Állami fenntartású (KLIK) intézményekben 8 feladatellátási helyen 2354 fő, a magán fenntartású intézményben 2 feladatellátási helyen 434 fő tanul.

Tankerület neve	Általános iskolai tanulók száma	Általános iskolai feladatellátási helyek száma
Baktalórántháza	2002	14
Csenger	1364	9
Fehérgyarmat	3486	21
Ibrány	2172	8
Kemecse	2052	13
Kisvárd	5452	33
Mátészalka	6117	29
Nagykálló	2481	11
Nyírbátor	4199	22
Nyíregyháza	13365	47
Tiszavasvári	2788	11
Vásárosnamény	3505	26
Záhony	1931	7

A tankerületben az általános iskoláskorúak száma 2516, a tankötelezettség teljesítésének aránya 94%. Ez az arány legkisebb Tiszavasvári vonatkozásában 79%, a legnagyobb Szorgalmatos vonatkozásában 197%. Szorgalmatos község általános iskolájába a bejárók száma (109) több, mint a településen élő általános iskolások száma. 100% fölötti még a kapacitás Tiszalök esetében 110%. A további településeken 86% és 94% közötti a tankötelezettség teljesítésének értéke.

A tankerületi állami fenntartású intézményekben az egy fő munkaviszonyú pedagógusra jutó tanulólétszám 6,92-35,5 fő, az alapítványi intézményben 9,73-12,11 fő között van. Az osztálylétszámok az állami intézményekben 14,22-23,5 fő, az alapítványi intézményben 20,44-21,4 fő. Az intézményekre vonatkozó kihasználtsági mutatók alapján az látszik, hogy 54%-os a kihasználtság Tiszavasvári Általános Iskola Vasvári Pál Iskolai Egységében. 98%-os a kihasználtság a Szorgalmatos Deák Ferenc Általános Iskola vonatkozásában. A többi intézményben 62%-88% közötti ez az adat.

A tankerületben dolgozó pedagógusok 85%-a az állami fenntartású (KLIK) intézményekben, 15%-a magánfenntartású (alapítványi) intézményben dolgozik. Az állami fenntartású intézményekben legtöbbször 50-54 éves korcsoportba tartoznak. A magán intézményben két korcsoportot emelhetünk ki, a 40-44 és az 50-54 éves korcsoportot, ide tartozik a pedagógusok 50%-a.

²⁷ Forrás: Szabolcs-Szatmár-Bereg megye Köznevelés-fejlesztési terv

A következő táblázatban az egyes fenntartók szerinti részletes kimutatást látjuk a tanulók száma és a feladatellátási helyek száma szerint.

Település neve	Fenntartó típusa	Általános iskolai tanulók száma	Állami (KIK) Általános iskolai feladatellátási helyek száma
Szorgalmatos	Klebelsber Intézményfenntartó Központ	195	1
Tiszadada	Klebelsberg Intézményfenntartó Központ	224	1
Tiszadob	Klebelsberg Intézményfenntartó Központ	300	1
Tiszaeszlár	Klebelsberg Intézményfenntartó Központ	256	1
Tiszalök	Klebelsberg Intézményfenntartó Központ	506	3
Tiszavasvári	alapítvány	434	2
Tiszavasvári	Klebelsberg Intézményfenntartó Központ	873	2

Az állami (KLIK) fenntartású intézményekben tanuló 2283 tanuló közül 1520 fő (67%) a hátrányos helyzetű, közülük 886 fő (39%) halmozottan hátrányos helyzetű. A magán fenntartó által fenntartott intézményben tanuló 434 gyerek mindegyike hátrányos helyzetű, közülük 399 fő (92%) a halmozottan hátrányos helyzetű.

170. Táblázat Tanulói létszámok fenntartó típusonként

Fenntartó típusa		Tanulók száma	Integráltan oktatott tanulók	Hátrányos helyzetű tanulók	Halmozottan hátrányos helyzetű tanulók	Fő munkaviszonyú pedagógusok száma	Osztályok száma	Integráltan oktatott tanulók aránya	Hátrányos helyzetű tanulók aránya	Halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya
állami	Klebelsberg Intézményfenntartó Központ	2283	78	1520	886	287	108	3,42%	66,58%	38,81%
magán	alapítvány	434	13	434	399	38	21	3,00%	100,00%	91,94%

91 gyermek vesz részt integrált oktatásban, feladatellátási helyenként 1,15%- 6,55% közötti az arányuk. A tanulók 70 %-a hátrányos helyzetű, 46 % halmozottan hátrányos helyzetű. Legmagasabb a HH-s tanulók aránya 100% a Magiszter Alapítványi Óvoda, Általános Iskola, Középiskola és Szakiskolában, a HHH-s tanulók aránya 91,94 %. A tankerületben a tanulók 5%-a bejáró más településről. A szorgalmatosi iskolában a tanulók 56 %-a bejáró.

A tankerületben három intézményben van roma/cigány nemzetiségi és egy intézményben van német anyanyelvű nemzetiségi oktatás. A roma/cigány nemzetiségi oktatásban 682 fő, a német anyanyelvű nemzetiségi oktatásban 77 tanuló vesz részt.

A tankerületben minden településen van alapfokú művészeti oktatás, melyet állami fenntartású intézmények (KLIK) és magán fenntartású intézmények látnak el.

Település	Állami fenntartású intézmény (KLIK)		Állami fenntartású intézmény (egyéb)		Egyházi fenntartású intézmény		Magán fenntartású intézmény	
	FEH-ek száma (db)	tanulók száma (fő)	FEH-ek száma (db)	tanulók száma (fő)	FEH-ek száma (db)	tanulók száma (fő)	FEH-ek száma (db)	tanulók száma (fő)
Szorgalmatos	0	0	0	0	0	0	2	120
Tiszadada	1	19	0	0	0	0	1	46
Tiszadob	1	141	0	0	0	0	0	0
Tiszaeszlár	0	0	0	0	0	0	2	126
Tiszalök	1	98	0	0	0	0	2	110
Tiszavasvári	1	88	0	0	0	0	3	502

A tankerület minden településén működik olyan köznevelési intézmény, melyben alapfokú művészetoktatási feladatot látnak el. Az alapfokú művészeti oktatásban 1250 tanuló vesz részt.

Település neve	AMI-s tanulók száma	Intézmények száma	Feladatellátási helyek száma
Szorgalmatos	120	2	2
Tiszadada	65	2	2
Tiszadob	141	1	1
Tiszaeszlár	126	2	2
Tiszalök	208	3	3
Tiszavasvári	590	2	4

A különböző művészeti ágak között a tanszakok sokszínűsége adja a kínálatot. A táncművészeti tanszakon belül van társastánc, modern-kortárs tánc, néptánc, a zeneművészeti ágon belül többek között zongora, furulya, fuvola, klarinét, szaxofon a kínálat. A képző- és iparművészeti tanszakon belül nagy az érdeklődés a grafika és a festészet tanszakok iránt. A táncművészet tanszakon belül a néptánc tanszakon tanulnak legtöbben.

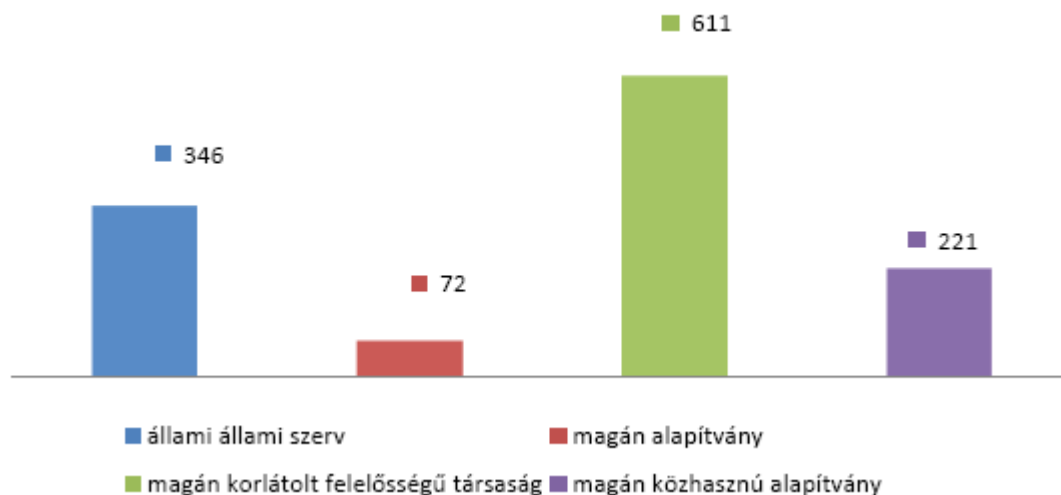
A művészeti oktatásban résztvevő tanulók a magán fenntartású intézményekben majdnem háromszor annyian tanulnak, mint az állami fenntartásúakban. A legtöbben fenntartó szerint a korlátolt felelősségű társaság által fenntartott a Vásárhelyi László Alapfokú Művészeti Iskola tanulói 611 fő.

A tankerületben a megyei átlagnak megfelelően legtöbben a táncművészeti képzésben vesznek részt és legkisebb arányban a szín- és bábművészeti ágazaton. A másik két művészeti ágban a megyei átlaghoz képest éppen fordítva alakulnak az arányok, többen vesznek részt a képző- és iparművészeti ágazaton a képzésben, mint a zeneművészeti ágazaton.

Az egy pedagógusra jutó átlagos tanulólétszám a tankerületben 39 fő.

A tanulólétszám fenntartónkénti megoszlása

Középfokú nevelés:²⁸

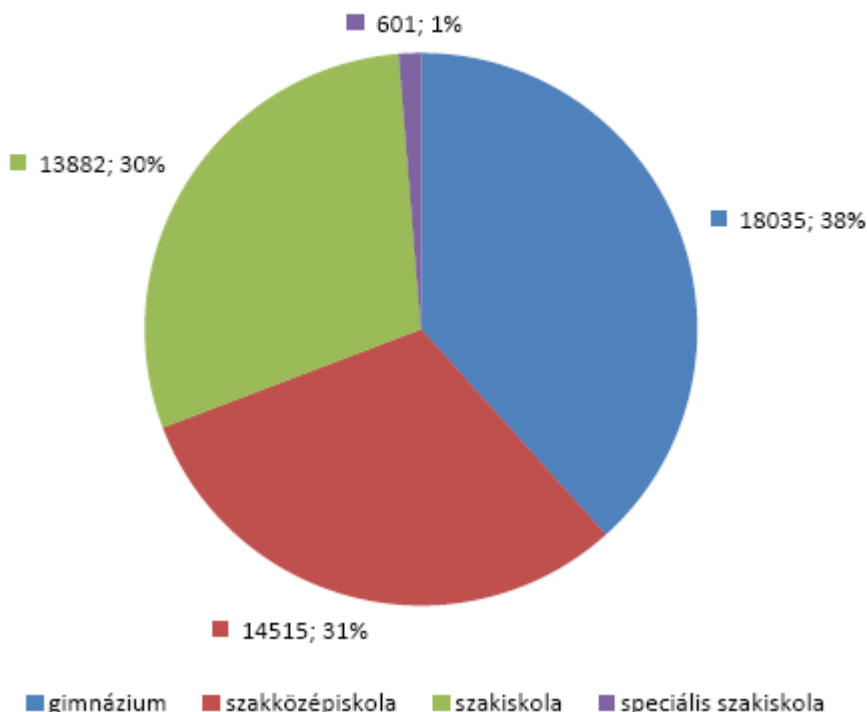
A 2013. január 1-jével az egyéb iskolai feladatok mellett a középfokú nevelés és oktatásban részt vevő, korábban önkormányzati fenntartású intézmények is állami fenntartásba kerültek.

Míg a gimnáziumi feladatokat ellátó intézmények fenntartását – hasonlóan az általános iskolai feladatot ellátó intézményekéhez – tankerületi szinten látja el a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ, addig az állami szakképző intézmények fenntartása és szakmai irányítása a megyeközponti tankerület feladata, azaz Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében a nyíregyházi tankerületé.

Település	Állami fenntartású intézmény (KLIK)		Állami fenntartású intézmény (egyéb)		Egyházi fenntartású intézmény		Mégán fenntartású intézmény	
	FEH-ek száma (db)	tanulók száma (fő)	FEH-ek száma (db)	tanulók száma (fő)	FEH-ek száma (db)	tanulók száma (fő)	FEH-ek száma (db)	tanulók száma (fő)
Tiszaadob	0	0	0	0	0	0	1	61
Tiszaölök	4	452	0	0	0	0	0	0
Tiszaszalka	0	0	0	0	0	0	2	87
Tiszavasvári	3	947	0	0	1	31	1	38
Tunyogmatolcs	0	0	0	0	0	0	1	21

²⁸ Forrás: Szabolcs-Szatmár-Bereg megye Köznevelés-fejlesztési terv

Középfokú iskolába járók száma a megyében

Ha a megyei demográfiai adatokat vizsgáljuk a középfokú tanulmányaikat elkezdni kívánó korosztályban, megállapítható, hogy megyei szinten 5 év viszonylatában a korosztály létszáma folyamatos csökkenést mutat, 2016-ra mintegy 9%-kal csökken a 14 éves korosztályú gyermekek száma.

Tiszavasvári tankerület

A tankerületben 514 tanuló tanul gimnáziumi képzésben, három intézményben 3 feladatellátási helyen. A három intézmény közül 2 állami fenntartásban (KLIK) van, míg 1 intézmény magán fenntartású. A Klebelsberg Intézményfenntartó Központ két intézményébe 453 tanuló jár, magán intézménnyel 61 tanuló áll jogviszonyban.

Település	Állami fenntartású intézmény (KLIK)		Állami fenntartású intézmény (egyéb)		Egyházi fenntartású intézmény		Magán fenntartású intézmény	
	FEH-ek száma (db)	tanulók száma (fő)	FEH-ek száma (db)	tanulók száma (fő)	FEH-ek száma (db)	tanulók száma (fő)	FEH-ek száma (db)	tanulók száma (fő)
Tiszadob	0	0	0	0	0	0	1	61
Tiszalök	1	160	0	0	0	0	0	0
Tiszavasvári	1	293	0	0	0	0	0	0

Az állami intézményekben 4 és 5 évfolyamos gimnáziumi, és 4 évfolyamos felnőttoktatás folyik. A magán intézményben az oktatás felnőttoktatás keretében esti képzésben történik.

A tankerületben tanuló 514 fő közül 201 bejáró tanuló van. 2 tanuló integráltan oktatott a Tiszavasvári Középiskola, Szakiskola és Kollégium Váci Mihály Gimnázium feladatellátási helyen. Tiszavasváriban, a

Váci Mihály Gimnázium feladatellátási helyen ez az arány HH 31,06%, HHH 8,53%. Legmagasabb, 45% a bejáró tanulók aránya a Teleki Blanka Gimnázium Szakközépiskola Szakiskola és Kollégiumban.

A tankerületben nincs nemzetiségi oktatás!

A tankerületben dolgozó pedagógusok közül 35 fő állami, egy fő magánintézmény alkalmazásában áll. 55 évesnél két pedagógus idősebb. A pedagógusok életkora korosztályonként egyenletes eloszlást mutat.

Az állami fenntartású gimnáziumokban a kihasználtság (az alapító okirat és a tanulólétszám alapján) 63,65 %-os. Az átlagos osztálylétszám 26 fő. Az egy fő munkaviszonyú pedagógusra jutó tanulólétszám 12,21-61 fő. Az osztálylétszám 23-31 fő között változik.

Szakképzési feladatok ellátása Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében

A megyében működő állami fenntartás alatt lévő intézményekben összesen 17213 fiatal tanul. Ez a tanulói létszám 59 %-a. A magán fenntartású intézmények igen nagy számban oktatnak szakmát, a megyében tanulók aránya itt 32 %. Egyházi fenntartás alatt összesen 2572 fő tanul.

Település	Állami fenntartású intézmény (KLIK)		Állami fenntartású intézmény (egyéb)		Egyházi fenntartású intézmény		Magán fenntartású intézmény	
	FEH-ek száma (db)	tanulók száma (fő)	FEH-ek száma (db)	tanulók száma (fő)	FEH-ek száma (db)	tanulók száma (fő)	FEH-ek száma (db)	tanulók száma (fő)
Tiszaölök	3	292	0	0	0	0	0	0
Tiszaszalka	0	0	0	0	0	0	2	87
Tiszavasvári	2	654	0	0	1	31	1	38
Újfehértó	1	168	0	0	1	168	1	33

Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében a szakképző iskolákban nappali rendszerű iskolai oktatásban tanulók számának aránya az össztanulói létszámhoz viszonyítva nagyon magas. (76 %) A legtöbb diák az állami fenntartás alatt lévő intézményekben tanul.

A megyében egy térségi integrált szakképző központ (TISZK) jött létre, nyíregyházi központtal gazdasági társaságként. Az önkormányzati fenntartású szakképző iskolák állami fenntartásba vétele a térségi integrált szakképző központok, azaz a TISZK-ek sorsát is befolyásolja.

Szakiskolai és speciális szakiskolai nevelés és oktatás Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében

Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében a 2012/2013. tanévben összesen 14483 diák tanul szakiskolákban. 2013. január 1-jétől a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ fenntartásában 21 szakiskola 24 feladatellátási hellyel működik, a szakiskolai tanulók több, mint 50 %-a ezekben az intézményekben tanul.

Település	Állami fenntartású intézmény (KLIK)		Állami fenntartású intézmény (egyéb)		Egyházi fenntartású intézmény		Magán fenntartású intézmény	
	FEH-ek száma (db)	tanulók száma (fő)	FEH-ek száma (db)	tanulók száma (fő)	FEH-ek száma (db)	tanulók száma (fő)	FEH-ek száma (db)	tanulók száma (fő)
Tiszalök	2	151	0	0	0	0	0	0
Tiszaszalka	0	0	0	0	0	0	1	67
Tiszavasvári	1	352	0	0	1	31	1	38
Újfehértó	0	0	0	0	0	0	1	33
Vásárosnamény	0	0	0	0	1	649	1	42

A megyén belüli feladatellátás megoszlása megfelel az egyes járások érintett tanulói korcsoport létszámainak.

A megye valamennyi tankerületében működik szakiskola, azonban speciális szakiskolai feladatellátási hely csak 3 tankerületben van (Nyíregyháza, Nyírbátor és Tiszavasvári).

Tankerület	Fenntartó típusa	szakiskolai tanulók száma	szakiskolai feladatellátási helyek száma	speciális szakiskolai tanulók száma	speciális szakiskolai feladatellátási helyek száma
Tiszavasvári	alapítvány	38	1	0	0
Tiszavasvári	állami szerv	495	2	8	1
Tiszavasvári	egyházi jogi személy	31	1	0	0

A szakiskolába és a speciális szakiskolába bejáró tanulók aránya mindhárom fenntartói kör esetében megállapítható, hogy közel azonos 67 % és 70 % közé tehető. Természetesen a számok járásonként eltérő adatokat mutatnak.

Tankerület	Állami		Egyházi jogi személy		Magán	
	Tanuló	Bejáró	Tanuló	Bejáró	Tanuló	Bejáró
Összesen	7158	5035	1128	728	6197	4176
Arány		70%		65%		67%
Baktalórántháza	406	343	0	0	100	91
Csenger	202	154	0	0	75	63
Fehérgyarmat	571	525	173	115	282	177
Ibrány	175	136	0	0	136	93
Kemecse	0	0	0	0	217	126
Kisvárd	592	492	28	24	1419	1098
Mátészalka	771	658	45	31	397	297
Nagykálló	441	305	0	0	895	761
Nyírbátor	658	348	0	0	277	15
Nyíregyháza	2839	1854	118	39	1795	1050
Tiszavasvári	503	220	31	2	38	0
Vásárosnamény	0	0	733	517	490	376
Záhony	0	0	0	0	76	29

A 2012. évi októberi közoktatási statisztika adatai szerint Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében a hátrányos helyzetű (HH), illetve a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek (HHH) közül a legtöbbet szakiskolai, illetve szakközépiskolai oktatásban folytatják középfokú tanulmányaikat.

A megyében a hátrányos helyzetű gyermek száma az állami fenntartású szakközépiskolai oktatásban a legmagasabb (4306 fő), a halmozottan hátrányos tanulók száma 1889 fő. Látható, hogy arányaiban a nappali rendszerű iskolai oktatásban az állami szakiskolában vannak a legtöbbet a HH tanulók az összes tanulóhoz viszonyítva (60 %). Emellett 26 %-os ugyancsak az állami szakiskolába járó halmozottan hátrányos tanulók száma.

Tankerület	Állami			Egyházi jogi személy			Magán		
	Tanuló	HH	HHH	Tanuló	HH	HHH	Tanuló	HH	HHH
Összesen	7158	4306	1889	1128	619	478	6197	917	511
Arány		60%	26%		55%	42%		15%	8%
Baktalórántháza	406	272	159	0	0	0	100	0	0
Csenger	202	163	9	0	0	0	75	0	0
Fehérgyarmat	571	464	235	173	0	0	282	0	0
Ibrány	175	167	136	0	0	0	136	0	0
Kemecse	0	0	0	0	0	0	217	94	87
Kisvárd	592	484	238	28	0	0	1419	225	115
Mátészalka	771	493	281	45	0	0	397	0	0
Nagykálló	441	285	202	0	0	0	895	291	218
Nyírbátor	658	453	260	0	0	0	277	0	0
Nyíregyháza	2839	1237	206	118	2	0	1795	260	73
Tiszavasvári	503	288	163	31	0	0	38	38	18
Vásárosnamény	0	0	0	733	617	478	490	9	0
Záhony	0	0	0	0	0	0	76	0	0

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye szakiskoláiban összesen 131 sajátos nevelési igényű diák tanul. Ez a megye szakiskoláiban összesen 14483 fiatal tanul, ennek 1,3 %-a SNI tanuló.

Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében szakközépiskolai képzésben 72 feladatellátási helyen 14515 tanuló vesz részt.

Állami fenntartású intézményben 28 feladatellátási helyen 10055 fő, egyházi fenntartásban 9 feladatellátási helyen 1444 fő, magán fenntartású intézményben 35 feladatellátási helyen 3016 fő tanul.

Település	Állami fenntartású intézmény (KLIK)		Állami fenntartású intézmény (egyéb)		Egyházi fenntartású intézmény		Magán fenntartású intézmény	
	FEH-ek száma (db)	tanulók száma (fő)	FEH-ek száma (db)	tanulók száma (fő)	FEH-ek száma (db)	tanulók száma (fő)	FEH-ek száma (db)	tanulók száma (fő)
Tiszaölök	1	141	0	0	0	0	0	0
Tiszaszalka	0	0	0	0	0	0	1	20
Tiszavasvári	1	302	0	0	0	0	0	0
Újfehértó	1	168	0	0	1	168	0	0

A megyében összesen 46 szakképzésben résztvevő intézmény van.

Tankerület	Fenntartó típusa	Szakközépiskolai tanulók száma	Ebből közismereti képzésben részt vevő tanulók száma	Ebből szakképző évfolyamra járó tanulók száma	Szakközépiskolai feladatellátási helyek száma
Nyíregyháza	közhasznú alapítvány	436	67	369	2
Tiszavasvári	állami szerv	443	325	118	2
Vásárosnamény	alapítvány	20	0	20	1

A szakközépiskolába bejáró tanulók létszámaiból azt látjuk, hogy az állami fenntartású intézményekben a bejárók aránya 56 %, az egyházi intézményekben 67 %, a magánfenntartású intézményekben 65 %.

Tankerület	Állami		Egyházi jogi személy		Magán	
	Tanuló	Bejáró	Tanuló	Bejáró	Tanuló	Bejáró
Összesen	10055	5609	1444	963	3016	1965
Bejárók aránya		56%		67%		65%
Tiszavasvári	443	183	0	0	0	0
Vásárosnamény	0	0	378	262	197	128
Záhony	327	217	0	0	0	0

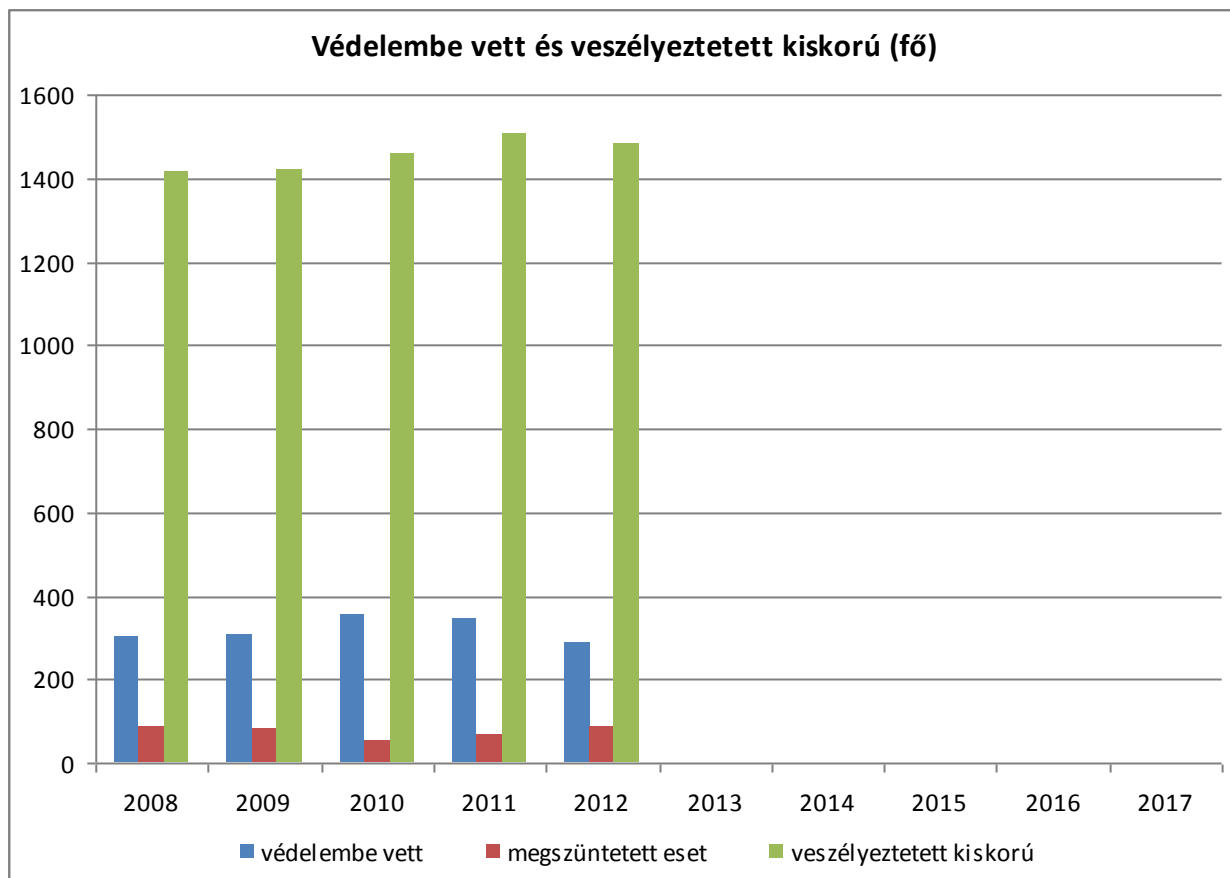
Az állami fenntartású intézményekben tanulók 41%-a hátrányos helyzetű, közülük 11% a halmozottan hátrányos helyzetű. Az egyházi fenntartású intézményekben ez az arány 39% és 16 %. A magán fenntartású intézményekben pedig 6 % és 1 %.

Tankerület	Állami			Egyházi jogi személy			Magán		
	Tanuló	HH	HHH	Tanuló	HH	HHH	Tanuló	HH	HHH
Összesen	10055	4112	1067	1444	557	226	3016	172	24
Nyíregyháza	5072	1471	154	365	96	40	1644	158	21
Tiszavasvári	443	184	59	0	0	0	0	0	0
Vásárosnamény	0	0	0	378	166	101	197	2	0
Záhony	327	216	85	0	0	0	0	0	0

A szakközépiskolákban kevés az integráltan oktatott sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdők száma. Az állami intézményekben és a magán intézményekben is 1 %, míg az egyházi intézményekben ennél is kevesebb.

Tankerület	állami fenntartó			egyházi fenntartó			magán fenntartó		
	tanuló	integráltan oktatott SNI	BTMN	tanuló	integráltan oktatott SNI	BTMN	tanuló	integráltan oktatott SNI	BTMN
Nyíregyháza	5072	100	100	365	2	0	1644	33	4
Tiszavasvári	443	2	2	0	0	0	0	0	0
Vásárosnamény	0	0	0	378	0	0	197	0	0
Záhony	327	0	0	0	0	0	0	0	0

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

A veszélyeztetett gyermekek száma a 2008-as évhez képest nem változott jelentősen, az azonban elmondható, hogy 2012. évben a veszélyeztetett gyermekek aránya a 18 év alattiak közel 50%-át teszi ki (lásd HEP Sablon 1. sz. melléklet.1.1. számú táblázat). Ahogy az a Szociális Szolgáltatásszervezési Konceptióban is olvasható, a gyermekek veszélyeztetettségének jelenleg nincsen elfogadott szakmai definíciója Magyarországon. A gyámhatóságoknál nyilvántartott esetekben 70 %-ban anyagi természetű okai vannak a veszélyeztetettségnek. A gyermekjóléti szolgálatok eseteinek közel harmada függ össze anyagi okokkal, míg a többi gyermeknevelési, életvitelbeli, magatartásbeli, fogyatékból eredő, bántalmazás és szenvedélybetegségek következtében fellépő probléma.

Az oktatási intézmények beszámolóí alapján megállapítható, hogy a gyermekek/tanulók kb. 40 %-a részesül különleges gondozásban (SNI, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felkészítése, pszichés zavarok miatt tanulási, magatartási, beilleszkedési problémával küzdő gyermekek/tanulók).

A Városban működő Védőnői Szolgálat 2012. évi beszámolója a gyermekek egészségügyi helyzetéről az alábbiakat tartalmazza:

A 2011/2012-es tanév iskola-egészségügyi munkája számokban:²⁹

	Beszámoló szempontjai	Magiszter Alapítványi Általános Iskola	T.vasvári Általános Iskolák Kabay	Vasvári Pál Általános Iskolai egység	Váci Mihály Gimnázium Tagintézmény	Általános Iskola Szorgalmatos	Tiszavasvári Középiskola, Szakiskola és Koll.	<u>Össze- sen:</u>
1.	Iskolákban gondozott tanulók száma (beíratottak száma)	425 fő	700 fő	164 fő	324 fő	188 fő	612 fő	2413 fő
	Ebből veszélyeztetett:							
	Szomatikus – mentális okból	25 fő	60 fő	38 fő	41 fő	23 fő	31 fő	218 fő
	Szociális okból	394 fő	267 fő	137 fő	44 fő	65 fő	332 fő	1239 fő
2.	Szűrések folyamán leggyakoribb elváltozások							
	Mozgásszervi elváltozás (Gerincferdülés, Lúdtalp)	26 fő	29 fő	15 fő	10 fő	1 fő	49 fő	130 fő
	Testsúlygyarapodás (Obesitas)	4 fő	49 fő	10 fő	7 fő	20 fő	18 fő	108 fő
	Szemészeti elváltozás	21 fő	33 fő	6 fő	17 fő	16 fő	26 fő	119 fő
	Magas vérnyomás betegség	elenyésző	elenyésző	elenyésző	6 fő	0	15 fő	21 fő
	Fejtetvesség, személyi higiéné	123 fő Rüh 25 fő Ótvar 32 fő	Elenyésző Rüh 3 Ótvar 20	9 fő	0	0	54 fő Rüh 2 fő	186 fő 30 fő 52 fő
3.	Szakrendelőbe utaltak megjelenésének arányai, leletet bemutatók száma.	32 fő	165 fő	24 fő	14 fő	28 fő	82 fő	345 fő
	Az iskolaorvos által megvizsgáltak közül szakorvosi vizsgálatra utalt tanulók száma							
	Ebből gyanú igazolódott	23 fő	94 fő	15 fő	14 fő	10 fő	51 fő	207 fő

2011/2012-es tanévben a Tiszavasvári iskola-egészségügyi rendszerben megvalósult feladatok:

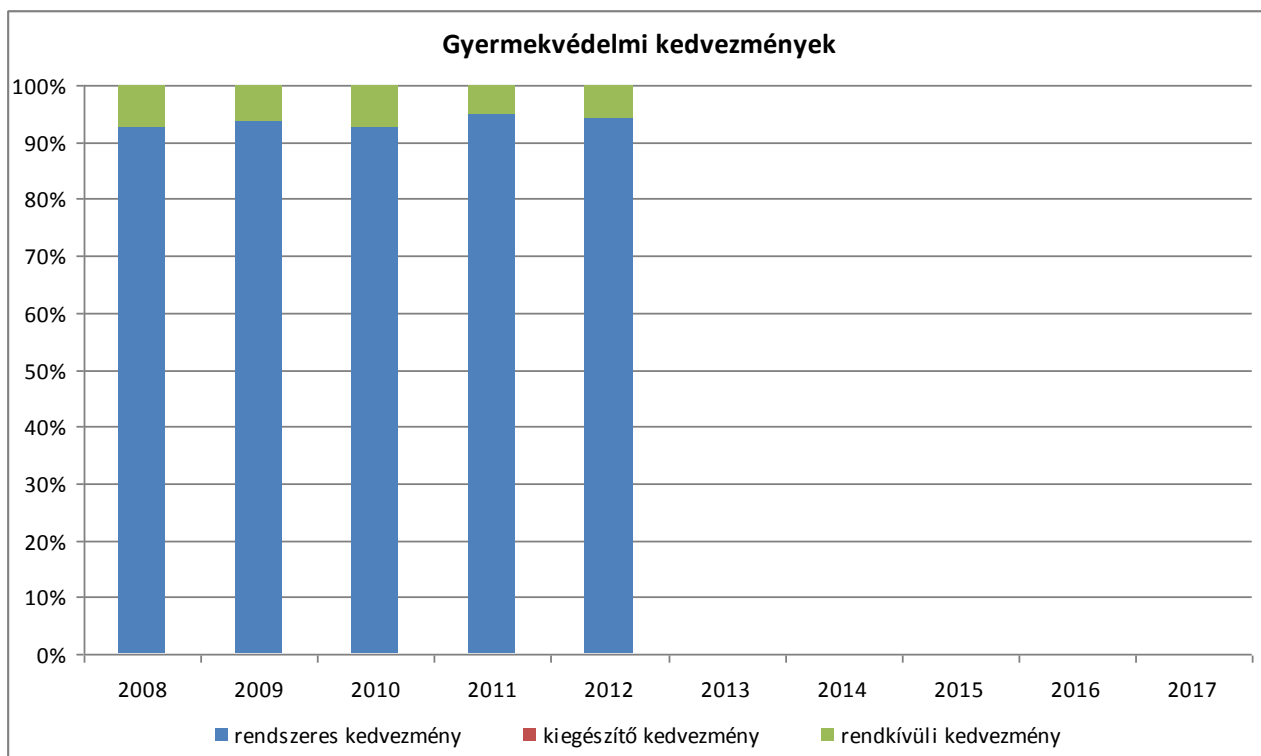
- Az általános iskolákban az oltások időben megtörténtek (DTap, MMR, Hepatitis-B)
- Nem kötelező védőoltásként a Hepatitis A elleni oltás a Magiszter Alapítványi Általános Iskola, a Váci Mihály Gimnázium és a Szakközépiskola azon tanulói számára, akiknek szülei ezt az oltást kérték
- Oltásról vagy orvosi vizsgálatról való hiányzás esetén családlátogatások végzése.
- Páros osztályokban a törvény szerint előírt védőnői és orvosi szűrővizsgálatok lezajlottak;
- A kiszűrt tanulókat szakorvoshoz irányították (pl.: szemészet, ortopédia, kardiológia);
- Egészségnevelési órákat tartottak az alábbi témakörökben:

Sem a jogszabály, sem az iskola az előadások számát, témáját nem határolja be, azt mindig az adott korcsoport igényei, problémái alapján állítják össze és egyeztetik le az osztályfőnökökkel. Az előadásokra osztályfőnöki órákon kerül sor.

²⁹ Forrás : a Védőnői Szolgálat 2012. évi munkájáról szóló beszámoló elfogadásáról szóló 63/2013. (III.21.) Kt. számú határozat

- Serdülőkor sajátosságai (ált. 5.,6.,7.,8.,9. évfolyamokban)
  - Társ- és önismeret, (középiskola)
  - Káros szenvedélyek, (felső évfolyamok, középiskola – igény szerint)
  - Párkapcsolat, nemi betegségek, fogamzásgátlás (középiskola, ált. iskolák végzősei)
  - Szexuális felvilágosítás, (7., 8. évfolyam és középiskola)
  - Testi higiénáról (tetvességről, intim higiénia, stb.), (alsó évfolyamokban)
  - Fogápolás (1.,2. évfolyam)
  - Egészséges életmód, egészséges táplálkozás (5.,6. évfolyam, gimnázium)
  - továbbá igény szerinti témák alapján előadások....
- A Kabay János Általános Iskolai Egység, a Tiszavasvári Középiskola, Szakiskola és Kollégium illetve a Váci Mihály Gimnáziumi Tagintézmény Egészségnapjában való részvétel;
  - Magiszter Alapítványi Általános Iskola Családi egészség és sportnapján való aktív közreműködés
  - Arcadia – Reklám Kft. pályázatának sikeres elnyerése és kivitelezése az iskolai egészségnapok keretében.
  - Városi egészségnapon való részvétel, aktív közreműködés.
  - A Tiszavasvári Középiskola, Szakiskola és Kollégium korábbi évben elnyert JESZ program pályázatának második éve az idén valósult meg, így széles körben lettek oktatva diákok, iskolai dolgozók az elsősegélynyújtásra és a félautomata defibrillátor használatára.
  - „A-HA” programban való részvétel, valamennyi iskolában, amelynek keretében lehetőség nyílt nőgyógyász szakorvosok előadásainak meghallgatására, illetve felvilágosító anyagok kiosztására, valamennyi programba belevont tanuló esetében.
  - Egészségnap szervezése valamennyi intézményben a 2012/2013-as tanévre.
  - Havonkénti és az év végi jelentések elkészítése.
  - Rendszeres tisztasági szűrések végzése, annak jelentése havonta az ANTSZ felé.
  - Az iskola foglalkoztatási ellátás folyamatosan működött, beosztás szerint mentek a tanulók, a szükséges kezelések megtörténtek.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek szám

Tiszavasvári 0-18 éves lakóinak száma 3631 fő. Ebből 2012. évben 1948 fő (53,64%) kap rendszeres gyermekvédelmi támogatást. Ez a szám jelzi, hogy jelen pillanatban a gyermekek több mint a fele nehéz anyagi körülmények között él (lásd HEP Sablon 1. sz. melléklet 4.1.2. számú táblázat).

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

Nincs adat.

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

A 2012. évi adatok alapján a városban élő óvodás és általános iskoláskorúak számához viszonyítva (1861 fő) 28, 9 %-uk részesül ingyenes étkeztetésben. Ez a támogatás a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapításához kötődik, ezért a nagyon alacsony átlagkeresettel rendelkező családokban élők számára nyújt segítséget (lásd HEP Sablon 1. sz. melléklet 4.1.3. számú táblázat)

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

2012. évben csekély számú nem magyar állampolgárságú gyermek él a városban, a 18 év alattiak közül 4 fő (lásd HEP Sablon 1. sz. melléklet 4.1.4. számú táblázat).

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Nincs adat.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) Védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)³⁰

A védőnői kompetencia köre egyre szélesebb, napjainkra már az egész család egészségügyi, szociális problémáinak a megoldásában is részt vesz, humán szolgáltatásokat nyújt, és tanácsokat ad a felmerülő problémák megoldására.

2012-ben mind a hat védőnői állás be volt töltve, több körzet ellátása tartós helyettesítéssel történt (lásd HEP Sablon 1. sz. melléklet 4.3.1. számú táblázat).

A VI-os körzet egyes védőnői körzet, mely a terület feladatain túl általános iskolai munkát is magában foglal (Szorgalmatos). Az iskola-egészségügyi feladatokat 3 iskolavédőnő koordinálta. Két iskolai körzet tartós helyettesítéssel működik. 2012-ben az egy védőnőre eső gyermekek száma 0-3 év között 107 fő, ami közepes leterheltséget jelent.

A védőnői gondozás leggyakrabban alkalmazott módszerei a városban a következők:

- családlátogatás,
- önálló védőnői tanácsadás,
- orvossal tartott tanácsadás,
- fogadóóra tartása,
- egészségnevelés a családok otthonában, családlátogatások során, tanácsadóban, oktatási intézményekben (iskola, óvoda),
- egészségfejlesztés közösségi szinten.

A védőnők családgondozói tevékenységük során kiemelten kezelik a hátrányos helyzetű családok, ezen belül a roma lakosság gondozását. Munkájuk során fontosnak tartják az ismerethiányból, szociális és egészség-

³⁰ Forrás: A Tiszavasvári Többcélú Kistérségi Társulás Szociális és Egészségügyi Szolgáltató Központja 2012. évi szakmai beszámolójának elfogadásáról szóló 43/2013. (II.14.) Kt. számú határozata

ségügyi, pszichés okokból adódó hátrányok leküzdésének segítségét, az állapotromlás megakadályozását, a problémák kezelését a családok mindennapjaiban. A rendszeres, napi kapcsolat lehetővé teszi, hogy kialakuljon a kölcsönös bizalom, elfogadják egymás értékrendjét, és kultúráját, ami hatékonyan segíti a problémák felismerését, kezelését. A megfelelő kapcsolat kialakításához a gondozott családokkal ezeken túl szükség van megfelelő szakismeretekre, empátiára, előítélet mentességre, a másik ember feltétel nélküli elfogadására, hitelességre, elismerésre, egymás tiszteletben tartására, illetve korrekt helyzetfeltárássra, értékelésre.

A védőnői munka zömmel oktató – nevelő – segítő jellegű, alapvető eleme az értelemre, érzelemre hatás, ami feltételezi a megfelelő, mindkét fél számára egyértelmű, és érthető kommunikációt. A leghatékonyabb eszköz az egyéni beszélgetés során a meggyőzés, bár néha ez is kevésnek bizonyul.

Gondozott családok számának alakulása körzetenként: (2012.12.31.-i állapot szerint)

	Gondozott családok száma:
1. körzet	173
2. körzet	160
3. körzet	145
4. körzet	156
5. körzet	167
6. körzet	143
Összesen:	944

Fentieken kívül aktív munkát végeznek az óvodákban, valamint a gyermek egészségügyi helyzeténél taglaltak szerint az iskola egészségügyi ellátásban is.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

A városban jelenleg 3 gyermekorvos végzi tevékenységét, a leterheltségük 2008. óta fokozatosan növekszik, az ellátott esetek száma több mint 2000-rel lett több 2012. december 31.-ig. A 2008-as adatokkal összehasonlítva a 0-14 éves gyerekek száma közel 200 fővel csökkent, tehát az esetszámok növekedése azt jelzi, hogy az egészségügyi helyzet a gyermekek körében romló tendenciát mutat (lásd HEP Sablon 1. sz. melléklet 4.3.2. számú táblázat).

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

Nincs adat.

d) gyermekjóléti alapellátás, e) gyermekvédelem

A **Gyermekjóléti Szolgálat**³¹ feladatát 2012-ben 5 fő családgondozóval látta el. A szolgáltatás működési engedélyében 8 fő családgondozó foglalkoztatását írták elő, viszont a családgondozók jelenleg GYED-ben részesülnek.

Feladatai:

- A Jelzőrendszer tagjai, jelzési kötelezettségeiket betartva a problémás (pl.: igazolatlan hiányzás, elhanyagolás, bántalmazás, stb.) eseteket jelzik felénk. Az oktatási-nevelési intézményekkel, a Rendőrkapitánysággal és Védőnői Szolgálattal, szinte napi kapcsolatot szükséges fenntartani.
- Alapellátásban, védelembe vétel keretén belüli családgondozás.
- Óvodáztatási támogatás ügyének intézése.

³¹ Forrás: A Tiszavasvári Többcélú Kistérségi Társulás Szociális és Egészségügyi Szolgáltató Központja 2012. évi szakmai beszámolójának elfogadásáról szóló 43/2013. (II.14.) Kt. számú határozata

- Együttműködés a Nevelési Tanácsadóval, iskolaérettségi vizsgálatok igénybevételének elősegítése.
- Együttműködés a Gyermekvédelmi Szakellátással. Utógondozás, ideiglenes és átmeneti elhelyezés, kapcsolattartás a nevelőszülői hálózattal, gyermekvédelmi intézményekkel.
- Együttműködés a Pártfogói Felügyelettel. Környezettanulmányok készítése.
- Magántanulóvá nyilvánításban javaslattétel, környezettanulmány készítése.
- Iskoláztatási támogatás felfüggesztése plusz feladatokat rótt szolgálatukra. 2012. augusztus hónap végéig beérkezett 50 óra igazolatlan hiányzás esetén még az iskoláztatási támogatás felfüggesztésére került sor.
- Eseti gondnoki feladatok ellátása. A gondnoki feladat ellátása havi rendszerességgel valósult meg.
- Rendszeres kapcsolattartás a gondozott családokkal, ami esetenként heti egy-két alkalmat jelent.
- Szabadidős programok szervezése, lebonyolítása.
- Adományok gyűjtése és osztása.
- Segítséget nyújtanak más intézmények adományának osztásában, továbbá a nyári étkeztetésben.
- Szabadidős klubfoglalkozás, nyári napközi vagy tábor szervezése, lebonyolítása.

1. táblázat

Gondozás	Gondozott gyermekek száma:	Gondozott családok száma:
Védelembe vétel keretén belül	202	82
Alapellátás keretén belül	150	68
Ideiglenes hatállyal 2012-ben elhelyezett gyermekek száma	5	4
Utógondozás, szakellátásból kikerült gyermekek száma:	1	1
Átmeneti neveltek 2012-ben	68	37
Tartós nevelésben lévő gyermek	1	1
Összesen	427	193

A gondozottak száma az elmúlt évhez mérten csökkent. Míg 2011-ben 645 gyermek volt gondozva 244 családban, a 2012 évi számadat biztatóbbnak tekinthető. Az oktatási intézmények jelzési kötelezettségének informálisabbá tétele miatt szolgálatuk már 10 óra hiányzásnál értesült az igazolatlanul mulasztó diákról.

Az ezzel kapcsolatos feladat szempontjából nem számolhatnak be pozitív változásról, de a jelenlegi értékek azt mutatják a megelőzés eredményes volt. Sokkal kevesebb diák érte el az 50 óra igazolatlan hiányzást. Ez azonban a Gyermekjóléti Szolgálattól több családlátogatást igényelt, amelyeket egyszeri esetkezelésként rögzítettek.

Az ideiglenes hatályú elhelyezést többségében újszülötteknél kezdeményezte szolgálatuk. A várandós anya hanyag szülői magatartása a születendő gyermekkel kapcsolatban tette indokoltá a gyermek kiemelését a családból. A Védőnői Szolgálat jelzése alapján igyekeztek megelőzni azt, hogy a gyermek elszakadjon családjától, de ezekben az esetekben a szülő, a kérések és vállalások ellenére nem ment el a kötelező vizsgálatokra, veszélyeztetve ezzel a születendő magzat egészséges fejlődését.

A Gyermekjóléti Szolgálat szakmai tevékenysége 2012-ben a következő módon alakult:
(A Gyermekjóléti Szolgálat 2012. évi forgalmi naplója alapján készült.)

2. táblázat

Megnevezés	Szakmai tevékenység száma	Ellátott gyermekek száma
Tanácsadás/ügyintézés (anyagi, szociális és nevelési problémák)	1067	Nem mérhető adat.
Segítő beszélgetés (konfliktusos helyzetek megoldásában)	576	Nem mérhető adat.
Közvetítés más szolgáltatásokba (egészségügyi szolgáltatók, szakellátás, szociális szolgáltatók, pszichológus)	76	76
Családlátogatás	1028	3289
Elhelyezési értekezleten való részvétel	6	6
Szakmaközi megbeszélés	6	Nem mérhető adat.
Esetkonferencia	127	139
Összesen	2886	3510

A családokkal való kapcsolattartást a családlátogatás mellett az ügyeik intézése, a Gyermekjóléti Szolgálat interjúszobájában zajló segítő beszélgetések, esetkonferenciák egészítik ki. A család problémájának megoldása megkívánja a rendszeres kontaktust, az irányelvek közösen történő meghatározását a megbeszéléseken, az oktatási és nevelési intézményekkel, és más a családot körülvevő szakemberekkel való konzultációt. A család otthonában történő kapcsolattartás önmagában nem elégséges ahhoz, hogy a kialakult problémás körülmény megoldódjon. A 2. táblázat nem rögzíti azokat a rendszeres személyes és telefonon történő konzultációkat, melyek szükségesek egy-egy eset megoldása érdekében az ügghöz kapcsolódó szakemberekkel.

A Jelzőrendszer által küldött esetek száma 2012-ben:

3. táblázat

A jelzést tevő megnevezése:	Az érintett gyermek száma:
Oktatási intézmény:	332
Rendőrség:	16
Megyei Gyámhivatal:	2
Védőnői Szolgálat:	28
Pártfogói Felügyelet:	33
Magánszemély:	5
Összes jelzés száma:	416

A Gyermekjóléti Szolgálat egyéb feladatai 2012-ben:

4. táblázat

Tevékenység megnevezése:	Szakmai tevékenység száma:	Érintett gyermekek száma:
Óvodáztatási támogatás ügyének intézése	41	41
Eseti gondnoki feladatok ellátása	124	21
Hátrányos helyzetű gyermekek szabadidős tevékenységének szervezése	11	16
Adományok osztása	125	287

A Gyermejkölési Szolgálat feladatai ellátása során összehangoltan tevékenykedik a jelzőrendszer tagjaival. Sokszor szükséges bevonni, megkeresni olyan szakmacsoportokat is, amely nem tagja ennek a körnek. Sajnos a Széles és Keskeny utcák környékén egyre több olyan vályogból tákolat építmény van, melyet a laikusok is veszélyesnek ítélnék meg. Ezért az elmúlt évben több esetben előfordult, hogy szakmai véleményért az Építésügyi Hatósághoz fordultak. Sajnálatos módon az előbb említett területen egyre több olyan kunyhónak nevezhető építményt raknak össze a családok, melyek a legnagyobb jóindulattal sem nevezhetőek biztonságosnak. Ennek ellenére 4-5 gyermekes családok is élnek ilyen otthonokban.

Tapasztalatuk szerint egyre több személynél vetődik fel a TBC, a szifilisz, a fejtetvesség, a rüh, az ótvar. A gondozott családok 70-80 %-nál sajnos a fejtetvesség napi problémát jelent. A fent felsorolt betegségekről nem rendelkezik szolgálatuk számadatokkal, de itt mindenképpen meg kell említeni ezek jelenlétét. A családok elmondják ezen problémáikat, illetve egymással kapcsolatban jeleznek erről a Szolgálat felé a telepen élő közösségek. Személyiségi jogok védelme érdekében nem használható fel az adat, illetve az adatok részlegesnek mondhatók, mert csak azon személyek számát közölhetnék, akik vállalják fertőzöttségüket. A szerzett információk alapján azonban a fent felsorolt betegségek mindegyike jelen van az adott környezetben, melynek kezeléséhez, megszüntetéséhez hiányzik az érintettek többségéből a motiváltság a gyógyulásra, a kezelések igénybe vételére.

f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

A Tiszavasvári Többcélú Kistérségi Társulás Szociális és Egészségügyi Szolgáltató Központja Családok Átmeneti Otthonát tartja fenn, mely intézmény 11 éve áll nyitva a rászoruló anyák és gyermekeik számára. Az itt lakók számára az itt tartózkodás idejére átmeneti gondozást biztosítanak. Az átmeneti gondozás /szolgáltatásnyújtás/ kulcsszavai:

- **gondozás,**
- **napi struktúra biztosítása,**
- **stabilizáció és biztonság.**

Az átmeneti gondozás célja: hogy egy napi struktúrán keresztül – a gondozást, mint eszközt használva – stabilitást és biztonságot nyújtson a gyermeknek, illetve szülőjének.

Ez az a bázis, amely lehetővé teszi számukra, hogy meghatározott időn belül rendezni tudják életük alapvető problémáit.

Az otthontalanná vált szülő kérelmére a Családok Átmeneti Otthonában együttesen helyezhető el a gyermek és a szülője, ha az elhelyezés hiányában lakhatásuk nem lenne biztosított és a gyermeket e miatt el kellene választani szülőjétől. Illetve várandós kismamáknak is otthont biztosít.

A nap 24 órájában 5 fő munkatárs látja el a családokkal való foglalkozást, 3 gyermekfelügyelői, 2 családgondozói munkakörben. Az 5 főből 4 fő szakképzett, 1 fő szakképzetlen. Az otthon vezetői feladatait a gyermejkölési szolgálat vezető családgondozója látja el.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatala évente ellenőrzi a Családok Átmeneti Otthonának működését mind személyi, mind tárgyi megfelelés vonatkozásában.

A családok a mindennapjaikat az otthonban élik, innen indulnak dolgozni, a gyermekek iskolába, óvodába, bölcsődébe. A mindennapokon túl az ünnepnapok megünneplésének színtere az átmenti otthon. A munkatársak segítséget nyújtanak a közös ünnepelések megélésében. Az év folyamán minden felnőtt és gyermek névnapjáról, születésnapjáról bensőséges hangulatban, az általuk készített tortával, süteménnyel emlékeztek meg.

Nem maradhatott el az újév, a farsang közös, jelmezes ünneplése, a farsangi fánk sütésével együtt.

Az otthon 16 férőhelyes, ellátási területe országos.

Az adott évben ellátásba újként bekerülők adatai	
Szülő	12
Gyermek	17
Összesen:	29

Az ellátásba újként bekerülők szám az ellátást kezdeményezője szerint	
Szülő kezdeményezte	5
Más intézmény a kezdeményező	12
Összesen:	17

Az ellátottak száma nem és korcsoport szerint		
Összesen (fiú + lány)	0 – 3 éves	7
	4 – 5 éves	1
	6 – 13 éves	7
	14 – 17 éves	2
Összesen:		17
Ebből	leány	8
	két éven belül visszakerült	4
	védelembe vett	9
Az ellátott gyermekek száma 2012. 12. 31-én		5

Az átmeneti gondozásból kikerült gyermekek adatai	
0 – 3 hónap	7
12 hónapnál több	7
Összesen:	14

Az engedélyezett 16 férőhelyes átmeneti ellátás - jelen adottságaival – nem alkalmas tökéletesen arra, hogy 16 fő elhelyezésére igényeljen az intézmény állami támogatást. Ez megoldható lenne egy újabb lakószoba kialakításával, ugyanis jelenleg 4 lakószoba áll rendelkezésre.

A statisztikai adatokon túl a napi munkát egy fő jogász és egy fő pszichológus segíti. Ez utóbbinak igen nagy a jelentősége, mert a bezártság, a problémamegoldó képességük hiánya igen gyakran az anyák közötti konfliktushoz vezet. Az otthon napi feladatai közé tartozik az életvezetési tanácsadás, a pénzgazdálkodásra való megtanítás, a gyermekekkel való foglalkozás elősegítése. Napi teendők közé tartozik a gyermekekkel való foglalkozás, pl.: korrepetálás, különböző szabadidős programok szervezése, pl. szabadban történő sütés-főzés, strandolás. A programok szervezését mintegy mentális gondozásnak is tekinthetjük, hisz a négy fal közül kiszabadulva az anyák a problémákat hátra hagyva tudnak foglalkozni a gyermekeikkel. Nagyon jó kapcsolat alakult ki az oktatási és nevelési intézményekkel, bölcsődével és minden olyan intézménnyel, személlyel, akik segítséget tudnak nyújtani az otthon lakói és dolgozói számára.

g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

Az iskolai oktatás keretében a tanórák keretében megtartott testnevelés órákon felül a városban zajló aktív sportélet, sportolási lehetőségek a Program 3.6. e, alpontjában kerültek részletezésre.

h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei) ingyenes tankönyv

A 2012. évi adatok alapján a városban élő óvodás és általános iskoláskorúak számához viszonyítva (1861 fő) 28, 9 %-uk részesül ingyenes étkeztetésben (lásd HEP Sablon 1. sz. melléklet 4.1.3 számú táblázat). A városban az Önkormányzat által alapított Közétkeztetési Kft. végzi az iskolás gyermekek intézményi étkeztetését iskolaidőben munkanapokon az egészséges táplálkozás szem előtt tartásával. A Szociális nyári étkeztetés megvalósítására szinte minden évben nyújt be pályázatot Önkormányzatunk a legtöbb esetben sikeresen. A támogatásban csak a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek részesülhetnek. Ezen kívül korhatárt nem jelöl meg a jogszabály. Az étkeztetés formája napi egyszeri melegétkeztetés. 2008. évhez képest ezen ellátásban részesülő gyermekek száma 2012-re 90 fővel megnövekedett. 2013-ban újból pályázik az önkormányzat a szociális nyári étkeztetés megvalósítására.

Ugyanakkor az általános és középiskolák a Klebelsberg Intézményfenntartó Központhoz történő átkerülésével az ingyenes tankönyv juttatás ezen központ feladatkörébe került át 2013. január 01. napjával.

i) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselők észrevételei

Az esélyegyenlőségi tanácshoz ilyen irányú észrevétel nem érkezett.

j) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül

Nincs adat.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

A Magszter Alapítványi Óvoda, Általános Iskola, Középiskola és Szakiskola intézményében nyertes TÁMOP pályázat keretében valósul meg a "Nekem is van esélyem" – Tanoda program.

A konstrukció célja a tanodai programok fejlesztése, bővítése és megvalósítása. A tanodai környezet által biztosított nyitott, kirekesztésektől mentes, befogadó légkör, valamint a tanórán kívüli foglalkozásokon való részvétel elősegíti a személyiség szabad kibontakozását és a készségfejlesztést, ezáltal növelve a formális iskolai keretekbe történő integrálódás esélyét. A tanodák a résztvevő tanulók személyes helyzetére szabott nevelést, személyiségük fejlesztését biztosítják, ahol lehetőség van a képességek és érdeklődés alapján szervezett tehetségkibontakoztatásra. Az iskolai lemorzsolódás mérséklésében fontos szerepet játszó tanoda hálózat közoktatási intézményrendszerrel való együttműködése, kapcsolatai megerősítése elengedhetetlen.

A Magszter Alapítványi Óvoda, Általános Iskola, Középiskola és Szakiskola az alábbi tájékoztatót készítette a tanoda programról és annak megvalósulásáról.

„A program célja, hogy fejlődjön a bevont tanulók 90%-nak szociális képességei, készségei, 90%-a fejezze be az általános iskolát, és minőségi szakképzésben vagy érettségit adó középiskolában 90%-ban tanuljanak tovább. Mindezt segíti a tanodai programunkban szervezett fejlesztő és ismeretbővítő foglalkozások, szakkör, klub kínálat, egyénre szabott fejlesztés, közös hétvégék, ünnepek a szülők és a partnerek bevonásával, kirándulások, nyári tábor, tutori rendszer, komplex pályaaorientációs tevékenységek, utánkövetés.

Feladatunknak tartjuk elsősorban az oktatást, nevelést, tehetséges fiatalok támogatását, felnőttképzés szervezését, szociális tevékenységet, esélyegyenlőség elősegítését, nemzeti és térségi identitástudat megtartását és erősítését.

A Magyarországi Magszter Alapítvány alapvető céljai között szerepel az oktatás minőségének a fejlesztése és az egész életen át tartó tanulási folyamat segítése, különös tekintettel a halmozottan hátrányos helyzetű rétegekre. Alapítványunk kiemelkedő feladatai között szerepel, hogy ezeken az embereken főleg a roma származásúakon - segítsen, támogassa őket. Az oktatás mellett elengedhetetlen feladatunknak tartjuk, hogy a hátrányos helyzetűeket, munkanélkülieket és azok családtagjait felkészítsük a munkaerő-piaci /re/integrációra, segítsük a beilleszkedési zavarokkal küszködő fiatalokat, illetve megtanítsuk őket az önálló életvezetésre, ezáltal javítsuk versenyképességüket.

Tanodai programunkat a Tiszavasvári Magszter Alapítványi Óvoda Általános Iskola Középiskola és Szakiskola 7. és 8. osztályos diákjai számára szervezzük, egy olyan intézmény nevelési munkáját segítve ahol a tanulók 98%-a HH, 93%-a HHH helyzetű, 100%-ban roma tanuló. A tanodai környezet által biztosított nyitott,

kirekesztésektől mentes, befogadó légkör, valamint a tanórán kívüli foglalkozásokon való részvétel elősegíti a személyiség szabad kibontakozását és a készségfejlesztést, ezáltal növelve a formális középiskolai keretekbe történő integrálódás esélyét. A tanodánk a résztvevő tanulók személyes helyzetére szabott nevelést, személyiségük fejlesztését biztosítja, ahol lehetőség van a képességeik és érdeklődésük alapján szervezett tehetségkibontakoztatásra is.

A tanoda helyszínét biztosító ingatlan adott, csak a bérleti díját szükséges biztosítani. A tanoda programba bevont tanulók teljes létszámában befogadni képes közösségi teret, könyvtárat, tornatermet, egy több funkciós nagyszobát, DVD lejátszót, projektort, vetítővásznat, digitális fényképezőgépet, magnetofont, plusz számítógépeket, sport és fejlesztőeszközöket a mellékelt együttműködési megállapodás alapján a Mgiszter Alapítványi Óvoda Általános Iskola Középiskola és Szakiskola biztosítja.

A szülői házzal való pozitív kapcsolattartás következtében javul az iskola és a család együttműködése. A tanodában alkalmazott korszerű informatikai eszközök és pedagógiai módszerek hatására egy olyan harmonikus légkör alakul ki, mely erősíti a tanuláshoz való pozitív viszonyt. A tudás öröme az átélése növeli az önbizalmat, újabb ismeretek megszerzésére sarkal. A szabadidős tevékenységek elősegítik a szociális kompetencia fejlődését. Ez által válhatnak sikeressé a társadalmi folyamatokban. Így vállalhatnak munkát, élhetnek boldog családi életet.

A program közvetlen célcsoportját 95%-ban halmozottan hátrányos helyzetű, 100%-ban roma származású, mélyszegénységben élő, a Mgiszter Alapítványi Óvoda Általános Iskola Szakiskola és Középiskolában tanuló 7. és 8. osztályos gyermekek jelentik. A Tanoda, délutáni programokat biztosít a rossz szociális körülmények között élő diákoknak, ezáltal segítve őket iskolai tanulmányi eredményeik javításában, és elősegíti továbbtanulási, hosszabb távon munkavállalási esélyeiket. A program a készségfejlesztő programok megvalósításán keresztül lehetőséget biztosít a résztvevő fiatalok képességeinek kibontakoztatásában. A tanoda-program javítja az általános és tanulási motivációs szintjüket, elősegítve ezzel sikerességüket és majdani könnyebb integrálódásukat a felnőtt társadalomba. A közvetett célcsoportot elsődlegesen a gyermekek szülei, családja, pedagógusai, mentorai, önkéntes segítői, a bevont tanulók osztálytársai és a tanoda programjában aktívan együttműködő partnerek alkotják. Tanodai programunk közvetett hatása a bevont tanulóink közvetlen és tágabb környezetét is érinti. A programunkban olyan diákok vesznek részt, akik nehezebben tudnak alkalmazkodni az iskolai elvárásokhoz. Ebből a szempontból a tanoda egyrészt közvetlen segítséget nyújt az iskolai teljesítmény javításában és közvetett segítséget a diákok személyiségfejlesztésében, identitás-tudatuk kialakításában valamint rávilágít és segít megértetni velük kulturális hovatartozásukat. Fontos része a tanodai programnak a kreatív szabadidős foglalkozások, szakkörök, nyitott tanodai programok, tanodán kívüli programok. A tanoda programjának kialakításakor kérdőívben kérdeztük meg a hetedik és nyolcadik osztályos gyerekeket. A szülők véleményének a kikérése fókuszcsoportos interjúval történt. Ez alapján állítottuk össze a hétfői és szünidős programokat.

A tanoda működését támogató intézményi kapcsolatok az alábbiak:

- Három más tanoda: tapasztalatcsere, horizontális tanulás céljából
- Tiszavasvári Szakközépiskola, Középiskola és Kollégium kortárs mentorok toborzása, utánkövetés céljából
- Családsegítő és gyermekjóléti szolgálat: hátrányos helyzetű tanulók komplex segítése céljából
- MAROMA és Vasvári Pál Társaság Egyesületek: program és szolgáltatási kínálat bővítése érdekében, nyitott közös programok, kisebbségi programok szervezése céljából."

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

Magyarország a tehetségek segítése terén gazdag hagyományokkal rendelkezik. Jelenleg számos állami és civil kezdeményezés segíti a tehetségesek felkutatását, fejlesztését. Ezekben a változatos tartalmú és szervezeti keretű programokban értékes szakmai tapasztalatok halmozódtak fel, amit meg kell őrizni, és a lehető legszélesebb körben ismertté kell tenni.

Minden eredményesen működő tehetségprogram alapja az elkötelezett szakember, a lelkes segítő, ám ez egy kezdeményezés hosszabb távú, működőképes fenntartásához önmagában nem elég. Szükség van a helyi

döntéshozók támogatására, a helyi társadalom és gazdaság meghatározó szereplőinek aktív, kölcsönös előnyökön alapuló együttműködésére.

A hazai tehetségsegítés új, a korábbiaknál nagyobb lehetőségeket kapott azzal, hogy létrejött a tehetségsegítés civil szervezeteinek összefogása. Megalakult a Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége és a 1043/2006.(IV.19.) kormányhatározattal támogatott Nemzeti Tehetségsegítő Tanács.

A Kormány 1120/2009.(VII.23.) kormányhatározata tartalmazza a Nemzeti Tehetség Program végrehajtásának 2009-2010. évi cselekvési programját, míg a 152/2009.(VII.23.) kormányrendelet a finanszírozás feltételeit szabályozza. A Magyar Génius Integrált Tehetségsegítő Program kiemelt projektként járul hozzá az országos tehetségsegítő hálózat kialakításához, ezen projekt keretében kezdték meg működésüket a tehetségsegítő tanácsok köztük a Tiszavasvári és Térsége Tehetségsegítő Tanács.³²

A Tehetségsegítő Tanács olyan helyi, vagy térségi kezdeményezésre létrejött szerveződés, amely a lehető legszélesebb szakmai és társadalmi összefogással segíti a tehetségek felkutatását, fejlesztését, a tehetségek produktumainak hasznosulását és a szükséges erőforrások bővítésének lehetőségeit. Tevékenységével hozzájárul a tehetségbarát társadalom kialakításához.

A Tehetségsegítő Tanácsok feladata, hogy intézményi, helyi, térségi, megyei vagy regionális szinten összefogják az adott terület tehetségsegítő kezdeményezéseit, és egyeztető, döntéshozó, véleményformáló fórumként kialakítsák az adott területen folyó tehetségsegítő tevékenységek optimális együttműködését. A Tanácsokban a tehetségsegítés iránt elkötelezett (szak)emberek, a területen működő tehetségsegítő szervezetek képviselői, illetve a tehetségek segítését az adott területen támogató magánszemélyek és szervezetek képviselői kaphatnak helyet.

A Tiszavasvári Teheségtanács célkitűzései:

- Térségi szinten összefogni az adott terület tehetségsegítő kezdeményezéseit.
- Egyeztető, döntéshozó, véleményformáló fórumként kialakítani a tehetségsegítő tevékenységek optimális együttműködését.
- Szélesebb szakmai és társadalmi összefogással segíteni a tehetségek felkutatását, fejlesztésüket.
- A tehetségsegítő programok folytatásához, kiterjesztéséhez segítséget adni.
- Részvétel a Teheségnap szervezésében.
- A hátrányos helyzetű tanulók számára az esélyteremtés lehetőségének a biztosítása.
- Fejlesztő és támogató programokkal hozzájárulni a bennük rejlő értékek feltárásához.
- A sokszínű módszertani kultúrák és a kiváló műhelyötlek továbbadása, terjesztése.
- A tehetségígéretek és az őket segítő pedagógusok munkájának elismerése.
- Hálózatépítés, a Teheségtanácsokkal való kapcsolat és együttműködés kiépítése.
- Gazdasági és társadalmi partnerek körének bővítése.

Tevékenysége kiterjed az ösztönzésre jó képességű tanulók jutalmazására, a városban működő jó gyakorlatok bővítésére fenntartására. Ilyen jó gyakorlatok a Tiszavasvári Általános Iskolában működő Hétszín tehetségdonozó Program: A Hétszínvirág, Hétszínvilág, Hétszínvarázs 7 fordulós, egész tanéven keresztül tartó versenysorozat alsó tagozatos tanulók számára, amelynek során kulturális programokban vesznek részt és számot adnak így szerzett ismereteikről. Ezen kívül ilyen még a Tehetség kerestetik Program: 18 éve zajló háromszintű matematika, valamint magyar nyelv és irodalom szaktárgyi versenyek 3-4. osztályosok számára.

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs problémák

Nincs adat.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

Nincs adat.

---

³² Forrás: www.geniuszportal.hu

e) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Nincs adat.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A gyerekek körében terjednek a különböző betegségek – tetvesség 70-80%, TBC, rüh, ótvar. A gyerekorvosok által ellátott esetek száma 2000-rel nőtt 2008 óta.	Szűrővizsgálatok gyakoriságának lehetőségekhez mérten történő növelése, felvilágosító programok szervezése
A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolások körében 57%.	A 2H-s, 3H-s gyerekek szülei számára képzések szervezése, munkahelyek teremtése.
Alacsony iskolai végzettség (8 általánosnál alacsonyabb iskolai végzettségűek száma magas	A 8 általános iskolai végzettek számának növelése, Tanoda program
A Tiszavasvári Egyesített Óvodai Intézmény Fülemüle óvodai egységben férőhelyhiány	Óvodai férőhelyek számának növelése a Fülemüle Óvodában csoportszoba kialakításával
Védőnői Szolgálat munkájánál infrastrukturális hiányosságok	Számítógépes adatbázis, informatikai hálózat fejlesztése, építmenyi adottságok javítása

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A nők és férfiak közötti társadalmi egyenlőtlenség minden bizonnyal a legmélyebben gyökerező, legnehezebben tetten érhető, a társadalom részéről a leginkább, a legtisztább lelkiismerettel támogatott igazságtalanság. Nem könnyű fellépni ellene. Pedig a nemek közötti egyenlőtlenséget – mint a társadalmi egyenlőtlenségeket általában – nem csupán azért érdemes leküzdeni, mert igazságérzetünk, emberi szolidaritásérzésünk ezt diktálja, hanem azért is, és elsősorban azért, mert az egyenlőtlenség: pazarlás. A társadalmi csoportok – így a férfiak és nők – közötti egyenlőtlen hatalom-megosztás az erőforrások egyenlőtlen felhasználásához vezet: a rendelkezésre álló potenciálok parlagon hagyásával egyenértékű.

A nemek egyenlőségének elemzését, vizsgálatát az is nehezíti, hogy a nagy adatgyűjtő szervek – munkaügyi központok, KSH, stb. – sem kérik kellő részletességgel ezen adatokat. Azonban a nők és férfiak között a társadalmi élet minden területére kiterjedő egyenlőtlenség természetének, okainak feltárását és persze felszámolását nem írja elő jogszabály.

Noha valóban semmiféle szabály, rendelet vagy törvény nem írja elő, a valóság az, hogy a gyermekgondozással, háztartással, házkörüli munkákkal, idős- és beteggondozással kapcsolatos feladatok elsősorban nőknek, ma is még mindig a nők végzik, akár dolgoznak emellett fizetést biztosító munkahelyen, akár nem.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

A nők foglalkoztatását alapvetően befolyásoló tényező, hogy kisgyermekes anyáról van-e szó. A kisgyermekes szülők munkavállalását nehezíti a munkahelyek hiánya, a nem szokványos foglalkoztatási formák mellőzése. Kevés a részmunkaidős és a távmunka, a rugalmas munkaidő alkalmazása. A kisgyermekes anyák a megnövekedett családi feladatok, a láthatatlan munka mellett akkor tudnak nagyobb eséllyel helytállni a munkahelyükön is, ha azok rugalmas lehetőségeket tudnak ajánlani számukra addig, amíg a gyermek kicsi. Ez több odafigyelést igényel mindkét féltől, a munkaadóktól és a munkavállalóktól is.

Tiszavasvári Város állandó lakosságának kicsivel több, mint 50%-a, és a munkavállalási korúak nagy százaléka is nő. Ugyanakkor a tartósan, tehát 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek számát vizsgálva a nők sajnálatos módon mindig az első helyen állnak. Mivel Tiszavasvári közepes nagyságú városnak mondható, a munkalehetőségek száma korlátozott, ezért a család és munkahelyi kötelezettségek összehangolása érdekében előtérbe kell helyezni a munkáltatói oldalon a következőket: segíteni a GYED-ről, GYES-ről visszatérő dolgozók beilleszkedését, beiskolázási támogatást biztosítani, melynek mértéke minden évben meghatározásra kerül, a szabadság ütemterv jóváhagyásánál lehetőség szerint figyelembe veszi az óvodai és iskolai szüneteket, biztosítani a munkavállalók gyermekei számára szakmai gyakorlat, diplomamunka konzultáció lehetőségét. Sok esetben tapasztalható az is, hogy a munka, és család ellátása mellett a családban élő idős korú személyek gondozása is a családanyára hárul (lásd HEP Sablon 1. sz. melléklet 3.2.3. számú táblázat).

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Nincs adat.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Az alacsony iskolai végzettség már önmagában is olyan tényező, mely rontja az egyén munkavállalási esélyeit. Ha ehhez még hozzáadódik az is, hogy az alacsony iskolai végzettségű személy a „gyengébb” nemhez tartozik, elhelyezkedési lehetőségei tovább csökkenhetnek.

Kiemelkedő fontosságú városunkban az alacsony iskolai végzettségű nők képzésének elősegítése, mivel a 2011. évi népszámlálás adatai alapján a 15. életévüket betöltötték közül a városban az általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők legnagyobb számban nők 1077 főből 716 fő (lásd HEP Sablon 1. sz. melléklet 3.2.5 számú táblázat). Sok családnál van jelen a városban az a tradicionális világnézet, hogy a nők ne dolgozzanak, ne tanuljanak, hanem legyenek otthon a gyermekekkel. A felgyorsult, átalakult világunkban ezen nézet átalakítása vált szükségessé.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

Hazánk a nők foglalkoztatottságában az elmúlt években kedvezőtlen helyen állt, a kisgyermekes anyák foglalkoztatási aránya hazánkban a legkisebb volt. A gyermekvállalást követően a nőknek/anyáknak sokszor esélyük sincs arra, hogy a munkahelyre visszatérhessenek, hiszen annyi idő alatt, amíg az édesanya otthon van gyermekével - ha még testvér is születik, csak nő ez az idő -, sajnos sok esetben a munkahely megszűnik, vagy a munkakör átalakul. Előfordul, hogy az édesanyák különböző képzéseken, átképzéseken vesznek részt annak reményében, hogy a gyermekgondozási segély („Gyes”) lejártakor nagyobb eséllyel térjenek vissza a munkaerőpiacra. Természetesen mindehhez szükséges, hogy gyermekeik számára biztosított legyen a napközbeni ellátás valamely formája. Ha mégis sikerül visszatérni az eredeti munkahelyükre, bérezésük jelentősen alacsonyabb az ugyanolyan korú, képzettségű, ugyanannyi szakmai tapasztalattal rendelkező férfi kollégáikhoz képest.

Várhatóan tovább növeli majd az anyák elhelyezkedésének esélyeit a 2013. januárban életbe lépett Munkahelyvédelmi Akcióterv. Ugyanis ennek segítségével a munkaadói járulékkedvezmény érdekeltté teszi a munkaadókat, hogy minél nagyobb arányban foglalkoztassanak kisgyermekes nőket. Tiszavasvári tekintetében a nőkre vonatkozóan a hátrányos megkülönböztetések szempontjából adattal nem rendelkezünk, ugyanakkor a városban működő Esélyegyenlőségi Tanácshoz bejelentés e problémával kapcsolatban nem érkezett.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A városban egy Bölcsőde működik 2013. június 30-ig a Tiszavasvári Többcélú Kistérségi Társulás Szociális és Egészségügyi Szolgáltató Központjának, 2013. július 1. napjával önkormányzati fenntartásban. A bölcsődei felvétel esetében érvényesül az az alapelv, hogy előnyt élveznek azon szülők gyermekei, akik szociális szempontból jobban rászorulnak (tehát akit egyedülálló szülő nevel, vagy akivel együtt a családban nevelt kiskorú gyermekek száma meghaladja a három főt, szülője jövedelmi helyzete, az egy főre jutó jövedelem nagysága indokolja a felvételét stb.). Családi napközi a városban nem működik, azonban az Egyesített Óvodai Intézmény 4 telephelyen látja el a feladatát, és Magszter Alapítványi Óvoda Általános iskola Középiskola és Szakiskola óvodát tart fenn a városban (lásd HEP Sablon 1. sz. melléklet 5.2. számú táblázat).

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A Családsegítő Szolgálat a Szociális és Egészségügyi Szolgáltató Központ keretein belül működik. 2013. június 30-ig a Szociális és Egészségügyi Szolgáltató Központ a TITKIT SZESZK fenntartásában, míg 2013. július 1. napjától önkormányzati fenntartásba kerül át. A szolgáltatás célja a településen élő szociális és mentálhigiénés problémával küzdők, vagy krízishelyzete miatt segítséget igénylő személyeknek, családoknak a segítése, az ilyen helyzetekhez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képességek megőrzése.

A családsegítés keretében biztosított szolgáltatások köre:

- tájékoztatás a szociális, családtámogatási és a társadalombiztosítási ellátások formáiról, az ellátásokhoz való hozzájutás módjáról,
- az egyén, család panaszának meghallgatása és lehetőség szerint orvoslása,

- szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadás,
- az anyagi nehézséggel küzdők számára a pénzügyi, természetbeni ellátásokhoz, továbbá a szociális szolgáltatásokhoz való hozzájutás megszervezése,
- családgondozással elősegíteni a családban jelentkező krízis, működési zavarok, illetve konfliktusok megoldását,
- a tartós munkanélküliek, az adósságterhekkel és lakhatási problémákkal küzdők, illetve egyéb szociálisan rászorult személyek és családtagjaik részére tanácsadás szervezése,
- közösségfejlesztő, valamint egyéni és csoportos programok szervezése,
- aktív korú nem foglalkoztatottakkal való együttműködés,
- a családokon belül a kapcsolaterősítést szolgáló közösségépítő, konfliktuskezelő mediációs programokat és szolgáltatásokat szervez,
- szociális és egyéb információkat gyűjt a szolgáltatást igénybe vevő megfelelő tájékoztatása érdekében,
- pszichológiai, jogi és egyéb tanácsadást szervez,
- lehetőség szerint adományokat közvetít.

A Családsegítő Szolgálat tevékenységét az egyénre, családra vonatkozóan elkészített gondozási terv alapján, személyes kapcsolat keretében végzi. A kapcsolatfelvétel dokumentálása a külön jogszabályban meghatározott forgalmi naplóban és esetenaplóban történik.

A családsegítés igénybevétele térítésmentes és az önkéntes igénybevételre alapul. A családsegítés keretében végzett tevékenységek – mások személyiség jogainak sérelme nélkül – a szükséges mértékig ki kell terjednie az igénybe vevő környezetére, különösen családjának tagjaira.

Az ellátottak köre:

A Családsegítő Szolgálatot Tiszavasvári város közigazgatási területén élő valamennyi egyén, család, közösség, valamint a településen tartózkodó válsághelyzetbe került rászoruló egyén, család, közösség igénybe veheti.

Főbb statisztikai adatok:

2012-ben a Családsegítő Szolgálatnál 1010 kliens vette igénybe a szolgáltatást összesen 2857 alkalommal. Ebből 395 férfi, 615 nő.

Gazdasági aktivitás szerint:

- I. aktív kereső: 92 fő
- II. álláskereső: 488 fő
- III. inaktív kereső: 349 fő
- IV. eltartott: 81 fő

Család összetétele szerint:

- V. házastársi kapcsolatban élő gyermekekkel: 472 fő
- VI. házastársi kapcsolatban élő gyermek nélkül: 107 fő
- VII. egy szülő gyermekekkel: 133 fő
- VIII. egyedül élő: 217 fő
- IX. egyéb: 81 fő

Legmagasabb iskolai végzettség szerint:

- X. tanköteles kornál fiatalabb: 6 fő
- XI. általános iskola nyolc osztályánál kevesebb: 376 fő
- XII. általános iskola nyolc osztálya: 505 fő
- XIII. szakmunkásképző, szakiskola: 79 fő
- XIV. szakközépiskola: 16 fő
- XV. gimnázium: 23 fő
- XVI. felsőfokú iskola: 5 fő

A tárgyévben a szolgálatnál megfordult új kliensek száma 241 fő.

Az adatokból kimutatható, hogy a Családsegítő Szolgálatnál a megfordult kliensek zöme munkanélküli, családos és alacsony iskolai végzettséggel rendelkeznek. Az inaktív keresők száma szintén növekvő tendenciát mutat. Ebből következnek a legtöbb anyagi és szociális problémák, valamint ennek eredményeképp a mentálhigiénés és családi - kapcsolati problémák. Az intézményben elengedhetetlen a pszichológus és a jogász jelenléte, mert a klienseknek szükségük van a segítségnyújtásnak ezen formáira is.

A családsegítő esetkezelések jellegét tekintve:

Szociális, mentális esetkezelésben részt vettek száma: 882 fő

Pszichológiai esetkezelésben részt vettek száma: 87 fő

Jogi esetkezelésben részt vettek száma: 93 fő

A családsegítő szolgáltatást igénybe vevők hozott problémái szerint:

- életviteli: 67
- családi kapcsolati: 82
- családon belüli bántalmazás: 0
- lelki- mentális: 129
- gyermeknevelési: 94
- anyagi: 279
- foglalkoztatással kapcsolatos: 214
- egészségkárosodás következménye: 71
- ügyintézésben segítségkérés: 1401
- információ hiány: 183

Az adatokból megállapítható, hogy az esetek többségében ügyintézési segítséget kértek a kliensek, valamint anyagi problémákkal fordultak hozzájuk. Egyre több háztartásban nem jut pénz a legalapvetőbb élelmiszerekre sem. Évről évre nő a tartós munkanélküliek száma, ők munkahely keresésben kértek álláskeresési tanácsokat. A munkanélküliség és a nehéz anyagi körülmények miatt egyre nő a lakosság körében a közüzemi tartozásokkal rendelkezők száma. Adósságkezelési szolgáltatás hiányában ez a legnehezebben megoldható probléma.

Az aktív korú nem foglalkoztatottakkal való együttműködés:

Az Szt. 37/D. §- nak értelmében az aktív korú nem foglalkoztatott személy a rendszeres szociális segély folyósításának feltételeként együttműködésre köteles az Önkormányzat által kijelölt intézménnyel, jelen esetben a Családsegítő Szolgálattal.

A törvény értelmében rendszeres szociális segélyre jogosult az a személy, aki az ellátásra való jogosultság kezdő napján

- a rá irányadó nyugdíjkorhatárt öt éven belül betölti,
- 14 év alatti gyermekét egyedül nevelő szülő esetén – ha a gyermek napközbeni felügyelete helyben nem biztosítható illetve egyéb okok miatt,
- egészségkárosodott személynek minősül, valamint
- a települési önkormányzat rendeletében az aktív korúak ellátására jogosult személyek családi körülményeire, egészségi vagy mentális állapotára tekintettel meghatározott egyéb feltételeknek megfelel, rendszeres szociális segélyre jogosult.

A segélyre jogosult kérelmezőnek együttműködési megállapodást kell kötnie a szolgáltatóval, a segély megállapítását követően. A második találkozás alkalmával beilleszkedési tervet dolgoznak ki, melynek célja, hogy az aktív korú nem foglalkoztatott rendszeres szociális segélyben részesülő személy élethelyzetében javulás álljon be, elhelyezkedési esélyei növekedjenek, munkavállalását akadályozó nehézségeit sikeresen leküzdje, megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz hozzájuthasson.

A beilleszkedési terv tartalma:

- álláskeresési hatékonyság növelése, álláskeresési technikák elsajátítása
- csoportos foglalkozásokon való részvétel,
- más ellátásba való hozzájutásra irányuló programtípus,
- társadalmi integráció erősítésére irányuló programtípus.

A beilleszkedési programok keretében a 2012-es évben 4 alkalommal került megszervezésre csoportos foglalkozás, összesen 71 résztvevővel.

Egyéni esetkezelés, családgondozás:

Mind az önkéntesen segítséget kérők és együttműködést vállalók, mind pedig az aktív korú nem foglalkoztatottak együttműködés alapján családgondozásban részesülnek.

A 2012-es évben a Családsegítő Szolgálat keretén belül összesen 110 család vette igénybe a családgondozást.

Hagyományos családgondozás keretein belül: 40 család

- ❖ ebből új családok száma: 12
- ❖ régi családok száma: 28
- ❖ 2012-ben lezárásra kerülő esetek: 5

Rendszeres szociális segélyezettekkel való együttműködés alapján: 70 fő

- ❖ ebből új kliensek száma: 23
- ❖ ebből régi kliensek száma: 47
- ❖ 2012-ben lezárásra kerülő esetek: 34

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

Családon belüli erőszak a történelemben mindig is létezett, ám többnyire tabu témának számított szinte mindegyik társadalomban. A jelenség minden emberi kultúrában, civilizációban előfordul, etnikai, vallási és társadalmi osztályoktól függetlenül mindenhol létezik. A figyelem először a feminista-polgárjogi mozgalmak megjelenésekor irányult a problémára, az 1960-as, 1970-es években az Amerikai Egyesült Államokban és Nyugat-Európában. A családon belüli erőszakos cselekményeket "**nők elleni erőszaknak**" nevezték el, utalva arra, hogy az áldozatok döntő többsége nő, míg az erőszak gyakorlója az esetek legnagyobb részében a férfi.

A családon belüli erőszak még mai modern társadalmunkban is tabunak számít, mind az erőszak alkalmazója, mind annak elszenvedője igyekszik eltitkolni az erőszak létét. A külső környezet sem segíti a családon belüli erőszak feltárását, a társadalom nagy része úgy tekint a jelenségre, mint valamely családi problémára, mely nem rá tartozik.

A családon belüli erőszak számtalan módon megvalósulhat, leggyakrabban fizikai-, szexuális-, érzelmi-, lelki-erőszakként, a bántalmazott személy pénzügyi-, baráti-, családi-kapcsolatának korlátozásaként jelentkezhet. A különböző erőszak-formákat, uralmi-formákat az erőszakos magatartások módszere (fizikai-, lelki-, szexuális erőszak), gyakorisága (rendszeres, eseti) és nagysága (tettleges becsületsértés, könnyű testi sértés vagy akár emberölés) alapján lehet elhatárolni. Az erőszak széles skálán mozoghat kezdve a nem személyre irányuló erőszak-formáktól (tárgyak összetörése, rugdosása, háziállatok kínzása) egészen a legsúlyosabb fizikai sértésekig (erőszakos közöszlész, emberölés).

A családon belüli erőszak a nemzetközi és országos statisztikák alapján sokkal jelentősebb mértékben jelenlévő probléma, mint gondolnánk.

Jellemző bűncselekmények: legnagyobb számban testi sértés, személyi szabadság megsértése, magánlak-sértés, közterületen garázdaság, illetve a verbális erőszak körében a zaklatás. Itt említendő meg az, hogy a családon belüli erőszakra jellemző módon az alap erőszakos cselekmények bizonyítása, nyilvánosságra kerü-

lése sok esetben nem történik, történhet meg, ugyanakkor a későbbiekben kiskorú veszélyeztetése büntette keretében elhúzódó hatása felmerülhet.

Családon belüli erőszakkal kapcsolatos bűncselekmények megoszlása a Tiszavasvári Rendőrkapitányság illetékességi területén 2012. évben

Bcs. Megnevezése	Sértett				Össz.	Elkövető				Össz.	Elköv.helyszíne	
	Nő	Ffi.	Fk.	Gyk.		Nő	Ffi.	Fk.	Gyk.		Közter.	Magánter.
Könnyű testi sértés	9	13	1	4	27	5	17	2	0	24	17	10
Súlyos testi sértés	14	32	5	4	55	8	50	6	0	64	45	10
Kiskorú veszélyeztetése	1	4	0	3	8	4	8	0	0	12	5	3
Garázdaság	5	19	2	4	30	6	74	17	0	97	30	0
Tartás elmulasztása	3	0	0	0	3	0	2	0	0	2	-	-
Szem.szab.megs.	2	0	0	0	2	0	2	0	0	2	0	0
Magánlaksértés	4	4	0	0	8	2	3	1	0	6	0	8
Kényszerítés	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Szemérem elleni erőszak	0	1	0	0	1	0	1	0	0	1	0	1
Önbíráskodás	1	2	1	0	4	0	4	0	1	5	3	1
Rongálás	4	10	0	0	14	2	7	0	0	9	10	4
Rablás	0	2	0	0	2	0	1	0	0	1	2	0
Rágalmazás	3	4	0	0	7	1	0	0	0	1	6	1
Zaklatás	18	1	0	0	19	2	13	1	0	16	5	14
Kiskorú elhely.megvál.	0	0	0	1	1	1	0	0	0	1	0	1
Becsületsértés	2	3	0	0	5	1	1	1	0	3	-	-
Zsarolás	0	3	1	0	4	2	8	0	0	10	1	3
Lopás	108	196	10	0	314	58	186	46	0	290	84	200
Erőszakos közöszlés	1	0	0	0	1	0	1	0	0	1	0	1
Közveszély okozás	0	0	0	0	0	0	4	0	0	4	4	0
Kitartottság	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kerítés	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Összesen:	175	294	20	16	505	92	382	74	1	559	-	-

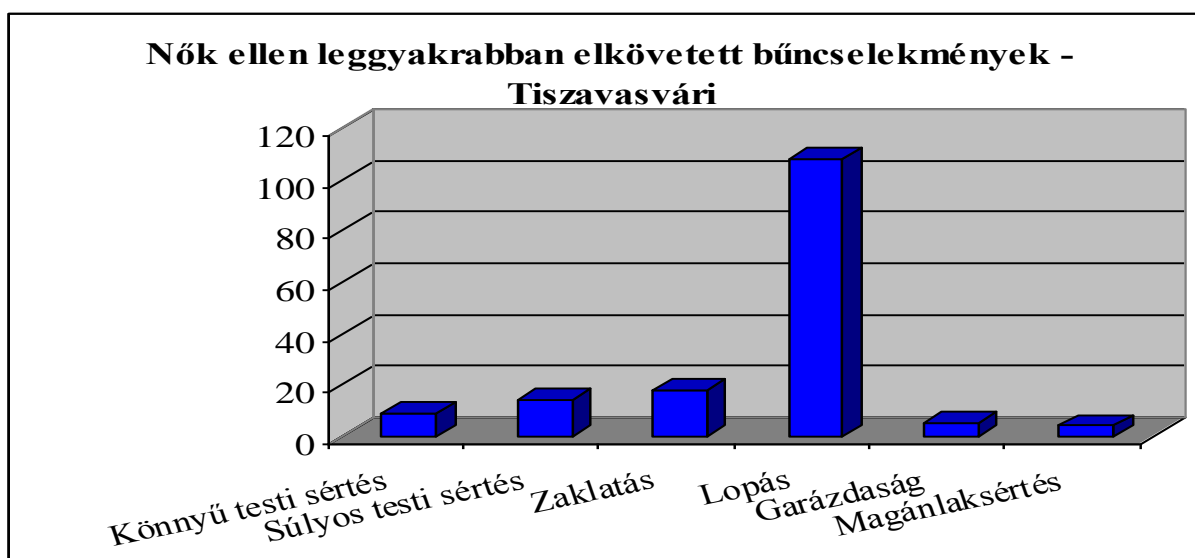
Forrás: Tiszavasvári Rendőrkapitányság

Fenti táblázatból egyértelműen megállapítható, hogy melyek azok a bűncselekmény típusok, melyeket leginkább nők ellen követnek el. Ilyenek a könnyű testi sértés, súlyos testi sértés, zaklatás, lopás. Ezek közül kiemelkedő a lopás, mely az összes, nők ellen elkövetett bűncselekmények 62%-át teszi ki. A lopások bekövetkezésében nagy szerepet játszik elkövetői oldalról a térség rossz gazdasági és szociális helyzete, a munkanélküliség, valamint a sértettek gyakran tapasztalható hanyagsága is. A lopások, betöréses lopások a térségünkre leginkább jellemzők, ugyanis a rossz szociális és anyagi helyzetben levő, alacsony iskolázottságú elkövetők ezen bűncselekménytípusoktól remélik a legrövidebb idő alatt, legkisebb lebukási veszéllyel járó, legnagyobb hasznot.

Kiemelkedő még a személy elleni bűncselekmények köre – könnyű testi sértés, súlyos testi sértés –, amelyek együttesen 13%-át adják az összes nők ellen elkövetett bűncselekményeknek. A cselekmények kiváltó oka leggyakrabban az alkohol, illetve a rossz szociális és anyagi helyzet miatti, családon belüli feszültség volt, mely feszültség levezetésére a családtagok egymás sérelmére, lakásukban követtek el ilyen bűncselekményt.³³

A zaklatás az az emberi méltóságot sértő, szexuális vagy egyéb természetű magatartás, amely az érintett személynek az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló törvény 8. §-ban meghatározott tulajdonságával (neme, faji hovatartozása, bőrszíne, nemzetisége, nemzeti vagy etnikai kisebbséghez való tartozása, anyanyelve, fogyatékosága, egészségi állapota, vallási vagy világnézeti meggyőződése, politikai vagy más véleménye, családi állapota, anyasága (terhessége) vagy apasága, nemi identitása, életkora, társadalmi származása, vagyoni helyzete, érdekképviselőhez való tartozása, egyéb helyzete) függ össze, és célja vagy hatása valamely személlyel szemben megfélemlítő, ellenséges, megalázó, megszégyenítő vagy támadó környezet kialakítása.³⁴ Ezen típusú bűncselekményt 18 esetben követték el nők ellen 2012-ben városunkban.

A városban a nők ellen leggyakrabban elkövetett bűncselekmények arányát az alábbi diagramm szemlélteti:

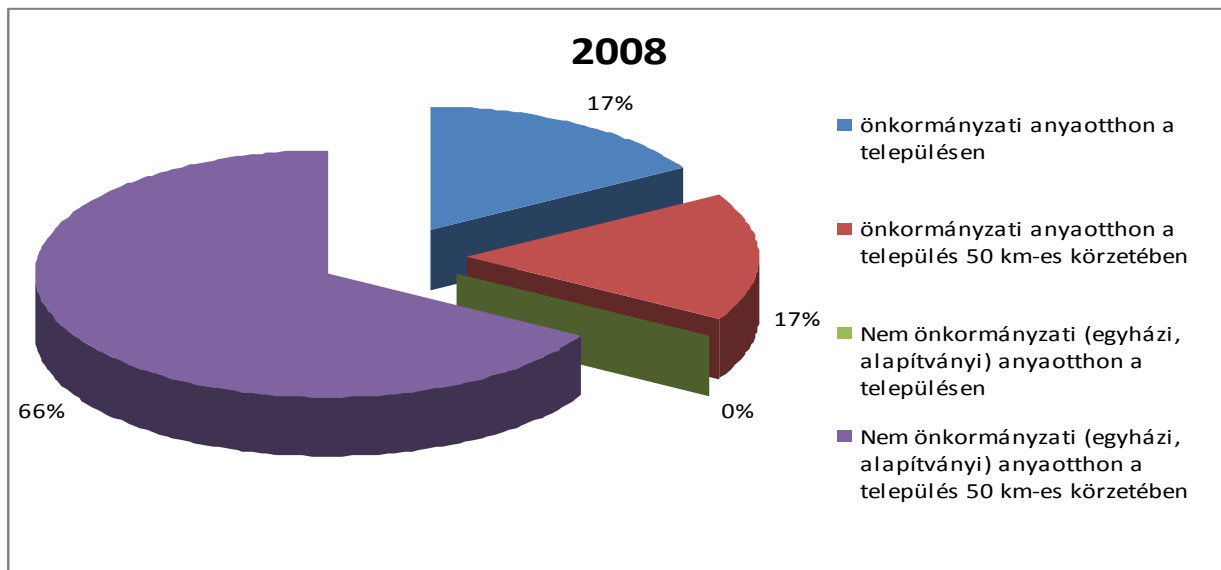
Összességként elmondható, hogy a büntetőeljárások mellett ugyanakkor nagy szükség van olyan komplex segítségre, amely képes kezelni az elkövetők, az alapproblémák, illetve az elkövetői magatartások sokszínűségét.

Tapasztalati tény az, hogy a családon belüli erőszak esetében a megoldás hosszú távon büntetőjogon kívüli, folyamatos figyelemmel kíséréssel alapuló, az adott kör egyéni problémáinak megoldására törekedő eljárásokban keresendő.

³³ Forrás: A „Tiszavasvári város 2012. évi közrend- közbiztonságáról” szóló éves értékelő jelentés elfogadásáról szóló 94/2013. (IV.30.) Kt. számú határozat

³⁴ Forrás: az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV törvény.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaoththon, családok átmeneti otthona)

Családok Átmeneti Otthona³⁵

Intézményünk 11 éve áll nyitva a rászoruló anyák és gyermekeik számára. Az itt lakók számára az itt tartózkodás idejére átmeneti gondozást biztosítunk. Az átmeneti gondozás /szolgáltatásnyújtás/ kulcsszavai:

- **gondozás,**
- **napi struktúra biztosítása,**
- **stabilizáció és biztonság.**

Az átmeneti gondozás célja: hogy egy napi struktúrán keresztül – a gondozást, mint eszközt használva – stabilitást és biztonságot nyújtson a gyermeknek, illetve szülőjének.

Ez az a bázis, amely lehetővé teszi számukra, hogy meghatározott időn belül rendezni tudják életük alapvető problémáit.

Az otthontalanná vált szülő kérelmére a Családok Átmeneti Otthonában együttesen helyezhető el a gyermek és a szülője, ha az elhelyezés hiányában lakhatásuk nem lenne biztosított és a gyermeket e miatt el kellene választani szülőjétől. Illetve várandós kismamáknak is otthont biztosít.

A nap 24 órájában 5 fő munkatárs látja el a családokkal való foglalkozást, 3 gyermekfelügyelői, 2 családgondozói munkakörben. Az 5 főből 4 fő szakképzett, 1 fő szakképzetlen. Az otthon vezetői feladatait a gyermekjóléti szolgálat vezető családgondozója látja el.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatala évente ellenőrzi a Családok Átmeneti Otthonának működését mind személyi, mind tárgyi megfelelőség vonatkozásában.

A családok a mindennapjaikat az otthonban élik, innen indulnak dolgozni, a gyermekek iskolába, óvodába, bölcsődébe. A mindennapokon túl az ünnepnapok megünneplésének színtere az átmeneti otthon. A munkatársak segítséget nyújtanak a közös ünnepelések megélésében. Az év folyamán minden felnőtt és gyermek névnapjáról, születésnapjáról bensőséges hangulatban, az általuk készített tortával, süteménnyel emlékeztek meg.

Nem maradhatott el az újév, a farsang közös, jelmezes ünneplése, a farsangi fánk sütésével együtt.

Az otthon 16 férőhelyes, ellátási területe országos.

³⁵ Forrás: HEP. 1. számú melléklet 5.5. számú táblázat, Forrás: A Tiszavasvári Többcélú Kistérségi Társulás Szociális és Egészségügyi Szolgáltató Központja 2012. évi szakmai beszámolójának elfogadásáról szóló 43/2013. (II.14.) Kt. számú határozata.

Az adott évben ellátásba újként bekerülők adatai	
Szülő	12
Gyermek	17
Összesen:	29

Az ellátásba újként bekerülők szám az ellátást kezdeményezője szerint	
Szülő kezdeményezte	5
Más intézmény a kezdeményező	12
Összesen:	17

Az ellátottak száma nem és korcsoport szerint		
Összesen (fiú + lány)	0 - 3 éves	7
	4 – 5 éves	1
	6 – 13 éves	7
	14 – 17 éves	2
Összesen:		17
Ebből	leány	8
	két éven belül visszakerült	4
	védelembe vett	9
Az ellátott gyermekek száma 2012. 12. 31-én		5

Az átmeneti gondozásból kikerült gyermekek adatai	
0 – 3 hónap	7
12 hónapnál több	7
Összesen:	14

Az engedélyezett 16 férőhelyes átmeneti ellátás - jelen adottságaival – nem alkalmas tökéletesen arra, hogy 16 fő elhelyezésére igényeljen az intézmény állami támogatást. Ez megoldható lenne egy újabb lakószoba kialakításával, ugyanis jelenleg 4 lakószoba áll rendelkezésre.

A statisztikai adatokon túl a napi munkát egy fő jogász és egy fő pszichológus segíti. Ez utóbbinak igen nagy a jelentősége, mert a bezártság, a problémamegoldó képességük hiánya igen gyakran az anyák közötti konfliktushoz vezet. Az otthon napi feladatai közé tartozik az életvezetési tanácsadás, a pénzgazdálkodásra való megtanítás, a gyermekekkel való foglalkozás elősegítése. Napi teendők közé tartozik a gyermekekkel való foglalkozás, pl.: korrepetálás, különböző szabadidős programok szervezése, pl. szabadban történő sütés-főzés, strandolás. A programok szervezését mintegy mentális gondozásnak is tekinthetjük, hisz a négy fal közül kiszabadulva az anyák a problémákat hátra hagyva tudnak foglalkozni a gyermekeikkel. Nagyon jó kapcsolat alakult ki az oktatási és nevelési intézményekkel, bölcsődével és minden olyan intézménnyel, személlyel, akik segítséget tudnak nyújtani az otthon lakói és dolgozói számára.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Tiszavasváriban a nők aktívan tevékenykednek a helyi közéletben. A képviselő-testület tagjai közül a nők aránya 2008-ban még mindössze 2 fő volt, amely szám annak ellenére, hogy a testület tagjainak összlétszáma lecsökkent 5 főre növekedett. Városunkban számos vállalkozást, civil kezdeményezést képviselnek nők, és a közigazgatásban dolgozók közül is egyre nagyobb létszámú a női munkaerő (lásd HEP Sablon 1. sz. melléklet 5.6. számú táblázat).

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Nem ismertek.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
2008-2012 viszonylatában a munkanélküli nők száma 8,5%-ról 11%-ra emelkedett.	Munkahelyteremtő programok
Védőnői Szolgálat munkájánál infrastrukturális hiányosságok	Számítógépes adatbázis, informatikai hálózat fejlesztése, építményi adottságok javítása
A Tiszavasvári Egyesített Óvodai Intézmény Fülemüle óvodai egységben férőhelyhiány	Óvodai férőhelyek számának növelése a Fülemüle Óvodában csoportszoba kialakításával

6. Az idők helyzet, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

A XXI. század egyik legpozitívabb eredménye a születéskor várható élettartam meghosszabbodása. A fejlett országokban ez az egyik legnagyobb társadalmi siker – és egyben a legnagyobb kihívás is. E kihívásra reagálva Magyarországon is szükséges az időspolitika kialakítása. Magyarország népessége fogy, korösszetételében változik – idősödik. E változások ráirányítják a figyelmet a társadalmi szolgáltató-ellátó rendszerek hosszú távú fenntarthatóságára. A társadalmi és demográfiai változások hatására új szükségletek és új kéréslek jelennek meg, melyre mind politikai, mind társadalmi, mind gazdasági és szolgáltatói szinten szükséges reagálni. Időszerűvé vált a társadalmi szemlélet formálása, a meglevő védelmi-szolgáltató rendszerek hozzáigazítása a demográfiai és a családi struktúrákban bekövetkezett változásokhoz, valamint mindazon intézkedések elindítása is, amelyek hozzásegítik a társadalom tagjait az aktív, biztonságos és méltó időskorhoz.

Az életkor meghosszabbodásával a népesség egyre nagyobb arányát alkotó generáció mind erőteljesebb társadalmi hasznosságának előmozdítása fontos feladat, megkerülhetetlenül fontos cél. Fontos, hogy a ma még fiatalabb generáció tagjai számára és a most idős generáció számára egyaránt pozitív lehetőségeket jelentsen a közeli és távoli jövő. A növekvő élettartam hatással van a különböző ellátó és szolgáltató rendszerekre, nem elegendő egy-egy részterület fejlesztését kitűzni célul, a megnövekedett életkorból adódó kihívásokra átfogó változtatásokkal, stratégiaiilag fel kell készülni.

Magyarországon általában a nyugdíjazás időpontjától számítódik – társadalmi szinten – idősnek az ember. A nyugat-európai országokban, általánosságban 65–70 éves kortól tekintik idősnek az ott élőket. Az Idősügyi Nemzeti Stratégiában az Egészségügyi Világszervezet életkor szerinti felosztását használjuk.

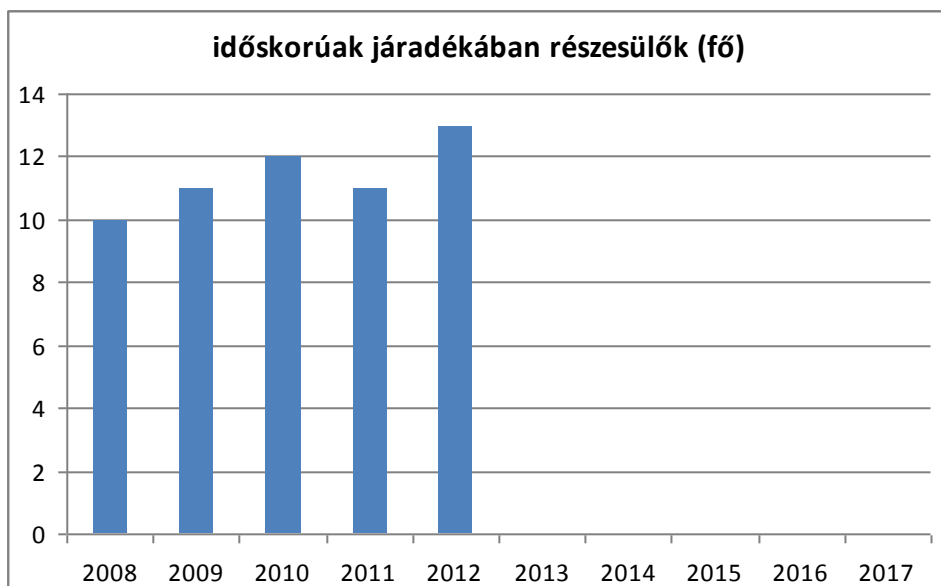
E felosztásban:

- a 60–74 év közöttiek az idősödők,
- a 75–89 évesek az idősek,
- a 90 év fölötti személyek a nagyon idősek –őket hívjuk a magyar nyelvben egyszerűen „szépkorúaknak”.

Településünk állandó népességének 13,29 %-a 65 év feletti időskorú, ebből 4,8% férfi lakos, és ennek majdnem kétszerese 8,5%-a nő (lásd HEP Sablon 1. sz. melléklet 2. számú táblázat). A nyugdíjasok esetében számszerűen nem meghatározott, azonban arányában igen magas az egyszemélyes háztartások száma. Ezen háztartások nagy részét alacsony nyugdíjjal rendelkező özvegy nők alkotják. Az, hogy az idősek hogyan élik meg az évek múlását, az egyedüllétet, nagymértékben függ a társadalom nyújtotta életkörülményektől, az idősekkel szemben tanúsított társadalmi magatartástól.

Nehezíti a helyzetet, hogy a család aktív tagjai távol vannak, vagy a megélhetési gondok miatt több mint nyolc órát dolgoznak, és így kevés idő marad az idősek gondozására, a velük való törődésre.

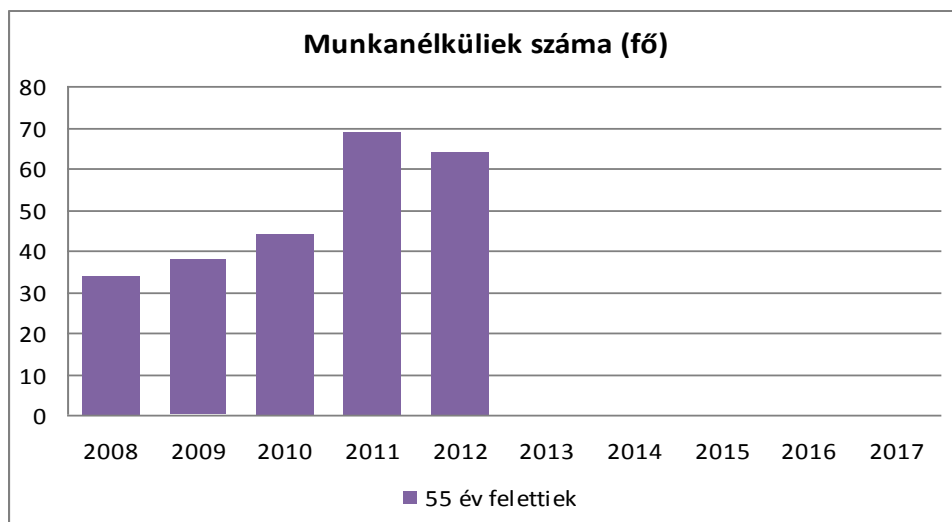
Ennek hatására megnő a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások iránti igény, ami jelentős kihívás elé állítja önkormányzatunkat.

A 62. életévüket betöltötték közül az időskorúak járadékában részesülők száma a városban alacsony, alig haladja meg a 10 főt (lásd HEP Sablon 1. sz. melléklet 6.3.2. számú táblázat).

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

A foglalkoztatási mutatókat vizsgálva, megállapítható, hogy az 55. életévüket betöltött regisztrált munkanélküliek száma a regisztrált munkanélküliek számának viszonylagosan kis százaléka (6% 2012-ben) azonban itt is növekedés tapasztalható 2008. évi adatokhoz képest (lásd HEP Sablon 1. sz. melléklet 6.2.3. számú táblázat). Tiszavasvári Város Önkormányzata és intézményei számára 2005. óta elfogadott irányelv az egyenlő bánásmód szem előtt tartása érdekében, hogy a nyugdíjra jogosult dolgozók elsősorban nyugdíjban részesüljenek, és csak kivételes esetben álljanak foglalkoztatási jogviszonyban a legszükségesebb időtartamra.

Különösen nagy gondot jelent a városban az idősek foglalkoztatásának szempontjából az 50. életévüket betöltött személyek elbocsátása munkahelyükről, mivel ezek az emberek csak jóval kisebb eséllyel tudnak elhelyezkedni, és sok esetben másik városban találnak csak új munkahelyet. Ezen a helyzeten javíthat a hatályos munka törvénykönyvének azon rendelkezése, hogy a munkáltató a nyugdíjasnak nem minősülő munkavállaló határozatlan tartamú munkaviszonyát a munkavállalóra irányadó öregségi nyugdíjkorhatár

betöltését megelőző öt éven belül a munkavállaló munkaviszonnyal kapcsolatos magatartásával indokolt felmondással szüntetheti csak meg.

b) tevékeny időskor (pl. élethosszig tartó tanulás, idős, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

Városunkban évtizedek óta működik az Idősek Napközi Otthona, ahol családi légkörben tölthetik napjait az idősök, továbbá étkezést biztosítanak, illetve házhoz szállítást vállalnak. Aktívan működik településünkön az Őszikék Idősek és Egyedülállók Klubja, a Napraforgó Nyugdíjasklub és a Generációk Egymásért Egyesület is. Rendszereznek nemcsak a közös kirándulásaik, de a különböző rendezvényeik is, melyeken a klubtagok és a város közoktatási intézményeiben tanuló gyermekek lépnek fel színes műsorszámokkal.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Nincs ilyen esetről tudomásunk.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősök egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A Tiszavasvári Többcélú Kistérségi Társulás Szociális és Egészségügyi Szolgáltató Központja házi segítségnyújtás keretében gondoskodik azokról az idős személyekről, akik otthonukban önmaguk ellátására saját erőből nem képesek, és róluk hozzátartozó, vagy ennek hiányában eltartó nem gondoskodik. A házi segítségnyújtás biztosítja:³⁶

- alapvető gondozási-ápolási feladatok elvégzését,
- az önálló életvitel fenntartásában, az ellátott és lakókörnyezete higiénés körülményeinek megtartásában való közreműködést,
- a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében, illetve azok elhárításában való segítségnyújtást,
- mentális gondozás-magány oldása.

A házi segítségnyújtást – a kedvező finanszírozásnak köszönhetően - 2012-es évben térítésmentes szolgáltatásként működött.

Az előző évek tapasztalatát is figyelembe véve elmondhatjuk, hogy városunkban egyre nagyobb igény jelentkezik e szolgáltatásra. Sok az idős, egyedülálló, akik nem, vagy esetenként kapnak családjuktól segítséget, támogatást. Továbbra is fontos volna a szolgáltatás térítésmentességének megtartása, hiszen tudjuk jól, hogy a meglévő és leendő ellátottak szociális helyzete ezt indokoltá teszi.

Engedélyezett ellátotti létszám év közben 63 fő, majd szeptembertől Szorgalmatos község is bekapcsolódott a házi segítségnyújtásba. A településen 2 gondozónő látja el ezeket a feladatokat. Szorgalmatos vonatkozásában 18 fő az ellátotti létszám a településen, de további igények is lennének a szolgáltatásra. Engedélyezett ellátotti létszám: 81 fő

A házi segítségnyújtásban a 2012-es évben Tiszavasvári és Szorgalmatos ellátási területen 9 fő házi gondozónő teljesített szolgálatot.

Igénybevétel adatai:

- szolgáltatást igénybe vette: 101 fő; 20 fő ellátása megszűnt; új igénylő 54 fő
- 2012. december 31-én ellátotti létszám: 81 fő

³⁶ Forrás: A Tiszavasvári Többcélú Kistérségi Társulás Szociális és Egészségügyi Szolgáltató Központja 2012. évi szakmai beszámolójának elfogadásáról szóló 43/2013. (II.14.) Kt. számú határozata

Ellátottak nemenkénti és korcsoportonkénti megoszlása
Tiszavasvári ellátási terület

korcsoport Férfi	Ellátotti létszám	korcsoport Nő	Ellátotti létszám	Összesen (fő)
18 - 39		18 - 39	1	1
40 - 59	1	40 - 59	1	2
60 - 64		60 - 64	2	2
65 - 69		65 - 69	4	4
70 - 74	1	70 - 74	8	9
75 - 79	2	75 - 79	7	9
80 - 89	7	80 - 89	25	32
90 - x	1	90 - x	3	4
Összesen:	12		51	63

Ellátottak nemenkénti és korcsoportonkénti megoszlása
Szorgalmatos ellátási terület

korcsoport Férfi	Ellátotti létszám	korcsoport Nő	Ellátotti létszám	Összesen: (fő)
18 - 39		18 - 39		
40 - 59	1	40 - 59	1	2
60 - 64		60 - 64	2	2
65 - 69		65 - 69	1	1
70 - 74		70 - 74	5	5
75 - 79	1	75 - 79	3	4
80 - 89	1	80 - 89	3	4
90 - x		90 - x		
Összesen	3		15	18

Nappali ellátás – Idősek Otthona

A nappali ellátást az 1993. évi III. tv. alapján az önkormányzat a 18. életévüket betöltött, egészségügyi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szorult, önmaguk ellátására részben képes személyek számára biztosítja.

A saját otthonukban élők részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, étkezésre, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére.

Az intézmény továbbá megszervezi az ellátottak napközbeni étkeztetését, foglalkoztatását, egészségügyi, mentális, fizikai ellátását.

Az ellátás célja:

- A hiányzó családi gondoskodás pótlása
- A gondozottak szociális helyzetének javítása, kulturált körülmények közé juttatása
- Egészségi, higiénés viszonyaik javítása
- Tétlenséggel járó káros hatások kialakulásának megelőzése

Fizikai ellátás:

- Otthonos, kényelmes környezet biztosítása
- A gondozottak korának, egészségi állapotának megfelelő bútorzat biztosítása
- Személyi higiéné feltételeinek biztosítása
- A tisztálkodáshoz a szükséges mértékű gondozónői segítség megadása

Mentális – pszichés gondozás:

- Az idős korral járó, állandó lelki problémákkal küzdő idős emberek számára nyugodt, kiegyensúlyozott baráti légkör kialakítása

- Klubtagokkal, barátokkal, családtagokkal való rendszeres kapcsolat fenntartásának segítése
- Fontos feladat a mentális állapot megőrzése, szinten tartása
- Vallásgyakorlás lehetőségének biztosítása
- Az intézmény pszichológusa segíti a mentális munka hatékonyságát

Foglalkoztatás:

- Célja, hogy a klubban eltöltött idő tartalmas és szórakoztató legyen, a végzett feladat pozitív életérzéseket váltson ki a gondozottakból
- A tagok részére rendszeres TV-nézés, rádió hallgatás, közös élménybeszámolók, éneklések teszik színessé a mindennapi életet
- Napi és hetilapok, könyvek, kártya-és társasjátékok állnak rendelkezésre
- Az érdekesebb cikkeket a gondozónők felolvassák, majd együtt megvitatják
- Lehetőséget nyújtanak filmek vetítésére is
- Szerveznek névnap és születésnap rendezvényeket
- Kapcsolatot tartanak az Őszikék Nyugdíjas Egyesület tagjaival
- Közös főzések, sütések
- Fontosabb ünnepeink, népszokásaink felelevenítése
- Kézműves foglalkozások

A nappali ellátás igénybevétele önkéntes, az ellátást igénylő, illetve törvényes képviselője kérelmére, indítványára történik. A nappali ellátás ingyenes szolgáltatás. Az Idősek Klubja hétfőtől, péntekig 8-16 óráig várja az időseket.

A klub létszáma a 2012-es évben 30 fő volt. Az év folyamán 55 fő vette igénybe a nappali ellátást, ebből 25 főnek szűnt meg az ellátása és 27 új jelentkező volt.

Nappali ellátás - feladatmutatók

hónap	Ellátotti létszám
január	426
február	367
március	249
április	315
május	442
június	478
július	540
augusztus	533
szeptember	430
október	480
november	453
december	355
összesen	5068

Ellátottak nemenkénti és korcsoportonkénti megoszlása

korcsoport férfi	Ellátotti létszám	korcsoport nő	Ellátotti létszám	Összesen (fő)
18 - 39		18 - 39		
40 - 59	1	40 - 59	2	3
60 - 64	2	60 - 64	3	5
65 - 69	2	65 - 69	5	7
70 - 74	4	70 - 74	4	8
75 - 79		75 - 79	3	3
80 - 89		80 - 89	3	3
90 - x		90 - x	1	1
Összesen:	9		21	30

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időskorú vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás.

Az ellátás a szociálisan rászorult személyek számára biztosítható.

Az ellátás igénybevétele szempontjából szociálisan rászorult:

- a) az egyedül élő 65 év feletti személy,
- b) az egyedül élő súlyosan fogyatékos vagy pszichiátriai beteg személy, vagy
- c) a kétszemélyes háztartásban élő 65 év feletti, illetve súlyosan fogyatékos vagy pszichiátriai beteg személy, ha egészségi állapota indokolja a szolgáltatás folyamatos biztosítását.

Tiszavasváriban 2001 áprilisától működik a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás.

Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal által és a Többcélú Kistérségi Társulás között kötött 3 éves finanszírozási szerződéssel működtetett szolgáltatás (2010-2011-2012).

A készülékek településenkénti megoszlása az alábbiak szerint alakult:

Tiszavasvári	Tiszalök	Tiszadob	Tiszadada	Tiszaeszlár	Tiszanagyfalu	Rakamaz	Tímár	Szabolcs
58	25	25	7	17	5	30	3	5

A jelzőrendszeres házi gondozás szakmai központja a Tiszavasvári Többcélú Kistérségi Társulás Tiszavasvári Szociális és Egészségügyi Szolgáltató Központja, a diszpécserközpont az integrált intézmény keretében működő Időskorúak Gondozóházában, majd 2012. február 14-től a Családok Átmeneti Otthonában került kialakításra. Itt a folyamatos munkarend biztosítja a segélyhívások azonnali fogadását a nap 24 órájában. A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás feladatait 19 fő megbízásos jogviszonyban foglalkoztatott gondozó látja el.

A szolgáltatás lehetővé teszi, hogy átlépve a hagyományos házi segítségnyújtás kereteit, a gondozott krízis esetén bármikor kapcsolatba léphessen gondozójával.

A rendszer révén időskorú és fogyatékos személyek egyaránt nagyfokú biztonsággal otthonukban ápolhatókká válnak. Ebből következően időben kitolódhat a drágább bentlakásos vagy egészségügyi ellátásokba való bekerülésük, ráadásul ez egy térítésmentes szolgáltatás.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A Helyi Esélyegyenlőségi Program készítésekor az Esélyegyenlőségi terv 1. számú mellékletét képező táblázatok közül a kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférésről szóló 6.3.3 számú táblázatot közel 250 idős számára jutattuk el. Ebből 29 darab érkezett vissza Önkormányzatunkhoz, amiből megállapítható, hogy a városban az 55. életévüket betöltötték közül kevesen járnak moziba. Ez azzal is magyarázható, hogy városunkban nincs lehetőség mozielőadások látogatására, a legtöbb esetben a 27 km-re lévő Nyíregyházára tudnak átmenni „mozizni” a városban élők. Az is megállapítható, hogy az idősek szeretnek színházba, múzeumba, és könyvtárba is járni, de a helyi és környékbeli közművelődési intézményeket is szívesen látogatják. A városban működő Találkozások Háza színes programjaival biztosít kapcsolódási lehetőséget az idősek, és fiatalok számára egyaránt. Az általunk készített felmérés arra is rávilágít, hogy a hagyományokhoz való ragaszkodás, és így a rendszeres vallásgyakorlás is megfigyelhető településünkön.

c) idősek informatikai jártassága

Mindennapi életünket megfordíthatatlanul behálózta az információs technológia. Az állampolgároknak alapvető joga a szolgáltatásokhoz és az információkhoz való hozzáférés. Az idős emberek részére rengeteg előnnyel járhat, ha hozzákapszolódnak ehhez a világhoz, másrészt hátránnyal is járhat, ha nem tudnak hozzájutni. Nem kapcsolódni az **információs technika világához** nem egyszerűen azt jelenti, hogy bizonyos on-

line szolgáltatásokhoz nem férnek hozzá, hanem azt is, hogy kimaradnak az egyik legfontosabb társadalmi jelenségből.

Az idősek iskolai végzettsége emelkedik, várhatóan a számítógépes infrastruktúrához és az általa kínált szolgáltatásokhoz való hozzáférés igénye is növekszik.

Az előző pontban szereplő táblázat kiküldésével együtt felmérést végeztünk az 55. év feletti idős korúak jelenlegi informatikai jártasságáról is. A 29 fő válaszadó közül mindössze 10 nyilatkozott arról, hogy tud számítógépet használni, az internetet is használni tudók száma szintén 10 fő. Ez a szám arról tanúskodik, hogy az idősek körülbelül harmada tudja használni a számítógépet és az internetet városunkban (lásd HEP Sablon 1. sz. melléklet 6.3.4. számú táblázat).

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Településünkön az idősek sajátos igényeit kielégítő programok szervezéséről a nyugdíjas klubok foglalkoznak. Ezen kluboknak kiemelkedő szerepe van az egyedül élő idős emberek magányának oldásában, segítségével. Városunkban ezen nyugdíjas klubok tevékenysége igen sokrétű, szerteágazó, tevékenységük kiterjed a következőkre:

- énekkar, népdalkórus működtetése,
- közös foglalkozások szervezése, beszélgetések helyi közéleti, egészségügyi témákról meghívott vendégek részvételével (gyógyszerész, vállalkozó, polgármester),
- a klub tagjai egymást segítik betegség esetén a ház körüli teendők ellátásában,
- közös kirándulások, színházlátogatás,
- önkormányzati rendezvényeken való részvétel, közreműködés pl városi egészségnap lebonyolításában,
- házassági évfordulók, névnapok, születésnapok közös megünneplése.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
egyedülálló idősek elmagányosodása	civil kezdeményezések
informatikai ismeretek hiánya	Képzés az idős korosztály számára

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A **fogyatékossg** annak a maradandó állapotnak vagy sajátosságnak a megnevezése, amikor egy személy érzékszervi, mozgásszervi, értelmi vagy kommunikációs képességei számottevően elmaradnak az emberek átlagától és ez a társadalmi életben való részvételét jelentősen akadályozza vagy lehetetlenné teszi.

A fogyatékossgal élő emberek számára fontos, hogy megteremtődjön az esélyegyenlőség a társadalmi élet minden színterén; a fizikai és kulturális környezetben, a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkaalkalmak, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is.

A fogyatékos személyek társadalmi integrációjának esélyét, illetve életminőségét elsősorban a család általános társadalmi helyzete határozza meg.

Kiemelt fontosságú, hogy a fogyatékos gyermek nevelése, gondozása és ápolása, valamint a fogyatékos felnőtt támogatása mellett a szülőknek, más családtagoknak marad-e lehetősége munkavállalásra. Ez pedig befolyásolja az esélyek kiegyenlítéséhez szükséges szolgáltatások és segédeszközök elérhetőségét.

A társadalmi integráció kétirányú folyamat. A fogyatékos személy és a befogadó környezet kölcsönhatásban áll egymással. A tapasztalatok azt mutatják, hogy a fogyatékos emberekben gyakran erősebb a beilleszkedési készség, mint a környezet befogadó készsége. Meg kell tanulniuk, hogy a személyben ne a sérültségét, fogyatékossgát lássák, hanem magát az embert, és annak teljes személyiségét. A személyiség megismerése alapján tudjuk eldönteni, hogy számunkra vonzó vagy taszító-e az illető személy.

A cél, hogy a fogyatékos személyek mindennapi élete, tevékenysége, **életkörülménye a lehető legközelebb kerüljön a többségi társadalmat képviselő egyének életéhez.**

A fogyatékossgügy – és általában az esélyegyenlőség – talán legfontosabb feladata, hogy az államigazgatás területén meghonosodjon az a szemlélet, hogy a fogyatékos emberek ügye nem (csak) szociális kérdés: valamennyi ágazat, minden közigazgatási szereplő kötelessége és felelőssége, hogy a saját területén érvényesítse a fogyatékos emberek esélyegyenlőségének szempontjait, és megtegye az ehhez szükséges szakmapolitikai lépéseket.

Mint általában az esélyegyenlőség területén, a fogyatékossgügyben is a társadalmi szemléletformálás az egyik legnagyobb kihívás. Komoly kihívás, és súlyos feladat hárul a döntéshozókra és végrehajtókra a társadalom egésze tekintetében: mindenki számára világossá kell tenni, hogy a fogyatékos emberek integrációja mindannyiunk feladata, és – bár jelentős anyagi forrásokat emészt fel – nem csupán pénz kérdése. Az egyenlő esélyű hozzáférés nemcsak liftek, rámpák, speciális táblák vagy éppen hangos térkép alkalmazását jelenti, hanem azt a szemléletet is, amely a fogyatékos embert egyenjogúnak és egyenrangúnak tekinti.

A fogyatékos személyek létszámának felmérésére az 1990. évi és a 2001. évi népszámláláskor került sor, ez utóbbi szerint 577 ezer fő volt a számuk, ez a népesség 5,7%-át tette ki. Az adatfelvétel - a KSH szerint is - alulbecsüli a fogyatékos népesség adatait, így a létszám 600 ezer főre becsülhető.

A fogyatékos személyek demográfiai összetételére jellemző, hogy közöttük jelentősebb számban vannak időskorúak, mivel a fogyatékos személyek nagy része nem születésétől fogva sérült, hanem életkora előrehaladtával betegség vagy baleset következtében vált azzá. A fogyatékos személyek között a 60 évnél idősebbek aránya 44,8%, több mint kétszerese a népesség egészében képviselt arányhoz viszonyítva. A fogyatékossgot leginkább valamilyen tartós betegség idézi elő (53,8%). A fogyatékos személyek 17%-a születése óta szenved fogyatékossgban.

A fogyatékos személyek körén belül:

- a testi fogyatékos és mozgássérült emberek aránya együttesen 43,6%,
- értelmi fogyatékosok aránya megközelítőleg 10%,
- a vak és gyengénlátó emberek aránya 14,4%,

- hallás-, beszédzavar-fogyatékosokban kb. 10%-uk szenved.
- Az egyéb fogyatékosokban szenvedők aránya 21,6%³⁷

*Jellemző rájuk, hogy relatíve **zárt szubkultúrát alkotnak**. A fogyatékosok biológiai, szocializációs és kulturális eltérések miatt, másfajta is, mint az „ép” társadalom tagjai. Ez a másság megmutatkozik az élet mikroelemeiben, az életmód és az életvitel formai eltéréseiben, de megjelenik a világ egészét, az ember világbeli perspektíváit és ambícióit, értékeit és attitűdjeit érintő elképzelésekben is. Így a szó tág értelmében vett szubkultúrát, illetve a fogyatékosok jellegének és mértékének megfelelően, egymástól is eltérő szubkultúrát alkotnak a társadalom egészén belül.*

Képzettségük jóval alatta marad a lakossági átlagnak, és nagyjából a társadalom szegény csoportjainak képzettségi szintjén van.

Az érintett személyek korlátozottak az önálló életvitelben

Sokoldalúan hátrányos helyzetben vannak a munkaerőpiacon. Legtöbbször csak alacsony beosztású, rosszul fizetett és instabil állásokhoz juthatnak.³⁸

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

A foglalkoztatás célja, hogy a fogyatékos emberek minél „teljesebb, hasznosabb tagjai legyenek a társadalomnak”. Ehhez három alapelv kapcsolódik szorosan:

- a prevenció: a fogyatékos állapot romlásának megelőzése,
- az integráció: a fogyatékos emberek kapcsolatainak erősítése más emberekkel és intézményekkel,
- a rehabilitáció: a fogyatékos emberek képességének növelése arra, hogy állapotukat és képességeiket javítsák.

A hatályos jogszabályok alapján a huszonöt vagy több főt foglalkoztató munkáltatók az álláshelyek öt százaléka megváltozott-munkaképességű egyénnel kötelesek betölteni, ellenkező esetben rehabilitációs hozzájárulást fizetnek. A kötelezőn felüli létszámban fogyatékosokat foglalkoztató munkáltatók pedig támogatást kaphatnak.

A munkáltató a rehabilitáció költségeihez támogatást igényelhet, a támogatás azonban a foglalkoztatás tényéhez kapcsolódik, és nincs olyan elem, ami a munkaképesség helyreállítását, vagy romlásának megakadályozását ösztönözné.

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Nincs adat.

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

A Tiszavasvári Többcélú Kistérségi Társulás Szociális és Egészségügyi Szolgáltató Központja Támogató Szolgálatának tevékenysége.³⁹

A szolgálat **célja**: „65/c.§(2.) A fogyatékos személy önrendelkezésén alapuló önálló életvitelének megkönnyítése, elsődlegesen a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítségével, valamint önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli segítségnyújtás biztosítása.”

Feladata:

A szociális törvényben meghatározott feladatok közül három megvalósítása minden szolgálat számára kötelező. Ezek a személyi segítő szolgálat, a szállító szolgálat, valamint a tanácsadás.

³⁷ Forrás: *Az Új Országos Fogyatékosügyi Programról szóló 10/2006. (II. 16.) OGY határozat*

³⁸ Forrás: Bánfalvy: Gyógypedagógiai szociológia, 2006.

³⁹ Forrás: A Tiszavasvári Többcélú Kistérségi Társulás Szociális és Egészségügyi Szolgáltató Központja 2012. évi szakmai beszámolójának elfogadásáról szóló 43/2013. (II.14.) Kt. számú határozata

A Támogató Szolgálat működési területe Tiszavasvári, Szorgalmatos, Tiszalök, Tiszadob, Tiszadada.

Személyi segítő szolgálat:

A személyi segítő szolgálat feladata az önrendelkező, független élet elveinek alapján a fogyatékos ember függetlenné, önállóvá válásának elősegítése, a közösségi életben való részvételének az előmozdítása.

Elsődleges feladat, hogy a fogyatékos ember olyan segítségben részesülhessen, ami hozzásegíti a fogyatékoságból eredő hátrányok csökkentéséhez, kiegyenlítéséhez, alapvető jogainak biztosításához, az esélyegyenlőség megteremtéséhez.

A szolgáltatás alapelve, hogy nem az igénybe vevő helyett végzi el a feladatokat, hanem vele közösen kialakított és megvalósított rend szerint az igénybe vevő aktív közreműködésével. A szolgálat vezetője és a személyi segítő a fogyatékos személlyel, valamint hozzátartozójával, vagy törvényes képviselőjével közösen a fogyatékos személy állapotának és igényeinek megfelelően állapítják meg az ellátás módját és tartalmát.

Tanácsadás, információs szolgáltatás:

A fogyatékkal élő személyeket érintő eseményekről, szolgáltatásokról, juttatásokról információt szolgáltat. Szükség szerint ügyintézés, tanácsadást végez pl.: Fogyatékosági támogatás intézése, gyógyászati segédeszköz beszerzése stb.

Személyi szállító szolgálat:

A szállító szolgálat célja a közszolgáltatásokhoz, valamint az egészségügyi, szociális és kulturális és egyéb szolgáltatásokhoz való hozzáférést segítse.

A rendelkezésre álló gépjármű típusa: Toyota Hiace Combi busz, mely a jogszabályi előírásoknak megfelelően teleszkópos rámpával (svéd teleszkópos – összehajtható mobil alumínium rámpa pár, háromelemes, fogantyúval, csúszásgátló felülettel), 2 db kerekesszék 4+3 biztonsági övvel, padlóburkolat csúszásmentes beépítéssel rendelkezik. A gépjármű alkalmas fogyatékos személyek szállítására.

A Tiszadadai Támogató Szolgálat 2009. október 22-én a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal által kiírt pályázat útján kapott egy Opel Vivaro kilenc személyes személygépkocsit.

A kilenc személyes járműből ideiglenes jelleggel 6 személy+ egy kerekesszékben ülő személy szállítására alkalmas járművet alakítottak ki. Az átalakítást úgy hajtották végre, hogy a kezelési könyv által előírt módon harmadik ülésort kiserelték. Az így keletkezett térbe 1150 mm távolsággal kettő darab ülésrögzítő sín került beépítésre.

A kerekesszék rögzítésére szolgáló – európai műbizonylattal rendelkező – heveder rendszert a szállítási feladatoktól függően be-, illetve ki lehet szerelni. A rögzítő heveder rendszert alkalmas a kereskedelmi forgalomban kapható rokkant-kocsik megfelelő, biztonságos rögzítésére.

Ennek érdekében történik a szállítás:

- Közszolgáltatást nyújtó intézménybe
- Egészségügyi és szociális szolgáltatókhoz
- Kulturális és egyéb szolgáltatókhoz

Biztosított ellátások formái:

Fizikai ellátás

Mentális gondozás

Egészségügyi ellátás

A biztosított ellátások rendszeressége:

- I. A személyi segítő szolgálat igénybe vehető a Támogató Szolgálat ellátási körzetében élő fogyatékos személyek számára szükség szerinti rendszerességgel.
- II. A tanácsadás igénybe vehető a Támogató Szolgálat ellátási körzetében élő fogyatékos személyek számára a Szolgálat ügyfélfogadási idejében.
- III. A személyi szállító szolgálat a Támogató Szolgálat ellátási körzetében élő fogyatékos személyek számára eseti, alkalmankénti, illetve rendszeres szállításra vehető igénybe.

2012 évben a szolgáltatást igénybe vevő kliensek megoszlása fogyatékosági típusonként a következő:

Fogy. típusok	Tiszavasvári (fő)	Tiszadada (fő)
látássérült	11	17
hallássérült	5	5
értelmi sérült	11	15
mozgássérült	26	19
autista	3	1
halmozottan fogyatékos	2	1
egyéb	25	18
Összesen	83	76

A Támogató Szolgálat összesen 117 fő fogyatékkal élőknek biztosított ellátást 2012. évben rendszeresen. Az arányszámokból is kitűnik, hogy 2012. évben is a mozgásfogyatékkal élők száma volt a legmagasabb.

Az ellátottak megoszlása ellátási területenként:

Település	Ellátotti létszám
Tiszavasvári	52
Szorgalmatos	6
Tiszalök	8
Tiszadada	37
Tiszadob	5
Összesen:	108

Idősek, fogyatékos személyek és szenvedélybetegek otthona⁴⁰

2013. január 01. napjától törvényi változások folytán kizárólag időskorúak ellátására kerül sor az otthonban, a fogyatékosok és szenvedélybetegek ellátása az állam feladata.

Tiszamenti Lelki Segítő Emberek Egyesülete (TELSE)⁴¹

A Tiszamenti Emberek Lelki Segítő Egyesülete 1997 óta vesz részt a térség szociális problémáinak enyhítésében. Mentálhigiénés szolgáltatásokat nyújt, támogatja az önsegítő csoportok kialakulását, felkarolja és rehabilitálja a társadalom periferiájára szorult egyéneket és csoportokat, képzéseket szervez a segítő foglalkozásúaknak és önkénteseknek, valamint civil társadalom élénkítő programokat szervez.

2006. január 01.-től Tiszavasváriban a TELSE a „Fordulópont” Pszichoszociális Szolgálat keretein belül kezdte el végezni a szenvedélybetegek közösségi gondozását, ami 2009-től nem kötelező önkormányzati feladat. A feladat ellátása, finanszírozása állami normatívából történik, mely finanszírozási rend 2009.01.01-től megváltozott.

A 2006. évi koncepcióban célkitűzésként szerepelt, hogy 2007. évben a szenvedélybetegek nappali ellátásával, 2008. január elsejétől pedig fogyatékosok nappali ellátásával fogják bővíteni tevékenységi körüket. A többször módosított 1993. évi III. törvény –a szociális igazgatásról és szociális ellátásról- 120. §-a szerint a helyi önkormányzat a szociális szolgáltatást egyházi vagy nem állami fenntartóval kötött ellátási szerződés útján is biztosíthatja. A korábbi két évvel ezelőtti koncepció legfőbb célkitűzései között szerepelt tehát magának a nappali ellátásnak a megoldása, mely célkitűzés megvalósulása mellett további eredmény volt, hogy 2008. december 03. napjával jogerős az az engedély, amely alapján 2009. január 1. napjától megemelt férőhelyszámmal működik mind a fogyatékos személyek (24 főről 30 főre), mind a szenvedélybetegek (25 főről 35 főre) nappali ellátása.

⁴⁰ Forrás: A Tiszavasvári Többcélú Kistérségi Társulás Szociális és Egészségügyi Szolgáltató Központja 2012. évi szakmai beszámolójának elfogadásáról szóló 43/2013. (II.14.) Kt. számú határozata

⁴¹ Forrás: Szociális Koncepció.

A TELSE 2011-ig két intézményt és egy szolgálatot működtetett:

„Szivárvány” Fogyatékos Személyek Nappali Intézménye, Tiszavasvári, Vasvári Pál u. 87. sz. alatti székhellyel, valamint a „Kapocs” Szenvedélybetegek Nappali Intézete, Tiszavasvári Vasvári Pál u. 55. sz. alatti székhellyel. Mindkét ellátás székhelyen nyújtott szolgáltatás volt. Az engedélyezési eljárás eredményeként 2011-ben a két intézményből egyet hozott létre a TELSE, TELSE-Szociális Szolgáltató elnevezéssel. Ennek székhelyén, a Vasvári Pál u. 55. sz. alatt működött a „Fordulópont” Pszichoszociális Szolgálat is, melyet mivel a szolgáltatás nyújtásának helye azonos a nappali ellátásokkal szintén integrált a központi intézménybe.

A TELSE által 2011-re tervezett fejlesztései az alábbiak voltak:

A nappali ellátásuk férőhelyszám bővítése, családi napközi indítása (7 fő csecsemő és 7 fő iskoláskorú gyermek részére), elsősorban a rászoruló ellátottjaik részére. Ennek oka: A munkavállalást nehezíti, hogy a bölcsőde túl messze van a város központi és büdi részéhez, így sok anyukának jelent problémát az anyasággal járó felelősség, feladatok megértése, felvállalása. Ezért a fenntartó úgy gondolja, hogy a családi napközi egy jó lehetőség arra, hogy ezek a szülők (gyermekük mellett) napi szinten gondozva legyenek.

Ezenkívül további fejlesztési irányként a TELSE egy pszichiátriai nappali intézmény, valamint támogató szolgálat kialakítását jelölte meg, ugyanis a meglévő nem mindig tudja kielégíteni a fenntartónál jelentkező igényeket.

Ezeket a fejlesztéseket a jogszabályok változása és forráshiány miatt az egyesület átütemezte, de folyamatosan dolgozik azon, hogy megtalálja a megvalósításhoz szükséges eszközöket.

Az intézmény a fogyatékosok társadalmi integrációját elősegítő tevékenysége keretében több színházi előadás került bemutatásra, amelyben egészséges emberek és fogyatékkal élők szerepeltek együtt.

2012-ben a Találkozások Házában került megrendezésre az a jótékonyági céllal szervezett „József, az álomlátó” című bibliai témájú zenés darab, melyet a Tiszamenti Emberek Lelki Segítő Egyesülete és a Tini-tanoda Művészeti Egyesület közösen adtak elő. A bevételből az egyesület által ellátottak számára szerveztek színjátzó körü foglalkozást. A 3 felvonásos zenés színdarab előadásának előkészítésekor a forgatókönyvet, a rendezést, a jelmezek készítését is az intézményi dolgozók és az intézményben ellátottak végezték az előzőekben említett művészeti egyesülettel közösen.

Az intézmény működése során kézműves foglalkozások keretében készített tárgyak kiállításra kerültek a Találkozások Házában.

Idén a János vitéz előadására készülnek, és a Tini-tanoda által előadott Nyomorultak című színdarab előadásában is közreműködnek.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A fogyatékosági támogatás a súlyosan fogyatékos személy részére járó pénzbeli juttatás.

A támogatás célja, hogy - a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül - anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.

Ki jogosult a fogyatékosági támogatásra?

Az a 18. életévét betöltött súlyosan fogyatékos személy jogosult, aki

- látási fogyatékos,
- hallási fogyatékos,
- értelmi fogyatékos,
- autista,
- mozgásszervi fogyatékos, vagy
- halmozottan fogyatékos,

és állapota tartósan vagy véglegesen fennáll, továbbá önálló életvitelre nem képes vagy mások állandó segítségére szorul,

- állapota kromoszóma-rendellenesség miatt súlyosnak vagy közép súlyosnak minősíthető, és állapota tartósan vagy véglegesen fennáll, továbbá önálló életvitelre nem képes vagy mások állandó segítségére szorul.

A támogatást a Magyar Államkincstár állapítja meg és folyósítja az orvosszakértő szerv szakhatósági állásfoglalása alapján, amely tartalmazza, az igénylő súlyos fogyatékoságának minősítését.

Természetbeni ellátások:

A szociálisan rászorult személy részére az egészségi állapot megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentésére közgyógyellátási igazolvány adható ki. A közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkező személy térítésmentesen jogosult a társadalombiztosítási támogatásba befogadott járóbeteg-ellátás keretében rendelhető gyógyszerekre - ideértve a különleges táplálkozási igényt kielégítő tápszereket is - gyógyszerkerete erejéig gyógyászati segédeszközökre, ideértve a protetikai és fogszabályozó eszközöket is, valamint azok javítására és kölcsönzésére, továbbá az orvosi rehabilitáció céljából igénybe vehető gyógyászati ellátásokra.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

A fizikai, érzékszervi és értelmi fogyatékkal élők számára olyan környezet kialakítása, mely megkönnyíti a közlekedést, a tájékozódást és általában minden olyan tevékenység elvégzését, amelyben az érintett személyek fogyatékoságuk miatt akadályoztatva vannak. Megkülönböztetünk fizikai (az épített környezetre vonatkozó), illetve infokommunikációs (az információkhoz való hozzáférésre vonatkozó) akadálymentesítést.

a) települési önkormányzati tulajdonában lévő középületek akadálymentesítettsége

A középületek akadálymentesítettségéről megállapítható, hogy a városban kizárólag a Polgármesteri Hivatal az, ami teljesen akadálymentesített a többi középület nem vagy csak részben akadálymentesített (például kizárólag rámpával rendelkezik az épület), ezért pályázati támogatás esetén ezek fejlesztése, átalakítása válik szükségessé.

b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

Városunkban a fogyatékkal élők kulturális programokhoz való hozzájutása nagyrészt biztosított, mivel a 2006-ban teljesen felújított Találkozások Háza és Könyvtár fizikai akadálymentesítettsége teljes mértékben megoldott. A Sportlétesítmények esetében szintén felújítás, átalakítás szükséges az akadálymentesítés megvalósításához. Városunk honlapja a látássérültek számára akadálymentes.

c) munkahelyek akadálymentesítettsége

A városban lévő munkahelyek akadálymentesítettségét a program készítése során úgy mértük fel, hogy a program mellékletét képező táblázatot csatoltan megküldtük számos olyan foglalkoztató számára, akik nagyobb létszámú munkaerőt alkalmaznak. A foglalkoztatók az alábbi táblázatok visszaküldésével egyidejűleg nyilatkoztak arról, hogy az akadálymentesítésre vonatkozó adataikat nyilvánosságra hozhatjuk.

Tiszavasvári Polgármesteri Hivatal, teljes munkaidő	Igen/nem								
	Lift	Vakvezető sáv	Mozgáskorlátozottak részére mosdó	Rámpa	Hangos tájékoztatás	Indukciós hurok	Tápi-ntható információ	Jelnyelvi segítség	Egyéb
A foglalkoztató neve és a foglalkoztatás jellege:	igen	igen	igen	igen	nem	igen	igen	nem	-

Pro-Team Nonprofit Kft.	Igen/nem								
	Lift	Vak-vezető sáv	Mozgáskorlátozottak részére mosdó	Rámpa	Hangos tájékoztatás	Indukciós hurok	Tápi- nt- ható infor- máció	Jel- nyelvi segít- ség	Egyéb
A foglalkoztató neve és a foglalkoztatás jellege:	nem	nem	nem	nem	igen	nem	igen	igen	-

Járműszerelvényt Gyártó Zrt. – fémszerkezet gyártása	Igen/nem								
	Lift	Vak-vezető sáv	Mozgáskorlátozottak részére mosdó	Rámpa	Hangos tájékoztatás	Indukciós hurok	Tápi- nt- ható infor- máció	Jel- nyelvi segít- ség	Egyéb
A foglalkoztató neve és a foglalkoztatás jellege:	nem	nem	nem	nem	nem	nem	igen	nem	-

d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

A Szabolcs Volán Zrt. forgalomirányítás és utas tájékoztatási rendszert épített ki a helyközi járatokon. A korszerűsítés kiterjedt a GPS alapú fedélzeti pénztárgépekre az utastájékoztató kijelzőire, a hangos információközlő berendezésekre valamint az utasszámlálóra és az üzemanyagszint mérő berendezésekre. Városunkban egy helyi autóbusz járat működik, amely elsősorban a gyerekek iskolábajárásáról gondoskodik, a fogyatékkal élők azt nem veszik igénybe.

e) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

Nincs adat.

f) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Nincs adat.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A városban lévő középületek akadálymentesítettségének hiánya.	Nyertes pályázat esetén akadálymentesítettség megvalósítása.
Fogyatékos emberek foglalkoztatásának hiánya.	Fogyatékos emberek foglalkoztatásának elősegítése munkáltatói szemléletformálással.
Társadalmi integrációs problémák.	Érzékenyítő program.

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

Nincs adat.

b) önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

Tiszavasvárinak számos testvérvárosi kapcsolata alakult ki az elmúlt időszakban, melyek többsége több évtizedes múlttal tekint vissza.

Városunk hat erdélyi településsel ápol testvérvárosi kapcsolatot: Tusnádfürdővel, Csíkszentsimonnal, Felsőbányával, Szilágysomlyóval, Körösfővel, Sárközújlakkal.

Tiszavasvári, Szilágysomlyó és Keszthely városok között Pethe Ferenc Kulturális Együttműködési Megállapodás született, amelynek színterei tovább bővíthetők. Körösfővel városunk szülötte, Vasvári Pál életútja és a közös múltunkra alapozott hagyományápolás kapcsolja össze városunkat. Sárközújlakkal közösen pályáztunk strandfejlesztésre, turizmusfejlesztésre a PHARE CBC 2003. évi programjában.

Prin várossal a már Klebelsberg Intézményfenntartó központ által működtetett Tiszavasvári Általános Iskola Kabay János Iskolai Egysége több éve tartalmas kapcsolatot alakított ki, amelynek továbbfejlesztésére megvan a készség Prin város vezetése részéről.

Legfrissebb kapcsolataink a török Osmaniye, az iráni Ardabil, a kínai YiChun és az azerbajdzsáni Agdam városával alakultak ki.

Tiszavasvári Város Önkormányzata 146/2012. (VI.28.) Kt. számú határozatával fogadta el a városban működő Ruszin Nemzetiségi Önkormányzattal fennálló együttműködési megállapodását.

A Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat a Görög Katolikus Egyházközösséggel együttműködve végzik tevékenységüket például: egyházi ünnepek megtartása, városi rendezvényeken való részvétel, családi nap szervezése, közös főzés, szabadidős programok. Önkéntes feladatokat is ellátnak például a büdi sírkert rendbetétele.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

Tiszavasvári Városa 2013. 06. 30. napjáig a Tiszavasvári Többcélú Kistérségi Társulás tagja. Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX törvény IV. fejezete rendelkezik az önkormányzati társulásokról. Ennek alapján a települési önkormányzatok többcélú kistérségi társulásáról szóló 2004. évi CVII. törvény 2013. január 1. napjával hatálytalan, így a társulások legkésőbb 2013. 06. 30-ig működhetnek, azután a törvény erejénél fogva megszűnnek.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Nincs adat.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Nincs adat.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában

Nincs adat.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába

Az Esélyegyenlőségi Program készítése során mind a helyzetelemzésnél, mind a problémákra kidolgozott intézkedési tervek elkészítésénél folyamatos telefonos, és személyes egyeztetések zajlottak le a bevont partnerekkel. A kidolgozott esélyegyenlőségi program képviselő-testület általi megtárgyalását, és elfogadását megelőzően, megküldésre kerülnek valamennyi intézkedési tervben érintett intézmény, partner számára véleményalkotás céljából.

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása

Az esélyegyenlőségi program a képviselő-testület általi megtárgyalását, és elfogadását követően kihirdetésre kerül a város honlapján (www.tiszavasvari.hu), valamint a Polgármesteri Hivatal hirdetőtábláján, hogy bárki számára megismerhető legyen, és észrevételt tehessen a város lakossága.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mély-szegénységben élők	<ol style="list-style-type: none"> 1. Alacsony iskolai végzettség. 2. Az elsősorban szegénységben élő családok lakta utcákban infrastruktúra javítása. 3. 50% fölötti a tartós munkanélküliek aránya. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. A 8 általános iskolai végzettek számának növelése, Tanoda program. 2. Utak aszfaltozása, járdák építése. 3. Munkahelyteremtés, továbbképzések, átképzések.
Gyermekek	<ol style="list-style-type: none"> 1. A gyerekek körében terjednek a különböző betegségek. A gyerekorvos által ellátott esetek száma 2000-rel nőtt 2008. óta. 2. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolások körében 57%. 3. Alacsony iskolai végzettség. 4. A Tiszavasvári Egyesített Óvodai Intézmény Fülemüle óvodai egységben férőhelyhiány. 5. Védőnői Szolgálat munkájánál infrastrukturális hiányosságok. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szűrővizsgálatok gyakoriságának növelése, felvilágosító programok szervezése. 2. A 2H-s, 3H-s gyerekek szülei számára képzések szervezése, munkahelyek teremtése. 3. A 8 általános iskolai végzettek számának növelése, Tanoda Program. 4. Az óvodai férőhelyek számának növelése csoportszoba kialakításával. 5. Számítógépes adatbázis, informatikai hálózat fejlesztése, építményi adottságok javítása.
Idősek	<ol style="list-style-type: none"> 1. Egyedülálló idősök elmagányosodása. 2. Informatikai ismeretek hiánya. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Civil kezdeményezések. 2. Képzés az idős korosztály számára.
Nők	<ol style="list-style-type: none"> 1. 2008-2012 viszonylatában a munkanélküli nők száma 8,5%-ról 11%-ra emelkedett. 2. Védőnői Szolgálat munkájánál infrastrukturális hiányosságok. 3. A Tiszavasvári Egyesített Óvodai Intézmény Fülemüle óvodai egységben férőhelyhiány. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Munkahelyteremtő programok. 2. Számítógépes adatbázis, informatikai hálózat fejlesztése, építményi adottságok javítása. 3. Az óvodai férőhelyek számának növelése csoportszoba kialakításával.
Fogyatékkal élők	<ol style="list-style-type: none"> 1. A városban lévő középületek akadálymentesítettségének hiánya. 2. Fogyatékos emberek foglalkoztatásának hiánya. 3. Társadalmi integrációs problémák. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nyertes pályázat esetén akadálymentesítettség megvalósítása. 2. Fogyatékos emberek foglalkoztatásának elősegítése munkáltatói szemléletformálással. 3. Érzékenyítő program.

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mély-szegénységben élők	1. „Vissza a munka világába!” 2. „Jó utat mindenkinek.” 3. „Tudással a jövőbe”	1. - Tartós munkanélküliek - önkormányzat és intézményei - civil szervezetek 2. - Szegényebbek által lakott városrészen élők - önkormányzat (felelős) - civil szervezetek - építési vállalkozók 3. - mélyszegénységben élők és romák - Magiszter Alapítványi Óvoda, Általános Iskola, Középiskola és Szakiskola (felelős) - önkormányzat - általános iskolák
Gyermekek	1. „Ép testben ép lélek” 2. „Munkával a hátrányok ellen” 3. „Tanoda Program” 4. „Óvodában cseperedni” 5. „Infrastruktúra-fejlesztés”	1. – önkormányzat - Tiszavasvári Szociális-, Gyermejjóléti és Egészségügyi Szolgáltató központ (felelős) (védőnők) - orvosok Járási ÁNTSZ 2. – 2H-s, 3H-s gyerekek és szüleik - önkormányzat 3. – mélyszegénységben élők és romák - Magiszter Alapítványi Óvoda, Általános Iskola, Középiskola és Szakiskola (felelős) - általános iskolák 4. – óvodák - önkormányzat (felelős) 5. – nők - gyerekek - Tiszavasvári Szociális-, Gyermejjóléti és Egészségügyi Szolgáltató központ (felelős) - önkormányzat
Idősek	1. „Derűs időskor” 2. „Klikkelj rá nagy!”	1. – nyugdíjasok, idősek - önkormányzat - TISZEK idősek klubja (felelős) , idősek civil szerveződései - civil szervezetek 2. – idősek - önkormányzat - civil szervezetek - önkormányzat-Találkozások Háza (felelős)
Nők	1. „Nők a munkában.” 2. „Infrastruktúra-fejlesztés” 3. „Óvodában cseperedni”	1. - munkanélküli nők - önkormányzat és intézményei - önkormányzat-Városi Kincstár (felelős) - civil szervezetek 2. – nők - gyerekek - Tiszavasvári Szociális-, Gyermejjóléti és Egészségügyi Szolgáltató központ (felelős) - önkormányzat

		3. óvodák - önkormányzat (felelős)
Fogyatékkal élők	1. „Akadálymentes város” 2. „Közösen dolgozzunk!” 3. „Együtt egymásért.”	1. – fogyatékkal élők - önkormányzat (felelős) - civil szervezetek 2. – fogyatékkal élők - önkormányzat - munkáltatók - Tiszamenti Emberek Lelki Segítő Egyesülete (felelős) - civil szervezetek, egyesületek - Szociális- és Egészségügyi Szolgáltató Központ - Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Tiszavasvári Járási Hivatal Járási Munkaügyi Központja 3. - fogyatékkal élők - önkormányzat - Tiszamenti Emberek Lelki Segítő Egyesülete (felelős) - Szociális- és Egészségügyi Szolgáltató Központ - civil szervezetek, egyesületek

Jövőképünk

„A valódi esélyegyenlőség azt jelenti, hogy az adott személy szinte láthatatlanul belesimul a társadalomba, mint annak egy alkotóeleme: tanul, felnő, dolgozik, eltartja magát, szeret és szeretik, éli az életét, mint mindenki más.”⁴²

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák a társadalom fontos, értékes tagjának érezhetik magukat.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők lehetőséget kapjanak helyzetük javítására.

Kiemelt területnek tartjuk a tehetséges gyerekek fejlesztését, „elkallódásának” megakadályozását.

Folyamatosan odafigyelünk arra, hogy a városban élők idősen is hasznosnak érezhessék magukat.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén a munkába állás feltételeinek javítását, a családon belüli szerepvállalásuk fontosságának figyelembevételét.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők társadalmi, munkaerő-piaci integrációjára.

---

⁴² Forrás: Kálmán Zsófia, Könczei György: A Taigetosztól az esélyegyenlőségig, Osiris Kiadó, 2002.

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Mélyszegénységben élők és romák célcsoportjának helyzetelemzése alapján megállapított problémákra kidolgozott intézkedési tervek

Intézkedés címe: 1.	„Vissza a munka világába!”
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	2012-ben a tartós munkanélküliek aránya 50% fölötti.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A tartós munkanélküliek arányának csökkentése 5%-kal. R: A tartós munkanélküliek számára átképzések szervezése, lefolytatása. K: A 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek számára munkalehetőség biztosítása. H: A tartós munkanélküliek számának csökkentése 5%-kal.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. Tartós munkanélküliek számának pontos meghatározása. 2. Igényfelmérés. 3. Átképzés megszervezése. 4. Munkahelyteremtés.
Résztvevők és felelős	- tartós munkanélküliek - önkormányzat
Partnerek	- civil szervezetek - önkormányzat és intézményei - Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Tiszavasvári Járási Hivatal Járási Munkaügyi Központja
Határidő(k) pontokba szedve	R: 2014. jan – 2014. dec. K: 2015. jan. – 2020. dec. H: 2020. jan. – 2024. dec.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R: A képzésen részt vevők száma. K: Tartós munkanélküliek számának csökkenése. H: A tartós munkanélküliek számának csökkentése 5%-kal. A fenntarthatóság függ az anyagi és tárgyi feltételektől. Folyamatos.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	érdektelenség – kampány, tájékoztatás forráshiány - pályázatok lemorzsolódás – személyes megkeresés
Szükséges erőforrások	tárgyi és személyi feltételek, anyagi forrás

Intézkedés címe: 2.	„Jó utat mindenkinek.”
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az elsősorban szegénységben élő családok lakta utcákban infrastruktúra javítása
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Infrastrukturális ellátottság növelése. R: Járdák építése. K: Utak minőségének javítása, kátyúzás. H: Aszfalt készítése azokban az utcákban, ahol jelenleg földút található.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. Utak feltérképezése, javítandó hibák, hiányosságok feltárása. 2. Lakosok tájékoztatása. 3. Út- és járdaépítési munkák megszervezése. 4. Út- és járdaépítés.
Résztvevők és felelős	- szegényebbek által lakott városrészen élők - önkormányzat - civil szervezetek Felelős: önkormányzat
Partnerek	- civil szervezetek - önkormányzat - építési vállalkozók
Határidő(k) pontokba szedve	R: 2014. jún. – 2014. nov. K: 2014. nov. – 2015. ápr. H: 2015. máj. – 2015. okt.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R: Megépített járdák száma. K: Kijavított utak száma. H: A földutak számának csökkenése. A fenntarthatóság függ az anyagi és tárgyi feltételektől. Az önkormányzati költségvetési keret határozza meg a javítási és építési munkálatok mértékét.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	forráshiány - pályázatok
Szükséges erőforrások	tárgyi és személyi feltételek, anyagi forrás

Intézkedés címe: 3.	„Tudással a jövőbe”
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A mélyszegénységben élők és a romák körében magas az alacsony iskolai végzettségűek aránya.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A 8 általános végzettségűek számának növelése a mélyszegénységben élők és romák körében. R: A Tanoda Programba való aktív bekapcsolódás. K: A mélyszegénységben élők és a romák számára a program lebonyolítása. H: Az általános iskolát sikeresen elvégzők és továbbtanulók számának növelése.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. Tájékoztatás a programról. 2. Program szervezése. 3. A Tanoda Program megvalósulása.
Résztevők és felelős	- mélyszegénységben élők és romák - Magiszter Alapítványi Óvoda, Általános Iskola, Középiskola és Szakiskola - önkormányzat Felelős: Magiszter Alapítványi Óvoda, Általános Iskola, Középiskola és Szakiskola
Partnerek	- Magiszter Alapítványi Óvoda, Általános Iskola, Középiskola és Szakiskola - önkormányzat - általános iskolák
Határidő(k) pontokba szedve	A program 2013. március 1. napjától jelenleg is működik. Időtartama 24 hónap.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R: A Programban részt vevők száma. K: A Programot sikeresen teljesítők és továbbtanulók aránya. H: A 8 általánosnál alacsonyabb végzettségűek számának csökkenése. A fenntarthatóság függ az anyagi és tárgyi feltételektől.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	lemerzsolódás – folyamatos ösztönzés
Szükséges erőforrások	tárgyi és személyi feltételek, anyagi forrás

Gyermekek célcsoportjának helyzetelemzése alapján megállapított problémákra kidolgozott intézkedési tervek

Intézkedés címe: 1.	„Ép testben ép lélek”
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A gyermekek körében terjednek a különböző betegségek – tetvesség 70-80%, TBC, rüh, ótvar. A gyermekorvosok által ellátott esetek száma 2000-rel nőtt 2008 óta.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A betegségek terjedésének mérséklése. R: A gyermekek számára felvilágosító programok szervezése. K: Szűrővizsgálatok gyakoriságának növelése. H: A gyermekek körében terjedő betegségek mérséklése.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. Helyzetfelmérés. 2. Gyermekek, szülők tájékoztatása. 3. Felvilágosító programok megszervezése. 4. Szűrővizsgálatok szervezése, gyakoriságának növelése.
Résztevők és felelős	- önkormányzat - Tiszavasvári Szociális-, Gyermekjóléti és Egészségügyi Szolgáltató Központ (védőnők) - orvosok Felelős: Tiszavasvári Szociális-, Gyermekjóléti és Egészségügyi Szolgáltató Központ
Partnerek	- Járási ÁNTSZ - Tiszavasvári Szociális-, Gyermekjóléti és Egészségügyi Szolgáltató Központ - orvosok - önkormányzat
Határidő(k) pontokba szedve	R: 2013. szept. – 2013. dec. K: 2014. jan. – 2014. aug. H: 2014. szept. – 2015. jún.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R: A felvilágosító programok sikeres megvalósulása. K: Szűrővizsgálatok száma. H: Betegségek számának csökkenése. A fenntarthatóság függ az anyagi és tárgyi feltételektől. Időszakos.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	érdektelenség - ösztönzés
Szükséges erőforrások	tárgyi és személyi feltételek, anyagi forrás

Intézkedés címe: 2.	„Munkával a hátrányok ellen.”
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolások körében 57%.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók számának csökkentése 54%-ra. R: A halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek szülei számára magasabb iskolai végzettség megszerzésének elősegítése. K: A hátrányos, és a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek szüleinek munkahelyteremtő programokba való bevonása. H: A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók számának csökkentése 54%-ra.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. Igényfelmérés. 2. Felnőttoktatás megvalósítása. 3. Munkahelyteremtő programok szervezése, érintettek közmunkaprogramba való bevonása. 4. Monitoring.
Résztvevők és felelős	- hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek és szülei - önkormányzat
Partnerek	- önkormányzat - Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Tiszavasvári Járási Hivatal Járási Munkaügyi Központja
Határidő(k) pontokba szedve	R: 2013. okt. – 2014. máj. K: 2014. jún. – 2014. dec. H: 2015. jan. – 2015. ápr.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R: A felnőttoktatásba sikeresen bevontak száma. K: Munkahelyteremtő programokba bevontak száma. H: A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók számának csökkenése. A fenntarthatóság függ az anyagi és tárgyi feltételektől. Finanszírozás elsősorban pályázati forrásból.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	érdektelenség – folyamatos ösztönzés forráshiány - pályázat lemorzsolódás – ösztönzés, motiválás
Szükséges erőforrások	tárgyi és személyi feltételek, anyagi forrás

Intézkedés címe: 3.	„Tanoda Program”
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A mélyszegénységben élők és a romák körében magas az alacsony iskolai végzettségűek aránya.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A 8 általános végzettségűek számának növelése a mélyszegénységben élők és romák körében. R: A Tanoda Programba való aktív bekapcsolódás. K: A program lebonyolítása. H: Az általános iskolát sikeresen elvégzők és továbbtanulók számának növelése.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. Program megszervezése. 2. A Tanoda Program megvalósulása.
Résztvevők és felelős	- mélyszegénységben élők és romák - Magiszter Alapítványi Óvoda, Általános Iskola, Középiskola és Szakiskola Felelős: Magiszter Alapítványi Óvoda, Általános Iskola, Középiskola és Szakiskola
Partnerek	- Magiszter Alapítványi Óvoda, Általános Iskola, Középiskola és Szakiskola - általános iskolák
Határidő(k) pontokba szedve	A program 2013. március 1. napjától folyamatosan működik. Időtartama 24 hónap.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R: A Programban részt vevők száma. K: A Programot sikeresen teljesítők és továbbtanulók aránya. H: A 8 általánosnál alacsonyabb végzettségűek számának csökkenése. A fenntarthatóság függ az anyagi és tárgyi feltételektől.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	lemorzsolódás – folyamatos ösztönzés
Szükséges erőforrások	tárgyi és személyi feltételek, anyagi forrás

Intézkedés címe: 4.	„Óvodában cseperedni.”
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A Tiszavasvári Egyesített Óvodai Intézmény Fülemüle óvodai egységben férőhelyhiány
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	<p>Az óvodai férőhelyek számának növelése a Fülemüle Óvodában egy új csoportszoba kialakításával az ÉAOP-4.1.1./A-11-2012. 0006 számú pályázat keretében.</p> <p>R: Pályázatokból, önkormányzati költségvetésből infrastrukturális háttér megteremtése a 20 fős csoportszoba kialakításához.</p> <p>K: Óvodai csoportszoba kialakítása.</p> <p>H: Csoportszoba fenntartása.</p>
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<p>1. Óvodás korú gyermekek számának felmérése.</p> <p>2. Pályázat megvalósítása.</p> <p>3. Kapacitások pótlása – amennyiben szükséges, új munkaerő felvétele.</p> <p>4. Fenntartás, további korszerűsítés megpályázása, megszervezése lehetőség szerint.</p>
Résztevők és felelős	<p>- óvodák</p> <p>- önkormányzat</p> <p>Felelős: önkormányzat</p>
Partnerek	<p>- önkormányzat</p> <p>- óvoda</p>
Határidő(k) pontokba szedve	<p>R: 2013. júl. – 2013. aug.</p> <p>K: 2013. szept. - okt.</p> <p>H: 2013. nov.-2018. okt.</p>
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	<p>R: Infrastrukturális háttér megteremtése.</p> <p>K: Elkészült csoportszoba</p> <p>H: Fenntartás, működtetés pályázatban meghatározott adatai.</p> <p>A fenntarthatóság függ az anyagi és tárgyi feltételektől.</p>
Kockázatok és csökkentésük eszközei	<p>forráshiány-pályázat</p> <p>munkaerő-hiány – átképzés, felvétel</p>
Szükséges erőforrások	tárgyi és személyi feltételek, anyagi forrás

Intézkedés címe: 5.	„Infrastruktúra – fejlesztés”
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A Védőnői Szolgálat munkájánál infrastrukturális hiányosságok.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A Védőnői Szolgálat munkájánál infrastruktúra fejlesztése. R: Számítógépes adatbázis létrehozása. K: A meglévő informatikai hálózat fejlesztése. H: Az építmenyi adottságok javítása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. Igényfelmérés. 2. Infrastruktúrafejlesztés. 3. Pályázatok figyelése, költségvetés megtervezése.
Résztvevők és felelős	<ul style="list-style-type: none"> - nők - gyerekek - Tiszavasvári Szociális-, Gyermekjóléti és Egészségügyi Szolgáltató Központ - önkormányzat <p>Felelős: Tiszavasvári Szociális-, Gyermekjóléti és Egészségügyi Szolgáltató Központ, Önkormányzat</p>
Partnerek	<ul style="list-style-type: none"> - önkormányzat - Tiszavasvári Szociális-, Gyermekjóléti és Egészségügyi Szolgáltató Központ
Határidő(k) pontokba szedve	Sikeres, eredményes pályázatoktól függően folyamatos.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	<p>R: Számítógépes adatbázis megvalósulása. K: A megvalósult informatikai hálózat fejlesztés (pl.: elektronikus programok, számítógép). H: Infrastrukturális fejlesztés megvalósulása (épületek felújítása).</p> <p>A fenntarthatóság függ az anyagi és tárgyi feltételektől. Folyamatos.</p>
Kockázatok és csökkentésük eszközei	forráshiány – pályázatok
Szükséges erőforrások	tárgyi és személyi feltételek, anyagi forrás

Nők célcsoportjának helyzetelemzése alapján megállapított problémákra kidolgozott intézkedési tervek

Intézkedés címe: 1.	„Nők munkában.”
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	2008-2012 viszonylatában a munkanélküli nők száma 8,5%-ról 11%-ra emelkedett.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A munkanélküli nők számának 8,5%-ra csökkentése. R: A munkanélküli nők számára átképzések szervezése, lefolytatása. K: A regisztrált női munkanélküliek számára munkalehetőség biztosítása. H: A munkanélküli nők számának 8,5%-ra csökkentése.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. Munkanélküli nők számának pontos meghatározása. 2. Igényfelmérés. 3. Átképzés megszervezése. 4. Munkahelyteremtés, női munkavállalók közmunkaprogramba való minél nagyobb számú bevonása.
Résztvevők és felelős	- munkanélküli nők - önkormányzat Felelős: önkormányzat - Városi Kincstár
Partnerek	- civil szervezetek - önkormányzat és intézményei - Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Tiszavasvári Járási Hivatal Járási Munkaügyi Központja
Határidő(k) pontokba szedve	R: 2014. jan. – 2014. dec. K: 2015. jan. – 2016. dec. H: 2017. jan. – 2017. dec.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R: A képzésen részt vevők száma. K: Munkanélküli nők számának csökkenése. H: A munkanélküli nők számának csökkenése 8,5%-ra. A fenntarthatóság függ az anyagi és tárgyi feltételektől. Folyamatos.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	érdektelenség – kampány, tájékoztatás forráshiány - pályázatok lemorzsolódás – személyes megkeresés
Szükséges erőforrások	tárgyi és személyi feltételek, anyagi forrás

Intézkedés címe: 2.	„Infrastruktúra – fejlesztés”
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A Védőnői Szolgálat munkájánál infrastrukturális hiányosságok.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A Védőnői Szolgálat munkájánál infrastruktúra fejlesztése. R: Számítógépes adatbázis létrehozása. K: A meglévő informatikai hálózat fejlesztése. H: Az építmenyi adottságok javítása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. Igényfelmérés. 2. Infrastruktúrafejlesztés. 3. Pályázatok figyelése, költségvetés megtervezése.
Résztvevők és felelős	<ul style="list-style-type: none"> - nők - gyerekek - Tiszavasvári Szociális-, Gyermekjóléti és Egészségügyi Szolgáltató Központ - önkormányzat <p>Felelős: Tiszavasvári Szociális-, Gyermekjóléti és Egészségügyi Szolgáltató Központ</p>
Partnerek	<ul style="list-style-type: none"> - önkormányzat - Tiszavasvári Szociális-, Gyermekjóléti és Egészségügyi Szolgáltató Központ
Határidő(k) pontokba szedve	Sikeres, eredményes pályázatoktól függően folyamatos.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	<p>R: Számítógépes adatbázis megvalósulása. K: A megvalósult informatikai hálózat fejlesztés (pl.: elektronikus programok, számítógép). H: Infrastrukturális fejlesztés megvalósulása (épületek felújítása).</p> <p>A fenntarthatóság függ az anyagi és tárgyi feltételektől. Folyamatos.</p>
Kockázatok és csökkentésük eszközei	forráshiány – pályázatok
Szükséges erőforrások	tárgyi és személyi feltételek, anyagi forrás

Intézkedés címe: 3.	„Óvodában cseperedni.”
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A Tiszavasvári Egyesített Óvodai Intézmény Fülemüle óvodai egységben férőhelyhiány
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	<p>Az óvodai férőhelyek számának növelése a Fülemüle Óvodában egy új csoportszoba kialakításával az ÉAOP-4.1.1./A-11-2012. 0006 számú pályázat keretében.</p> <p>R: Pályázatokból, önkormányzati költségvetésből infrastrukturális háttér megteremtése a 20 fős csoportszoba kialakításához.</p> <p>K: Óvodai csoportszoba kialakítása.</p> <p>H: Csoportszoba fenntartása.</p>
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<p>1. Óvodás korú gyermekek számának felmérése.</p> <p>2. Pályázat megvalósítása.</p> <p>3. Kapacitások pótlása – amennyiben szükséges, új munkaerő felvétele.</p> <p>4. Fenntartás, további korszerűsítés megpályázása, megszervezése lehetőség szerint.</p>
Résztevők és felelős	<p>- óvodák</p> <p>- önkormányzat</p> <p>Felelős: önkormányzat</p>
Partnerek	<p>- önkormányzat</p> <p>- óvoda</p>
Határidő(k) pontokba szedve	<p>R: 2013. júl. – 2013. aug.</p> <p>K: 2013. szept. - okt.</p> <p>H: 2013. nov.-2018. okt.</p>
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	<p>R: Infrastrukturális háttér megteremtése.</p> <p>K: Elkészült csoportszoba.</p> <p>H: Fenntartás, működtetés pályázatban meghatározott adatai.</p> <p>A fenntarthatóság függ az anyagi és tárgyi feltételektől.</p>
Kockázatok és csökkentésük eszközei	<p>forráshiány-pályázat</p> <p>munkaerő-hiány – átképzés, felvétel</p>
Szükséges erőforrások	tárgyi és személyi feltételek, anyagi forrás

Idősek célcsoportjának helyzetelemzése alapján megállapított problémákra kidolgozott intézkedési tervek

Intézkedés címe: 1.	„Derűs időskor”
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A magányérzet kialakulásával nem csak az idősek mentális állapota lehet rosszabb, hanem elidegenedhetnek a családtól is.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Az elmagányosodás, családtól való elidegenedés megelőzése. R: Szabadidős programok szervezése az idősek számára. K: A magányos idősek bevonása a programokba, a városi életbe. H: Az elmagányosodás, elidegenedés csökkentése, megelőzése.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. Magányos idősek számának felmérése. 2. Szabadidős programok szervezése. 3. Programokba való bevonás. 4. Idősek meghívása önkormányzati rendezvényeken való részvételre. 5. Fontosság érzetének erősítése.
Résztvevők és felelős	- nyugdíjasok, idősek - önkormányzat - TISZEK idősek klubja, idősek civil szerveződései - Felelős: TISZEK idősek klubja
Partnerek	- civil szervezetek - önkormányzat - TISZEK idősek klubja, idősek civil szerveződései
Határidő(k) pontokba szedve	R: 2014. jan. – 2014. máj. K: 2014. máj. – 2014. okt. H: 2014. nov. – 2015. máj.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R: Program megszervezésének eredményessége. K: Programban résztvevők száma. H: Hány fő érzi magát fontosnak, kevésbé magányosnak a programok után. A fenntarthatóság függ az anyagi és tárgyi feltételektől. Folyamatos.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	forráshiány – pályázatok motiválatlanság – folyamatos ösztönzés
Szükséges erőforrások	tárgyi és személyi feltételek, anyagi forrás

Intézkedés címe: 2.	„Klikkelj rá nagy!”
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Időskorú lakosság 65,5%-a nem tudja használni a számítógépet.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Az idős társadalom informatikai ismereteinek javítása. R: Az idősök számára informatikai képzések szervezése. K: Az idősök számára informatikai képzések megvalósítása. H: Az idős társadalom informatikai ismereteinek javítása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. Igényfelmérés. 2. Pályázatfigyelés. 3. Képzés szervezése. 4. Képzés megvalósítása.
Résztvevők és felelős	- idősök - önkormányzat Felelős: önkormányzat - Találkozások Háza
Partnerek	- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Tiszavasvári Járási Hivatal Járási Munkaügyi Központja - civil szervezetek - önkormányzat - Találkozások Háza
Határidő(k) pontokba szedve	Sikeres, eredményes pályázatokról függően folyamatos.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R: Idősök számára szervezett informatikai képzések száma. K: Idősök számára megvalósított informatikai képzések száma. H: Számítógépet használni tudó idősök száma. A fenntarthatóság függ az anyagi és tárgyi feltételektől. Folyamatos.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	forráshiány – pályázat motiválatlanság – ösztönzés, figyelemfelhívás
Szükséges erőforrások	tárgyi és személyi feltételek, anyagi forrás

Fogyatékosok célcsoportjának helyzetelemzése alapján megállapított problémákra kidolgozott intézkedési tervek

Intézkedés címe: 1.	„ Akadálymentes város”
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A városban lévő középületek akadálymentesítettségének hiánya.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Akadálymentesítettség megvalósítása. R: Akadálymentesítettség megszervezése (helyzetfelmérés). K: A fogyatékoság típus gyakoriságától függő részleges akadálymentesítettség megvalósítása. H: Középületek teljes akadálymentesítettsége.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. Helyzetfelmérés. 2. Pályázatfigyelés. 3. Pályázatok benyújtása. 4. Infrastruktúrafejlesztés az akadálymentesítettség megvalósítása érdekében.
Résztvevők és felelős	- fogyatékkal élők - önkormányzat Felelős: önkormányzat
Partnerek	- civil szervezetek - önkormányzat
Határidő(k) pontokba szedve	Sikeres, eredményes pályázatoktól függően folyamatos.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R: Helyzetfelmérés mértéke. K: Infrastruktúrafejlesztés mértéke. H: Infrastruktúrafejlesztés mértéke. A fenntarthatóság függ az anyagi és tárgyi feltételektől, az önkormányzati költségvetésben meghatározott keretek között.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	forráshiány - pályázat
Szükséges erőforrások	tárgyi és személyi feltételek, anyagi forrás

Intézkedés címe: 2.	„Közösen dolgozzunk!”
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Fogyatékos emberek foglalkoztatásának hiánya.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Fogyatékos emberek foglalkoztatásának elősegítése munkáltatói szemléletformálással. R: A fogyatékkal élők és ép emberek integrációja. K: Foglalkoztatást elősegítő programok. H: Fogyatékos emberek foglalkoztatottságának növekedése.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. Helyzetfelmérés. 2. Érzékenyítő programok szervezése az integráció érdekében. 3. Pályázatfigyelés. 4. Pályázatok benyújtása.
Résztvevők és felelős	<ul style="list-style-type: none"> - fogyatékkal élők - önkormányzat - munkáltatók - Tiszamenti Emberek Lelki Segítő Egyesülete (TELSE) Felelős: TELSE
Partnerek	<ul style="list-style-type: none"> - civil szervezetek, egyesületek - önkormányzat - munkáltatók - Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Tiszavasvári Járási Hivatal Járási Munkaügyi Központja - Szociális- és Egészségügyi Szolgáltató Központ
Határidő(k) pontokba szedve	Sikeres, eredményes pályázatoktól függően folyamatos.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R: A fogyatékos és ép emberek közös programjaiban részt vevők száma. K: Megvalósuló programok, pályázatok száma. H: A városban foglalkoztatott fogyatékkal élő személyek száma. A fenntarthatóság függ az anyagi és tárgyi feltételektől. Folyamatos.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	forráshiány - pályázat
Szükséges erőforrások	tárgyi és személyi feltételek, anyagi forrás

Intézkedés címe: 3.	„Együtt egymásért.”
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Társadalmi integrációs problémák.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Fogyatékkal élők és ép emberek társadalmi integrációjának elősegítése. R: Helyzetelemzés, integrációs lehetőségek felmérése. K: Érzékenyítő programok szervezése, megvalósítása. H: A fogyatékkal élők és ép emberek integrációja.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. Helyzetfelmérés. 2. Érzékenyítő programok szervezése az integráció érdekében. 3. Olyan rendezvények szervezése, ahol sérült és ép ember közösen vesz részt, ahol a különböző társadalmi csoporthoz tartozók az élet minél több területén találkozhatnak (sport, kultúra, városi rendezvények).
Résztevők és felelős	<ul style="list-style-type: none"> - fogyatékkal élők - önkormányzat - Tiszamenti Emberek Lelki Segítő Egyesülete - Szociális- és Egészségügyi Szolgáltató Központ - Felelős: Tiszamenti Emberek Lelki Segítő Egyesülete (TELSE)
Partnerek	<ul style="list-style-type: none"> - civil szervezetek, egyesületek - önkormányzat - TELSE
Határidő(k) pontokba szedve	R: 2013. júl. – 2013. dec. K: 2014. jan. – 2015. jan. H: 2015. febr.-tól folyamatosan
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R: Integrációs lehetőségek száma. K: Megvalósuló programok. H: A fogyatékos és ép emberek közös programjaiban részt vevők száma A fenntarthatóság függ az anyagi és tárgyi feltételektől. Folyamatos.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	forráshiány – pályázat érdektelenség – motiválás, kampány
Szükséges erőforrások	tárgyi és személyi feltételek, anyagi forrás

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredménye fenntartható
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1	„Vissza a munka világába!”	2012-ben a tartós munkanélküliek aránya 50% fölötti.	A tartós munkanélküliek arányának csökkentése 5%-kal.	Ez a célkitűzés más koncepcióban nem került feltüntetésre.	R: A tartós munkanélküliek számára átképzések szervezése, lefolytatása. K: A 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek számára munkalehetőség. H: A tartós munkanélküliek számának csökkentése 5%-kal.		R: 2014. jan. – 2014. dec. K: 2015. jan. – 2020. dec. H: 2020. jan. – 2024. dec.	R: A képzésen résztvevők száma. K: Tartós munkanélküliek számának csökkentése. H: A tartós munkanélküliek számának csökkentése 5%-kal.	Tárgyi és személyi feltételek, anyagi forrás.	A fenntartás függ anyagi és technikai feltételektől. Folyamatos
2	„Jó utat mindenkinek.”	Az elsősorban szegénységben élő családok lakta utcákban infrastruktúra javítása.	Infrastrukturális ellátottság növelése.	Közlekedési Koncepció	R: Járdák építése. K: Utak minőségének javítása, kátyúzás. H: Aszfalt készítése azokban az utcákban, ahol jelenleg földút található.	önkormányzat	R: 2014. jún. – 2014. nov. K: 2014. nov. 2015. ápr. H: 2015. máj. – 2015. okt.	R: Megépített járdák száma. K: Kijavított utak száma. H: A földutak számának csökkenése.	Tárgyi és személyi feltételek, anyagi forrás.	A fenntartás függ anyagi és technikai feltételektől. önkormányzat költségvetési keret határáig meg a javítás és építési munkálatok megvalósulását két.
3	„Tudással a jövőbe”	A mélyszegénységben élők és a romák körében magas az alacsony iskolai végzettségűek aránya.	A 8 általános végzettségűek számának növelése a mélyszegénységben élők és a romák körében.	Ez a célkitűzés más koncepcióban nem került feltüntetésre.	R: A Tanoda Programba való aktív bekapcsolódás. K: A mélyszegénységben élők és a romák számára a program lebonyolítása. H: Az általános iskolát sikeresen elvégzők és továbbtanulók számának	Magiszter Alapítványi Óvoda, Általános Iskola, Középiskola és Szakiskola	A program 2013. március 1. napjától jelenleg is működik. Időtartama 24 hónap.	R: A programban résztvevők száma. K: A programot sikeresen teljesítők és továbbtanulók aránya. H: A 8 általánosnál alacsonyabb végzettségűek számának csökkenése.	Anyagi és tárgyi feltételek.	A fenntartás függ anyagi és technikai feltételektől.

					nak növelése.					
II. A gyermekek esélyegyenlősége										
1	„Ép testben ép lélek”	A gyerekek körében terjednek a különböző betegségek – tetvesség 70-80%, TBC, rüh, ótvar. A gyermekorvosok által ellátott esetek száma 2000-rel nőtt 2008. óta.	A betegségek terjedésének mérséklése.	Szociális Kon-	R: A gyerekek számára felvilágosító programok szervezése. K: Szűrővizsgálatok gyakoriságának növelése. H: A gyerekek körében terjedő betegségek mérséklése.	Tiszavasvári Szociális-, Gyermekjóléti és Egészségügyi Szolgáltató Központ.	R: 2013. szept. – 2013. dec. K: 2014. jan. – 2014. aug. H: 2014. szept. – 2015. jún.	R: A felvilágosító programok sikeres megvalósulása. K: Szűrővizsgálatok száma. H: Betegségek számának csökkenése.	Anyagi és tárgyi feltételek.	A fenntartás függ anyagi és t feltételektől. Időszakos.
2	„Munkával a hátrányok ellen.”	A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolások körében 57%.	A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók számának csökkentése 54%-ra.	Szociális Kon-	R: A halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek szülei számára magasabb iskolai végzettség megszerzésének elősegítése. K: A hátrányos, és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek szüleinek munkahelyteremtő programokba való bevonása. H: A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók számának csökkentése 54%-ra.		R: 2013. okt. – 2014. máj. K: 2014. jún. – 2014. dec. H: 2015. jan. – 2015. ápr.	R: A felnőttoktatásban sikeresen bevontak száma. K: Munkahelyteremtő programokba bevontak száma. H: A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók számának csökkenése.	Anyagi és tárgyi feltételek.	A fenntartás függ anyagi és t feltételektől. Finanszírozás elsősorban pályázati rással.
3	„Tanoda Program”	A mélyszegénységben élők és a romák körében magas az alacsony iskolai végzettségűek aránya.	A 8 általános végzettségűek számának növelése a mélyszegénységben élők és romák körében.	Ez a célkitűzés más koncepcióban nem került feltüntetésre.	R: A Tanoda Programba való aktív bekapcsolódás. K: A program lebonyolítása. H: Az általános iskolát sikeresen elvégzők és továbbtanulók számának növelése.	Magiszter Alapítványi Óvoda, Általános Iskola, Középiskola és Szakiskola	A program 2013. március 1. napjától jelenleg is működik. Időtartama 24 hónap.	R: A programban részt vevők száma. K: A programot sikeresen teljesítők és továbbtanulók aránya. H: A 8 általánosnál alacsonyabb végzettségűek számának csökkenése.	Anyagi és tárgyi feltételek.	A fenntartás függ anyagi és t feltételektől.
4	„Óvodában cseperedni.”	A Tiszavasvári Egyesített Óvodai Intézmény Fülemüle óvodai egységben férőhelyhiány.	Óvodai férőhelyek számának növelése a Fülemüle Óvodában csoportszoba kialakítással.	Ez a célkitűzés más koncepcióban nem került feltüntetésre.	R: Pályázatokból, önkormányzati költségvetésből infrastrukturális háttér megteremtése a	önkormányzat	R: 2013. júl. – 2013. aug. K: 2013. szept. – okt.	R: Infrastrukturális háttér megteremtése. K: Elkészült csoportszoba.	Anyagi és tárgyi feltételek.	A fenntartás függ anyagi és t feltételektől.

			tásával.		20 fős csoportszoba kialakításához. K: Óvodai csoportszoba kialakítása. H: Csoportszoba fenntartása.		H: 2013. nov. – 2018. okt.	H: Fenntartás, működ-tetés pályázatban meghatározott adatai.		
5	„Infrastruktúra-fejlesztés”	A Védőnői Szolgálat munkájánál infrastrukturális hiányosságok.	A Védőnői Szolgálat munkájánál infrastruktúra fejlesztése.	Ez a célkitűzés más koncepcióban nem került feltüntetésre.	R: Számítógépes adatbázis létrehozása. K: A meglévő informatikai hálózat fejlesztése. H: Az építményi adottságok javítása.	Tiszavasvári Szociális-, Gyermekjóléti és Egészségügyi Szolgáltató Központ, önkormányzat	Sikeres, eredményes pályázatoktól függően folyamatos.	R: Számítógépes adatbázis megvalósulása. K: A megvalósult informatikai hálózat fejlesztése (pl.: elektronikus programok, számítógép) H: Infrastrukturális fejlesztés megvalósulása (épületek felújítása).	Anyagi és tárgyi feltételek.	A fenntartás függ anyagi és tárgyi feltételektől. Folyamatos
III. A nők esélyegyenlősége										
1	„Nők a munkában.”	2008-2012 viszonylatában a munkanélküli nők száma 8,5%-ról 11%-ra emelkedett.	A munkanélküli nők számának 8,5%-ra csökkentése.	Ez a célkitűzés más koncepcióban nem került feltüntetésre.	R: A munkanélküli nők számára átképzések szervezése, lefolytatása. K: A regisztrált női munkanélküliek számára munkalehetőség biztosítása. H: A munkanélküli nők számának 8,5%-ra csökkentése.	önkormányzat – Városi Kincstár	R: 2014. jan. – 2014. dec. K: 2015. jan. – 2016. dec. H: 2017. jan. – 2017. dec.	R: A képzésen részt vevők száma. K: Munkanélküli nők számának csökkenése. H: A munkanélküli nők számának csökkenése 8,5%-ra.	Anyagi és tárgyi feltételek.	A fenntartás függ anyagi és tárgyi feltételektől. Folyamatos
2	„Infrastruktúra-fejlesztés”	A Védőnői Szolgálat munkájánál infrastrukturális hiányosságok.	A Védőnői Szolgálat munkájánál infrastruktúra fejlesztése.	Ez a célkitűzés más koncepcióban nem került feltüntetésre.	R: Számítógépes adatbázis létrehozása. K: A meglévő informatikai hálózat fejlesztése. H: Az építményi adottságok javítása.	Tiszavasvári Szociális-, Gyermekjóléti és Egészségügyi Szolgáltató Központ	Sikeres, eredményes pályázatoktól függően folyamatos.	R: Számítógépes adatbázis megvalósulása. K: A megvalósult informatikai hálózat fejlesztés (pl.: elektronikus programok, számítógép). H: Infrastrukturális fejlesztés megvalósulása (épületek felújítása).	Anyagi és tárgyi feltételek.	A fenntartás függ anyagi és tárgyi feltételektől. önkormányzat költségvetési keret, valósághoz igazított, a határozzák a bővítés tétét.
3	„Óvodában	A Tiszavasvári Egyesített	Óvodai férőhelyek	Ez a célkitűzés	R: Pályázatokból, ön-	önkormányzat	R: 2013. júl. –	R: Infrastrukturális	Anyagi és tárgyi	A fenntartás

	cseperedni”	Óvodai Intézmény Fülemüle óvodai egységben férőhelyhiány.	számának növelése a Fülemüle Óvodában csoportszoba kialakításával.	más koncepcióban nem került feltüntetésre.	kormányzati költségvetésből infrastrukturális háttér megteremtése a 20 fős csoportszoba kialakításához. K: Óvodai csoportszoba kialakítása. H: Csoportszoba fenntartása.		2013. aug. K: 2013. szept. – okt. H: 2013. nov. – 2018. okt.	háttér megteremtése. K: Elkészült csoportszoba. H: Fenntartás, működtetés pályázatban meghatározott adatai.	feltételek.	ság függ anyagi és t feltételektől
--	-------------	---	--	--	--	--	--	---	-------------	------------------------------------

IV. Az idősek esélyegyenlősége

1	„Derűs időskor”	A magányérzet kialakulásával nem csak az idősek mentális állapota lehet rosszabb, hanem elidegenedhetnek a családtól is.	Az elmagányosodás, családtól való elidegenedés megelőzése.	Ez a célkitűzés más koncepcióban nem került feltüntetésre.	R: Szabadidős programok szervezése az idősek számára. K: A magányos idősek bevonása a programokba, a városi életbe. H: Az elmagányosodás, elidegenedés csökkentése, megelőzése.	TISZEK Idősek Klubja	R: 2014. jan. – 2014. máj. K: 2014. máj. – 2014. okt. H: 2014. nov. – 2015. máj.	R: Program megszervezésének eredményessége. K: Programban résztvevők száma. H: Hány fő érzi magát fontosnak, kevésbé magányosnak a programok után.	Anyagi és tárgyi feltételek.	A fenntartás függ anyagi és t feltételektől Folyamatos
2	„Klikkelj rá nagy!”	Időskorú lakosság 65,5%-a nem tudja használni a számítógépet.	Az idős társadalom informatikai ismereteinek javítása.	Ez a célkitűzés más koncepcióban nem került feltüntetésre.	R: Az idősek számára informatikai képzések szervezése. K: Az idősek számára informatikai képzések megvalósítása. H: Az idős társadalom informatikai ismereteinek javítása.	önkormányzat-Találkozások Háza	Siker, eredményes pályázatoktól függően folyamatos.	R: Idősek számára szervezett informatikai képzések száma. K: Idősek számára megvalósított informatikai képzések száma. H: Számítógépet használni tudó idősek száma.	Anyagi és tárgyi feltételek.	A fenntartás függ anyagi és t feltételektől Folyamatos

V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége

1	„Akadálymentes város”	A városban lévő középületek akadálymentesítettségének hiánya.	Akadálymentesítettség megvalósítása.	Ez a célkitűzés más koncepcióban nem került feltüntetésre.	R: Akadálymentesítettégek megszervezése (helyzetfelmérés). K: A fogyatékoság típus gyakoriságától függő részleges akadálymentesítettség megvalósítása. H: Középületek teljes akadálymentesítettsége.	önkormányzat	Siker, eredményes pályázatoktól függően folyamatos.	R: Helyzetfelmérés mértéke. K: Infrastruktúrafejlesztés mértéke. H: Infrastruktúrafejlesztés mértéke.	Anyagi és tárgyi feltételek.	A fenntartás függ anyagi és t feltételektől önkormány költségvetés meghatározott keretek között
2	„Közösen dolgozunk”	Fogyatékos emberek foglalkoztatása	Fogyatékos emberek foglalkoztatása	Ez a célkitűzés	R: A fogyatékkal élők és	Tiszamenti	Siker, eredményes pályázatoktól függően folyamatos.	R: A fogyatékos és ép	Anyagi és tárgyi feltételek.	A fenntartás függ anyagi és t feltételektől

	gozzunk!”	lalkoztatásának hiánya.	foglalkoztatásának elősegítése munkáltatói szemléletformálással.	más koncepcióban nem került feltüntetésre.	ép emberek integrációja. K: Foglalkoztatást elősegítő programok. H: Fogyatékos emberek foglalkoztatottságának növekedése.	Emberek Lelki Segítő Egyesülete	ményes pályázatoktól függően folyamatos.	emberek közös programjaiban részt vevők száma. K: Megvalósuló programok, pályázatok száma. H: A városban foglalkoztatott fogyatékkal élő személyes száma.	feltételek.	ság függ anyagi és t feltételektől Folyamatos
3	„Együtt egymásért.”	Társadalmi integrációs problémák.	Fogyatékkal élők és ép emberek társadalmi integrációjának elősegítése.	Ez a célkitűzés más koncepcióban nem került feltüntetésre.	R: Helyzetelemzés, integrációs lehetőségek felmérése. K: Érzékenyítő programok szervezése, megvalósítása. H: A fogyatékkal élők és ép emberek integrációja.	Tiszamenti Emberek Lelki Segítő Egyesülete	R: 2013. júl. – 2013. dec. K: 2014. jan. – 2015. jan. H: 2015. februártól folyamatosan	R: Integrációs lehetőségek száma. K: Megvalósuló programok. H: A fogyatékos és ép emberek közös programjaiban részt vevők száma.	Anyagi és tárgyi feltételek.	A fenntartás függ anyagi és t feltételektől Folyamatos

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

A megvalósítás folyamata

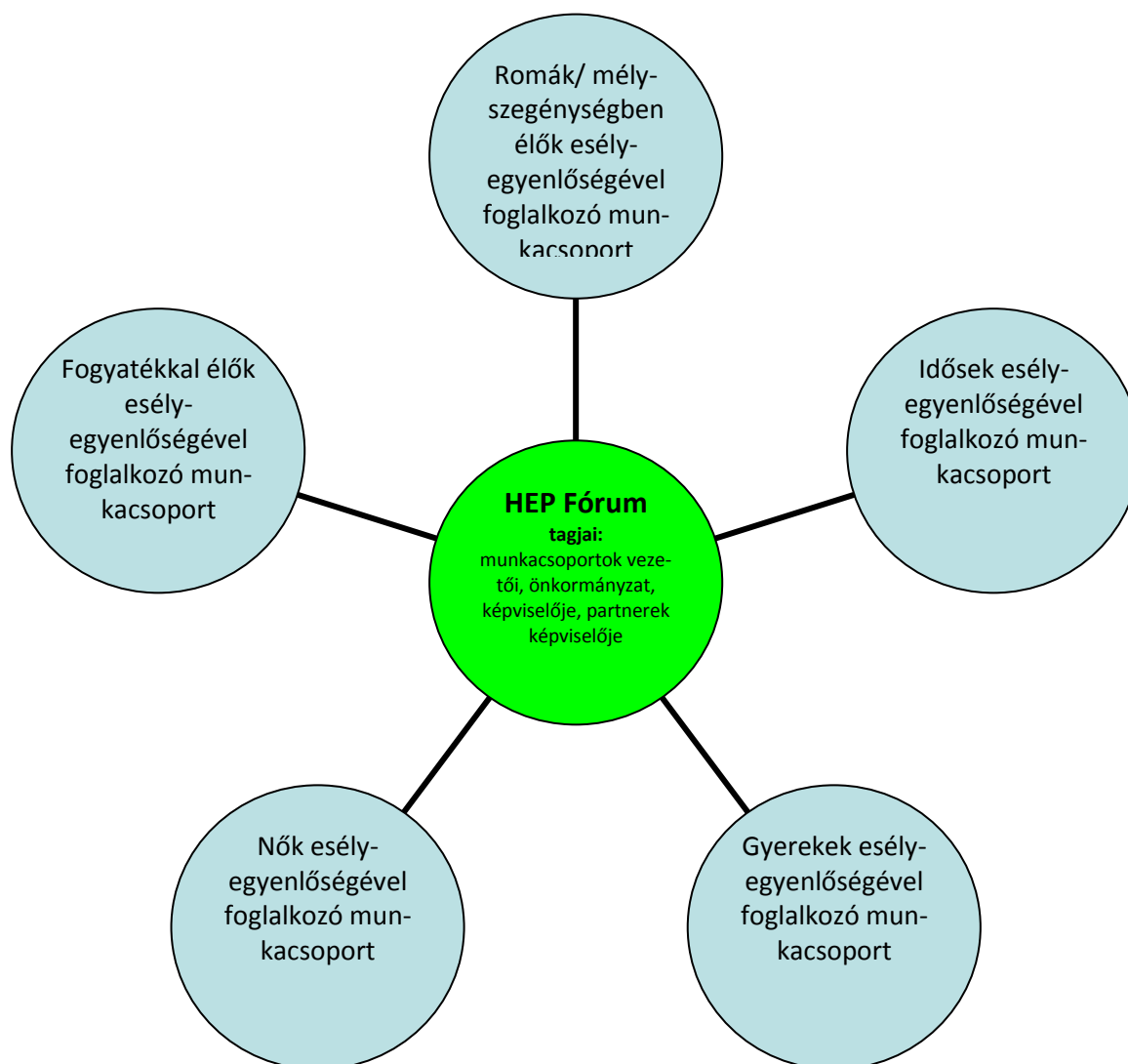
A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja a Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről Tiszavasvári Város polgármestere felel:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
  - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
  - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
  - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
  - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- a célok folyamatos vizsgálata,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőssével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-ot, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Tiszavasvári város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

III. Ezt követően Tiszavasvári város képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és .....számú határozatával elfogadta.

Mellékletek:

Dátum

Aláírás

Tiszavasvári Város Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.

Dátum

Partner aláírás

Dátum

Partner aláírás

Dátum

Partner aláírás

HEP elkészítési jegyzék⁴³

NÉV ⁴⁴	HEP részei ⁴⁵										Aláírás ⁴⁶
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	

⁴³ Ez a jegyzék – mint a HEP melléklete – szakmailag is bizonyítja, hogy a HEP széleskörű egyetértéssel és közös munkán alapul, és nem kizárólagosan egy „partneri aláírással” igazolt dokumentum

⁴⁴ A jegyzék soronként jelöli a HEP elkészítési folyamatban résztvevő személyeket, intézményeket, partnereket.

⁴⁵ A jegyzék oszlopaiba kerülnek a HEP egyes tartalmi részei, ahol az adott betű karikázásával jelezni lehet, hogy az adott személy, intézmény, partner az elkészítésben részt vett, észrevételezett, támogatta, ellenezte.

R= részt vett, É= észrevételezte, T=támogatta, E= ellenezte.

⁴⁶ Az adott partner aláírásával hitelesíti a sorban jelölt részvételét a HEP elkészítési folyamatban.